

**ПРОСТОРНИ ПЛАН
ОПШТИНЕ НОВИ ГРАД ДО 2039. ГОДИНЕ**
(Документациона основа)

Бањалука, мај, 2018. године

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

ПРЕДМЕТ: ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ НОВИ ГРАД ДО 2039.
ГОДИНЕ

ИНВЕСТИТОР : ОПШТИНА НОВИ ГРАД

ВРСТА ДОКУМЕНТА: ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ

НОСИЛАЦ ПРИПРЕМЕ: ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ И
СТАМБЕНО - КОМУНАЛНЕ ПОСЛОВЕ ОПШТИНЕ НОВИ
ГРАД
ОДСЈЕК ЗА УРБАНИЗАМ И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ : "ИНСТИТУТ ЗА ГРАЂЕВИНАРСТВО – ИГ", д.о.о., БАЊА
ЛУКА

УЧЕСНИЦИ У ИЗРАДИ :

ГОРДАНА ЈЕВТИЋ, дипл.прост.планер
ДАНИЈЕЛА ДМИТРИЋ, дипл.инж.арх.
НАТАША ГРГИЋ, дипл.инж.арх.
МАРКО КНЕЖЕВИЋ, дипл.прост.планер
ДИЈАНА МИЛАНОВИЋ, дипл.прост.планер
ДРАГАНА КУЗМАНОВИЋ, мастер прост.планер
НЕНАД ГАЂЕША, дипл.инж.геол.
МИЛАН ТЕШАНОВИЋ, дипл.инж.саоб.
ЖЕЉКА СТОЈАНОВИЋ, дипл.инж.пољ.
НЕВЕНКО САМОУКОВИЋ, дипл.инж.грађ.
ДРАГАН ЗМИЈАЊАЦ, дипл.инж.грађ.
БОШКО МИЈАТОВИЋ, дипл.инж.ел.
СВЈЕТЛАНА ЋЕЈИЋ, дипл.инж.маш.
ДРАГАН АНТУНОВИЋ, дипл.инж.маш.
БОЈАНА ИВИЋ ЖУПИЋ, дипл.инж.шум.
СИНИША ЦУКУТ, дипл.инж.техн.
ДАНИЈЕЛ ИВИЋ, дипл.екон.
НЕМАЊА ХЕРБЕЗ, дипл.инж.геод.
ДРАГАНА ДУБРАВАЦ, дипл.правник

ДИРЕКТОР

доц. др НЕБОЈША КНЕЖЕВИЋ

САДРЖАЈ:

A.	ПРИПРЕМА	9
A.I.	ОРГАНИЗАЦИОНА ПРИПРЕМА	10
A.I.1.	Одлука о изради плана	10
A.I.2.	Носилац израде плана	10
A.I.3.	Радни тим за израду плана	10
A.I.4.	Савјет плана	11
A.I.5.	Организација сарадње са институцијама, јавним предузећима, привредном комором и другим правним и физичким лицима	11
A.I.6.	Стручна расправа о преднацрту и приједлогу плана	11
A.I.7.	Јавни увид	12
A.I.8.	Процедура усвајања фаза плана	12
A.I.9.	Примјењена методологија	12
A.II.	СТРУЧНА ПРИПРЕМА	16
A.II.1.	Подлоге за израду плана	16
A.II.2.	Наслијеђене планске обавезе	16
A.II.2.1.	Извод из Просторног плана Републике Српске до 2025.године	16
A.II.3.	Информациони основ	19
B.	ОЦЈЕНА СТАЊА ИЗГРАЂЕНОСТИ И ФУНКЦИОНИСАЊА ПРОСТОРА	23
B.I.	ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО	24
B.I.1.	Територија	24
B.I.1.1.	Граница	24
B.I.1.2.	Структура површина по намјени	25
B.I.2.	Становништво	29
B.I.2.1.	Демографски развој Општине до 1991. године	30
B.I.2.1.1.	Природно и механичко кретање становништва	35
B.I.2.1.1.2.	Старосна и полна структура становништва	37
B.I.2.1.1.3.	Национална структура становништва	40
B.I.2.2.	Демографски развој Општине од 1991. године	41
B.I.2.2.1.	Природно и механичко кретање становништва	45
B.I.2.2.2.	Старосна и полна структура становништва	48
B.I.3.	Систем насеља (мрежа, функције, хијерархија).....	49
B.II.	ПРИРОДНИ ФАКТОРИ И РАЗВОЈНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ	57
B.II.1.	Природни ресурси	57
B.II.1.1.	Тло	57
B.II.1.1.1.	Геоморфолошке карактеристике терена	57
B.II.1.2.	Геолошке карактеристике терена	57
B.II.1.2.1.	Инжењерско - геолошке карактеристике терена	59
B.II.1.2.2.	Савремени егзогени процеси и појаве	60
B.II.1.2.3.	Хидрогеолошке карактеристике терена	60
B.II.1.2.4.	Сеизмолошке карактеристике	61
B.II.1.3.	Воде	62
B.II.1.3.1.	Површинске воде	62
B.II.1.3.2.	Подземне воде	63
B.II.1.3.3.	Квалитет вода	63
B.II.1.4.	Климатске карактеристике	63
B.II.1.5.	Пољопривредно земљиште	65
B.II.1.5.1.	Педолошке карактеристике терена	65

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Б.ИИ.1.5.2. Постојеће коришћење земљишта.....	66
Б.ИИ.1.6. Шуме и шумско земљиште	67
Б.ИИ.1.7. Минералне сировине.....	73
Б.ИИ.1.8. Енергетски потенцијали	78
Б.ИИ.1.9. Ловна и риболовна подручја.....	78
Б.ИИ.1.10. Подручја карактеристичне флоре и фауне.....	80
Б.ИИ.2. Антропогени ресурси.....	81
Б.ИИ.2.1. Изграђени фондови и функције.....	81
Б.ИИИ. ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА.....	81
Б.ИИИ.1. Стамбени фонд.....	81
Б.ИИИ.2. Привреда	83
Б.ИИИ.2.1. Пољопривреда и шумарство	95
Б.ИИИ.2.1.1. Пољопривреда.....	95
Б.ИИИ.2.1.2. Шумарство	107
Б.ИИИ.2.1.3. Лов и риболов	111
Б.ИИИ.2.2. Индустрија, рударство и енергетика.....	113
Б.ИИИ.2.2.1. Индустрија	113
Б.ИИИ.2.2.2. Рударство	117
Б.ИИИ.2.2.3. Енергетика	119
Б.ИИИ.2.2.4. Саобраћај	119
Б.ИИИ.2.2.5. Телекомуникације	123
Б.ИИИ.2.3. Грађевинарство	124
Б.ИИИ.2.4. Водопривреда	125
Б.ИИИ.2.5. Трговина, угоститељство, занатство и туризам.....	128
Б.ИИИ.2.6. Остале привредне дјелатности	135
Б.ИИИ.2.7. Просторна организација привреде	135
Б.ИИИ.3. Непривреда.....	136
Б.ИИИ.3.1. Образовање и наука.....	136
Б.ИИИ.3.1.1. Прешколско образовање.....	136
Б.ИИИ.3.1.2. Основно образовање	137
Б.ИИИ.3.1.3. Средњошколско образовање	139
Б.ИИИ.3.2. Култура	139
Б.ИИИ.3.3. Здравство	140
Б.ИИИ.3.4. Социјално старање.....	142
Б.ИИИ.3.5. Комуналне дјелатности.....	143
Б.ИИИ.3.6. Управа, финансијске и сличне дјелатности	148
Б.ИИИ.3.7. Спорт	149
Б.ИИИ.3.8. Вјерски објекти.....	152
Б.ИИИ.3.9. Остале друштвене службе и дјелтности	153
Б.ИИИ.4. Инфраструктура.....	154
Б.ИИИ.4.1. Саобраћај	154
Б.ИИИ.4.1.1. Друмски саобраћај	154
Б.ИИИ.4.1.2. Остали видови саобраћаја	160
Б.ИИИ.4.2. Енергетска инфраструктура	162
Б.ИИИ.4.2.1. Електроенергетика.....	162
Б.ИИИ.4.2.2. Термоенергетика.....	163
Б.ИИИ.4.3. Хидротехника	164
Б.ИИИ.4.3.1. Водоснабдијевање	164
Б.ИИИ.4.3.2. Канализација.....	167
Б.ИИИ.4.4. Телекомуникациона инфраструктура	170
Б.ИИИ.4.5. Комунална инфраструктура.....	170
Б.ИИИИ. ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА	170
Б.ИИИИ.1. Заштићени простори (природни, антропогени, еколошки)	170

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Б.ІV.1.1. Културно – историјска добра	172
Б.V. СТАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	174
Б.V.1. Воде, тло и ваздух.....	174
Б.V.2. Заштита од елементарних непогода и техничких опасности и ратних дејстава	181
Б.VI. СИНТЕЗНА SWOT АНАЛИЗА.....	184
В. ПРОБЛЕМИ РАЗВОЈА И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА	186
В.I. ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО	187
В.I.1. Становништво	187
В.I.2. Систем насеља (мрежа, функције, хијерархија).....	187
В.II. РАЗВОЈНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ	187
В.II.1. Природни ресурси	187
В.II.1.1. Пољопривредно земљиште.....	187
В.II.1.2. Шумско земљиште и шуме	188
В.II.1.3. Енергетски потенцијали	188
В.II.1.4. Ловна и риболовна подручја.....	188
В.II.2. Антропогени ресурси.....	188
В.II.2.1. Изграђени фондови и функције.....	188
В.III. ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА.....	189
В.III.1. Стамбени фонд.....	189
В.III.2. Привреда	189
В.III.3. Непривреда	189
В.III.3.1. Образовање и наука.....	190
В.III.3.2. Култура	190
В.III.3.3. Здравство	190
В.III.3.4. Спорт	190
В.III.3.5. Пијаце	190
В.III.3.6. Гробља	190
В.III.4. Инфраструктура.....	190
В.III.4.1. Саобраћајна инфраструктура.....	190
В.III.4.2. Енергетска инфраструктура	191
В.III.4.2.1. Електроенергетика	191
В.III.4.2.2. Термоенергетика.....	191
В.III.4.3. Хидротехничка инфраструктура.....	191
В.III.4.4. Телекомуникациона инфраструктура	192
В.III.4.5. Комунална инфраструктура.....	192
В.IV. ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА	193
В.IV.1. Заштићени простори (природни, антропогени, еколошки)	193
В.IV.1.1. Природна добра.....	193
В.IV.1.2. Културно - историјска добра	193
В.V. ЖИВОТНА СРЕДИНА	193
Г. ЦИЉЕВИ.....	195
Г.I. ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО	197
Г.I.1. Простор	197
Г.I.2. Становништво.....	200
Г.I.3. Систем насеља (мрежа, функције, хијерархија).....	200

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Г.ІІ. РАЗВОЈНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ	201
Г.ІІ.1. Природни ресурси	201
Г.ІІ.1.1. Воде и водно земљиште	201
Г.ІІ.1.2. Пољопривредно земљиште.....	201
Г.ІІ.1.3. Шуме и шумско земљиште	203
Г.ІІ.1.4. Минералне сировине.....	203
Г.ІІ.1.5. Енергетски потенцијали	204
Г.ІІ.1.6. Ловна и риболовна подручја.....	204
Г.ІІ.2. Антропогени ресурси.....	205
Г.ІІ.2.1. Изграђени фондови и функције.....	205
Г.ІІ.2.1.1. Грађевинско земљиште	205
Г.ІІІ. ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА	206
Г.ІІІ.1. Стамбени фонд.....	206
Г.ІІІ.2. Привреда	206
Г.ІІІ.3. Непривреда.....	207
Г.ІІІ.4. Инфраструктура.....	208
Г.ІІІ.4.1. Саобраћај	208
Г.ІІІ.4.2. Енергетска инфраструктура	210
Г.ІІІ.4.2.1. Електроенергетика	210
Г.ІІІ.4.2.2. Термоенергетика.....	210
Г.ІІІ.4.3. Хидротехничка инфраструктура.....	211
Г.ІІІ.4.3.1. Водоснабдјевање	211
Г.ІІІ.4.3.2. Канализација.....	211
Г.ІІІ.4.4. Телекомуникациона инфраструктура	212
Г.ІІІ.4.5. Комунална инфраструктура.....	213
Г.ІV. ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА	213
Г.ІV.1. Природна добра	213
Г.ІV.2. Културно – историјска добра	213
Г.ІV.3. Угрожена подручја.....	214
Г.ІV. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	214
Г.ІV.1. Воде, тло, ваздух, отпад	214
Г.ІV.2. Заштита од елементарних непогода и техничких опасности и ратних дејстава	217
Д. ПРОГРАМ И КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА	218
Д.І. СТРАТЕШКА ЛИНИЈА РАЗВОЈА	219
Д.ІІ. ОРГАНИЗАЦИЈА ПРОСТОРА	220
Д.ІІІ. ПРИРОДНИ УСЛОВИ И РЕСУРСИ	221
Д.ІV. МРЕЖА НАСЕЉА	222
Д.ІV. СТАНОВНИШТВО	222
Д.ІVІ. ПРИВРЕДНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	223
Д.ІVІІ. НЕПРИВРЕДНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	223
Д.ІVІІІ. ИНФРАСТРУКТУРА	223
Д.ІX. ЖИВОТНА СРЕДИНА	224

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ

размјера

1. Територија, границе и административно-територијална подјела.....	1:50 000
2. Извод из Измјена и допуна Просторног плана Републике Српске до 2025	
3. Релјеф и хидрографија.....	1:50 000
3.1. Нагиб терена.....	1:50 000
4. Карта инжењерско-геолошких карактеристика.....	1:50 000
5. Карта хидрогеолошких карактеристика.....	1:50 000
5.1. Карта подземних вода.....	1:50 000
6. Карта минералних сировина.....	1:50 000
7. Сеизмолошка карта.....	1:50 000
8. Основна геолошка карта.....	1:50 000
9. Попљопривредно земљиште.....	1:50 000
10. Шуме и шумско земљиште.....	1:50 000
11. Воде и водно земљиште.....	1:50 000
12. Карта грађевинског земљишта.....	1:50 000
13. Мрежа насеља.....	1:50 000
14. Становништво.....	1:50 000
15. Становање.....	1:50 000
16. Карта непривредних дјелатности.....	1:50 000
17. Просторна организација привреде.....	1:50 000
18. Инфраструктурни системи.....	1:50 000
19. Заштита животне средине - извори нарушавања.....	1:50 000
20. Карта заштићених простора-Културно -историјско наслеђе.....	1:50 000
21. Намјена простора – стање.....	1:50 000

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

A. ПРИПРЕМА

A.I. ОРГАНИЗАЦИОНА ПРИПРЕМА

A.I.1. Одлука о изради плана

У складу са Законом о уређењу простора (Службени гласник РС бр. 84/02, 14/03, 112/06, 53/07), изради просторног плана приступило се на основу одлуке Скупштине општине Нови Град бр. 02-022-171/09 донесеном на сједници одржаној дана 10.07.2009. године. Носилац припреме Плана је Начелник општине, Одјељење за просторно уређење и стамбено комуналне послове, Одсјек за урбанизам и просторно планирање.

Одлуком о приступању изради Просторног плана општине Нови Град до 2039. године дефинисан је обухват плана површине 469,67km², односно обухваћена је административна територија општине Нови Град.

A.I.2. Носилац израде плана

Носилац израде Плана бира се у складу са прописима о јавним набавкама. Носилац израде Просторног плана општине Нови Град је д.о.о. „Институт за грађевинарство - ИГ“ Бањалука.

A.I.3. Радни тим за израду плана

На изради просторног плана ангажован је мултидисциплинаран радни тим са заступљеним свим стручним профилима неопходним за рјешавање проблема просторног развоја општине Нови Град:

Просторно планирање:

- ГОРДАНА ЈЕВТИЋ, дипл. прост. планер
- ДАНИЈЕЛА ДМИТРИЋ, дипл.инж.арх.
- НАТАША ГРГИЋ, дипл.инж.арх.
- МАРКО КНЕЖЕВИЋ, дипл.прост.планер
- ДИЈАНА МИЛАНОВИЋ, дипл.прост.планер
- ДРАГАНА КУЗМАНОВИЋ, мастер прост.планер

Геодезија

- НЕМАЊА ХЕРБЕЗ, дипл.инж.геод.

Геологија:

- НЕНАД ГАЋЕША, дипл.инж.геол.

Саобраћај:

- МИЛАН ТЕШАНОВИЋ, дипл.инж.саоб.

Хидротехника и грађевина:

- НЕВЕНКО САМОУКОВИЋ, дипл.инж.грађ.
- ДРАГАН ЗМИЈАЊАЦ, дипл.инж.грађ.

Електроенергетика и телекомуникације:

- БОШКО МИЈАТОВИЋ, дипл.инж.ел.

Термоенергетика:

- СВЈЕТЛАНА ЋЕЈИЋ, дипл.инж.маш.

Шумско и пољопривредно земљиште:

- БОЈАНА ИВИЋ ЖУПИЋ, дипл.инж.шум.
- ЖЕЉКА СТОЈАНОВИЋ, дипл.инж.пољо.

Заштита животне средине:

- СИНИША ЦУКУТ, дипл.инж.техн.

Привредне дјелатности:

- ДАНИЈЕЛ ИВИЋ, дипл.екон.

Смјернице за провођење плана

- ДРАГАНА ДУБРАВАЦ, дипл. правник

A.1.4. Савјет плана

Одлуком скупштине општине Нови Град бр. 02-022-101/14 од 29.08.2014. године именован је Савјет за праћење израде Плана:

1. Зоран Старчевић, председник
2. Драгутин Ђурашиновић, члан
3. Младен Шицар, члан
4. Бранислав Радуловић, члан
5. Вања Бајић, члан
6. Рајко Предојевић, члан
7. Зоран Рађеновић, члан
8. Радмила Ђајић, члан
9. Драгана Штрбац, члан
10. Небојша Тодић, члан
11. Душка Згоњанин, члан
12. Данка Граонић, члан
13. Милош Ћибић, члан

У току израде Плана, а у складу са Законом о уређењу простора и грађењу одржане су сједнице Савјета и спроведене стручне расправе приликом разматрања и утврђивања преднацрта и приједлога Плана.

A.1.5. Организација сарадње са институцијама, јавним предузећима, привредном комором и другим правним и физичким лицима

У складу са Законом о уређењу простора (Службени гласник РС бр. 84/02, 14/03, 112/06, 53/07),, Одјељење за просторно уређење и стамбено комуналне послове општине Нови Град обратило се дописом друштвеним, културним, образовним, привредним и другим субјектима и организацијама за доставу података, захтјева и програма развоја у појединим областима. Као одговор на овај захтјев пристигли су дописи институција и комуналних предузећа који су узети у обзир као програмски елементи за израду Плана.

A.1.6. Стручна расправа о преднацрту и приједлогу плана

Стручна расправа о преднацрту Плана одржана је 12.05.2016. године у просторијама општине Нови Град. Након обављене стручне расправе извршене су измјене и допуне на основу пристиглих примједби те је текстуални и графички дио плана достављен Носиоцу припреме Плана на даљу процедуру – разматрање на сједници Савјета Плана и утврђивање Нацрта (Приједлога) Плана.

A.1.7. Јавни увид

Јавни увид у нацрт Просторног плана „Општине Нови Град до 2039“ у трајању од 30 дана обављен је у периоду од 31.08.2016.год. до 30.09.2016. године.

A.1.8. Процедура усвајања фаза плана

У складу са чланом 57. Закона о уређењу простора Републике Српске («Службени гласник Републике Српске», број: 84/02, 14/03, 112/06, 53/07), прибављена су (мишљења) сагласности (организација) надлежних институција.

У складу са Закона о уређењу простора и грађењу Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију издало је рјешење 15.02-363-94/16 од 01.11.2018.год. којим се даје сагласност на Приједлог Плана.

A.1.9. Примјењена методологија

Важећи прописи из области просторног уређења дефинишу просторне планове као развојне, стратешке дугорочне документе којима се утврђују основни циљеви и принципи развоја у простору. Просторни план јединице локалне самоуправе преузима и детаљније разрађује планска одређења из Просторног плана Републике Српске уз уважавање природних и културно-историјских вриједности подручја обухвата плана. У складу са законским оквиром просторним планом се утврђују:

- основна намјена простора (грађевинско, пољопривредно, шумско земљиште и водно земљиште, зоне експлоатације минералних ресурса),
- систем насеља (урбаног и руралног карактера) и њихово повезивање,
- критеријуми за ширење урбаних дијелова,
- намјене ван урбаних подручја,
- просторни услови за развој привредних дјелатности,
- просторни услови за развој непривредних (друштвених дјелатности),
- зоне комуналне инфраструктуре (развој саобраћајног система општине, водоснабдијевање, енергија, телекомуникације),
- објекти од значаја за друштвену инфраструктуру општине (здравство, школство, култура, спорт),
- мјере заштите животне средине,
- мјере управљања отпадом,
- мјере санације девастираних подручја (клизашта, плавна подручја),
- мјере заштите становника и материјалних добара од елементарних и других непогода,
- мјере заштите од климатских промјена,
- мјере за постизање енергетске ефикасности,
- услови за изградњу у подручјима за која се не доносе документи просторног уређења нижег реда,
- природни услови и критерији за изградњу (климатски, геолошки хидролошки итд.),
- обавезе приликом израде урбанистичких планова и спроведбених докумената просторног уређења и
- други неопходни елементи.

Важећи прописи из области просторног уређења дефинишу и обавезу свих субјеката који учествују у изради документа просторног уређења да:

- воде рачуна о јавном интересу,
- воде рачуна о општим и посебним циљевима просторног развоја,

- воде рачуна о власничком статусу земљишта и интересима власника земљишта,
- обезбјеђују координацију секторских политика,
- усаглашавају појединачне интересе са јавним интересом,
- укључују неопходне мјере заштите становника и материјалних добара од природних и других непогода,
- укључују неопходне мјере заштите дјецe и лица са умањеним тјелесним способностима,
- разматрају процјену утицаја на животну средину, те
- омогућавају провјеру оправданости, усклађености и спроводљивости планираних просторних рјешења.

Документ просторног уређења ужег подручја мора бити усаглашен са документом просторног уређења ширег подручја, а документи сусједних подручја се међусобно усаглашавају. Документ просторног уређења се такође усклађује са стратегијама и програмима развоја, плановима инфраструктуре, плановима одбране и осталим плановима и програмима од значаја за планирање и развој простора.

Важећим правилником о садржају и начину доношења докумената просторног уређења прописани су битни елементи за припрему и израду просторног плана. Општа методологија за израду докумената просторног уређења састоји од сљедећих фаза:

- Организациона и стручна припрема,
- Анализа и оцјена постојећег стања (укључујући ресурсе и развојне потенцијале),
- Проблеми развоја и уређења простора,
- Циљеви,
- Програм, односно концепција развоја и
- Израда документа просторног уређења кроз фазе:
  - Преднацрта,
  - Нацрта и
  - Приједлога документа просторног уређења
- Смјернице за спровођење плана.

Фаза израде преднацрта, нацрта и приједлога Плана, подразумијева низ активности (јавни увид, стручна расправа, консултације са надлежним институцијама и сл.) на основу којих ће носилац израде плана, у сарадњи са носиоцем припреме плана, дефинисати коначно планско рјешење.

Савремени приступ планирању

У протеклом прериоду дошло је до значајније промјене приступа планирању тако што је повећана улога тржишта, правног система и демократије.

Захтјеви тржишне економије упућују на потребу веће флексибилности просторних планова. У систему развијеног тржишта промјене се јављају у сваком тренутку, изузетно су динамичне и не трпе отпор у виду чврстог Плана већ траже константно прилагођавање новим условима и захтјевима. Од просторних планова се тражи да омогуће спровођење сваке интервенције која не угрожава јавни интерес ни интерес другог.

У овом смислу просторни план треба да дефинише смјернице и политике којима јавни сектор утиче на будућу дистрибуцију активности у простору како би се постигла рационалнија просторна организација и одржив просторни развој.

Правни систем директно утиче на методологију планирања. У складу са актуелном законском праксом и у складу са савременим трендовима просторни план не смије бити замрзнута слика простора у планском периоду већ скуп политика и програма који ће се примјењивати у планском периоду тако да се простор константно унапређује. Планом су такође дефинисане и мјере и инструменти за спровођење плана.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Демократија у планирању се испољава кроз обавезно и повећано учешће јавности у припреми плана, те парламентарни систем припреме, доношења и коришћења плана.

У току 2014. године извршена је валоризација терена и почело се са прикупљањем података и израдом аналитичко документационе основе, којом се утврдило постојеће стање различитих тематских области. Утврђено постојеће стање је дало претпоставке за даље планирање развоја општине и утврђивање планских рјешења. У утврђивању планских рјешења учествовало је и грађанство у фази Нацрта Плана.

Отворени план

Избор методологије планирања је у директној зависности од комплексности простора који се обрађује. Што је простор комплекснији методологија планирања треба да је флексибилнија и отворенија за могуће промјене унутар појединих сектора као и међусекторским односима. Подручје обухвата плана представља изузетно комплексан просторни систем у коме учествује велики број међусобно зависних елемената у стању активних и динамичних промјена. Просторни план општине Нови Град треба стога да тежи форми тзв „отвореног плана“ која подразумева идентификовање међузависности и промјена које се перманентно одвијају у простору и које плану онемогућавају да буде статична слика. У оваквом приступу избјегавају се универзална и генерализована рјешења и нарочито чврсто одређена, графички и текстуално децидирана рјешења везана за плански период.

Умјесто исцртавања крајње једноставне или комплексне структуре подручја обухвата плана врши се идентификовање кључних елемената простора који стоје у међузависној вези и који битно утичу на структуру и динамику система. Умјесто локација и траса као физичких елемената система акценат се ставља на активности и комуникације као квантитативно-квалитативне предуслове рационалног дјеловања тржишта. Идентификовањем активности и њихове повезаности комуникацијама препознаје се просторна схема система и потом утврђују његове специфичности у конкретним, посебним условима. Графички прилози представљају дијаграмске скице просторних односа са распоредом насеља, саобраћајем и подручјима ограничења.

Отворени план простор третира као „систем који еволуира - тако да се класично „уређење простора - замијењује процесом раста. Умјесто алтернативних слика замишљене будућности отворени план барата са секвенцијалним сценаријима и алгоритмом могућих путева којима прилагођава инструменте и средства. Умјесто фиксираних односа на земљишту који се третирају као закон тежи се дефинисању политика које омогућавају функционисање система и лако остварење оних промјена које нису у сукобу са јавним интересом и које су координиране са другим интересима, власничким правима и др.

Интегрално планирање

Умјесто гранске и функционалне подијељености савремени трендови тежиште стављају на интегритету простора. У овом смислу избјегавају се функционалистички одређена рјешења и раздвојени секторски планови јер се тиме простор дезинтегрише тако што сваки сектор тражи рјешење свог проблема док се губи идентитет простора као цјелине.

У интегралном приступу планирању посебну тежину имају и принципи одрживог развоја. Секторски приступ је управо један од основних услова деградације простора те се тежи рјешавању просторног система тако да се избјегне предност једног ресурса над цјелином и нарочито над еколошким системом простора. Умјесто максималног задовољења захтјева одређене активности тежи се интегралном очувању капацитета простора као основног ресурса развоја.

Интегрални приступ планирању препознаје органску биолошку логику простора која се одликује хармонијом појединих структура, природне околине и укупне цјелине простора.

Методологија израде геолошке фазе у просторно планској документацији

Имајући у виду да су Просторни планови стратешки документи њима се утврђују геолошке карактеристике у оквиру стања на предметном подручју и дају се основне смјернице за просторно планирање са посебним освртом на ресурсе минералних сировина и могућност искоришћавања истих.

Категоризација терена према стабилности представља саставни дио инжењерскогеолошке валоризације подручја обухвата. Посебна пажња поклања се даљим геолошким истраживања на територији општине за коју се ради просторни план.

Геолошка фаза је дефинисана Правилником о начину израде, садржају и формирању докумената просторног уређења (Службени гласник Републике Српске бр. 69/13). Ова фаза се у правилу састоји од геолошке, инжењерскогеолошких, хидрогеолошких и сеизмолошких карактеристика, а важан сегмент просторног плана који је везан за геологију су и минералне сировине.

Просторно планска документација се ради на основу Основних геолошких истраживања или детаљних геолошких истраживања уколико је то неопходно тј. ако су на располагању. Ниво истражних радова је дефинисан Законом о геолошким истраживањима (Службени гласник Републике Српске бр.110/13).

Припрема и израда геолошке фазе у планској документацији састоји се од сљедећег:

1. Анализе постојеће геолошке документације о предметном простору,
2. Израде базне геолошке, инжењерскогеолошке и хидрогеолошке карте на основу доступних података,
3. Геолошко рекогносцирање терена, гдје се врши допуна претходно припремљене карте,
4. Израда финалне инжењерскогеолошке, хидрогеолошке, сеизмолошке карте и карте минералних сировина као прилога просторног плана те пратећег текста који дефинише све инжењерскогеолошке, хидрогеолошке и сеизмолошке карактеристике предметног подручја,
5. Израда текстуалног дијела просторног плана,
6. На основу предходних анализа дају се смјернице за даља геолошка истраживања и израду остале техничке документације, те неопходни услови који се требају испунити у складу са сетом закона везаним за ову област.

Инжењерскогеолошка, хидрогеолошка, сеизмолошка и карта минералних сировина представљају основе за даље планирање простора у складу са геолошким условима на терену.

1. Анализа постојеће геолошке документације о предметном простору

Предметни простор општине Нови Град је досад био предмет Основних геолошких истраживања, регионалних истраживања која су спроведена у току израде Основне геолошке карте као и детаљних истраживања за поједине минералне сировине (подземне воде, кречњак, геотехничка испитивања за потребе грађења објеката.).

Као прва фаза израде прикупило се прикупљању, селекцији и анализи предходно изведених геолошких истраживања која имају значај са аспекта израде просторног плана.

На основу резултата ових истраживања пратиће се основни принцип методологије геолошких истраживања о постепеном приближавању информацијама о терену.

Поред основне геолошке карте прикупљена је и остала доступна литература и фондовски материјал.

2. Израда базне инжењерскогеолошке карте на основу доступних података

Након анализе доступне документације извршиће се обрада расположивих података прикупљених у првом кораку. Ове карте ће бити основ за следећи корак геолошког рекогносцирања терена општине Нови Град.

3. Геолошко рекогносцирање

Геолошко рекогносцирање терена ће бити најважнији корак у оквиру геолошке фазе у планском документу. Иста се састоји од утврђивања маршрута на основу претходно припремљене базне карте са обиљеженим карактеристичним тачкама, те инжењерскогеолошког и хидрогеолошког рекогносцирања терена према дефинисаном плану рекогносцирања на означеним карактеристичним тачкама.

4. Израда финалних графичких прилога

По завршетку теренских истраживања извршиће се компилација прикупљених података према врсти и међусобним односима, те на основу тога, финална геолошка, инжењерскогеолошка,

хидрогеолошка, сеизмолошка карта као и карта минералних сировина. Поред карата израдиће се и текстуални дио плана који представља једну врсту тумача за карате.

Картографски приказ са пратећим текстом служиће као основ за правилно (стратешко) планирање тј. даљу разраду просторног плана.

5. Израда текстуалног дијела плана

На основу свих података који су прикупљени као и на основу истраживања која су спроведена у току израде просторног плана, врши се израда текстуалног дијела плана који уједно представља и неку врсту тумача геолошких, хидрогеолошких и инжењерскогеолошких карактеристика општине.

6. Израда смјерница за наставак геолошких истраживања

У овом дијелу се дају смјернице за даља геолошка истраживања, као и законски акти који се морају поштовати приликом извођења истих.

Овакав приступ у просторном планирању омогућава максимално прилагођавање планског рјешења предметном простору те максимално искоришћавање минералних сировина. Минералне сировине за које тренутно не постоји економска оправданост експлоатације се такође наводе у оквиру минералних сировина јер оне представљају минерални потенцијал. На тај начин се омогућава чување ресурса за вријеме кад ће те минералне сировине имати већу оправданост за експлоатацију.

A.II. СТРУЧНА ПРИПРЕМА

A.II.1. Подлоге за израду плана

Основна подлога за израду Просторног плана Општине дефинисана Правилником о начину израде, садржају и формирању докумената просторног уређења (Сл.гл. РС бр. 69/13) јесте топографска карта у размјери 1:50 000. Остале подлоге које су кориштен приликом израде плана је дјелимично дигитализована катастарска подлога у размери 1:2500.

A.II.2. Наслијеђене планске обавезе

A.II.2.1. Извод из Просторног плана Републике Српске до 2025.године

На основу специфичног облика територије Републике Српске издвојени су примарни развојни правци тј. примарне осовине развоја. Прва осовина развоја пружа се правцем исток-запад, од Бијељине до Новог Града, а друга од сјевера према југу, од Бијељине до Требиња. На осовини развоја исток-запад налази се и подручје општине Нови Град.

Овај развојни правац ће у будућности користити ријеку Саву као пловни међународни пут, као и аеродром у Бањој Луци који има међународни значај. Изградњом аутопута од Бања Луке до Градишке, као и аутопута од Бања Луке до Добоја, укључујући и аутопут долином Босне (коридор Vc), уз аутопутеве Модрича – Бијељина и Бања Лука – Приједор – Нови Град овај развојни правац ће у погледу друмских саобраћајница вишег ранга бити изузето добро опремљен.

У односу на степен развијености („Службени гласник републике Српске", број 94/13), Нови Град спада у средње развијене општине у Републици Српској. Док од општина које имају изразито негативан салдо унутрашњих миграција општина Нови Град (-84) спада у групу општина које се посебно истичу заједно са општинама Зворник (-115) и Кнежево (-103).

Просторним планом Републике Српске се дефинишу планско-статистичке регије (идући од запада ка истоку и југу РС) унутар којих могу да се повремено формирају различита акциона подручја. У том смислу, Нови Град припада рударско-индустријско-туристичкој регији - регија Приједор, са 163.453 становника, која поред демографских капацитета има развијен економски статус као и значајан систем јавног сектора, са Приједором као највећим урбаним центром, и са општинама Нови Град, Козарска Дубица, Оштра Лука, Костајница и Крупа на Уни у

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

функционалном окружењу. Поред Приједора у овој моноцентричној регији већи урбани центар је Нови Град, односно општина са 29.000 становника, развијеном малом привредом, воћарством, туризмом и водним ресурсима. Управо територије ових општина и града Приједора пружају квалитетан основ за будући просторни развој регије и сјеверозападног дијела Републике Српске. Функционално повезујући шест јединица локалне самоуправе ово подручје има идентитет у рударској и прерађивачкој производњи (рудници у Љубији и Омарској, прехрамбена индустрија и друге индустрије у Приједору), али и сектору услуга везаном за јавни сектор у Приједору, туристичко-едукативно-научни центар дефинисан кроз туристичко подручје у сјеверном дијелу регије, хидро-систем око ријека Уне и Сане, саобраћајни значај на правцу граничних пријелаза према Хрватској, и друго. Од посебног значаја је и културно подручје које обухвата низ културно-историјских објеката и цјелина, са посебним значајем који има НП Козара.

Захваљујући близини између града Приједора и града Бањалука, ова регија се на истоку функционално преклапа са бањалучком регијом што упућује на могућности њихове кооперације око великих пројеката. Сјеверна страна ове регије се ослања на ријеку Саву и границу према Хрватској што отвара пут кооперацији регије и њених саставних дијелова са регијама у Хрватској, и око ријеке Саве и других заједничких интереса.

Акциона подручја у оквиру ове регије могу да се остваре у интересној кооперацији града Приједора и општина у окружењу око већих развојних пројеката у области:

- (а) заштите, уређења и развоја планине Козара са статусом националног парка,
- (б) интегралног коришћења хидро-потенцијала ријека Сане и Уне,
- (в) развоја рударства и појединих грана индустрије – индустријски паркови,
- (г) развоја енергетике (гас, електропривреда, обновљиви извори енергије),
- (д) развоја пољопривреде,
- (ђ) деконцентрације јавних служби,
- (д) уређења и развоја села, и др.

Табела бр.05.: Регије и системи центара Републике Српске по Измјенама и допунама Просторног плана Републике Српске до 2025. године.

РЕГИЈА	СИСТЕМ НАСЕЉЕНИХ МЈЕСТА		ОБУХВАЋЕНЕ ЈЕДИНИЦЕ ЛОК. САМОУПРАВЕ
	Примарни рег. центри	Секундарни рег. центри	
БАЊА ЛУКА – ГРАДИШКА – МРКОЊИЋ ГРАД Око 400.000 становника	Бања Лука	Градишка Мркоњић Град	Бањалука, Градишка, Језеро, Кнежево, Котор Варош, Србац, Лакташи, Челинац, Мркоњић Град, Петровац, Прњавор, Рибник, Источни Дрвар, Купрес, Шипово
ПРИЈЕДОР Око 160.450 становника	Приједор	Нови Град	Приједор, Нови Град, Козарска Дубица, Крупа на Уни, Костајница, Оштра Лука
ДОБОЈ – ДЕРВЕНТА – БРОД – ШАМАЦ Око 238.000 становника	Добој	Брод, Шамац, Дервента	Вукосавље, Дервента, Добој, Модрича, Петрово, Брод, Теслић, Шамац, ПЕлагићево, Доњи Жабар
БИЈЕЉИНА – ЗВОРНИК Око 287.000 становника	Бијељина	Зворник	Бијељина, Братунац, Власеница, Зворник, Лопаре, Милићи, Осмаци, Сребреница, Угљевик, Шековићи
ИСТОЧНО САРАЈЕВО – ВИШЕГРАД Око 101.000 становника	Источно Сарајево	Вишеград	Вишеград, Пале, Рогатица, Рудо, Соколац, Источна Илиџа, Источни Стари Град, Источно Ново Сарајево, Хан Пијесак, Трново
ТРЕБИЊЕ – ФОЧА Око 104.000 становника	Требиње	Фоча	Берковићи, Билећа, Гацко, Љубиње, Невесиње, Источни Мостар, Требиње, Фоча, Калиновик, Ново Горажде, Чајниче

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Као посебна категорија издвајају се појасеви транзитних туристичких праваца/итинерера, а Нови Град је у склопу бањског туристичког итинерера: Нови Град – Приједор – Бања Лука. Бање, којих је у Српској десет (Љешњани – Нови Град, Дворови – Бијељина, Мљечаница – Дубица, Кулаши – Прњавор, Губер – Сребреница, Вилина Влас – Вишеград, Бања Врућица – Теслић, Српске Топлице – Бањалука, Слатина и Лакташи), пружају велике могућности бањског рекреативног и спортског туризма.

У Републици Српској постоје изванредно повољне перспективе за повећање сировинске базе бентонитске глине, а његове појаве су регистроване на подручју општине Нови Град, рејона Добоја и Зворника. Најзначајнији активни каменоломи кречњака су на подручју општина: Нови Град, Приједор, Мркоњић Град, Шипово, Челинац, Бања Лука, Добој, Теслић, Кнежево, Источно Сарајево, Билећа и Требиње. Економски значајна лежишта су лежишта мрког угља (на подручју Угљевика и Миљевине, Љешњана [Нови Град], Масловаре [Котор Варош]) и лежишта лигнита (подручје Гацка и Станара). Метали (остали метали) ријетки елементи и расијани метали који су евидентирани и треба их истраживати у смислу оправдања економичне производње. Најзначајније појаве су евидентиране у источном дијелу Републике Српске (Фоча, Чајниче, Сребреница, Ново Горажде) и у акционом подручју око Приједора (Нови Град, Приједор).

Инфраструктура је основни елемент кооперације и координације, гдје још увијек има мјеста и разлога за унапређење сарадње. Аутопутски правац Нови Град – Бањалука – Бијељина, са краком Бањалука – Градишка, има изузетан значај у смислу односа са коридором Х, а на југу веза Требиња са Јадранско–јонском магистралом која може екстерно да повећа степен приступачности овог града Републике Српске.

Реализација пројекта новог транспортног гасовода кроз сјеверни дио Републике Српске предвиђа гасификацију сјеверног дијела Републике Српске (Бијељина, Брчко-Шамац, Модрича-Брод, Добој-Дервента, Прњавор, Лакташи- Градишка, Бања Лука-Челинац, Приједор, Нови Град), тј. изградњу магистралног гасовода од Прњавора Мачванског (мјесто прикључења на гасоводни систем Србије) до Новог Града, те изградњу дистрибутивних система у градовима у сјеверном дијелу РС.

Према процјени Републичке управе цивилне заштите сваки водоток може у одређеним условима бити узрок поплава. Најугроженија подручја од појаве поплава су око ријеке Саве (Дубица, Градишка, Србац, Брод, Дервента, Шамац), Сане (Нови Град, Приједор и Оштра Лука), Врбаса (Бањалука и Лакташи), Босне (Добој), Дрине (Фоча, Ново Горажде, Зворник и Јања), Украине (Прњавор и Дервента), Жељезнице (Источна Илиџа), као и путне комуникације Добој – Петрово у рејону Какмуџа, Добој – Шамац у рејону Бушлетића и Добој – Бањалука у рејону Украине.

Једно од основних планских рјешења по ријечним путевима – ријекама је и да се обезбједи пловни пут Уне и Сане, те тежи објекту вишенамјенског карактера, реализованог заједно са енергетиком. У смислу развоја ријечних пристаништа потребно је реализовати латералне пловне путеве, што подразумијева реализацију одговарајућих пристаништа: Зворник на Дрини, Добој и Модрича на Босни, Бањалука – индустријска зона, Нови Град и Приједор на Уни и Сани;

На основу микробиолошких показатеља органског и фекалног загађења, као најоптерећенији профили на испитиваним водотоковима у програму Оперативног мониторинга издвајају се Босна (профил Руданка), Врбас (Делибашино Село), Сана (Нови Град) и Усора (профил Матузићи).

Санитарним депоновањем отпада у Бијељинско-зворничкој регији биће обухваћене општине Зворник, Братунац, Власеница, Шековићи, Сребреница, Милићи и Осмаци из Републике Српске, Калесија и Сапна из ФБиХ, а коначно збрињавање отпада у граду Приједору планирано је за град Приједор и општине Козарска Дубица, Нови Град, Костајница и Оштра Лука.

A.II.3. Информациони основ

Преглед документације

➤ Основна документација:

- Просторни план Републике Српске до 2015. године;
- Стратегија развоја општине Нови Град 2011-2015;
- Омладинска политика општине Нови Град за период 2010. – 2015. година
- Стратешког плана у области вода и заштите животне средине општине Нови Град за период 2014 – 2018;
- Стратегија комуникације општине Нови Град 2012 – 2015;
- Просторни план општине Приједор 2008-2018;
- Стратегија управљања чврстим отпадом БиХ, 2002;
- План капиталних инвестиција;
- Стратегија развоја образовања 2010-2014;
- Стратегија развоја културе Републике Српске 2010 – 2015;
- Стратегија развоја енергетике Републике Српске до 2030. године;
- Статистички билтени, Републички завод за статистику РС, Бањалука, 1999 – 2006. године;
- Статистички годишњак, Републички завод за статистику РС, Бањалука, 2009 – 2011. године;
- Становништво БиХ – Народносни састав по насељима, Државни завод за статистику Републике Хрватске, Загреб, 1995. године;
- Пројекције развоја становништва Републике Српске 1996 - 2015. године, Урбанистички завод Републике Српске, Бањалука 1997. године;
- Подаци о броју становника са идентификационим документима, Агенција за идентификациона документа, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине (IDDEEA);
- Одлука о утврђивању мреже предшколских установа у Републици Српској (Сл. гл. РС бр. 56/13);
- Одлука о измјени одлуке о броју, структури и просторном распореду средњих школа у Републици Српској (Сл. гл. РС бр. 61/11);
- Стратегија развоја шумарства Републике Српске за период 2011-2021. године;
- Стратегија заштите природе Републике Српске, јануар 2008. године;
- Шумско – привредне основе;
- Еколошко-вегетацијска рејонизација БиХ, Стефановић В., Сарајево, 1983. године;
- GIS база заштићених природних подручја РС, *GISPASS*;
- Подаци из Републичког завода за статистику РС;
- Програм развоја ловства Републике Српске за период 2010 – 2020. године;
- Стратегија заштите природе Републике Српске, јануар 2008. године;
- Стратегија развоја туризма Републике Српске 2010-2020. године;
- АПИФ – Агенција за посредничке, информатичке и финансијске услуге;
- Стратегија интегралног управљања водама Републике Српске до 2024. године, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Агенција за воде обласног ријечног слива Саве, Агенција за воде обласног ријечног слива Требишњице, Бијељина, јул 2012. године;
- Програмски елементи и смјернице надлежних органа и организација, грађана и мјесних заједница који су достављени на захтјев носиоца припреме просторног плана.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Опште смјернице:

- Перспектива просторног развоја Европске уније, превод дела „*Le schéma de développement de l'espace communautaire*”, Београд: Влада Републике Србије, Канцеларија за придруживање Европској унији, Француско – српски форум за просторно планирање и регионалне политике, 2005;
- Методе просторног планирања др Борислав Стојков, Географски факултет, Београд, 1999.;
- Јанић М., Одржив развој људских насеља земаља у транзицији, Југословенски институт за урбанизам и становање., Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу, 1994;
- Коришћење услуга, Одржив развој и уређење простора, Институт за архитектуру и урбанизам Србије, Београд, 1997;
- Основи стратегије урбане обнове у Србији и Русији, (уредници: Стојков Б., и Белоусов В.), Институт за архитектуру и урбанизам Србије, Београд, 1998;
- Pavlović – Haward Ž. , *New urbanism – A new approach to the way America builds, Spetium, Internacional review, Institut of architecture and urbanism, Special planning of Serbia*, 2004;
- Република Србија, Просторни план Републике Србије (31.01.1996), Београд, 1996;
- *Spatial planning priorities in Southeast Europe, Thesaloniki*, 2000;
- Урбанизам Европе, Удружење урбаниста Србије, (Борислав Стојков уредник: припремио и превео: (Миодраг Јањић), Урбанистички завод, Београд 1996;
- Бранислав С. Ђурђев, Основне технике у демографији, Друштво демографа Југославије, Београд, Нови Сад: Змај, 2001. године;
- Тошић Д, Просторно – функцијски односи;
- Беговић П., Иванковић Б., 2010: Хидрогеолошки услови и ограничења као основ за израду просторних планова на примјеру просторног плана општине Прњавор у Републици Српској, Међународни конгрес Српског геолошког друштва, Београд;
- Беговић П, 2009: Хидрогеолошке подлоге у просторном планирању на примјеру Општине Лакташи у Републици Српској, Магистарска теза, фондовски материјал Рударско-геолошког факултета, Београд.
- Д.Тодић, Културни пејзаж новоградске општине, Бањалука, 2006.
- Цвијић Р. и остали: Геолошка студија металогенетске области Љубија.
- Група аутора, 1988: Упутство за израду основне инжењерскогеолошке карте СФРЈ, Савезни геолошки завод, Београд.
- Група аутора 1986: ОГК лист Босанска Костајница, карта и тумач, Савезни геолошки завод, Београд.
- Група аутора, 1977: ОГК лист Босанска Крупа, карта и тумач, Савезни геолошки завод, Београд.
- Група аутора, 1975: ОГК лист Приједор, карта и тумач, Савезни геолошки завод, Београд.
- Група аутора, 1980, Хидрогеолошка карта СФРЈ, 1:500 000, Савезни геолошки завода.
- Група аутора, 2011: Минералне сировине Републике Српске, Завод за геолошка истраживања Републике Српске Зворник.
- Мијовић Д., 2003: Методологија хидрогеолошких истраживања у просторном планирању и управљање подземним водама, докторска дисертација, фондовска литература РГФ Београд.

➤ Закони, прописи, општинске одлуке

- Закон о уређењу простора и грађењу (Сл.гл. РС 84/02, 55/10, 40/13);
- Правилником о начину израде, садржају и формирању докумената просторног уређења (Сл.Гл. РС 69/13);
- Правилник о обрачуну накнаде трошкова уређења градског грађевинског земљишта (Сл. гл. РС 95/13);
- Правилник о садржају, носиоцима просторно-информационог система и методологији прикупљања и обраде података (Сл. гл. РС 93/13);
- Правилник о општим правилима урбанистичке регулације и парцелације (Сл. гл. РС 115/13);
- Правилник о условима за планирање и пројектовање објеката за несметано кретање дјецe и лица са умањеним тјелесним способностима (Сл. гл. РС 93/13);
- Правилник за израчунавање површина и запремина објеката (Сл. гл. РС 95/13);
- Правилник о изради и доношењу докумената просторног уређења по скраћеном поступку (Сл. гл. РС 69/13);
- Правилник о форми, садржају и начину издавања локацијских услова (Сл. гл. РС 69/13)
- Закон о заштити природе (Сл.гл. РС бр. 20/14);
- Закон о пољопривредном земљишту (Сл.гл. РС 93/06, 86/07, 14/10 и 5/12);
- Закон о измјенама и допунама закона о пољопривредном земљишту (Сл.гл. РС 5/12);
- Закон о шумама, (Сл.гл. РС 75/08 и 60/13);
- Закон о ловству (Сл.гл. РС 60/09, 50/13);
- Законом о жељезницама РС (Сл.гл. РС 58/01, 110/03, 59/08, 24/12 и 33/14);
- Закон о грађевинском земљишту, (Сл.гл. РС 112/06);
- Закон о електричној енергији, (Сл.гл. РС 08/08, 34/09, 92/09 и 01/11);
- Закон о телекомуникацијама, (Сл.гл. РС 64/06);
- Закон о гасу (Сл.гл. РС 86/2007 и 121/12);
- Закон о комуникацијама БиХ (Сл.гл. РС 71/02);
- Закон о поштанским услугама Републике Српске (Сл.гл. РС 30/10);
- Закон о заштити од нејонизујућих зрачења, (Сл.гл. РС 2/05);
- Закона о рударству (Сл.гл. РС 59/12);
- Закон о концесијама (Сл.гл. РС 59/13);
- Закон о водама (Сл.гл. РС 50/06, 92/09, 121/12);
- Закон о заштити од пожара (Сл. гл. РС бр. 71/12);
- Закон о геолошким истраживањима (Сл.гл. РС 110/13);
- Закон о привременим техничким прописима за грађење у сеизмичким подручјима (Сл.л. СФРЈ 39/64);
- Правилник о техничким нормативима за пројектовање и извођење радова на темељењу грађевинских објеката (Сл.л. СФРЈ 15/90);
- Правилник о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима (Сл.л. СФРЈ 31/81, 49/82, 29/83, 21/88, 52/90);
- Правилник о класификацији и категоризацији резерви минералних ресурса и вођењу евиденције о њима (Сл.гл. РС 92/14);
- Закон о заштити животне средине – пречишћен текст РС (Сл.гл. РС 71/12, 79/15);
- Закон о заштити природе - пречишћен текст (Сл.гл. РС 113/08);
- Правилник о изворима нејонизујућег зрачења од посебног интереса, (Сл.гл. РС 35/05);
- Правилник о заштити од електромагнетских поља до 300GHz, (Сл.гл. РС 112/05);
- Правилник о зонама безбједности надземних електроенергетских водова надземног напона од 110 kV до 400 kV, (Сл.гл. РС 32/08);
- Закон о управљању отпадом РС (Сл.гл. РС 53/02, 65/08);

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

- Закон о заштити ваздуха (Сл.гл. РС 124/11);
- Правилнику о мјерама заштите, начину одређивања и одржавања зона и појасева санитарне заштите подручја на којима се налазе изворишта, као и водних објеката и вода намјењени људској употреби“ (Сл.гл. РС 07/03);
- Закон о заштити природе - пречишћен текст (Сл.гл. РС 113/08);
- Правилник о условима испуштања отпадних вода у површинске воде (Сл.гл. РС 44/01);
- Правилником о третману и одводњи отпадних вода за подручја градова и насеља гдје нема јавне канализације (Сл.гл. РС 68/01);
- Правилник о дозвољеним границама интезитета звука и шума (Сл.лист СР БиХ 46/89);
- Правилник о мониторингу квалитета ваздуха (Сл.гл. РС 39/05);
- Правилник о мониторингу емисија загађујућих материја у ваздух (Сл.гл. РС 39/05);
- Правилник о граничним вриједностима квалитета ваздуха (Сл.гл. РС 39/05);
- Правилник о категоријама отпада са каталогом (Сл.гл. РС 39/05);
- Правилник о садржају и начину доношења одлуке о изградњи објеката и уређењу простора (Сл.гл. РС 69/05);
- Правилник о начину успостављања и управљања информативним системом за заштиту природе и систему праћења (Сл.гл. РС 85/05);
- Уредба о класификацији вода и категоризацији водотока (Сл.гл. РС 42/01);
- Уредба о граничним вриједностима емисије загађујућих материја у ваздух (Сл.гл. РС 39/05);
- Упутство о садржају студије утицаја на животну средину (Сл.гл. РС 118/05);
- Уредба о пројектима за које се спроводи процјена утицаја на животну средину и критеријумума за одлучивање о обавези спровођења и обиму процјене утицаја на животну средину (Сл.гл. РС 07/06);
- Уредба о постројењима која могу бити изграђена и пуштена у рад само ако имају еколошку дозволу (Сл.гл. РС 07/06);
- Акциони план заштите животне средине у БиХ;
- Закон о јавним путевима (Сл.гл. РС 16/10);
- Закон о основама безбједности саобраћаја на путевима у Босни и Херцеговини (Сл.гл. БиХ 6/06);
- Правилник о основним условима које јавни путеви, њихови елементи и објекти на њима морају испуњавати са аспекта безбједности саобраћаја (Сл.гл. БиХ 16/07);
- Правилник о мјерама заштите, начину одређивања и одржавања зона и појасева санитарне заштите, подручја на којима се налазе изворишта, као и водних објеката и вода намјењених људској употреби (Сл.гл. РС 7/03);
- Уредба о класификацији вода и категоризацији водотока (Сл.гл. РС 42/01);
- Закон о културном наслеђу Републике Српске (Сл.гл. РС 71/94);
- Закон о спровођењу одлука Комисије за заштиту националних споменика уставновљене у складу са анексом 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини (Сл.гл. РС 9/2002);
- Закон о културним добрима (Сл.гл. РС 11/95, 103/08).
- Остали подзаконски акти (Правилници, Уредбе) донесени на основу ових закона.

Осим прикупљене документационе основе, кориштене су детаљне информације из стручних организација из области инфраструктуре, геодезије, привреде, шумарства, статистике, као и подаци из општинских одјељења.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Б. ОЦЈЕНА СТАЊА ИЗГРАЂЕНОСТИ И ФУНКЦИОНИСАЊА ПРОСТОРА

Б.І. ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО

Б.І.І. Територија

Б.І.І.І. Граница

Општина Нови Град смјештена је у сјеверо-западном дијелу Републике Српске, на прелазу из Панонске низије према планинско-котлинској области Динарског система тј. на самом 45° сјеверне географске ширине. Обухват Плана граничи се на западу, током ријеке Уне, са Републиком Хрватском, односно са Сисачко-мославачком жупанијом тј. општином Двор. У Републици Српској Општина граничи са општином Костајница са сјеверне стране, општином Козарска Дубица са сјеверо-источне стране, градом Приједор са источне стране, општином Оштра Лука са југо-источне стране и општином Крупа на Уни са јужне. Док најкраћу греницу има са југо-западне стране са Федерацијом Босне и Херцеговине тј. општином Босанска Крупа у Унско-Санском Кантону. Укупна дужина граница износи око 135km, гдје око 36km међудржавна граница са Републиком Хрватском, а око 6km са Федерацијом Босне и Херцеговине.

Слика бр. 01.: Положај Општине Нови Град у Републици Српској

Математичко-географски положај општинског центра је 16° 22' 49" источне географске дужине и 45° 02' 45" сјеверне географске ширине, на надморској висини од 122 метра. Цјелокупно подручје обухвата плана везано је за средњи и доњи ток ријеке Уне и доњи ток ријеке Сане које су својим токовима предодредиле веома значајан положај ове општине. Општински центар је смјештен на десној обали ријеке Уне као и на обе обале ријеке Сане тј. на двије геоморфолошке цјелине: у алувијалним долинама Уне и Сане и брежуљкастим падинама Грмеча и Козаре. Подручје општине поред котлина ријека Уне и Сане (112 метара надморске висине) карактерише брежуљкасти рељеф са надморским висинама до 461 метар који је заступљен готово на подручју цијеле општине. Око 64% подручја Општине налази се да надморској висини од 200-500 метара, док је осталих 36% испод 200 метара надморске висине.

Посматрани простор обухвата површину од 469,67km², и по величини подручја које обухвата спада у општине средње величине у Републици Српској. На њој живи 28.799 становника, са просјечном густином насељености од 61,3 становника на 1km², па тако припада групи средње насељених општина у Републици Српској (51-100st/km²). Према попису становништва из 1991. године у општини Нови Град живјело је 41.665 становника, док по незваничним резултатима пописа становништа у 2013. години на подручју општине живи 28.799 становника.

Општина Нови Град се налази на веома значајном геополитичком и геопрометном положају. Кроз историју Нови Град је био највећа раскрсница друмског и жељезничког саобраћаја у Поуњу и у бившој Југославији, а сада између Републике Српске, Републике Хрватске и Федерације Босне и Херцеговине. На овим просторима су се увијек укрштали интереси „великих сила“, па је општина увијек била у граничном простору, од настанка 1280. године до данас. Прво је била на граници средњовјековне Босне и Угарске, касније Османлијског царства и Аустро-угарске монархије, до данашњих граница након цијепања друге Југославије.

Од значајнијих путних праваца на подручју Општине можемо издвојити магистрални пут М4 и М14 и регионални пут Р475а и Р404. Општински центар је магистралним путем М4 од регионалног центра, града Приједор, удаљен свега 32km, док је од административног центра Републике Српске, града Бања Лука, удаљен 87km. Магистралним путем М14 општински центар је удаљен 24km од Костајнице, док је на другој страни 33km удаљен од Босанске Крупе у Унско-Санском кантону. Удаљеност општинског центра од највећег административног центра Републике Хрватске, града Загреба, је 119km.

Б.1.1.2. Структура површина по намјени

У складу с обиљежјима простора и обављања дјелатности и активности простор Општине је организован кроз сљедећу намјену површина:

- пољопривредне површине,
- шумске површине,
- водене површине
- грађевинско земљиште.

Пољопривредне површине

Њиве, воћњаци, виногради и ливаде заједно представљају обрадиво земљиште које обухвата 20.774,34ha. Необрадиво земљиште обухвата укупно 5.190,93ha и чине га пашњаци. Збир обрадивог и необрадивог представља укупно пољопривредно земљиште са површином 25.965,27ha (55,28% укупног подручја обухвата плана). Шуме као посебна категорија обухватају 18.691,18ha, или 39,79% Општине. Пољопривредно земљиште (обрадиво и необрадиво), у збиру са шумама дају укупно плодно земљиште у износу 44.656,45ha. Неплодно земљиште обухвата 1.759,05ha или 3,75% укупне површине Општине. Поред наведених површина евидентирано је 555,49ha (1,18%) водених површина (ријеке, потоци, баре, језера, рибњаци, трстици и мочваре). Наведени подаци су преузети из Републичке геодетске управе.

Према комбинованим подацима *CORINE (CLC)* и ортофото снимка пољопривредно земљиште обухвата обрадиво и необрадиво земљиште. Обрадиво земљиште обухвата 11.625,16ha или 24,75% укупне површине Општине. Необрадиво земљиште обухвата укупно 9.482,05ha или 20,19% укупне површине Општине и чине га пашњаци, природни травнати предјели и предјели који се користе за пољопривреду са значајним површинама под природном вегетацијом. Укупно пољопривредно земљиште (збир обрадивог и необрадивог) обухвата **21.107,21ha (44,94%** укупног подручја обухвата плана). Шуме обухватају 24.084,16ha или 51,28%. Укупно плодно земљиште, односно збир пољопривредног и шумског земљишта износи 45.191,37ha или 96,22% од укупног подручја Општине. Неплодно земљиште обухвата 1.775,81ha или 3,78%.

Водене површине нису посебно површински обрађене, јер се површине које је евидентирала геодетска управа углавном налазе око ријека Уне и Сане, а те површине су посебно обуваћене плавним подручјем те је потребно само имати на уму да постоје водене површине и да оне представљају све водотоке, баре, језера, рибњаке, трстике и мочваре које су углавном мале и промјенљиве површине па их је скоро немогуће површински одредити.

Неповољна структурна и социоекономска обиљежја породичних газдинстава прати висока уситњеност и распарчаност земљишних посједа, низак ниво коришћења савремених инпута при обради земљишта, посебно слаба опремљеност специјализованом механизацијом, ниска и неконтролисана примјена агрохемикалија, мали број стоке у односу на потенцијале крмне основе и агротехничке захтеве за одржавањем органске структуре земљишта, успорена дифузија агротехничких, економских и еколошких знања у пољопривредну праксу, недовољно искоришћен потенцијал за наводњавање и опште заостајање већине руралних подручја у погледу опремљености и/или доступности готово свим елементима техничке и социјалне инфраструктуре.

Из карте Употребне вриједности Просторног плана РС до 2015. године може се закључити да на подручју општине Нови Град пољопривредно земљиште припада I групи (од 2-4 бонитетне класе) и II групи (од 5-6 бонитетне класе).

Шумске површине

Према подацима добијеним на бази сателитског снимка (*CORINE LAND COVER*), утврђено је да удио шума и обраслог шумског земљишта на подручју општине Нови Град износи **51,28% (24.084,16ha)**. У овај биланс су укључене и површине на којима је утврђен почетни стадиј природног ширења шуме на површине које се не обрађују, и исте су у овом Плану дефинисане као сукцесија вегетације. Укупно утврђена површина ове категорије земљишта (сукцесија вегетације) износи **350,38ha или 0,75%** од укупног подручја Општине. Важно је истаћи да је појава сукцесије вегетације изражена готово на цијелој територији Републике, гдје је дошло до обрастања некада пољопривредних површина, најчешће пашњака и ливада, које се данас услед миграције становништва не користе и не обрађују.

Наведени свеукупни биланс обраслог шумског земљишта, добијен методом обраде сателитског снимка, је већи од површина шума које се воде у катастру и које износе 18.959,08ha, што је највјероватније резултат горе описаног природног ширења вегетације. Ова појава је присутна готово на цијелој територији Босне и Херцеговине

У погледу власништва, шуме и шумско земљиште на подручју општине Нови Град се могу подијелити на шуме у државном и шуме у приватном власништву.

Према подацима Шумско привредне основе за Шумско привредно подручје "Козарачко" површина шума и шумског земљишта у својини Републике на подручју општине износи укупно 8.825,52ha, од чега високе шуме са природном обновом заузимају површину од 4.123,87ha, шумске културе четинара 543,38ha, изданачке шуме букве, хроста китњака и осталих лишћара 3.358,26ha. Површина под приватним шумама износи 10.133,56ha од чега високе шуме са природном обновом заузимају површину од 2.850,71ha, шумске културе 1,16ha, изданачке шуме 7.219,45ha, површине подесне за пошумљавање и газдовање 62,24ha.

Водене површине

Површине које су ушле у укупну суму водених површина су: ријеке, потоци, канали и мочваре. У хидрогеографском погледу подручје обухвата плана обилује водом, што је одраз геоморфолошких, минералошко-потрографских облика терена и климатских карактеристика. То потврђује велики број извора и у Подгрмечу и Поткозарју, а посебно плитка издан алувијалних равни Уне и Сане и њихових притока. Подручје Подгрмеча које се одликује крашким рељефом такође има снажне изворе велике издашности, на контакту са алувијалним равнима ријечице Војскове, потока Блатне и Чађавице. У Поткозарју посебан значај за хидрографију представљају неогени седименти слива ријечице Стрижне. Овај слој представља значајан резервоар подземних вода, што показује велики број извора и потока који су притоке ријечице Стрижне.

Поред ових ријека и ријечица на подручју обухвата плана постоји и вјештачко језеро у Петковцу које је настало преграђивањем једне ријечице јаловином која је последица експлоатације руде гипса на овом простору.

Грађевинска земљишта

Према комбинованим подацима *CORINE (CLC)*, *Google Earth-a* снимка и података из катастра укупна површина грађевинског земљишта у Општини износи **1.775,81ha** односно **3,78%** од укупне површине подручја Општине.

Грађевинско подручје чине изграђени дио насељених мјеста намјењен становању, производне зоне, спортско рекреативне површине.

Одлуком је дефинисано да се изградња насеља на грађевинском земљишту обавља у складу са регулационим планом, или просторно-планском документацијом (до доношења регулационог плана) и сматра се да је у општем интересу.

Насељена мјеста

Површине насеља осим површина за становање укључују и све намјене које задовољавају функцију насељавања. Просторни план дефинише изграђени и неизграђени дио насеља. У документационој основи утврђен је изграђени дио за сва насеља.

Изграђени дио насеља на цијелом подручју Општине износи 1.593,05ha, што износи 3,39% од укупне површине Општине. Изграђени дио Општине чине највећим дијелом површине намјењене становању.

Привредне зоне

Привредна зона (Индустријска зона) евидентирана је уз магистрални пут М-14 у насељеном мјесту Пољавнице. Ове зоне чине 0,07% површине Општине или 34,20ha.

Спортско рекреативне површине

Спортско рекреативне површине заузимају мање површине углавном уз објекте основних школа, уз ријеке у виду купалишта те на подручју бање Љешљани. Наведене површине су мале те као такве нису уврштене у основну структуру кориштења земљишта те се налазе у категорији грађевинског земљишта.

Остала неплодна земљишта

У остала неплодна земљишта спадају девастиране површине (депоније комуналног отпада, каменоломи), гробља те површине за искориштавање минералних сировина. Од наведених најзначајније тј. површински највеће су површине за искориштавање минералних сировина. На подручју општине Нови Град откривено је више лежишта и појава минералних сировина. Експлоатациона поља чине површину од 141,07ha или 0,30% од укупне површине Општине.

Синтезни приказ кориштења простора

Проведена анализа садашњег кориштења земљишта на подручју Општине указује на постојање и доминацију три основне намјене у оквиру којих се врши даљња функционална диференцијација и прожимање.

Основна намјена простора по којима се врши подјела су: земљишта намјењена за пољопривреду, шумско и грађевинско земљиште. Према подацима из катастра пољопривредна подручја обухватају равничарска подручја која су најзаступљенија и најпогоднија за производњу хране. Укупна површина пољопривредног земљишта износи 25.965,27ха или 55,28%. Општина Нови Град са 39,79% шума спада у општине које су испод просјека шумovitости општина у Републици Српској, која износи 51,7%. Шуме којима газдују друштвене шумско-привредне организације заузимају 46,5% површине шумског земљишта, док 53,5% шума је у приватном власништву.

Грађевинско подручје прожима цијело подручје обухвата плана. Грађевинско подручје подразумијева површине намјењене становању, индустријске зоне, као производни погони мањих површина.

Приликом одређивања биланса кориштења површина кориштени су различити методолошки приступи, што условљава и одређене разлике у погледу учешћа површина различитих категорија земљишта у укупној површини Општине.

Подаци који су кориштени су добијени од Републичке управе за геодетске и имовинско – правне послове, затим обрадом *Google-Earth* снимка и као трећи извор података – о брада дигиталног картографског материјала из пројекта који је радила *European Environment Agency* (Европска агенција за животну средину) под називом *CORINE land cover*.

Свака од ових метода има одређене карактеристике, па тако катастарске податке карактерише највећа детаљност, али им је недостатак неажурност. Подаци «*CORINE*» пројекта су најопштији и потичу из 2006. године. *Google-Earth* снимци су најажурнији од свих извора података. Разлике између ових података су последица различитих методолошких приступа у издвајању појединих категорија земљишта (површина), као и нивоа детаљности (разматрања).

Тачно утврђена граница општине евидентирана је у Републичкој управи за геодетске и имовинско правне послове, по којој површина општине Нови Град износи 469,67km². Векторизацијом и усклађивањем сателитских снимка (*CORINE Land Cover* БиН 2006 и *Google-Earth* снимка), као и директним реконгосцирањем терена, а затим обрадом савременим картографским алатима (*ArcGIS*, *Autodesk Map*, *GPS*, и др.) добијени су различити подаци о начину кориштења земљишта у односу на податке из катастра.

Табела бр.06.: Структура кориштења земљишта на подручју општине Нови Град (Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Бања Лука, подручна јединица Нови Град.) – ха

Пољопривредно земљиште	Шумско земљиште	Водене површине	Остала неплодна земљишта	УКУПНО
25.965,27	18.691,18	555,49	1.759,05	46.970,99

Табела бр.07.: Структура кориштења земљишта на подручју општине Нови Град (Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Бања Лука, подручна јединица Нови Град.) – %

Пољопривредно земљиште	Шумско земљиште	Водене површине	Остала неплодна земљишта	УКУПНО
55,28	39,79	1,18	3,75	100

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Ziro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Према подацима из Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове може се закључити да у Општини Нови Град пољопривредно земљиште учествује са 55,28%, шуме учествују са 39,79%, затим остала неплодна земљишта чине 3,75% укупне површине Општине. Када се упореде подаци добијени комбиновањем *Google-Earth* снимка и података из *CORINE* у односу на податке из катастра уочавају се разлике, односно промјене у коришћењу земљишта на подручју Општине. Пољопривредне површине су заступљене у мањем проценту у односу на податке из катастра, док су површине под шумом заступљене у већем проценту.

Табела бр.08.: Структура коришћења земљишта на подручју општине Нови Град (комбиновани *Google Earth* и *CORINE* из 2006.год.) – ha

Приказ просторних показатеља за намјену површина	Укупно ha	% од површине Општине
Грађевинско земљиште ----- укупно	1.775,81	3,78
Изграђене површине – постојеће	1.600,54	3,41
Привредне зоне – постојеће	34,20	0,07
Остало неплодно земљиште	141,07	0,30
Пољопривредне површине- - укупно	21.107,21	44,94
Обрадиве површине	11.122,43	23,68
Оранице које се не наводњавају	502,73	1,07
Пашњаци	2.195,01	4,68
Предјели који се користе за пољопривреду са значајним учешћем природне вегетације	7.287,04	15,51
Шумске површине - - укупно	24.084,16	51,28
Лишћарске шуме	23.207,40	49,41
Мјешовите шуме	526,38	1,12
Прелазни шумовито/жбунасти предео	350,38	0,75
УКУПНО	46.967,18	100

Најреалнији подаци су засигурно они добијени комбиновањем *Google-Earth* снимка и *CORINE*, јер је очигледно да шумско земљиште у стварности заузима знатно већу површину, него ону коју показују подаци из катастра. Осим шумског земљишта неплодно земљиште заузима много већу површину, јер подразумева грађевинско земљиште. Све ово указује да различити извори података условљавају постојање разлика у погледу учешћа површина различитих категорија земљишта.

Б.1.2. Становништво

Нагле промјене у структури становништва које су се одвијале у неколико последњих година, као последица грађанског рата, у виду одлива и прилива становништва из разних и различитих крајева на подручју општине Нови Град нису прошле без последица. Досељавањем становништво са собом носи своје обичаје и културу, васпитање, традицију, образовање, морал и етику, а процес асимилације становништва у датим просторним, економским и друштвеним оквирима, захтева изузетно дуг временски период.

Уопште гледано, последице се могу сагледати и кроз одређене трансформације у простору, у смислу урбанистичких захвата, где се као посебан елемент евидентира градња која је у својој интензивности била директно у функцији досељавања становништва. Миграције становништва за последицу имају промјене у старосној, економској, полној и другим структурама што директно утиче, између осталог, на привреду и даљи развој општинског центра.

У општини Нови Град становништво је расподјељено у 48 насељених мјеста. У периоду прије Другог свјетског рата на подручју тадашњег котара Нови Град (Босански Нови) постојало је и насеље Домбрава, настало као колониистичко насеље у вријеме Аустро-угарске монархије.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

У периоду од 60-их година прошлог вијека до грађанског рата у СРБиХ у састав општине Нови Град улазила су и насељена мјеста: Костајница, Горња Слабиња, Грдановац, Гумњани, Календери, Мракодол, Мраово Поље, Петриња, Побрђани, Подошка, Тавија и Зовик.

У току грађанског рата наведена насељена мјеста су издвојена из општине Нови Град и од њих је формирана општина Костајница, која је постојала до 60-их година прошлог вијека.

Б.1.2.1. Демографски развој Општине до 1991. године

Демографски развој становништва на подручју општине Нови Град разматран је у периоду од 1971.–1991. године, када су пописи вршени сваких 10 година.

У току овог периода у саставу општине Нови Град налазило се 60 насељених мјеста. Поред насеља која се и данас налазе у саставу, њих 48, додатних 12 је са подручја данашње општине Костајница, која у том периоду није постојала. Општина Костајница (Босанска Костајница) није постојала у периоду од 60-их година прошлог вијека до грађанског рата у СР Босни и Херцеговини када је поново формирана.

У првом периоду, 1971.–1981. године, број становника се повећао са 41.216 на 42.142 становника, односно по стопи од 2,22‰, у другом периоду број укупног становништва се смањило са 42.142 на 41.665 становника и то по стопи од -1,14‰.

Табела бр.09.: Број становника Општине Нови Град по насељеним мјестима за период 1971.-1991. године

Ред. број	Насељено мјесто	Број становника		
		1971	1981	1991
Општина		41.216	42.142	41.665
Општински центар		9.849	12.186	13.588
Остала насељена мјеста		31.367	29.956	28.077
1.	Ахметовци	412	346	293
2.	Благај Јапра	946	1.238	1.279
3.	Благај Ријека	912	993	980
4.	Блатна	473	478	443
5.	Босанска Костајница (Костајница) ¹	2.500	3.382	3.768
6.	Босански Нови (Нови Град)	9.849	12.186	13.588
7.	Церовица	382	300	261
8.	Црна Ријека	449	486	465
9.	Чађавица Доња	337	289	408
10.	Чађавица Горња	370	322	297
11.	Чађавица Средња	427	434	262
12.	Ђеле	247	212	166
13.	Деветаци	211	192	139
14.	Добрљин	935	1.011	1.141
15.	Доње Водичево	851	836	801
16.	Доњи Агићи	1.231	1.101	935
17.	Доњи Ракани	260	279	315
18.	Горња Слабиња ¹	242	213	154
19.	Горње Водичево	646	499	368

¹ Насељена мјеста која су од грађанског рата 90-их година прошлог вијека у саставу општине Костајница.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

20.	Горњи Агићи	541	538	540
21.	Горњи Ракани	337	288	254
22.	Грабашница	122	63	58
23.	Грдановац ¹	175	163	205
24.	Гумњани ¹	128	90	51
25.	Хозићи	850	966	958
26.	Јоховица	336	234	187
27.	Јошава	142	131	121
28.	Календери ¹	282	217	176
29.	Кршље	979	730	632
30.	Куљани	258	216	110
31.	Љешљани	122	108	59
32.	Мала Крупска Рујишка	607	532	431
33.	Мала Новска Рујишка	988	755	573
34.	Мала Жуљевица	221	186	97
35.	Масловаре	483	490	500
36.	Матавази	711	594	563
37.	Мазих	142	119	132
38.	Мракодол ¹	415	386	359
39.	Мраово Поље ¹	105	67	49
40.	Петковац	270	229	227
41.	Петриња ¹	678	634	581
42.	Подбрђани ¹	299	228	144
43.	Подошка ¹	154	128	95
44.	Пољавнице	1.216	1.097	1.137
45.	Прусци	778	532	356
46.	Радомировац	833	786	557
47.	Раковац	123	66	42
48.	Рашће	337	329	298
49.	Равнице	616	629	639
50.	Рудице	417	470	452
51.	Соколиште	906	788	611
52.	Сухача	868	940	1.087
53.	Сводна	1.395	1.285	1.270
54.	Тавија ¹	509	457	575
55.	Трговиште	502	472	377
56.	Ведовица	106	75	57
57.	Велика Рујишка	280	217	173
58.	Велика Жуљевица	694	574	410
59.	Витасовци	472	432	385
60.	Зовик ¹	139	104	74

Извор: Републички завод за статистику, Бања Лука

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Међупописни период од 1971. до 1981. године је период у коме Општина биљежи раст броја становника по стопи од 2,22‰, односно број становника се повећао за 926 становника. Општински центар Нови Град (Босански Нови) биљежи пораст у броју становника и то од 2.337 становника тј. становништво се са 9.849 повећало на 12.186. Из групе осталих насељених мјеста у овом периоду се истиче Босанска Костајница (Костајница) која биљежи раст броја становника од 882 тј. број становника се повећао са 2.500 на 3.382 становника. Остали део Општине, у који нису убројани општински центар и насељено мјесто Босанска Костајница (Костајница), односно сеоска насеља, биљеже пад у броју становника од 2.293 становника, односно број становника се смањило са 28.867 на 26.574 становника. Од 58 сеоских насеља, 46 има негативан пораст становништва, док само 12 сеоских насеља имају позитиван предзнак у порасту броја становника.

У простору, општине насеља са позитивним предзнаком, су углавном сконцентрисана у непосредној близини општинског центра или дуж значајних путних праваца, магистрални пут М4 и М14.

Табела бр.10.: Кретање броја становника Општине Нови Град за период 1971.-1991. године

Редни број	Насељено мјесто	1971	1981	Промијена	Стопа ‰	1981	1991	Промијена	Стопа ‰
	Општина	41.216	42.142	926	2,22	42.142	41.665	-477	-1,14
	Општински центар	9.849	12.186	2.337	21,21	12.186	13.588	1.402	10,88
	Остала насељена мјеста	31.367	29.956	-1.411	-4,60	29.958	28.077	-1.879	-6,48
1.	Ахметовци	412	346	-66	-17,41	346	293	-53	-16,59
2.	Благај Јапра	946	1.238	292	26,74	1.238	1.279	41	3,26
3.	Благај Ријека	912	993	81	8,50	993	980	-13	-1,32
4.	Блатна	473	478	5	1,05	478	443	-35	-7,60
5.	Босанска Костајница (Костајница)¹	2.500	3.382	882	29,99	3.382	3.768	386	10,80
6.	Босански Нови (Нови Град)	9.849	12.186	2.337	21,21	12.186	13.588	1.402	10,88
7.	Церовица	382	300	-82	-24,05	300	261	-39	-13,90
8.	Црна Ријека	449	486	37	7,91	486	465	-21	-4,42
9.	Чађавица Доња	337	289	-48	-15,34	289	408	119	34,15
10.	Чађавица Горња	370	322	-48	-13,87	322	297	-25	-8,08
11.	Чађавица Средња	427	434	7	1,63	434	262	-172	-49,43
12.	Ђеле	247	212	-35	-15,25	212	166	-46	-24,34
13.	Деветаци	211	192	-19	-9,43	192	139	-53	-32,02
14.	Добрљин	935	1.011	76	7,81	1.011	1.141	130	12,08
15.	Доње Водичево	851	836	-15	-1,78	836	801	-35	-4,28
16.	Доњи Агићи	1.231	1.101	-130	-11,15	1.101	935	-166	-16,31
17.	Доњи Ракани	260	279	19	7,05	279	315	36	12,12
18.	Горња Слабиња ¹	242	213	-29	-12,75	213	154	-59	-32,15
19.	Горње Водичево	646	499	-147	-25,68	499	368	-131	-30,22
20.	Горњи Агићи	541	538	-3	-0,56	538	540	2	0,37
21.	Горњи Ракани	337	288	-49	-15,68	288	254	-34	-12,55

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

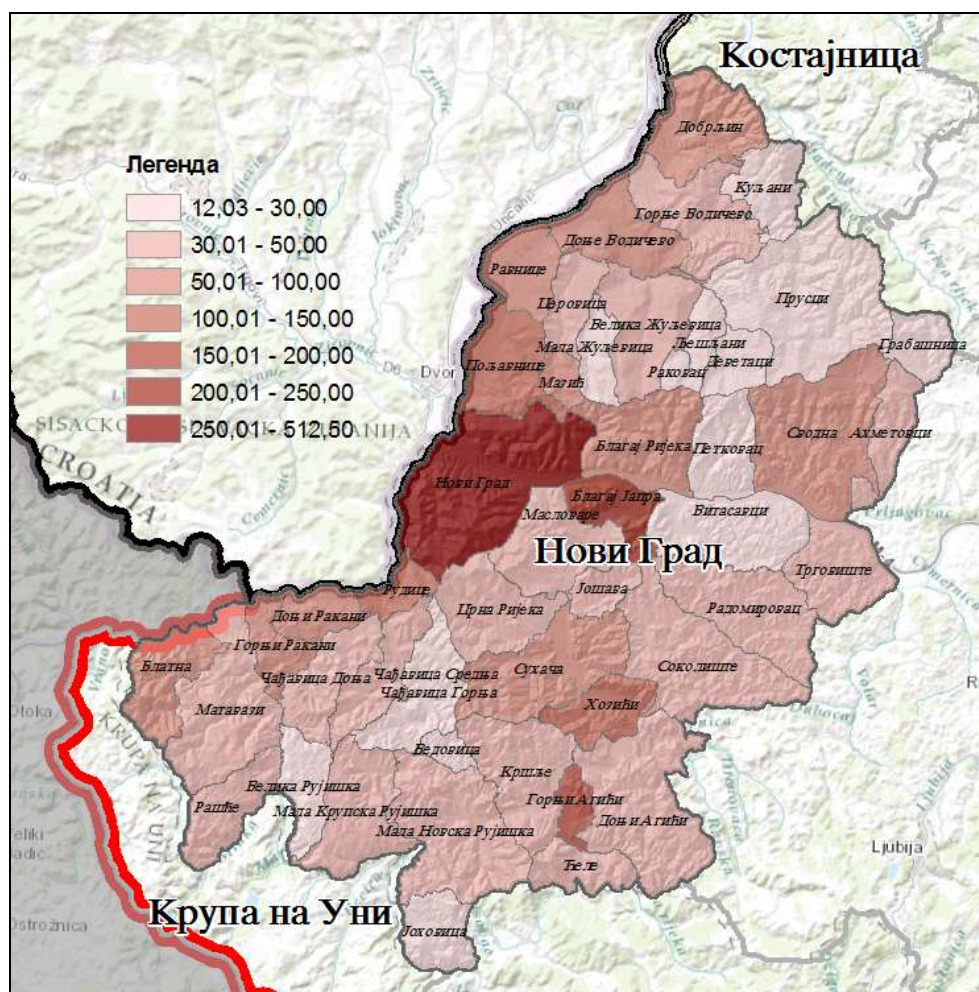
22.	Грабашница	122	63	-59	-63,78	63	58	-5	-8,26
23.	Грдановац ¹	175	163	-12	-7,10	163	205	42	22,83
24.	Гумњани ¹	128	90	-38	-34,86	90	51	-39	-55,32
25.	Хозићи	850	966	116	12,78	966	958	-8	-0,83
26.	Јоховица	336	234	-102	-35,79	234	187	-47	-22,33
27.	Јошава	142	131	-11	-8,06	131	121	-10	-7,94
28.	Календери ¹	282	217	-65	-26,05	217	176	-41	-20,87
29.	Кршље	979	730	-249	-29,14	730	632	-98	-14,39
30.	Куљани	258	216	-42	-17,72	216	110	-106	-65,03
31.	Љешњани	122	108	-14	-12,17	108	59	-49	-58,68
32.	Мала Крупска Рујишка	607	532	-75	-13,17	532	431	-101	-20,98
33.	Мала Новска Рујишка	988	755	-233	-26,74	755	573	-182	-27,41
34.	Мала Жуљевица	221	186	-35	-17,20	186	97	-89	-62,90
35.	Масловаре	483	490	7	1,44	490	500	10	2,02
36.	Матавази	711	594	-117	-17,93	594	563	-31	-5,36
37.	Мазих	142	119	-23	-17,62	119	132	13	10,36
38.	Мракодол ¹	415	386	-29	-7,24	386	359	-27	-7,25
39.	Мраово Поље ¹	105	67	-38	-44,19	67	49	-18	-31,03
40.	Петковац	270	229	-41	-16,43	229	227	-2	-0,88
41.	Петриња ¹	678	634	-44	-6,71	634	581	-53	-8,72
42.	Подбрђани ¹	299	228	-71	-26,94	228	144	-84	-45,16
43.	Подошка ¹	154	128	-26	-18,44	128	95	-33	-29,60
44.	Пољавнице	1.216	1.097	-119	-10,29	1097	1137	40	3,58
45.	Прусци	778	532	-246	-37,56	532	356	-176	-39,64
46.	Радомировац	833	786	-47	-5,81	786	557	-229	-34,10
47.	Раковац	123	66	-57	-60,32	66	42	-24	-44,44
48.	Рашће	337	329	-8	-2,40	329	298	-31	-9,89
49.	Равнице	616	629	13	2,09	629	639	10	1,58
50.	Рудице	417	470	53	11,95	470	452	-18	-3,90
51.	Соколиште	906	788	-118	-13,93	788	611	-177	-25,30
52.	Сухача	868	940	72	7,96	940	1087	147	14,50
53.	Сводна	1.395	1.285	-110	-8,21	1285	1270	-15	-1,17
54.	Тавија ¹	509	457	-52	-10,77	457	575	118	22,87
55.	Трговиште	502	472	-30	-6,16	472	377	-95	-22,38
56.	Ведовица	106	75	-31	-34,25	75	57	-18	-27,27
57.	Велика Рујишка	280	217	-63	-25,35	217	173	-44	-22,56
58.	Велика Жуљевица	694	574	-120	-18,93	574	410	-164	-33,33
59.	Витасовци	472	432	-40	-8,85	432	385	-47	-11,51
60.	Зовик ¹	139	104	-35	-28,81	104	74	-30	-33,71

Извор: Републички завод за статистику, Бања Лука

У другом међупописном периоду од 1981. до 1991. године појављује се тренд опадања броја становника. У односу на претходни период стопа раста на нивоу општине има негативан предзнак и износи $-1,14\%$. Број становника се са 42.142 смањило на 41.665 становника, односно Општина се смањила за 477 становника. Општински центар Босански Нови (Нови Град) се у овом периоду увећао за 1.402 становника тј. по мањој стопи ($10,88\%$) у односу на претходни пописни период ($21,21\%$), становништво се са 12.186 повећало на 13.588 становника. Број сеоских насеља са негативним предзнаком је у овом периоду остао исти као у претходном, односно 46 сеоских насеља има негативан предзнак у порасту броја становника.

Густина насељености по попису 1991. године на подручју обухвата плана је била је 88,71 становника на 1km^2 .

Слика бр.02.: Густина насељености становништва по Попису 1991. године

Динамичан развој становништва у протеклом периоду са факторима природног и механичког кретања, а под утицајем друштвено–економског развоја, допринјели су интензивним промјенама броја и структуре домаћинстава (раслојавање сложених породица), а посебно самачких (млади радници, ђаци и сл.).

Број домаћинстава у Општини је био у сталном порасту од 1971. године, па се за двије деценије број домаћинстава повећао за 2.065 односно по просјечној годишњој стопи од $19,38\%$, док се број становника повећао за 449 становника ($1,08\%$). Социо–економски развој Општине утицао је на природно и механичко кретање становништва што је за последицу имало промјене у

структури и броју домаћинстава. Повећање броја домаћинстава резултат је формирања нових домаћинстава која су настала раслојавањем великих породица.

На нивоу Општине просјечна величина домаћинства смањена је са 4,28 члана у 1971. години на 3,57 чланова у 1991. години.

Просјечна величина домаћинства имала је тенденцију сталног опадања и била је као таква карактеристична и за општински центар и за сеоско подручје Општине. Просјечна величина домаћинства у општинском центру износила је 1971. године 3,73 чланова, док је 1991. године просјечна величина домаћинства била 3,35 чланова. У наредном периоду може се очекивати даље смањивање просјечне величине домаћинства и на сеоском и на градском подручју.

Динамика пораста броја домаћинстава у Општини, у посматраном периоду се разликује на сеоском и градском подручју Општине.

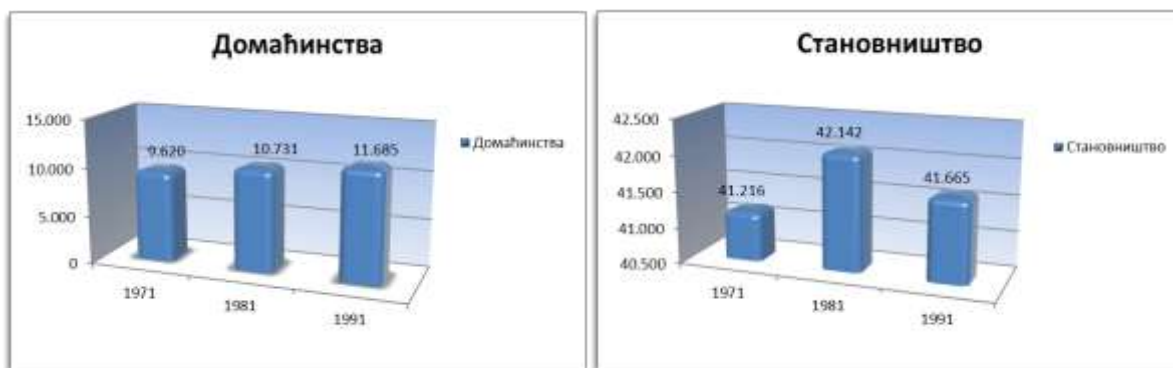
На подручју општинског центра пораст броја домаћинстава имао је тенденцију повећања 1981. године у односу на 1971. годину. Процес повећања броја домаћинстава настављен је и у 1991. години са тенденцијом благог повећања.

Број домаћинстава на сеоском подручју имао је тенденцију смањења 1981. године у односу на 1971. годину. Процес смањења броја домаћинстава настављен је и у 1991. години са тенденцијом слабијег смањења.

Табела бр. 11.: Кретање броја домаћинстава и просјечне величине домаћинства општине Нови Град за период 1971.-1991. године.

Нови Град	Домаћинства			Становништво			Просјечна величина домаћинства		
	1971	1981	1991	1971	1981	1991	1971	1981	1991
	9.620	10.731	11.685	41.216	42.142	41.665	4,28	3,93	3,57

Извор: Федерални завод за статистику, Сарајево

Графикон бр.01.: Кретање броја домаћинстава и становништва општине Нови Град за период 1971.-1991. године

Б.1.2.1.1. Природно и механичко кретање становништва

Бројчани развој становништва резултат је природних карактеристика развоја становништва, односно кретања наталитета, морталитета и природног прираштаја, са једне и миграционог кретања становништва у оквирима Општине и у ужем и ширем окружењу, са друге стране.

Позитивни фактори природног кретања становништва садржани у комплексу појава везаних за његов наталитет и негативни фактори везани за његов морталитет, својим дејством утичу на

крајње стање природног развоја становништва. Природни развој ће показати тенденцију пораста само ако су фактори наталитета јачи од морталитета.

Природни развој становништва у једном периоду можемо мјерити у његовом апсолутном и релативном изразу. Апсолутан развој је раван разлици између броја рођених и броја умрлих у једном периоду. Ако је та разлика позитивна говоримо о порасту, а у случају негативне разлике о опадању становништва. Природни прираштај у релативном изразу представља се стопом природног прираштаја становништва.

Историјски гледано, по завршетку 19. вијека завршиле су се и велике сеобе народа које су узроковали страни завојевачи на овом подручју, а у периоду од почетка I до краја II Свјетског рата најприсутнији су били присилни облици миграција (одвођење локалног становништва у концентрационе логоре широм Европе). Послије II Свјетског рата, због провођења социјалистичке политике, колективизације и стварања сељачких радних задруга али и тешког живота на овим просторима дошло је до нових емиграција са ових простора (српско становништво, у правцу Војводине).

Анализирајући вриједности природног прираштаја Општине Нови Град, за период прије 1991. године закључујемо:

- период 1971.-1981. показује тенденцију опадања наталитета и природног прираштаја док се стопа морталитета повећала;
- смањење наталитета и повећање морталитета у периоду 1981.-1991. одразило се на природни прираштај, који је опао на једну трећину у односу на послеријатни период. Први пут послерије II Свјетског рата број становника се смањило у односу на претходни период пописа, иако није било ни епидемије, ни рата, ни територијалне промјене општинског подручја. Овакво стање је последица сталног одласка младог становништва (економски разлози), ниских примања у свим гранама индустрије у односу на окружење, општег смањења броја дјеце код српског становништва, те одлазак фертилног континента становништва у друге, привредно развијеније крајеве бивше Југославије.²

Табела бр. 12.: Природно кретање становништва Општине Нови Град у периоду 1971.-1990.

Година пописа	Наталитет		Морталитет		Природни прираштај		Број становника
	бројчано	‰	бројчано	‰	бројчано	‰	
1971.	819	19,8	273	6,6	546	13,2	41.216
1981.	675	16	300	7,1	375	8,9	42.142
1990.	594	14,3	345	8,3	249	6	41.665

Како карактеристичан период издвајамо период од 1981. до 1991. године гдје издвајамо године: 1989, 1990 и 1991. године, јер се од првих спроведених пописа на овом подручју па до 1991. године тада први пут појављује појава смањења броја становника.

С обзиром на пад броја становништва (стопа раста становништва -1,14‰) и уз постојање позитивног природног прираштаја, на основу података за 1989., 1990., 1991. године гдје је просјечна стопа природног прираштаја 42,18‰, можемо закључити да је пад у броју становника на нивоу Општине остварен механичком компонентом кретања становништва. На основу горе наведеног закључује се да је пад броја становника (-477) на подручју општине узрокован одсељавањем становништва.

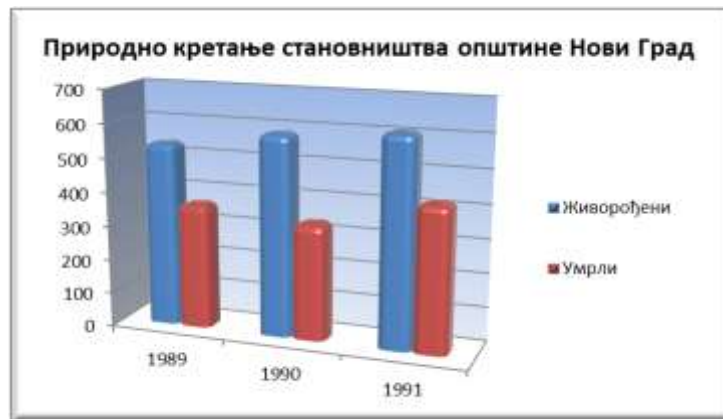
² Д. Тодић, Новоградска општина: геогарфске карактеристике, Бањалука, 2000. и Д. Тодић, Културни пејзаж новоградске општине, Бањалука, 2006.

Табела бр. 13.: Природно кретање броја становника Општине Нови Град за период 1989. - 1991. године

Година	Живорођени	Умрли	Природни прираштај	Умрла дојенчад	Склопљени бракови	Разведени бракови	На 1.000 становника				Умрла дојенчад на 1000 живорођених	Разведени бракови на 1000 склопљених
							Живорођени	Умрли	Природни прираштај	Склопљени бракови		
1989	545	372	173	13	343	23	13,1	8,9	4,2	8,2	23,9	67,2
1990	594	345	249	8	322	25	14,3	8,3	6	7,7	13,5	77,6
1991	619	431	188	8	242	16	14,9	10,3	4,5	5,8	12,9	66,1

Извор: Федерални завод за статистику, Сарајево

Графикон бр.02.: Природно кретање становништва општине Нови Град за период 1989.-1991. године

На основу Кларковог модела издваја се осам типова просторног кретања становништва и то четири типа емиграционог кретања и четири типа имиграционог кретања. Општина Нови Град је у овом периоду имала обележје E_2 (депопулација), чије су карактеристике: природно кретање позитивно; пописом установљено кретање негативно; апсолутна стопа природног кретања већа од апсолутне стопе пописом установљеног смањења.

Б.1.1.1.2. Старосна и полна структура становништва

Појам структура становништва према неком обиљежју означава фреквенцију према вриједностима или модалитетима тог обиљежја. Врло је промјенљива категорија и у зависности је од фактора који је одређују. Он је функција природног кретања и просторне покретљивости становништва, а истовремено је и њихов фактор.

Анализа старосне и полне структуре становништва је битна из разлога што из ње произилазе кључни контингенти становништва како за биолошку репродукцију, тако и за формирање радне снаге. Директно су условљени природним кретањем становништва.

Темељним анализирањем ове структуре могу се добити старосно-полни функционални контингенти који нас обезбјеђују продуктивним подацима, као што су: подаци о старости становништва, за истраживање биорепродукције, за оцјењивање радног потенцијала становништва, за планирање школства, и др.

Старосна структура становништва на подручју Општине анализирана је кроз протекли двадесетогодишњи период, од 1971.-1991. у коме су извршена три пописна периода. Промјене у

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

старосној структури становништва Општине посматране су кроз велике старосне групе: 0-14, 15-64 и 65 и више година.

Старосна група становништва од 0-14 година, са учешћем од 34,17% 1971. године биљежи стално апсолутно и релативно смањење, што је последица смањивања наталитета на подручју Општине, тако да 1991. године учествује са 21,59% у укупном становништву Општине.

Табела бр.14.: Старосна и полна структура становника Општине за период 1971.-1991. год.

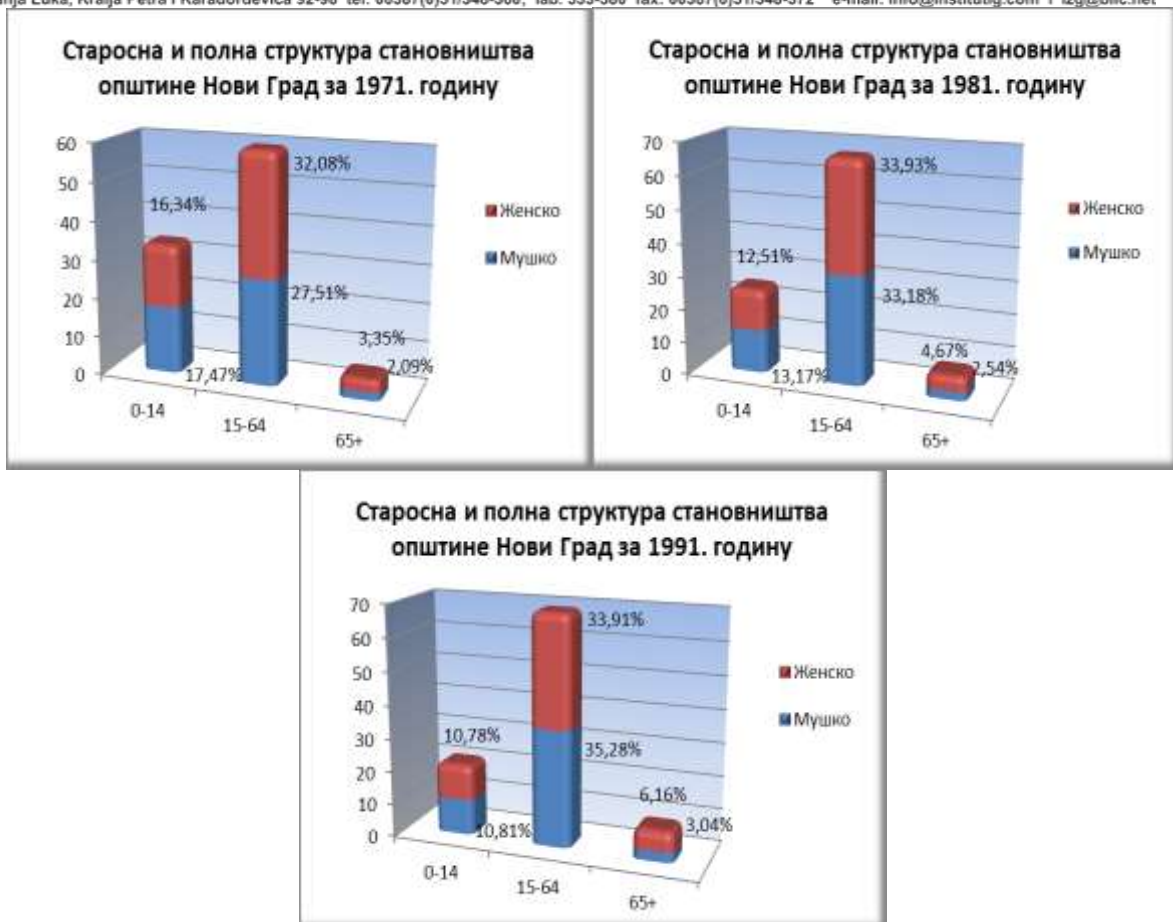
Година	Полна структура	Старосне групе			
		0-14	15-64	>64	Укупно %
1971	укупно	14.084	24.858	2.274	100
		34,17%	60,31%	5,52%	
	мушки	7.200	11.338	861	47,07
		17,47%	27,51%	2,09%	
	женски	6.884	13.520	1.413	52,93
		16,34%	32,08%	3,35%	
1981	укупно	10.820	28.182	3.140	100
		25,68%	66,87%	7,45%	
	мушки	5.549	13.984	1.072	48,89
		13,17%	33,18%	2,54%	
	женски	5.271	14.299	1.967	51,11
		12,51%	33,93%	4,67%	
1991	укупно	8.995	28.832	3.838	100
		21,59%	69,20%	9,21%	
	мушки	4.504	14.702	1.266	49,13
		10,81%	35,28%	3,04%	
	женски	4.491	14.130	2.572	50,87
		10,78%	33,91%	6,16%	

Извор: Републички завод за статистику, Бања Лука;

Категорија радно способног становништва, у доби од 15-64 године започиње свој апсолутни и релативни пораст, са учешћем у укупном становништву 1971. године од 60,31%, да би 1991. године ова категорија учествовала са 69,20% у укупном броју становника. Даљи пораст ове категорије се може очекивати у наредном периоду.

Анализом ове табеле можемо закључити да се на подручју Општине старосна структура кретала од зрелог или стационарног становништва 1971. године до старог или контрактивног становништва 1991. године, са тенденцијама ка процесу даљег демографског старења у наредним годинама.

Најстарија категорија становништва Општине (65 и више година) са учешћем од 5,52% у укупном становништву 1971. године биљежи стално апсолутно и релативно повећање. Природни процес старења становништва и продужавањем просечног трајања живота, ова старосна група ће стално повећавати своје учешће у укупном становништву Општине. У 1991. години ова категорија је учествовала са 9,21% у укупном становништву, чиме је становништво Општине по демографским критеријумима 1991. године, имало карактеристику старе популације (По демографским критеријумима када учешће ове добне групе у укупном становништву прелази 8% рјеч је о старој популацији).

Графикон бр.03.: Старосна и полна структура становништва општине Нови Град за период 1971.-1991. године

За планирање развоја и просторне организације Општине, у погледу димензионисања и просторног размештаја основних функција указује се потреба за утврђивањем одређених контингента становништва. У томе су посебно значајна дјеца испод 5 година, дјеца од 5 до 14 година и радни контингент становништва (15-64).

Интензивни пад наталитета 1991. године у односу на 1971. годину условио је смањење учешћа дјеце испод 5 година у укупном становништву Општине са 10,28% у 1971. години на 6,85% у 1991. години. Од 1971. године до 1991. године учешће дјеце до 5 година се постепено смањивало како у општинском центру тако и у урбаном подручју Општине.

Школскообразовни контингент деце од 6 до 14 година такође је апсолутно и релативно смањен, са 23,89% у 1971. години на 14,74% у 1991. години. Дјеца овог узраста бројнија су у општинском центру него на сеоском подручју Општине.

Радни контингент становништва повећан је са 60,31% у 1971. години на 69,20% у 1991. години, при чему је већа концентрација радно способног становништва на подручју општинског центра него на сеоском подручју.

Промијене у старосној структури утичу и на промијене у структури становништва према радној способности. Предрадни контингент се константно смањује, а радни и пострадни повећава, што у планском периоду може претпоставити одлив радно способног становништва, као посљедица старења становништва.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Полна структура становништва Општине знатније је измијењена у двадесетогодишњем периоду, између пописа из 1971. године и пописа из 1991. године. Бројчана надмоћ женског становништва из 1971. године (52,93%) се задржала до 1991.године (50,87%).

У радној активној доби женско становништво је до 1981. године имало бројчану надмоћ, што је вјероватно последица радне имиграције женског становништва у том периоду, а дјелимично и миграције мушког становништва. У 1991. години мушко становништво има доминантнију улогу у радној активној доби у односу на женско становништво.

Бројније женско становништво најстарије добне групе највећим дијелом је резултат дужег просјечног живота жена.

У последњих 20 година развој становништва Општине има неповољне тенденције због успореног демографског раста, израженог процеса демографског старења, високих стопа морталитета и ниских стопа природног прираштаја што води природној депопулацији. Смањење природног прираштаја директно је утицало на депопулацију, односно на интензивирање процеса старења становништва. Повећање учешћа становништва старијег од 65 година у укупној популацији на 9,21% указује на интензиван процес демографског старења становништва. Оно што се сигурно може тврдити је да само значајан пораст наталитета може зауставити просец демографског старења, што уједно представља проблем ширих размјера. Негативан тренд кретања становништва у сеоским насељима указује на неопходност програма који би задржали младе у сеоским насељима и омогућили им организацију сопственог пословања. Миграције у виду трајног пресељења остављају села у још неповољнијем положају.

Б.1.1.1.3. Национална структура становништва

Национална структура становништва према податцима којим располажемо тј. националној структури из периода 1971-1991. године можемо видјети да структура није хомогена, гдје већину од 60,2 % чине Срби, док Муслимани чине 33,7% те Хрвати 1% од укупног становништва пописаног 1991. године.

Табела бр.15.: Национална структура становништва општине Нови Град за период 1971.-1991. године.

Становништво према националности у општини Нови Град за период 1971-1991. године													
Нови Град	Година	Укупно		Хрвати		Муслимани		Срби		Југославени		Остало	
		број	% од укупног становништва	број	% од укупног становништва	број	% од укупног становништва	број	% од укупног становништва	број	% од укупног становништва	број	% од укупног становништва
	1971	41.216	100	640	1,6	11.625	28,2	28.328	68,7	366	0,9	257	0,6
	1981	42.142	100	458	1,1	11.745	27,9	25.098	59,6	4.428	10,5	413	1
	1991	41.665	100	403	1	14.040	33,7	25.101	60,2	1.557	3,7	564	1,4

Извор: Федерални завод за статистику, Сарајево

Графикон бр.04.: Структура становништва по националности општине Нови Град за период 1971.-1991. године

Б.1.2.2. Демографски развој Општине од 1991. године

За посматрани период од 1991. године до 2013. године кориштени су различити извори о броју становника, односно о процјени броја становника, тако да су и разлике у порасту броја становника у складу са извором података. Промјене у броју и структури становништва које су се одвијале у неколико послједњих година настале су као послједица грађанског рата, који се десио у периоду од 1991.-1996. године. Поред чињенице да се у току рата формирала општина Костајница, која је постојала до 60-их година прошлог вијека, изузимајући 12 насељених мјеста из пријератне општине Босански Нови (Нови Град) у обзир се узима и прилив и одлив становништва у овом, као и послјератном периоду број и структура становништва је драстично промјењена.

Национална структура у току рата у СР БиХ је имала одређене промјене од етничке хомогенизације становништва у ратном периоду до поновне диверзификације етничке структуре у послјератном периоду. Према податцима којим располажемо тј. националној структури из 1991. године можемо видјети да структура није хомогена, гдје већину од 60,2 % чине Срби, док Муслимани чине 33,7% те Хрвати 1% од укупног становништва

Прилив и одлив становништва подразумијевају са једне стране асимилацију становништва у датим просторним, економским и друштвеним оквирима, јер досељено становништво са собом доноси своје обичаје и културу, васпитање, традицију, образовање, морал и етику, а са друге стране за послједицу имају промене у старосној, економској, полној и другим структурама што директно утиче, између осталог, на привреду и даљи развој Општине. Промјене у броју и структури становништва имају за послједицу различите услове становања и нивое опремљености на појединим локацијама, а смањење и укидање ових разлика, безусловно мора бити један од најбитнијих циљева будућег развоја.

Становништво Општине Нови Град апсолутно је смањено у цијелом периоду послје 1991. године, уз тенденцију сталног релативног успоравања темпа раста. Број становника смањен је са 35.434³ становника у 1991. години на 28.799 становника у 2013. години, чиме је остварена негативна просјечна годишња стопа раста од -20,66%. Период од 1991. године до 1996. године је обиљежио рат што је довело до значајног поремећаја у просторном распореду становништва и довео да смањења броја становништва на подручју општине. У периоду након 1996. године па до 2011. године стопа раста становништва Општине показује тенденцију повећања, а износила је 5,85%, као узрок тога можемо предпоставити да је дошло да повратка одређеног броја

³ По попису 1991. године Општина је бројала 41.665 становника, ако од тог броја одуземо становнике који живе у насељеним мјестима од којих је формирана општина Костајница добијемо број 35.434 становника који је релевантнији податак.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

становништва као и досељавања новог које је под утицајем ратних дешавања промјенило своје боравиште. Период од 2011.- 2013. године обиљежило је смањење броја становника за 1.420 становника тј. стопа раста је негативна и износи -4,81%.

Дакле у периоду од 1996. год. до 2011. године дошло је до повећања броја становника за 1.717 становника.

Табела бр. 16.: Пројена броја становника за период 1991.- 2013.године

Година	1991	1996	2001	2011	2013
Општина Нови Град	35.434 ³	28.502	30.637	30.219	28.799

Извор: за 1996. и 2001. годину Просторни план Републике Српске до 2015. године, Урбанистички завод РС, Бања Лука, 2007.; за 2011. годину IDDEEA БиХ, за 2013. годину прелиминарни резултати пописа становништва, домаћинства и станова у БиХ 2013

Табела бр. 17.: Промјена броја становника за период 1996.- 2013.године

1996. година	2011. година	Промјена	Стопа %	2011. година	2013. година	Промјена	Стопа %
28.502	30.219	1.717	5,85	30.219	28.799	1.420	-4,81

Главни проблем за анализу становништва у овом периоду представља недостатак званичног пописа становништва. Задњи званични попис становништва био је 1991. године. Овај попис је дао број становника, домаћинства и националну структуру становништва по насељеним мјестима. Због тога се у плану приступа пројенама на основу познатих статистичких података из разних извора (бирачки спискови, број ученика у основним школама, број рођених и умрлих према подацима мјесних заједница и подацима Републичког завода за статистику, број становника са личним документима Агенције за идентификацију докумената, евиденцију и размјену података БиХ, подаци Дома здравља – осигурани, неосигурани и испод 6 година и др.) којима се располагало у том тренутку. За укупан број становника те за старосну структуру становништва у 2011. години кориштен је податак Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине (IDDEEA).

На основу прелиминарних резултата пописа становништва, домаћинства и станова у БиХ за 2013. годину објављених од стране Републичког завода за статистику Републике Српске, дефинисан је укупан број становника на подручју обухвата плана.

Табела бр. 18.: Броја становника по насељеним мјестима за 2013. годину

Ред. број	Насељено мјесто	Укупан број пописаних лица
1.	Ахметовци	139
2.	Благај Јапра	1.234
3.	Благај Ријека	587
4.	Блатна	394
5.	Ведовица	74
6.	Велика Жуљевица	258
7.	Велика Рујишка	107
8.	Витасовци	412
9.	Горње Водичево	292
10.	Горњи Агићи	272
11.	Горњи Ракани	266

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

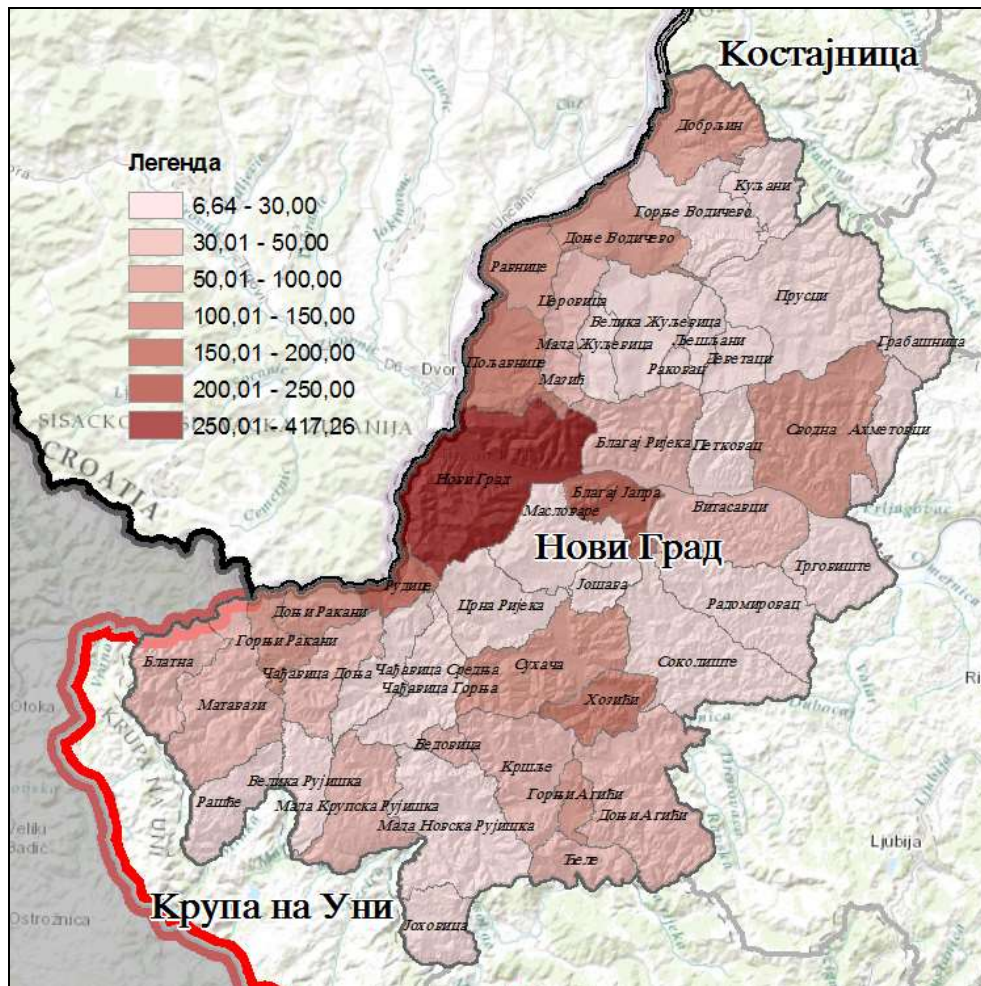
Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

12.	Грабашница	32
13.	Деветаци	72
14.	Добрљин	952
15.	Доње Водичево	662
16.	Доњи Агићи	668
17.	Доњи Ракани	357
18.	Јоховица	104
19.	Јошава	106
20.	Кршље	472
21.	Куљани	84
22.	Љешљани	32
23.	Мазих	88
24.	Мала Жуљевица	64
25.	Мала Крупска Рујишка	404
26.	Мала Новска Рујишка	442
27.	Масловаре	322
28.	Матавази	495
29.	Нови Град	11.063
30.	Петковац	210
31.	Пољавнице	1.355
32.	Прусци	201
33.	Равнице	597
34.	Радомировац	442
35.	Раковац	19
36.	Рашће	181
37.	Рудице	648
38.	Сводна	1.086
39.	Соколиште	442
40.	Сухача	804
41.	Трговиште	278
42.	Ћеле	178
43.	Хозићи	741
44.	Церовица	167
45.	Црна Ријека	197
46.	Чађавица Горња	252
47.	Чађавица Доња	350
48.	Чађавица Средња	197
УКУПНО:		28.799

Извор: Прелиминарни резултати пописа становништва, домаћинства и станова у БиХ 2013, РЗСРС

Густина насељености по прелиминарним резултатима пописа 2013. године на подручју обухвата плана је била је 61,32 становника на 1km².

Слика бр.03.: Густина насељености становништва по Попису 2013. године

Број домаћинстава у Општини је у периоду 1991. године па до 2013. године имао тренд смањења. У посматраном периоду број домаћинстава се смањио за 996 односно по просјечној годишњој стопи од -10,65 % што је спорије од смањења броја становника (-20,66 %).

Динамика броја домаћинстава на подручју Општине, у посматраном периоду се разликује на сеоском подручју и подручју Општинског центра.

У Општинском центру биљежи се пад броја домаћинстава по просјечној годишњој стопи од -15,59%, док се на сеоском подручју биљежи пад броја домаћинстава (-7,32% годишње). Социо – економски развој Општине утицао је на природно и механичко кретање становништва што је за последицу имало промјене у структури и броју домаћинстава.

На нивоу Општине просјечна величина домаћинства смањена је са 3,6 члана у 1991. години на 3,25 чланова у 2013. години.

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net
Табела бр.19.: Кретање броја домаћинстава на подручју Општине за период 1991.-2013. године.

Насељена мјеста	Број домаћинстава	
	1991. године	2013. године
Општина укупно	9.848 ⁴	8.852
Општински центар	4058	3.471
Остала насељена мјеста	5.790 ⁴	5.381

Извор: Републички завод за статистику, Бања Лука, Федерални завод за статистику, Сарајево, за 2013. годину Прелиминарни резултати пописа становништва, домаћинстава и станова у БиХ 2013

Б.1.2.2.1. Природно и механичко кретање становништва

Под кретањем становништва подразумијева се промјена стања у току времена. Узроке који утичу на кретање становништва дијелимо на:

- природне (рађање и умирање)-витална статистика;
- механичке –статистика миграције.

Природно кретање становништва

Позитивни фактори природног кретања становништва садржани у комплексу појава везаних за његов наталитет и негативни фактори везани за његов морталитет, својим дејством утичу на крајње стање природног развоја становништва. Природни развој ће показати тенденцију пораста само ако су фактори наталитета јачи од морталитета.

Период од 1997. до 2013. године

- позитиван природни прираштај биљежи се само у 1997. години;
- од 1998. године, природни прираштај показује тенденцију опадања, са задржавањем негативног предзнака;
- овакво стање природног прираштаја доводи до смањења удјела младе популације у укупном становништву, која би у будућности чинила радни континент и била носиоц даљег развоја општине;

Табела бр.20.: Природно кретање броја становника Општине за период 1997.-2013.године.

Година	Природни прираштај
1997	34
1998	- 30
1999	- 68
2000	- 30
2001	- 69
2002	- 95
2003	- 102
2004	- 118
2005	- 175

⁴ По попису 1991. године Општина је бројала укупно 11.664 домаћинства, од чега 7.606 у сеоским насељеним мјестима. Ако од тих бројева одуземо домаћинства из насељених мјеста од којих је формирана општина Костајница добијемо број 9.848 домаћинства, тј. 5.790 у сеоским насељима, који је релевантнији податак.

2006	- 152
2007	- 148
2008	- 140
2009	- 178
2010	- 144
2011	- 182
2012	- 182
2013	- 183

Извор: Статистички билтен, Демографска статистика бр. 5 - 17, Републички завод за статистику, Бања Лука

Механичко кретање становништва

Миграције представљају свако кретање или пресељавање становништва из мјеста рођења или сталног боравка на даље или ближе дистанце. Узроци миграција су бројни и различити.

Догађаји који су се збили током посљедње деценије прошлог вијека, као посљедица политичких, социјалних и економских дешавања како на државном и регионалном тако и на локалном нивоу, довели су до великих промјена у погледу миграционих кретања-у Републику Српску се доселио велики број избјеглог и расељеног становништва из Федерације БиХ и Републике Хрватске, а истовремено се одселио значајан број становништва у правцу Федерације БиХ, Хрватске, Србије, Црне Горе и у друге земље у свијету.

Ове промјене нису заобишле ни Општину Нови Град, што се потврђује анализом података о аутохтоном и алохтоном становништву 1991. и 2003. године:

- иако је већи удио аутохтоног од алохтоног становништва, примјетно је знатно одступање 2003. у односу на 1991.;
- проценат алохтоног становништва повећао се за 11,52%.

Табела бр.21.: Аутохтоно и алохтоно становништво Општине Нови Град 1991. и 2003. године

Година	1991.		2003.	
	број	%	број	%
укупно становника	42.142	100	25.758	100
аутохтно	29.211	69,32	14.962	57,70
алохтоно	12.931	30,68	10.896	42,20

Извор: Д.Тодић, Културни пејзаж новоградске општине, Бањалука, 2006.

Подаци о новијим миграционим кретањима, углавном се базирају на унутрашњим миграцијама⁵, тј. подацима о броју и структури особа које су мијењале пребивалиште унутар граница Републике Српске (међу-општинске), као и кретања између Републике Српске и ФБиХ (међуентитетске), Републике Српске и Брчко Дистрикта.

Исти подаци указују да је највећи број досељених у Општину Нови Град, за период 2007.-2013., из Федерације БиХ, док је највећи број одсељених из општине Нови Град у друге општине Републике Српске. Вриједност миграционог салда, сходно подацима за наведени период, је негативан, тј. навећу негативну вриједност је достигао 2011. године, када се 130 људи више одселило него уселило у општину.

⁵ Републички завод за статистику у оквиру статистике миграција и азила, издаје само податке о унутрашњим миграцијама.

Табела бр.22.: Унутрашња миграциона кретања за Општину у периоду 2007 – 2013. године

Општина	Година	Број досељених у општине Републике Српске				Број одсељених из општина Републике Српске				Миграциони салдо
		из Ф БиХ	из Брчко дистрикта	из других општина РС	укупно	у Ф БиХ	у Брчко дистрикт	у друге општине РС	укупно	
Нови Град	2007	90	2	67	159	141	3	142	286	-127
	2008	99	1	70	170	97	1	160	258	-88
	2009	79	-	62	141	63	2	184	249	-108
	2010	85	-	64	149	78	2	158	238	-89
	2011	58	1	66	125	99	5	151	255	-130
	2012	78	4	57	139	71	-	152	223	-84
	2013	62	1	60	123	76	5	156	234	-111

Извор: Статистички годишњак 2009-2014, Републички завод за статистику, Република Српска

Дакле, миграциона кретања становништва, поред природног кретања, чине значајан фактор у укупном кретању становништва и његовом размјештају у простору.

Табела бр.23.: Природно и механичко кретање броја становника Општине Нови Град за период 2007.-2013. године

Компоненте раста	Број становника	Стопа (%)
ПРОЦЈЕНА ⁶ 2007.		30 399
Укупан прираст 2007.-2009.	-789	-8,7
Природни прираштај	-466	-5,1
Миграциони салдо	-323	-3,58
ПРОЦЈЕНА 2010.		29610
Укупан прираст 2010.-2012.	-811	-9,25
Природни прираштај	-508	-5,79
Миграциони салдо	-303	-3,45
ПОПИС 2013.		28.799

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова у БиХ 2013, Прелиминарни резултати; Статистички годишњаци Републичког завода за статистику

Сходно горе наведеном, али и анализом табеле бр.23. , закључујемо сљедеће:

- пад броја становника у периоду 2007.-2010. остварен је како природном тако и механичком компонентном. Но, стопа природног прираштаја која је већа од стопе механичког, указује да је природна компонента значајније утицала на негативне промјене у кретању броја становника.
- континуитет у паду броја становника наставља се и у наредном периоду, захваљујући прије свега негативном природном прираштају;
- апсолутне бројке указују да се становништво Општине у периоду 2007.-2010, смањило за 789 становника, а у периоду 2010.-2013. за 811 становника.

⁶ Процјене су израчунате на основу званичних података Републичког завода за статистику., тј. на основу природног прираштаја и унутрашњих миграционих кретања по општинама Републике Српске.те резултата Пописа становништва, домаћинства и станова у БиХ 2013

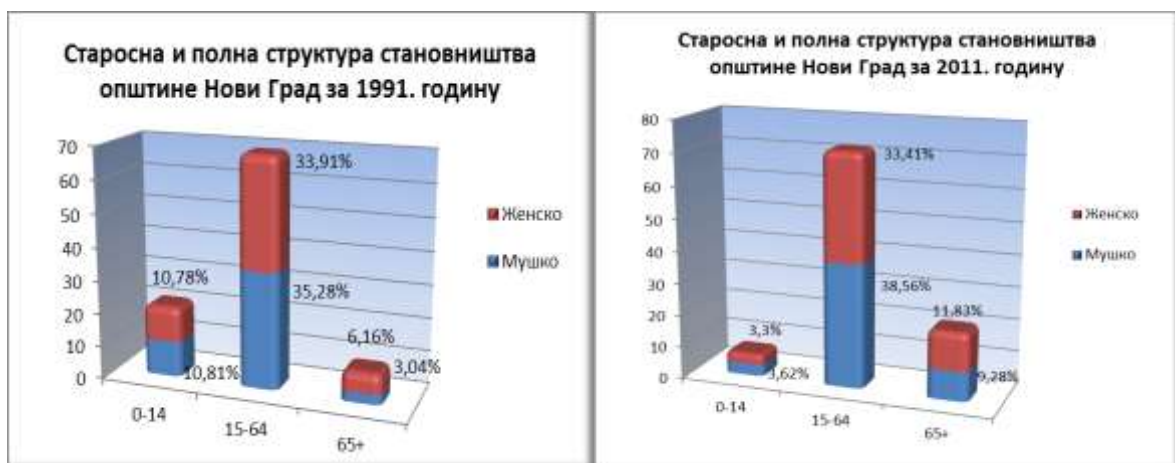
Б.1.2.2.2. Старосна и полна структура становништва

Старосна структура становништва на подручју Општине анализирана је кроз протекли период, од 1991.-2011. године у коме су дате процјене. Промјене у старосној структури становништва Општине посматране су кроз велике старосне групе: 0-14, 15-64 и 65 и више година. Старосна структура је обрађена за године 1991. и 2011. за које располажемо подацима из Републички завод за статистику Бања Лука за 1991. годину и за 2011. годину из Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине (IDDEEA). Старосна група становништва од 0-14 година, са учешћем од 21,59 % 1991. године биљежи стално и убрзано апсолутно и релативно смањење, што је посљедица интензивног смањивања наталитета на подручју Општине, тако да 2011. године учествује са 6,92 % у укупном становништву Општине.

Табела бр.24.: Старосна и полна структура становника Општине за период 1991.-2011. год.

Година	Полна структура	Старосне групе			
		0-14	15-64	>64	Укупно %
1991	укупно	8.995	28.832	3.838	100
		21,59%	69,20%	9,21%	
	мушки	4.504	14.702	1.266	49,13
		10,81%	35,28%	3,04%	
	женски	4.491	14.130	2.572	50,87
		10,78%	33,91%	6,16%	
2011	укупно	2091	21750	6378	100
		6,92%	71,97%	21,11%	
	мушки	1093	11654	2803	51,46
		3,62	38,56	9,28	
	женски	998	10096	3575	48,54
		3,30	33,41	11,83	

Извор: 1991.године Републички завод за статистику, Бања Лука; за 2011.годину Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине (IDDEEA).

Графикон бр.05.: Старосна и полна структура становништва општине Нови Град за период 1991.-2011. године

Категорија радно способног становништва, у доби од 15-64 године започиње свој апсолутни и релативни пад, са учешћем у укупном становништву 1991. године од 69,2 %, да би 2011. године ова категорија учествовала са 71,97 %у укупном броју становника.

Најстарија категорија становништва Општине (65 и више година) са учешћем од 9,21 % у укупном становништву 1991. године биљежи стално апсолутно и релативно повећање. Природни процес старења становништва и продужавањем просечног трајања живота, ова старосна група

ће стално повећавати своје учешће у укупном становништву Општине. У 2011. години ова категорија је учествовала са 21,11 % у укупном становништву, чиме је старење становништва настављено и даље.

Старосна структура становништва кроз посматране периоде указује на процес демографског старења становништва, односно број становника до 15 година се смањује, а број становника преко 65 и између 15 и 65 година се повећао. Тај процес узрокује многобројне како демографске, тако и социјалне и економске посљедице, које се огледају кроз смањење стопе раста становништва, погоршање структуре становништва уопштено, повећање притиска на систем социјалног осигурања, смањење економске ефикасности итд.

Б.1.3. Систем насеља (мрежа, функције, хијерархија)

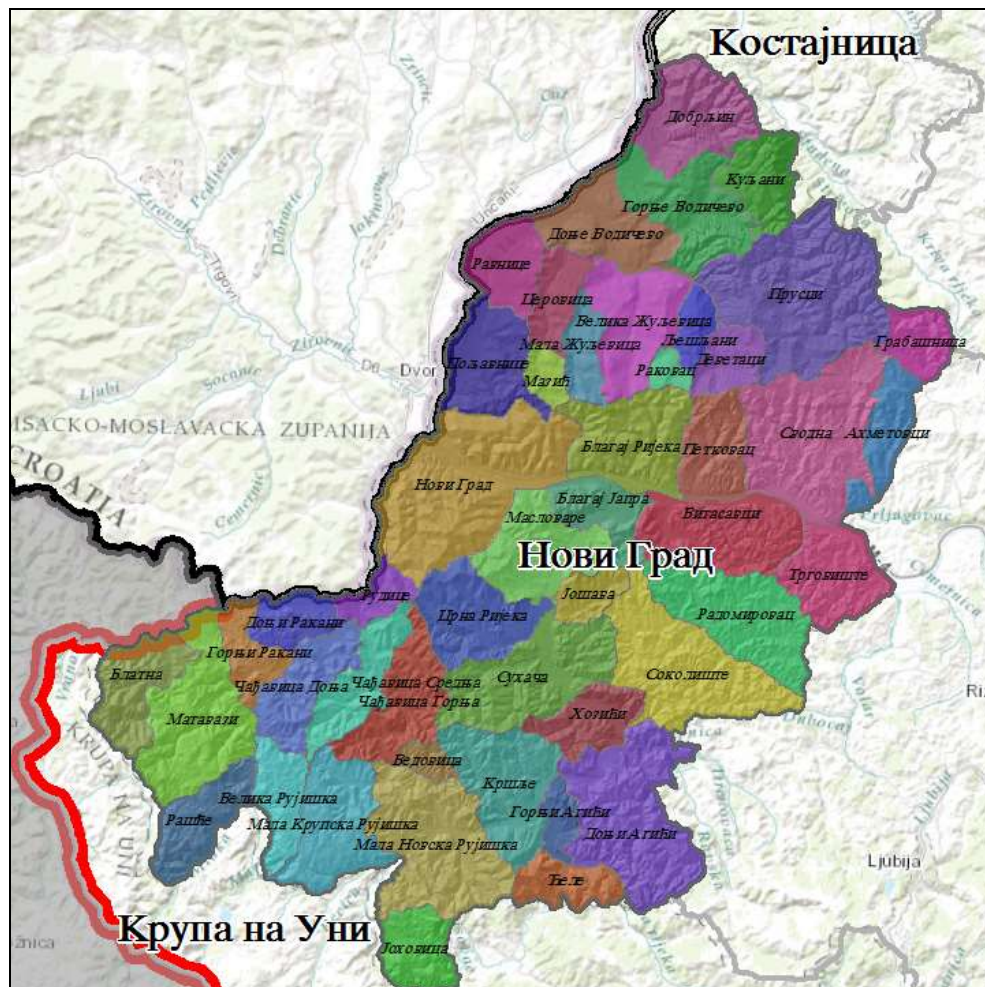
Основну јединицу у просторној организацији општине чини насељено мјесто. За евиденцију земљишног фонда и начина његовог кориштења, територија се дијели на катастарске општине, а за потребе статистике на статистичке и пописне кругове. Насеље представља основни облик људског присуства (егзистирања) у простору. Резултат је људског дјеловања и најупечатљивији облик људске трансформације природне средине. Насељска структура дефинисана је мрежом насељених мјеста и системом насеља. Мрежа насељених мјеста представља скуп свих насељених мјеста на подручју општине, са њиховим размјештајем и положајем у простору и међусобним односима и везама у том простору. Систем насеља представља вертикално функционално повезивање центара насељених мјеста по њиховим улогама у систему насеља, који се изграђује и успоставља у складу са социо - економским развојем и просторним уређењем подручја општине.

На подручју општине Нови Град постоји укупно 48 насељених мјеста која су као таква дефинисана по Закону о територијалној организацији РС и службено се воде у државној статистици Републике Српске. (Сл.Гл. РС 04/10, члан 37, Уредба о насељеним мјестима која чине подручје јединице локлне самоуправе).

Табела бр.25.: Насељена мјеста у општини Нови Град

Насељена мјеста у општини Нови град		
1.	Ахметовци	25. Љешљани
2.	Благај Јапра	26. Мала Крупска Рујишка
3.	Благај Ријека	27. Мала Новска Рујишка
4.	Блатна	28. Мала Жуљевица
5.	Церовица	29. Масловаре
6.	Црна Ријека	30. Матавази
7.	Чађавица Доња	31. Мазих
8.	Чађавица Горња	32. Нови Град
9.	Чађавица Средња	33. Петковац
10.	Ђеле	34. Пољавнице
11.	Деветаци	35. Прусци
12.	Добрљин	36. Радомировац
13.	Доње Водичево	37. Раковац
14.	Доњи Агићи	38. Рашће
15.	Доњи Ракани	39. Равнице
16.	Горње Водичево	40. Рудице
17.	Горњи Агићи	41. Соколиште
18.	Горњи Ракани	42. Сухача
19.	Грабашница	43. Сводна
20.	Хозићи	44. Трговиште
21.	Јоховица	45. Ведовица
22.	Јошава	46. Велика Рујишка
23.	Кршље	47. Велика Жуљевица
24.	Куљани	48. Витасовци

Извор: Уредба о насељеним мјестима која чине подручје јединице локлне самоуправе. (Сл.гл. РС 04/10, члан 37)

Слика бр.04.: Просторни распоред насељених мјеста у Општини

Урбана концентрација становништва и функција у општинском центру и различити инфраструктурни развој појединих дијелова општине, условљен, прије свега, географским факторима, довели су до изразитих разлика у демографској величини насеља. Демографска величина насеља до 1991. године се мијењала и у складу са процесима урбанизације и деаграризације, који су утицали на кретање становништва на релацијама село - град, или ка насељима са минимумом урбаних садржаја у односу на село и на тај начин мијењали величину насеља.

Анализом периода од 1991. до 2013. године, десиле су се значајне демографске промјене на нивоу општине, у смислу да се број становника у том периоду смањило за 6.635 становника. Анализом броја становника на подручју општине Нови Град у поменутом периоду издвојене су следеће категорије насеља и утврђене су промјене настале у њима:

- број градских насеља је остао исти, односно насељено мјесто Нови Град се издваја као једино градско насеље у овом периоду. Број становника се у градском насељу смањило, тако да се 2013. године смањило за 2.525 становника.
- број малих насеља (са мање од 500 становника) у анализираном периоду се повећао. Број становника се повећао у овом временском периоду у овим насељеним мјестима. На почетку посматраног периода било је 26 насеља са мање од 500 становника, док је у 2013. години број малих насеља повећан на 36. Најмањи број становника имало је насеље Ведовица, док је 2013. године најмање насеље Раковац са 19 становника.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

- категорија средњих насеља (од 500 до 999 становника) се бројчано смањила са 18 на 8 насељених мјеста, па су 2013. године овој групи припадала насељена мјеста: Рудице, Сводна, Соколиште, Сухача, Трговиште, Ђеле, Хозићи, Џеровица.
- категорија већих (од 1.000 до 2.999 становника) се бројчано у односу на почетак посматраног периода није промјенила. Овој категорији припадају три насељена мјеста: Сводна, Пољавнице и Благај Јапра. У односу на 1971. годину једино је насељено мјесто Благај Јапра имало повећање броја становника и прешло је из категорије средњих насељених мјеста у категорију већих насеља. С друге стране насељено мјесто Доњи Агићи је прешло из категорије већих у категорију средњих насељених мјеста тј. број становника се смањило.
- категорији великих насеља (од 3.000 до 4.999) није припало ни једно насеље, односно насељена мјеста са тим бројем становника нису егзистирала на подручју општине Нови Град. Једино насељено мјесто те величине јесте градско насеље Нови Град.

Насељској структури општине Нови Град у периоду од 1971 – 2013. године доминирала су мала насељена мјеста. Малих насељених мјеста је било 36 што је чинило 75 % насељених мјеста општине. Насељено мјесто Нови Град је једино насељено мјесто које је имало преко 3.000 становника, 1971. године је бројало 9.849 становника, а до 2013. се тај број повећао за 1.214 становника. Средње насеља су до краја посматраног периода смањила број са 18 на 8 и смањила број становника са 14.163 на 5.659 становника. Већих насеља је било 3, на почетку и на крају посматраног периода, а број становника се смањило за 167 становника.

Табела бр.26.: Демографска величина насеља у периоду 1991.-2013. године.

Година		1971.	1981.	1991.	2013.	
ГРАДСКА НАСЕЉА	Број насеља	1	1	1	1	
	Број становника	9.849	12.186	13.588	11.063	
	%	27,67	33,78	38,35	38,41	
ОСТАЛА НАСЕЉА	0-499	Број насеља	26	28	30	36
		Број становника	7736	7962	7643	8402
		%	21,74	22,07	21,57	29,18
	500-999	Број насеља	18	14	12	8
		Број становника	14163	10193	8289	5659
		%	39,79	28,26	23,39	19,65
	1000-2.999	Број насеља	3	5	5	3
		Број становника	3842	5732	5914	3675
		%	10,80	15,89	16,69	12,76
УКУПНО	Број насеља	48 ⁷	48 ⁵	48 ⁵	48	
	Број становника	35590	36.073	35.434	28799	
	%	100	100	100	100	

На посматраном подручју формирана је мрежа насеља средње густине настањености (10,22 насеља /100 km²), што је испод републичког просјека (11,15 насеља на 100 km²). Густина насељености подручја општине износи 61,32 st/km².

⁷ У периоду од 60-тих година прошлог вијека до грађанског рата у саставу општине Нови Град се налазило 60 насељених мјеста, ради лакше анализе података насељена мјеста која данас нису у саставу Општине изузета су из укупног броја насељених мјеста и становника у претходним периодима.

Просечна величина насеља у Републици Српској износи 523 становника, а у насељима посматраног подручја износи 600 становника, што указује на релативну укрупњеност насеља и већу густину мреже насеља.

Канцеларије Европске комисије за статистику (*EUROSTAT*), при *ESPON*-у (Европска мрежа за посматрање просторног планирања), установила је Номенклатуру територијалних јединица за статистику (*NUTS*) чија је сврха у њеној употреби за прикупљање, побољшање, хармонизацију регионалних статистика земаља чланица ЕУ, за социо - економску анализу региона, за дефинисање регионалне политике ЕУ, за приступ фондовима, програмима, пројектима ЕУ за подршку регионалном развоју.

У оквиру *NUTS* система разликују се три регионална (*NUTS 1*, *NUTS 2* и *NUTS 3*) и два локална нивоа (*LAU 1* и *LAU 2*).

Критеријуми су постојање функционалног урбаног подручја и густина насељености која би требала бити изнад просјека ентитета. Један од индикатора је и ниво људске интервенције који се одређује на основу коришћења земљишта на ентитетском нивоу.

За Републику Српску би вриједности критеријума за урбани утицај изгледале на сљедећи начин:

- Густина насељености изнад 51,09 st/km²,
- Постојање функционалног урбаног подручја (17.500 становника, 0,5% националне популације).

Вриједности критеријума за ниво људске интервенције за РС изгледа овако:

- Велика људска интервенција - удио «вјештачких површина» изнад просјека РС (око 3,5%),
- Средња људска интервенција - удио пољопривредног земљишта изнад просјека РС (око 50,5%),
- Мала људска интервенција - удио осталог земљишта (шумска, водна, неплодна) изнад просјека РС (око 46%).

Сљедећа табела даје вриједности ових индикатора за општину Нови Град:

Табела бр.27.: Урбана и рурална типологија Општине Нови Град

Вриједности индикатора за 2013. год. за урбано – руралну типологију за Општину Нови Град				
Густина насељености (st/km ²)	Функционално урбано подручје	Удео вјештачких површина (%)	Удео пољопривредног земљишта (%)	Удео осталих земљишта (%)
61,32	Не	3,78	44,94	51,28

На основу вриједности из табеле може се закључити да подручје општине Нови Град карактерише низак урбани утицај и мала људска интервенција у простору.

За систем насеља Општине може се рећи да није потпуно развијен те да је моноцентричан са изразитом доминацијом насељеног мјеста Нови Град као општинског и урбаног центра.

Општина Нови Град је територијално организована у катастарске општине и мјесне заједнице. Мјесних заједница има 14 и то су: МЗ Нови Град, МЗ Блатна, МЗ Сводна, МЗ Добрљин, МЗ Пољавнице, МЗ Равнице, МЗ Радомировац, МЗ Жуљевица, МЗ Благај, МЗ Доњи Агићи, МЗ Мала Новска Рујишка, МЗ Рудице, МЗ Велика Рујишка, МЗ Деветаци.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Табела бр.28.: Просторни обухват Мјесних заједница Општине Нови Град

Редни број	Мјесна заједница	Припадајућа насељена мјеста
1.	МЗ Нови Град	Нови Град
2.	МЗ Блатна	Блатна, Матавази и Рашће
3.	МЗ Сводна	Сводна, Ахметовци, Грабашница, Трговиште, Петковац, Витасавци и Прусци
4.	МЗ Добрљин	Добрљин, Куљани, Горње Водичево и Доње Водичево
5.	МЗ Пољавнице	Пољавнице, Мазић
6.	МЗ Равнице	Равнице и Церовица
7.	МЗ Радомировац	Радомировац и Соколиште
8.	МЗ Жуљевица	Велика Жуљевица и Мала Жуљевица
9.	МЗ Благај	Благај Ријека, Благај Јапра, Масловаре и Јошава
10.	МЗ Доњи Агићи	Доњи Агићи, Горњи Агићи, Ћеле, Хозићи, Сухача и Црна Ријека
11.	МЗ Мала Новска Рујишка	Мала Новска Рујишка, Јоховица, Кршље и Ведовица
12.	МЗ Рудице	Рудице, Чађавица Горња, Чађавица Доња, Чађавица Средња, Доњи Ракани и Горњи Ракани
13.	МЗ Велика Рујишка	Велика Рујишка и Мала Крупска Рујишка
14.	МЗ Деветаци	Деветаци, Љешљани и Раковац

Извор: Сл. гл. Општине Нови Град бр. 9/11

Слика бр.05.: Просторни распоред мјесних заједница на подручју Општине
Извор: Сл. гл. Општине Нови Град бр. 9/11

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Ziro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

За утврђивање садашњег стања мреже насеља односно система центара кориштено је више индикатора и то:

- Планска рјешења из претходне просторно - планске документације и историјски фактор,
- Постојећа опремљеност насеља техничком и друштвеном инфраструктуром (јавне службе),
- Физичко - географске карактеристике простора,
- Постојећа саобраћајна мрежа, удаљеност од центара, доступност садржаја,
- Број становника,
- Морфологија насеља и густина изграђености насеља,
- Степен економско - социјалне трансформације насеља (број запослених у непољопривредним дјелатностима).

На основу обиласка терена, утврђивања концентрације и размјештаја јавних служби (друштвених дјелатности), броја становника, саобраћајне повезаности дата је мрежа насеља (табела бр. 29).

Градско насеље Нови Град је општински центар и насеље највишег ранга у хијерархији центара. Центар заједнице села чине насеља: Добрљин, Рудице и Сводна. Локални центри Пољавнице и Благај Јапра. Сва остала насеља су примарна насеља. Насељено мјесто којем је додјељен одређени централитет у хијерархији мреже насеља уједно има особине свих ниже ранжираних центара, тако да је нпр. општински центар Нови Град уједно и центар заједнице села и локални центар.

Табела бр.29.: Просторне цјелине на подручју Општине Нови Град

Зона општинског центра	Центар заједнице села	Локални центри	Насеља у саставу	Површина зоне (km ²)		Број становника 2013. године		Густина насељености (st/km ²)	
Нови Град	Нови Град	Нови Град	Нови Град, Мазих, Мала Жуљевица, Велика Жуљевица, Раковац, Благај Ријека	59,76	222,84	12.079	20.294	202,12	91,07
		Пољавнице	Пољавнице, Равнице, Церовица	22,43		2.119		94,47	
		Благај Јапра	Благај Јапра, Витасавци, Масловаре, Јошава, Црна Ријека, Сухача, Хозићи, Доњи Агићи, Горњи Агићи, Ћеле, Радомировац, Соколиште, Трговиште	140,65		6.096		43,34	
	Добрљин	Добрљин	Добрљин, Куљани, Горње Водичево,	44,39		2.022		45,55	

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

			Доње Водичево, Љешњани			
	Рудице	Рудице	Рудице, Доњи Ракани, Горњи Ракани, Матавази, Блатна, Рашће, Велика Рујишка, Мала Крупска Рујишка, Мала Новска Рујишка, Јоховица, Кршље, Ведовица, Чађавица Горња, Чађавица Доња, Чађавица Средња	131,12	4.743	36,17
	Сводна	Сводна	Сводна, Ахметовци, Грабашница, Прусци, Деветаци, Петковац	71,32	1.740	24,40

Нови Град као општински центар, директно и индиректно врши демографски, социо-економски, функционални и физиономски преображај насеља општине:

- Демографски преображај насеља одвија се услед слабо развијене и недовољно квалитетне инфраструктурне мреже, што смањује доступност сеоских насеља општинском центру и њихову међусобну повезаност. То условљава и неразвијеност јавно-социјалне инфраструктуре у тим подручјима, а индиректно и миграције, односно депопулацију и демографску уситњеност ових насеља. С друге стране, шире се урбани утицаји из општинског центра на насеља из непосредног окружења, која постају одредишта миграната (услед недостатка простора и недовољно развијене јавно-социјалне, комуналне и техничко-стамбене инфраструктуре у општинском центру). Тако долази до демографског пражњења једног дијела Општине, и мање или веће поларизације у општинском центру и његовом окружењу.
- Социо-економски преображај насеља Општине темељен је на динамичним промјенама у природном кретању, тј. у просторној и социјалној редистрибуцији становништва из сеоских у градска насеља, и из неразвијених у боље развијена подручја и у иностранство, те из примарних у секундарне и терцијарне дјелатности. Социо-економска трансформација изражена је смањењем учешћа пољопривредног у укупном и активном становништву, и повећањем броја домаћинстава непољопривредних и мјешовитих извора прихода.
- Функционални преображај подручја Општине и диверзификација функција насеља одвија се у условима запошљавања становништва у непољопривредним дјелатностима и постепеног развоја и нешто дисперзнијег распореда објеката јавно-социјалне инфраструктуре у сеоским подручјима.
- Физиономски преображај темељи се на степену развијености спољних-централних функција (карактеристичних за урбана насеља). Поред општинског центра који припада типу градских насеља, одређен степен развијености спољних-централних функција има већина приградских насеља, поједини центри заједнице села и већи локални центри (који према распореду објеката јавно-социјалне инфраструктуре конкуришу центрима заједнице села, али немају њихово гравитационо подручје, већ задовољавају потребе

матичног насеља). Поларизација у општинском центру и његовом окружењу иницира дневне миграције на релацији приградска насеља - општински центар, туристички центар, и формирање урбане агломерације са елементима дневног урбаног система.

По типу, насеља се могу подијелити на сеоска и градска. На подручју општине, насеље Нови Град је једино градско насеље. Нови Град је пол концентрације становништва и економских активности у Општини, под чијим се директним и индиректним утицајима врши демографски, функционални, социоекономски и физиономски преображај околних насеља. Сва остала насеља у општини су сеоског типа.

Већину сеоских насеља карактерише разбијеност, мала густина изграђености, слаба комунална опремљеност, слаба опремљеност објектима јавне инфраструктуре.

У морфолошком погледу насеља се могу подијелити на насеља разбијеног типа, полузбијеног и збијеног типа. Насеља разбијеног типа се састоје од по неколико засеока, међусобно удаљена 0,6-2 km. Просторно се засеоци пружају уз саобраћајнице, односно локалне категорисане и некатегорисане путеве.

Насеље Нови Град, односно његов изграђени дио, се линеарно шири дуж главних саобраћајница. Физичке структуре града, индивидуално, вишепородично становање, индустријска зона, зона рекреације, зоне јавних садржаја концентрисане су дуж магистралних путева М-14. и М-4. Ови путни правци чине осовину развоја града.

Б.1.3.1. Урбанизација

Како би се сагледао процес урбанизације у општини Нови Град потребно је размотрити демографску, функционалну и физиономску компоненту урбанизације. Демографску компоненту је могуће сагледати кроз стопу урбанизације која представља удио градског становништва у укупном становништву општине. Кроз период од 1971.-1991. године стопа урбанизације општине Нови Град се повећала за 14,52%. Према процјенама тренутна стопа урбанизације у општини износи 38,41%. На подручју општине живи 28.799 становника, од тога 11.063 у градском насељу Нови Град.

Б.ИИ. ПРИРОДНИ ФАКТОРИ И РАЗВОЈНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ

Б.ИИ.1. Природни ресурси

Б.ИИ.1.1. Тло

Б.ИИ.1.1.1. Геоморфолошке карактеристике терена

Геоморфолошке карактеристике терена су последица геолошке грађе терена и геоморфолошких процеса који су учествовали у стварању истог.

Предметно подручје карактерише терен са оштрим и благим рељефним формама које зависе од геолошке грађе подлоге и геоморфолошких процеса.

Највиша надморска висина на територији општине Нови Град је у зони Великог Пастирева и износи 464 м.н.в., док је најнижа тачна на дијелу општине близу Добрљина уз десну обалу ријеке Уне и износи 112 м.н.в.

Од геоморфолошких процеса који су учествовали или учествују у обликовању терена на предметном простору заступљени су алувијални, пролувијални, делувијални и карстни геоморфолошки процес.

Флувијални геоморфолошки процес настаје под утицајем сталних површинских токова. Овај геоморфолошки процес је заступљен у зони површинских токова Уне и Сане као највећих токова на територији општине Нови Град.

Делувијални геоморфолошки процес настаје као резултат повремених дифузних токова, док је пролувијални процес везан за повремене линијске токове. Резултат ових процеса су делувијални и пролувијални застори, а веома често ова два процеса дјелују заједно.

Карстни геоморфолошки процес заступљен је у развићу карбонатних стијена. Карбонатне стијене су значајне развијене у јужном дијелу општине. Од развијених облика развијени су вртаче, јаме су слабије развијене, врела и слично.

Б.ИИ.1.2. Геолошке карактеристике терена

На подручју општине Нови Град у геолошком и литолошком погледу карактеристична је литолошка разноликост. Геолошке карактеристике су обрађене на основу ОГК лист Босанска Костајница, Босанска Крупа, Приједор као и на основу геолошке студије Љубија и остале доступне литературе и рекогносцирања терена изведеног у току израде просторног плана.

На подручју општине Нови Град стијене карбонске старости су констатоване као најстарије, док су најмлађе стијене квартарне старости.

Приказ литолошких чланова је дефинисан на геолошкој, инжењерскогеолошкој и хидрогеолошкој карти које се дају у графичком дијелу плана, а у наставку се даје опис:

Карбон (C1+2). Стијене карбонске старости су најстарије на територији општине Нови Град и представљени су алевролитним пјешчарима и кречњацима, доломитима и анкеритичним кречњацима. Ове стијене захватају дио територије општине Нови Град између ријека Уне, Сане и Јапре, те дјелимично и десну обалу ријеке Сане.

Пермо-тријас (P,T). Ове стијене су подређено и врло мало распрострањене на територији општине Нови Град у зони рубног дијела палеозојског комплекса. Представљени су кварцним пјешчарима и конгломератима, шкриљавим бречастим кречњацима.

Доњотријаски седимент (Т1) изграђују терене на источном дијелу општине између ријека Сане и Јапре. Представљени су руменим и смеђим плочастим пјешчарима, глинцима, лискуновитим лапорима, танкоуслојеним лапоровитим кречњацима, оолитичним кречњацима црвеномрке и плавичасте боје, пјесковитим кречњацима и веома ријетко доломитима и доломитским кречњацима.

Средњи тријас (Т2) је распрострањен на потезу од Чађавице Горње до ријеке Јаприце, конкордантно преко доњег тријаса леже доломити, доломитски кречњаци и плавичасти плочасти кречњаци. Подјелен је на : анизијски кат (Т21) и ладински кат (Т22). Анизијски кат је у литолошком погледу представљен кречњацима, доломитима док је ладински кат представљен рожнацима, туфовима, пјешчари са изливима спилита и кречњацима са даонелама.

Горњи тријас (Т2,3) је распрострањен на југозападном дијелу општине. Литолошки је грађен од добро услојених доломита са улошцима кречњака.

Јурски седименти (Ј) нису значајно распрострањени на територији општине Нови Град. На теренима сјевероисточно од Новог Града (локалитет Ратковац) истакнути рељефни облици изграђени су од серпентинита (Се) и серпентинизираних перидотита. Јура (Ј) је распрострањена и на локалитету Љешљана у виду офлолитског маланжа: пјешчари, глине или рожнаци.

Горња креда (К2) кредни седименти заузимају мали југозападни дио општине Нови Град и то на локалитету Матавази. Представљен је флишним наслагама: бречасте кречњаци, лапорци, пјешчари и глинци.

Флиш-доњи и средњи еоцен (Е1,2). Дебела серија тзв. "Козарачког флиша", протеже се од ријеке Уне на западу па до Мраковице на истоку. У изградњи ове седиментне серије учествују ситнозрни и средњезрни пјешчари, типа аркоза и субаркоза код којих је често изражена градијација у гранулометријском саставу, кварц-лискунски алевролити и рјеђе конгломерати.

Средњи миоцен (М2). Најстарији неогени седименти представљени су слатководно-језерским наслагама са угљем, о изграђују терен на подручју Љешљани-Марини. Глине са угљем и повлатни кречњаци (2М1,2). У оквиру ове картиране јединице могу се издвојити: угљоносни хоризонт и хоризонт повлатних лапораца и „конгеријски“ кречњаци. Угљоносни хоризонт. Угљени слојеви су констатовани у Љешљанима (дебљине од 0,5-5 метара), а њихова старост према палеофлористичком проучавању (Н.Пантић) одређена је као доњо-миоценска. Љешљански слој настао је као продукт таложења остатака дрвине мочварних шума, таксодијумског а дјелимично баруштинског типа. Хоризонт повлатних лапораца И "конгеријских кречњака". Унутар овог хоризонтал могу се издвојити 3 нивоа: ниво листастих лапораца са прослојцима плочастих кречњака, глиновити лапори са флором И слојевима бреча И конгломерата И плочасти "конгеријски кречњаци" са конгеријама. Најмлађи члан слатководне серије представљен је лијепо услојеним лапорцима И танкоплочастим кречњацима са прослојцима пјешчара, лапоровитих глина, бентоните И туфова. Тортона (М22). Услојени лапоровити пјешчари, лапорци и органогени кречњаци, простиру се уз десну обалу ријеке Уне сјеверно од града и на локалитету Добрљин.

Доњи сармат (М31) Пјесковити кречњачки лапори, кречњаци, лапоровити пјешчари и пијесци заступљени су на локалитету Ахметовци. На потезу Сводна-Божихи доњи сармат је развијен у фазији пјесковитих и оолитичних кречњака пјешчара и пјесковитих глина.

Квартар (Q). Квартарни седименти представљају најмлађе формације на територији општине Нови Град. Квартарни седименти су представљени:

- Барски седименти (b) су заступљени на ушћу Доловљанске ријеке у Јапру (Доловљанске баре) У литолошком погледу то су претежно пјесковити и глиновити седименти са појавом муљева.
- Мртваје (am) су заступљене на лијевој обали Уне сјеверно од Новог Града. Брзина депоновања материјала у мртвајама зависи о учесталости поплава на овом подручју.

- Алувион (al) се јавља у долинама ријека Уне, Сане, Јапре те Велике ријеке, а изграђен је од шљунка, пијеска и иловаче.

Б.И.1.2.1. Инжењерско - геолошке карактеристике терена

На основу инжењерскогеолошких карактеристика све стијене на територији општине Нови Град су подјељене на:

1. Невезане стијене у које су сврстани алувијални седименти. Добро консолидоване наслаге повољне у инжењерскогеолошком смислу.
2. Везане стијене у које су сврстани мртваје и барски седименти. Слабо консолидоване наслаге, прати их појава слијегања.
3. Слабо окамењене стијене, у које спадају седименти палеогена (Флиш: алтернација пјесчара, глинаца и алевролита). Ове стијене нестабилне су у усјецима, падине преко 15 степени лабилне.
4. Окамењене стијене, у које спадају:
  - 4.1. Плочасти кречњаци и лапорци са туфовима (карстно пукотинска порозност-средња). То су стабилне и добро носиве стијене, у усјецима могуће појаве осипања.
  - 4.2. Алевролитни пјешчари и кречњаци, доломити и анкеритици кречњаци (карстно пукотинска порозност-водопропусност средња). Стијенска маса у површинском дијелу деградирана.
  - 4.3. Офолитски маланж: пјешчари, глине или рожнаци и флиш: бречасте кречњаци, лапорци, пјешчари и глинци (пукотинска порозност - водопропусност слаба). Хетероген стијенски састав у усјецима појаве нестабилности.
  - 4.4. Црвени конгломерати, пјешчари, глине, лапори и прослојци смедјег угља (комплекс са преовлађујућом пукотинском порозношћу- водопропусност слаба). Различито консолидоване наслаге, водопропусност им се мијења у свим правцима.
  - 4.5. Услојени лапоровити пјешчари, лапорци и органогени кречњаци (карстно пукотинска порозност- водопропусност слаба). Слабо окамењене стијенске масе повољне са аспекта инжењерске геологије.
  - 4.6. Пјесковити кречњачки лапори, кречњаци, лапоровити пјешчари и пијесци (комплекс са преовлађујућом пукотинском порозношћу-водопропусност средња). Комплекс различитих стијенских маса углавном повољних инжењерскогеолошких карактеристика.
  - 4.7. Кварцни пјешчари и конгломерати, шкриљави бречасте кречњаци (пукотинска порозност - водопропусност слаба). Стијенска маса распуцала у површинском дијелу, у дијелу терена са великим нагибом могуће појаве нестабилности.
  - 4.8. Рожњаци, туфови, пјешчари са изливима спилита и кречњаци са даонелама (пукотинска порозност - водопропусност слаба). Компактне стијенске масе мјестимично распуцале и расједане са бројним појавама пробоја спилита и олистолитима кречњака.
5. Добро окамењене у које спадају кречњаци тријаса и јуре.
  - 5.1. Пјешчари, шкриљци, кречњаци, лапори и ријетко доломити (пукотинска порозност - водопропусност средња). Стијенска маса распуцала у површинском дијелу, у дијелу терена са великим нагибом могуће појаве нестабилности.
  - 5.2. Серпентинити и серпентинизирани перидотити и услојени и масивни доломити и кречњаци (карстна порозност -водопропусност добра и средња) Компактне стијенске масе мјестимично распуцале и расједане. Повољна инжењерскогеолошка средина.

Б.И.1.2.2. Савремени егзогени процеси и појаве

Од савремених егзогених геолошких процеса и појава нарочито су значајни вертикална и хоризонтална ерозија и хемијска ерозија.

Нестабилни терени су лоцирани на основу геолошких карактеристика терена и падова стијенских маса. На овом нивоу истражености као нестабилни терени, код којих могу у необезбјеђеним условима доћи до нестабилности окарактерисани су у зони распрострањења флишних кредних седимената, као и у зони распрострањења делувијалних седимената и неогених седимената.

Неопходно је свакако да се уради катастра клизишта на подручју општине Нови Град а да се затим врши и систематска санација истих.

Б.И.1.2.3. Хидрогеолошке карактеристике терена

Приликом хидрогеолошког рејонирања општине Нови Град узети су у обзир литолошки састав картираних јединица, тектонски склоп терена, геоморфолошке карактеристике, типови издани и њихово распрострањење, затим њихова издашност, услови прихрањивања и дренажања подземних вода.

На основу наведених чинилаца на истражном простору издвојени су сљедећи типови издани:

- збијени тј. интергрануларни тип издани;
- карстни тип издани;
- карстно-пукотински тип издани;
- условно "безводни" дијелови терена.

Збијени тј. интергрануларни тип издани формиран је у алаувијални и барским седиментима као и у фазији мртваја. Дебљина ових седимената а самим тим и дебљина збијеног типа издани је до 15 м. У овим седиментима је формиран збијени тип издани са слободним нивоом издани. Прихрањивање издани се врши на рачун инфилтрације атмосферских талога, те прихрањивањем из површинских токова или других издани. Дренажање се обавља или преко бунара или циркулацијом према другим водоносним хоризонтима.

Карстни тип издани је формиран у тријаским и миоценским кречњацимама. Карстни тип издани је окарактерисан као добро водопрпусни. Водоносност овог типа издани зависи од степена скаршћености кречњачких седимената. Прихрањивање ове издани се обавља на рачун инфилтрације атмосферских талога док се дренажање обавља преко понора. Извори који дренажу ову издан се налазе на контакту између ових водопрпусних кречњака и доломита који су у овом случају хидрогеолошки изолатори.

Карстни тип издани се дренажу преко већег броја извора чија издашност варира у току времена и креће се од неколико л/с па до десетак л/с воде. Воде из карстог типа издани су карактеристичне хидрокарбонатно-калцијумске, и најчешће су задовољавајућег квалитета. Више о водама ће бити описано у дијелу који се односи на минералне ресурсе.

Карстно-пукотински тип издани је формиран у плочастим кречњацима и лапорцима са туфовима миоценске старости као и у оквиру алеволита, пјешчара и кречњака карбонске старости и које имају ограничено распрострањење на општини Нови Град. Ови кречњаци су једри, компактни, мјестимично карстификовани, а пукотине имају оријентацију управну на слојевитост.

Пукотински тип издани је формиран у овире еоценских, јурских, пермо-тријаских и тријаских творевина. Овај тип издани има слабу до средњу водопрпусност. У литолошком погледу је грађен од рожнаца, туфова, пјешчара, шкриљаца, бречастих кречњака и конгломерата.

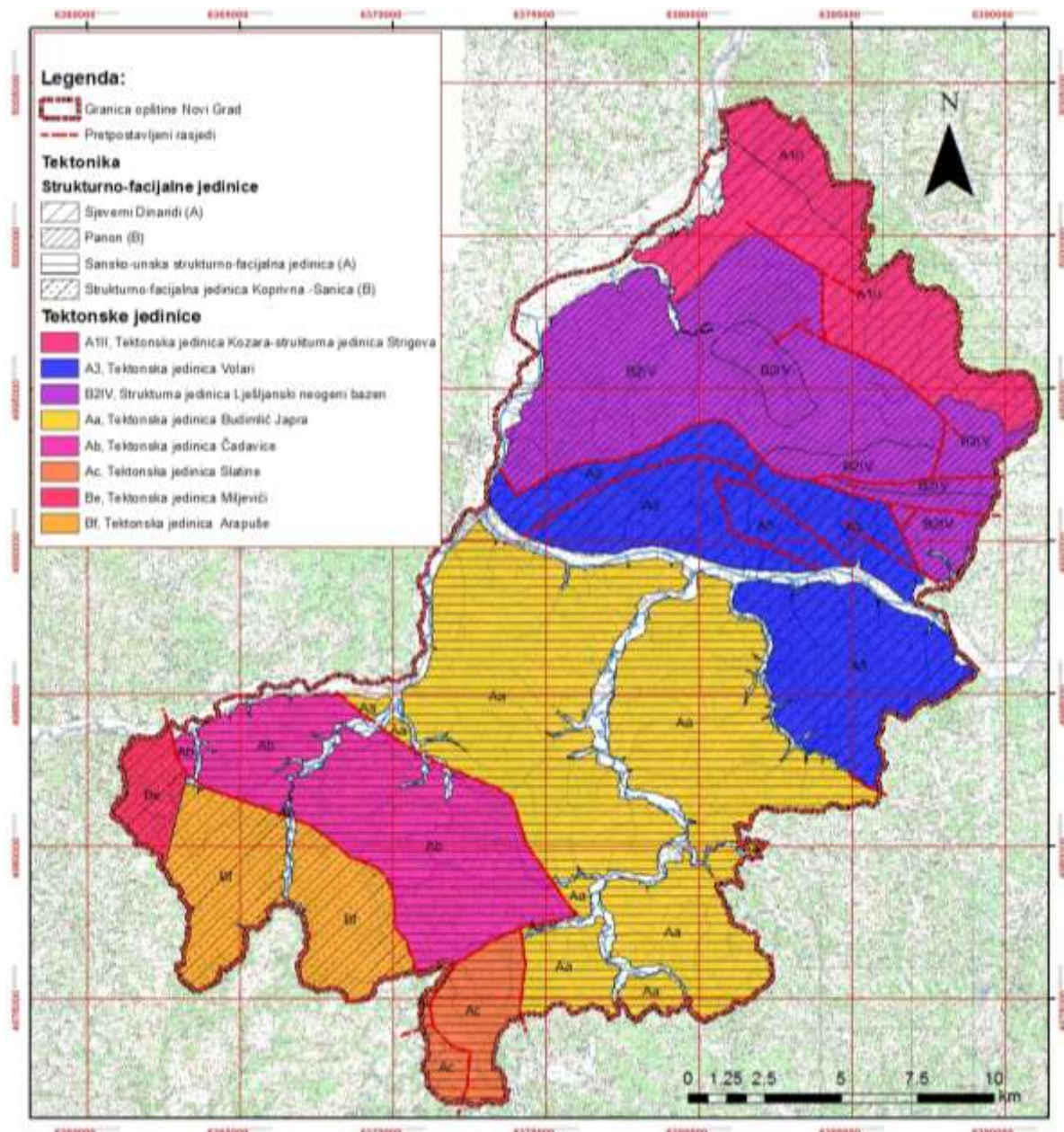

Хидрогеолошки комплекс је дио терена гдје се у вертикалном смислу смјењују стијене са функцијом хидрогеолошког изолатора и колетора. На подручју општине Нови Град то су миоценски конгломерати, пјешчари, глине, пјесковити крењаци, кречњаци, лапоровити пјешчари и слично.

Б.И.1.2.4. Сеизмолошке карактеристике

Према подацима карата из Правилника о техничким мјерама и условима за грађење у сеизмичким подручјима, западни дио општине Нови Град се налази у зони максималног очекиваног интензитета потреса 7° MSK-64 док се западни дио налази у зони 8° MSK-64 за повратни период од 500 (Сизмолошка карта у прилогу).

Тектоника је јако изражена на подручју општине Нови Град а на слици 06. је приказана тектонска карта општине.

Слика бр.06.: Тектонска карта општине Нови Град

Б.И.1.3. Воде

Геолошка подлога, морфологија терена и климатске карактеристике одређују хидрографију овог простора. У хидрогеографском погледу подручје обухвата плана обилује водом, што је одраз геоморфолошких, минералошко-потрографских облика терена и климатских карактеристика. То потврђује велики број извора и у Подгрмечу и Поткозарју, а посебно плитка издан алувијалних равни Уне и Сана и њихових притока. Подручје Подгрмеча које се одликује крашким рељефом такође има снажне изворе велике издашности, на контакту са алувијалним равнима ријечице Војскове, потока Блатне и Чађавице. У Поткозарју посебан значај за хидрографију представљају неогени седименти слива ријечице Стрижне. Овај слој представља значајан резервоар подземних вода, што показује велики број извора и потока кјоји су притоке ријечице Стрижне.

Б.И.1.3.1. Површинске воде

Најзначајнији површински токови на подручју обухвата плана су ријеке Уна и Сана. Поред њих највећи значај имају:

- притоке ријеке Уне: ријечице Војскова и Стрижна,
- те притока ријеке Сана: ријечица Јапра.

Табела бр.30.: Значајнији површински токови на подручју обухвата плана

Ријеке	Укупна дужина тока (km)	Дужина тока на подручју општине Нови Град (km)
Уна	214	35
Сана	146	16
Јапра	47	23
Војскова	29	14
Стрижна	13	13

Извор: Стратешки план за воде и заштиту околине 2014-2018. године, Комисија за планирање у области вода и заштите околине.

Поред ових најзначајнијих ријека подручје обухвата плана пресецају и многобројни потоци, који су одувјек нудили повољне услове за развој насеља и путних комуникација око њих. Сви ти водотоци, стални и повремени, чине хидрографску мрежу овог подручја.

Ријека Уна дијелом тока, дужине 35km, тече као гранична ријека Општине према Републици Хрватској и Федерацији БиХ. Она извире из једног крашког врела у суподини планине Пљешевеце. Дужина тока ријеке Уне је 214km, а њен слив, Поуње површине 9.712km², припада црноморском сливу. Сам назив ријеке потиче из римског доба, а у преводу са латинског има значење „једна (једина)“. Просјечна ширина ријечног корита на овом подручју је од 80 до 100m. Највећа притока ријеке Уне на подручју обухвата плана је ријека Сана. Уна је једна од најчистијих ријека у Европи, а захваљујући слаповима који се праве преко седри и многобројних ада, ова ријека нуди многобројне могућности за развој рекреативних и спортских активности.

Ријека Сана протиче кроз Општину у дужини од 16km, од насељеног мјеста Ахметовци на истоку, до свог ушћа у ријеку Уну на западу, у самом општинском центру. Ријечни пад је свега 0,33m/km због чега плави своју алувијалну раван па чини велике штете пољопривредним културама. Највећа притока јој је ријечица Јапра, а поред ње постоји већи број мањих и лијеви и десних притока.

Ријека Јапра, лијева притока ријеке Сана, је највећа и најдужа ријечица на подручју обухвата плана. Читав ток јој је у Подгрмечу, дужина тока јој је 47km, а извире испод планине Грмеч.

Ријека Војскова, десна притока ријеке Уне, је друга по величини ријечица на подручју обухвата плана. Она такође извире испод планине Грмеч, дужина тока јој је 29km, од чега 14km припада подручју обухвата плана.

Ријека Стрижна је једина ријечица у поткозарском дијелу општине, дужина тока јој је 13km. Извире у непосредној близини ријеке Сане, али јој је топографска површина усмјерила ток готово паралелно са током ријеке Сане.

Поред ових ријека и ријечица на подручју обухвата плана посоји и вјештачко језеро у Петковцу које је настало преграђивањем једне ријечице јаловином која је последица експлоатације руде гипса на овом простору.

Б.И.1.3.2. Подземне воде

На основу постојеће документације и анализа спроведених приликом израде овог просторног плана може се рећи да се на подручју општине Нови Град подземне воде појављују као фреатске, етажне и термоминералне.

Фреатска издан се јавља у алувијалним наносима Уне, Сане и њихових притока. Најплића издан се креће на око шест метара, а изражена је у насељеном мјесту Рудице и низводно током ријеке Уне у насељеним мјестима Равнице и Добрљин.

Етажне издани су распрострањене у свим дијеловима Општине, а посебна етажна издан се образовала на подручју насељених мјеста: Матавази, Блатна, Велика Рујишка и Мала Крупска Рујишка због доломитско-кречњачке грађе.

Термоминерална вода се појављује у Поткозарју на ободу Љешњанског неогеног басена. Температура воде је на самом изворишту 32-33 °С, по чему се она уврштава у хипотермалне минералне воде. Због изузетних својстава љешњанска вода се може користити у превенцији, љечењу и рехабилитацији као љековито средство против многих обољења.

Б.И.1.3.3. Квалитет вода

Квалитет воде на подручју општине је висок. Ријеке Уне и Стрижне важе за веома чисте ријеке, док се у ријечи Сана појављује повећана мутноћа воде узрокована активношћу узводних насеља (Град Приједор).

Б.И.1.4. Климатске карактеристике

Клима је једно од природних ресурса чије познавање је изузетно значајно за планере и доносиоце одлука у готово свим привредним дјелатностима, а посебно у пољопривреди, водoprивреди, електропривреди, транспорту и туризму. Како су ове привредне делатности приоритети развојних активности општине Нови Град у наредном планском периоду, то је при изради Просторног плана, као дугорочног стратешког документа, неопходно планирене привредне активности ускладити са одговарајућим климатским условима, како би се максимално искористили потенцијали природних ресурса и ублажиле последице климатских ризика, као што су суше, топли и хладни таласи, рани и касни мразеви и друге непогодске појаве.

За те циљеве је потребно обрадом и анализом историјских климатолошких података урадити анализу општих климатских карактеристика подручја Општине и оцјенити могуће локалне климатске промјене, као одраза глобалних и антропогених промјена климе, и утврди утицај климатских услова на планирање, пројектовање, лоцирање и експлоатацију привредних објеката. Климату Републике Српске одређују основни климатски фактори: географски положај, геолошка подлога, рељеф, близина Јадранског мора и покривеност терена биљним свијетом. Поред ових основних фактора, јављају се и додатни екстремни фактори.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Све ове процесе у великој мјери ремети рељеф који се јавља као главни модификатор. Управо због тога на територији Републике Српске се јављају три основна типа климе: умјерено-континентална, планинска и планиско-котлинска, и медитеранска.

Умјерено континентална клима заступљена је на простору сјевера Републике Српске. Ово обухвата Крајину, Посавину као и Семберију, па тако и подручје обухвата плана гдје се долином ријеке Уне и Сане утицај овог типа климе шири на југ. Мјерне станице Републичког хидрометеоролошког завода које се налазе у овом климатском типу су: Бања Лука, Бијељина, Дервента, Добој, Нови Град, Градишка, Приједор, Србац, Вишеград, Сребреница, Зворник. Главне одлике овог типа климе су топла лjeta и хладне зиме. Лjetње температуре могу порастити и преко 40°C, апсолутни максимум је измјерен 2007. год. у Бјељини и у Вишеграду 43°C. Просјечна температура ваздуха у најтоплијем дијелу године (у јулу) је између 20°C и 23°C, док је просјечна температура у најхладнијем дијелу године (у јануару) око нула степени целзијуса. Апсолутни минимуми могу достићи и до -30°C. Просјечна годишња температура је изнад 10°C. Умјерено-континентална клима дијелом је заступљена и у планиско-котлинским предјелима који су до 1.000 m надморске висине. Ту се могу сврстати станице: Мркоњић Град, Шипово, Рибник, Рудо, Фоча и Дринић, а са порастом надморске висине и клима се мијења.

На подручју општине Нови Град постоји хидрометеоролошка станица као дио мреже хидрометеоролошких станица Републичког Хидрометеоролошког завода. На станици се врше мјерења (права и брзина вјетра, температура ваздуха, максимална температура ваздуха, минимална температура ваздуха, минимална температура ваздуха на 5 cm изнад тла, ваздушни притисак, тенденција ваздушног притиска, влажност ваздуха, падавине, сњежни покривач, сијање сунца) и осматрања (садашње вријеме, прошло вријеме, облачност, видљивост, висина основице облака, нарочите појаве, стање тла).

Табела бр.31.: Средња температура ваздуха по годишњим добима (1959-1978. године)

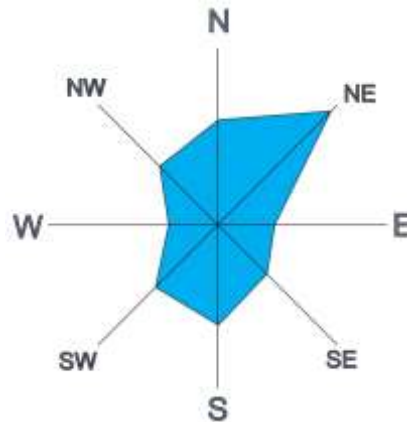
Нови Град	Средња температура
Прољеће	10,3 °C
Лjето	18,7 °C
Јесен	10,6 °C
Зима	0,9 °C
Годишња	12,0 °C

Према карактеристикама термичког режима атмосфере уочава се да се подручје општине Нови Град налази у појасу умјерено континенталне климе са просјечном годишњом температуром ваздуха од око 12,0 °C.

У области гдје је заступљен умјерено-континентални тип климе највећа количина падавина јавља се у топлом дијелу године, а максимум се јавља у јуну. Количина падавина износи од око 750 l/m² годишње на сјеверу дуж реке Саве, до 1.500 l/m² на западу Крајине. Просјечне годишње падавине на подручју обухвата плана према подацима из мјерења обављених у периоду од 1960. до 1980. године износи 1049 mm годишње.

Ваздушна струјања на подручју Општине јављају се из свих праваца, јер су ово географске ширине које су изложене сталним сударима топлих и хладних ваздушних маса које се мјешају посредством антициклона и циклона. Најчешћа ваздушна струјања су из сјевероисточног и сјеверног правца. То је бура, јак и слаповит вјетар који дува у свим годишњим добима, али је најизраженији у зимском периоду од новембра до марта, када доноси захлађење и сњежне падавине. Брзина овог вјетра није у овом подручју велика и готово не наноси никакве штете. Ваздушна струјања из јужног правца становништво назива југо. Овај вјетар дува у свим годишњим добима, а најслабији је зими када доноси повишене температуре и топлетење снијега. У прољеће и јесен доноси велику облачност и обилне кише, а лjeta спарно и тешко вријеме. Бура и југо су доминантни вјетрови у свим годишњим добима и имају знатног утицаја на локално вријеме и укупна климатска обилежја предметног подручја.

Слика бр.07.: Оријентациони приказ руже вјетрова на подручју општине Нови Град

Облачност је током године највише изражена у децембру, а најмање у јулу, док су магле јављају у свим мјесецима, а најинтензивније у јесен и зиму.

Б.ИИ.1.5. Пољопривредно земљиште

Б.ИИ.1.5.1. Педолошке карактеристике терена

Сви типови земљишта новоградске општине припадају **аутоморфном реду**, а основна карактеристика им је нормално влажење само под утицајем атмосферских падавина. Изузетак су алувијално-делувијална земљишта поред ријека Уне, Сане и њихових највећих притока а које припадају **хидроморфном реду** земљишта.

Алувијална земљишта имају највећу вриједност за пољопривредну производњу а укључују сљедеће типове земљишта:

Алувијална карбонатна земљишта која чине алувијалне равни и ријечне терасе Уне, Сане, Јапре и долине неких притока као и ријечне аде. Према механичком саставу доста варирају што зависи од удаљености од ријечне обале и висине ријечне терасе. Овдје преовладавају плаваста и глиновита земљишта. У брежуљкастим подножјима су исушенија а у депресијама и на заравњеним ушћима рјечица и потока замочварена. Дубина им се креће од 130 до 270 cm те су најповољнији за пољопривредну производњу уз примјену фосфорних и калијевих ђубрива.

Жутосмеђа земљишта представљају најраспрострањенија земљишта на комплетном сливу рјечице Јапре и на десној обали ријеке Сане. Распростиру се на надморској висини од 120 – 300 мнв. Ово су дубока и средње дубока земљишта, обично су слабо дренирана, дубина им се креће до 160 cm, слабо су хумозна а због ефективне дубине дијелом се користе као ратарске површине а другим дијелом као пашњаци и под шумом.

Смеђа дубока земљишта обухватају 70% слива рјечице Војскове надморске висине 130-300мнв. По механичком саставу су плавасте глине, доста су порозна и знатне површине су под ораницама и пашњацима. Дубина им се креће до 130cm, слабо су опскрбљена фосфором.

Црвенице, рендзине и делувијална земљишта представљају слабо хумозна тла, дубине 110cm, најинтензивније се користе као оранице, слабо су дренирана што не представља сметњу за обраду.

Делувијална земљишта су везана за настанак вртача. Због депоновања околног земљишта дубина им достиже и до 170cm. Претежно се обрађују, прозачна су и добро дренирана јер се вода брзо оцјеђује.

Смонице су распрострањене у централним и источним дијеловима Поткозарја. Слабо су хумозне, тешке и љепљиве а дубина им се креће око 130 cm.

Смеђа земљишта на лапорима су подложна ерозији, дубине око 120cm, тешког су глиновитог састава, па су непропустљива а имају за посљедицу мочварна, глејна тла на нижим надморским висинама. Добрим дијелом се користе као ратарске површине а другим дијелом као пашњаци.

Смеђа земљишта на глинама су најчешће распрострањена на обронцима брдовитог подручја. Имају велику дубину до 200cm па се искориштавају као ратарске површине а знатан дио као пашњаци.

Смеђа земљишта на пјешчарима се распростиру на рубном, источном и сјевероисточном дијелу Поткозарја, према планини Козара. Ова тла су плавастиг до глиновитог састава. Претежно су кисела земљишта па су најпогоднија за шумске површине. Дубина им се креће до 150cm али су због нагнутости терена добро дренирана те брзо губе влагу.

Б.И.1.5.2. Постојеће коришћење земљишта

Земљиште је основни природни ресурс на коме већина становништва општине темељи своју егзистенцију. На подручју општине Нови Град, важно је споменути да је земљиште још увијек очувано од великих загађења. Пољопривредно земљиште је природно богатство и добро од општег интереса, то је темељ пољопривредне производње и производње хране за човјека и његове потребе.

Структура земљишних површина на подручју општине Нови Град се може сврстати у три категорије: обрадиво земљиште, које обухвата нешто више од 44% укупне површине Општине или 20.796ha, трстици, шуме и необрађено/неплодно земљиште, који захватају 45% површине или 20.981ha и пашњаци, који заузимају 11% укупне територије Општине, односно 5.179ha. Када је ријеч о категоризацији обрадивог земљишта, оранице, као његова најквалитетнија категорија, захватају 84% или 17.561ha, док преосталих цца 16% одлази на ливаде, воћњаке и винограде.

Табела бр.32.: Структура укупне земљишне површине

Општина Нови Град (ha)	Пољопривредно земљиште (ha)						Шумско земљиште (ha)	Остало (ha)
	укупно	ораница	воћњаци	ливаде	пашњаци	рибњак		
46.956	20.796	17.561	837	2.397	5.179	-	18.959	2.022
100%	44,2%	84,3%	4,3%	11,4%	11,2%	-	40,3%	4,3%

Извор: Одјељење за привреду, Административна служба општине Нови Град

Структура земљишних површина прилично је хетерогена по категоријама кориштења, а према власничкој структури удио друштвеног земљишта, ако се изузму површине под шумама безначајан је и у сталном је смањивању према катастарским подацима.

Табела бр.33: Власничка структура земљишта

Структура земљишта	Приватна својина	Друштвена својина	Укупно (ha)	Учешће (%)
Њиве	16.189,65	1.195,37	17.394,02	37,05
Воћњаци	759,81	98,84	858,65	1,83
Виногради	2,08	0,20	2,28	0,004
Ливаде	2.313,53	107,44	2.420,97	5,15
Пашњаци	4.195,45	914,78	5.110,23	10,88
Шуме	10.228,15	8.541,20	18.769,35	39,98
Трстици и мочваре	2,84	-	2,84	0,006
Плодно земљиште	33.700,51	10.857,83	44.558,34	94,90
Неплодно земљиште	491,65	1.887,77	2.379,42	5,10
УКУПНО:	34.192,16	12.745,60	46.937,76	100,00

Извор: Власничка структура новоградске општине 1990. према статистичком годишњаку 1991.год.

По свјетским стандардима да би се задовољиле потребе становништва дозвољени минимум пољопривредног земљишта је 0,4 ha по становнику, а обрадивог земљишта 0,17 ha.

Табела бр.34: Однос површине пољопривредног земљишта по становнику

Однос пољопривредног земљишта по становнику у (ha/становнику)		
Укупно становника	Пољ.земљиште/становнику	Обрадиво земљиште/становнику
28.799	0,73	0,40

Пољопривредног земљишта по становнику има 0,73 ha/становнику, док обрадивог земљишта има 0,40 ha/становнику. По томе се може закључити да су граничне вриједности пољопривредне површине као и обрадиве површине по становнику на подручју општине Нови Град изнад наведеног лимита.

Б.ИИ.1.6. Шуме и шумско земљиште

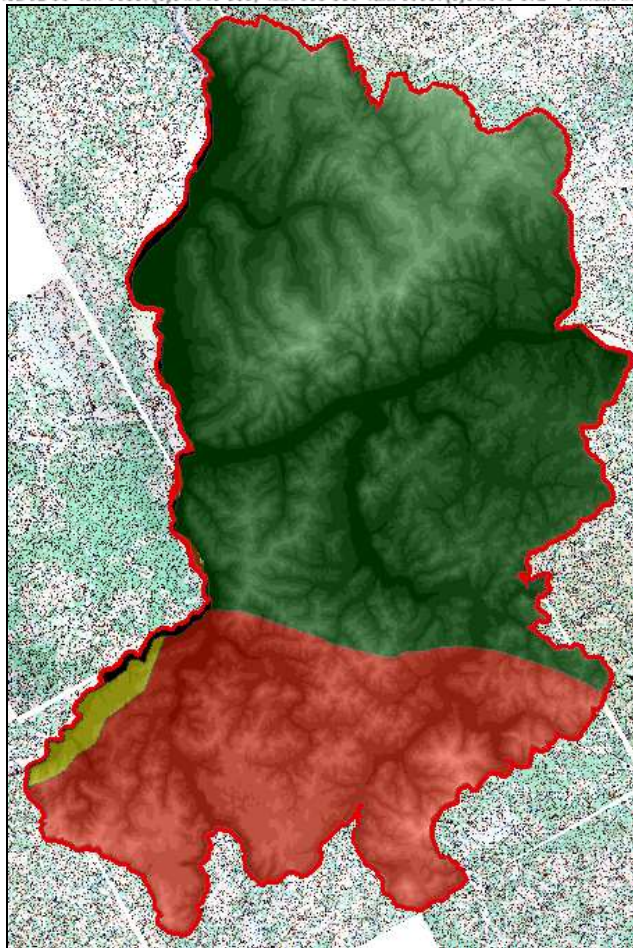
Шуме и шумско земљиште су добра од општег интереса, те уживају посебну заштиту државе и користе се под условима и на начин који су прописани Законом о шумама (Сл.гласник РС. бр.75/08, 60/13).

1. Функције шума

Поред привредних функција шума, које се огледају у производњи дрвета и других шумских производа као и ловне дивљачи, од непроцењивог значаја су општекорисне функције шума у које спадају: очување биодиверзитета, заштита земљишта, заштита вода и климе, производња кисеоника, везивање угљеника из атмосфере, туризам, рекреација, естетска улога шума, итд.

2. Еколошко-вегетацијски услови подручја

Посматрано са еколошко-вегетацијског становишта, подручје општине Нови Град највећим дијелом припада Припанонској области и сјеверозападном босанском подручју, и то њени сјеверни и централни дијелови. Јужни дио ове општине припада Области унутрашњих Динарида и то Западнбосанско кречњачко доломитном подручју – Кључко-петровачки рејон, а врло малим дијелом Подручју казинске крајине.

Слика бр.08.: Еколошко вегетацијска рејонизација подручја општине Нови Град⁸

Табела бр.35.: Заступљеност вегетацијских рејона на подручју обухвата

Ознака	Назив	ha	%
	Сјеверозападно босанско подручје	32.018,64	68,53%
	Кључко-петровачки рејон	14.045,44	30,06%
	Подручје цазинске крајине	659,28	1,41%
	УКУПНО	46.723,36	100,00%

На подручју општине Нови Град доминира умјерно-континентална клима, са јасно израженим свим годишњим добима, релативно хладним зимама, доста топлим љетима и довољном количином падавина. Ово подручје је изграђено од алувијалних равни у долинама ријека Уне и Сане и Врбаса, те од терцијарних седимената, а мање палеозојских пјешчара и шкриљаца, еруптива и кречњака.

Од педолошких елемената доминантно су заступљени дистрични камбисол на киселим силикатним стијенама, затим мозаици калкомеланосол - лувисол, калкокамбисол – лувисол, калкомеланосол - калкокамбисол - лувисол и комплекс рендзина -калкокамбисол - лувисол на кречњаку или доломиту, затим комплекс рендзина - вертисол на лапорцу, а у врло малој мјери

⁸ Еколошко вегетацијска рејонизација БиХ, Стефановић *ет ал.* 1983. Сарајево

калкокамбисол и мозаик калкомеланосол–калкокамбисол на кречњаку и комплекс рендзина - калкокамбисол на доломиту.

Од реалне шумске вегетације најраспрострањеније су климатогене шуме китњака и обичног граба (*Quercus-Carpinetum*), са којим алтернирају на хладнијим положајима шуме букве (*Fagetum montanum*).

Када је ријеч о потенцијалној шумској вегетацији ово подручје припада климатогеним шумама китњака и обичног граба, са мозаично распоређеним шумама лужњака и обичног граба, затим шумама китњака, шумама китњака и кестена, а на хладнијим положајима шумама букве.

Као што се може видјети из горе наведене слике, а према подацима из Еколошко вегетацијске рејонизације БиХ, реална шумска вегетација подручја општине Нови Град је представљена веома хомогеоном вегетацијском сликом у којој су фрагментарно заступљене климатогене шуме китњака и обичног граба (*Quercus-Carpinetum*), са којим алтернирају на хладнијим положајима шуме букве (*Fagetum montanum*).

Биланси шума и шумског земљишта

Према подацима добијеним на бази сателитског снимка (*CORINE LAND COVER*), утврђено је да удио шума и обраслог шумског земљишта на подручју општине Нови Град износи **51,28% (24.084,16 ha)**. У овај биланс су укључене и површине на којима је утврђен почетни стадиј природног ширења шуме на површине које се не обрађују, и исте су у овом Плану дефинисане као сукцесија вегетације. Укупно утврђена површина ове категорије земљишта (сукцесија вегетације) износи **350,38 ha или 1,45%** од укупног подручја Општине. Важно је истаћи да је појава сукцесије вегетације изражена готово на цијелој територији Републике, гдје је дошло до обрастања некада пољопривредних површина, најчешће пашњака и ливада, које се данас усљед миграције становништва не користе и не обрађују.

У наредној табели су приказани утврђени биланси свеукупног обраслог шумског земљишта на територији општине Нови Град:

Табела бр.36.: Биланси свеукупног обраслог шумског земљишта

НАЗИВ	ПОВРШИНА (ha)	%
Лишћарске шуме	23.207,40	96,36%
Мјешовите шуме	526,38	2,18%
Сукцесија вегетације	350,38	1,45%
У К У П Н О:	24.084,16	100,00%

Из горе наведеног, је видљиво да у оквиру шума и обраслог шумског земљишта доминирају лишћарске шуме, са чак 96,36%.

Наведени свеукупни биланс обраслог шумског земљишта, добијен методом обраде сателитског снимка, је већи од површина шума које се воде у катастру и које износе 18.959,08ha, што је највјероватније резултат горе описаног природног ширења вегетације. Ова појава је присутна готово на цијелој територији Босне и Херцеговине.

Власничка структура

У погледу власништва, шуме и шумско земљиште на подручју општине Нови Град се могу подијелити на шуме у државном и шуме у приватном власништву.

Према подацима Шумско привредне основе за Шумско привредно подручје "Козарачко" површина шума и шумског земљишта у својини Републике на подручју општине износи укупно

8.825,52ha, od čega visoke šume sa prirodnom obnovom zauzimaju površinu od 4.123,87ha, šumske kulture četina 543,38ha, izdanacke šume bukve, hrasta kitnjaka i ostalih lišćara 3.358,26 ha. Površina pod privatnim šumama iznosi 10.133,56ha od čega visoke šume sa prirodnom obnovom zauzimaju površinu od 2.850,71ha, šumske kulture 1,16ha, izdanacke šume 7.219,45ha, površine podese za pošumljavanje i gasdovanje 62,24 ha.

Specifičnost područja koje pokriva ŠG Prijedor, Šumsko privredno područje "Kozaracko" je značajno prisustvo šuma koje se nalaze u privatnom vlasništvu. Ukupna površina pod šumom u privatnom vlasništvu iznosi 10.133,56 hektara što čini 53,45% područja opštine Novi Grad, dok na šume u državnom vlasništvu otpada 46,55%.

Zaštićene šume i šume sa posebnim režimima gasdovanja

Na području opštine Novi Grad nisu izdvojene zaštićene šume niti šume sa posebnim režimima gasdovanja.

U sklopu državne svojine kojom gasduje Šumska Uprava Novi Grad postoji jedan lokalitet koji se može izdvojiti kao eko-turističko područje. U pitanju je lугарница Pošta gdje se nalazi odjel 67 ПЈ „Новске шуме" koje predstavља потенцијал да се уреди екотурističko мјесто.

Угроженост шумских екосистема на подручју општине Нови Град се заснива на угрожености од биљних болести, штеточина, пожара, бесправног заузимања земљишта, бесправне сјече, климатских промјена и осталог.

Угроженост од пожара

Шумски екосистеми су такође у великој мјери угрожени од стране шумских пожара која су претежио изазвана људским фактором. На подручју којим управља ШУ Нови Град није евидентиран ни један шумски пожар у периоду 2013. и 2014. године.

Степен угрожености појаве шумских пожара се повећава у прољеће, прије и у току појаве вегетације, и посебно у љетном периоду за вријеме љетних жега и дуготрајнијих суша.

Угроженост од биотичких фактора (инсекти)

Биљне болести су узеле маха у нарушавању здравља шумских екосистема, нарочито у периоду 2013. и 2014. године када се циклично појавила најезда шумских штеточина лишћарских шума који доводе до сушења шума а којима су погодвале изразито топле зиме а то су губари (*Lymantria dispar*) чије присуство доводи до смањења квалитета дрвета и прираста као и „отворен пут" за напад других штеточина. Међутим, почетком 2014. године ступило се у борбу против шумских штеточина постављањем феромонских клопки у одјелима у којима су највише лоцирани, којима се пружа реална могућност утврђивања правовремених рокова за успјешно сузбијање економских значајних штеточина. Други вид борбе у сузбијању губара био је сакупљање јајних легала и њихово уништавање на лицу мјеста где се показало као учинковит вид сузбијања штеточина.

Услјед појаве бесправне сјече, а затим и недовољног вођења рачуна о шумском реду при експлоатацији шума, ризик од каламитета инсеката се драстично повећава.

Угроженост од антропогеног фактора

На подручју општине Нови Град шумски екосистеми су највише угрожени од стране бесправног заузимања земљишта и бесправне сјече стабала где настају огромне штете које су видљиве дужи временски период чије се посљедице директно одражавају на шумске екосистеме.

Угроженост шума од дивљачи

Значајније штете од дивљачи над шумским фондом општине Нови Град нису забиљежене.

Угроженост шума услед климатских промјена

Очигледне климатске промјене, које се манифестују кроз екстремно високе и ниске температуре, топлотне таласе, олујне непогоде праћене градом, разорним дејством ветра, поплавама, смањење снежног покривача и масе снијега, смањење падавина или неравномјерну распоређеност падавина, повећање услова погодних за шумске пожаре, клизишта, повећање ерозије и других облика деградације земљишта, умају директан утицај и на шумске екосистеме.

Наиме, иако шуме представљају регулатор климатских услова, повећан степен климатских промјена, директно повећава угроженост шумских екосистема, који се огледа кроз сушење шума, прерано одбацивање листа, смањивање прираста, онемогућавање природног обнављања, сњеголоме и сњегоизвале, вјетроломе и вјетроизвале, избијање пожара, и др. Овако ослабљени шумски екосистеми постају рањиви и за нападе инсеката.

До данас, прецизна истраживања штета од климатских промјена насталих над шумама општине Нови Град, нису вршена, али се засигурно може констатовати да су шумски екосистеми подложни негативном утицају овог свјетског проблема.

Значај шумских екосистема на смањењу нето емисија

Спречавања климатских промјена представља актуелан проблем цијелог свијета, услед чега се константно разматрају могућности смањења емисија CO₂ у атмосферу. Јасно је да шуме и вегетацијски покривач уопште, представљају веома битну карику у ланцу великих потрошача CO₂.

Анализом вегетацијског покривача подручја општине Нови Град, са аспекта емисије CO₂, може се констатовати врло добро стање.

Наиме, значајан удио шума и шумског земљишта у укупном површинском билансу општине (51,34%), својом биомасом у потпуности могу да неутралишу повећање концентрације CO₂ у ваздуху овог подручја, стварајући тако основне предуслове за дуготрајно одржавање здраве и чисте животне средине ове општине.

Шумарство

Шумарство представља све човјекове активности на узгоју, заштити и коришћењу свеукупних шумских потенцијала.

Организација шумарства

У складу са Законом о шумама, шумама и шумским земљиштем у својини Републике Српске, у цјелини управља и газдује Министарство шумарства, пољопривреде и водопривреде, док је дио ових послова у складу са поменутиим Законом, путем посебног Уговора пренесен на ЈПШ „Шуме Републике Српске“.

Дио преузетих послова из Уговора, ЈП „Шуме Републике Српске“, обавља путем властитих организационих јединица (шумских газдинства).

Шумама на територији општине Нови Град управља и газдује Шумско газдинство (ШГ) „Приједор“ – Шумска управа Нови Град, које осим у граду Приједору, газдује и управља и над шумама пет других општина и то: Козарска Дубица, Нови Град, Костајница, Оштра Лука и Крупа на Уни. Комплетна територија означена је као привредно подручје „Козарачко“ и подијељена је у пет

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

организационих јединица или шумских управа и то: ШУ Приједор, ШУ Козарска Дубица, ШУ Нови Град, ШУ Оштра Лука и ШУ Костајница.

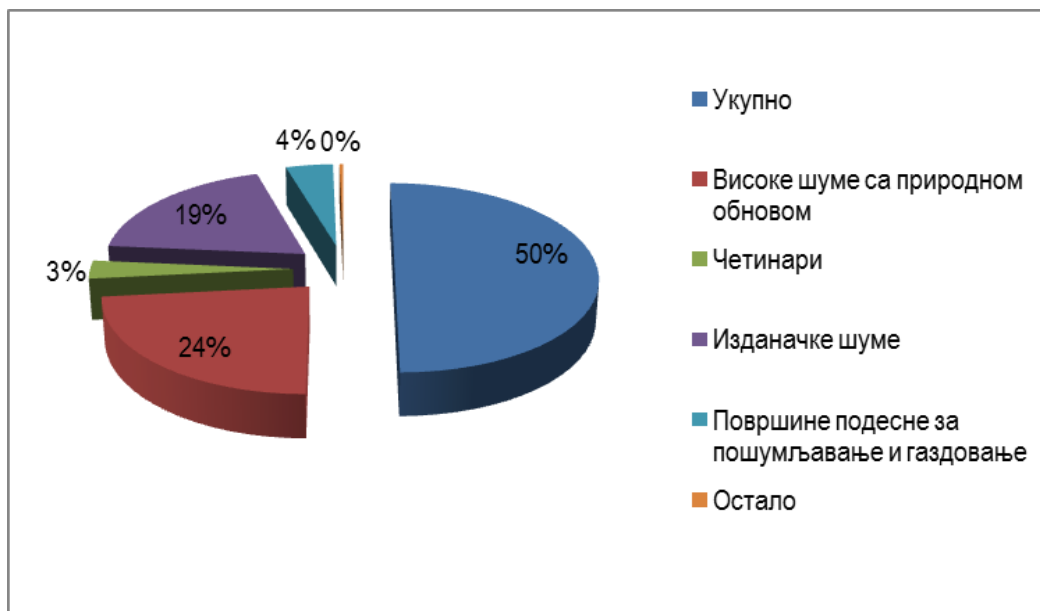
Шумама и шумским земљиштем у приватној својини управљају и газдују њихови власници, док стручно-техничке послове у овим шумама врши Јавно предузеће "Шуме Републике Српске".

Газдовање свеукупним шумама и шумским земљиштем на подручју општине Нови Град се врши на основу Шумско-привредних основа, за државне и приватне шуме.

Према подацима преузетих из важећих шумско-привредних основа за државне и приватне шуме, добијена је сљедеће структура шума и шумског земљишта, а исказана преко површина.

Табела бр.37.: Преглед површина шума по категоријама

	ДРЖАВНА СВОЈИНА	ПРИВАТНА СВОЈИНА	УКУПНО
Укупно	8.825,52 ha	10.133,56 ha	18.959,08 ha
Високе шуме са природном обновом	4.123,87 ha	2.850,71 ha	6.974,58 ha
Четинари	543,38 ha	-	543,38 ha
Изданачке шуме	3.358,26 ha	7.219,45 ha	10.577,71 ha
Површине подесне за пошумљавање и газдовање	738,15 ha	62,24 ha	800,39 ha
Остало	61,86 ha	1,16 ha	63,02 ha
Залиха дрвне масе	1.637 629 m ³	1.447 585 m ³	3.084 914 m ³
Годишњи сјечиви етат	36.886 m ³	31.623 m ³	68.509 m ³

Графикон бр.06.: Приказ структуре шума и шумског земљишта у државном власништву према површини

Према подацима Шумско привредне основе за Шумско привредно подручје „Козарачко“ површина шума и шумског земљишта у својини Републике на подручју општине износи укупно 8.825,52ha, од чега високе шуме са природном обновом заузимају површину од 4.123,87ha, шумске културе четинара 543,38ha, изданачке шуме букве, храста китњака и осталих лишћара 3.358,26ha.

Из горе наведеног се види да је структура шума с обзиром на висок омјер високих шума са природном обновом веома задовољавајућа. С друге стране, у односу на републички просјек који

износи 27,6%⁹, омјер изданаčkih шума на територији општине је већи, па се као један од циљева намеће превођење изданаčkih шума у високе шуме са природном обновом.

Расадничка производња

На нивоу ЈПШ "ШУМЕ РС" Соколац, 01.03.2004.год. формиран је и почео са радом нови организациони дио под називом "ЦЕНТАР ЗА СЈЕМЕНСКО-РАСАДНИЧКУ ПРОИЗВОДЊУ" са сједиштем у Добоју који спроводе снабдевање садницама ШУ Нови Град. Укупна површина Расадника износи 132ха. У склопу овог организационог дијела налази се Расадник „Горња Пухарска" у Приједору одакле се највећим дијелом садницама снабдева ШУ Нови Град. Исти расадник располаже са производном површином од 5ха. Шумска производња заузима цца 0,70ха нето површине, а под хортикултурном производњом око 2ха површине. Производни програм чине шумска производња која је доминантна, хортикултурна производња која је заступљена са преко 100 врста и 200 варијетета и ова производња је на нивоу центра најзначајнија у овој РЈ.

Просјечна годишња производња шумског садног материјала је око 600.000 садница, од чега доминира производња смрче (сца 440.000) од чега је 110.000 контејнерских садница (нисула). Слједи црни бор (75.000 комада), бијели бор (65.000 комада). Од осталих заступљени су лишћари: еводија и медоносни багрем (10.000) и воћарице (око 10.000). Хортикултурна производња је сца 42.500 садница. Радна јединица је опремљена пластеником за оживљавање хортикултурног садног материјала и бројном расадничком механизацијом.

Вредновање шума

Бројне и веома различите карактеристике шума имају трајан, увјек актуелан значај за људско друштво и због тога њихова вриједност има велики значај. До сада овом вредновању није поклањана довољна пажња, што се може правдати монофункционалним приступом коришћења шума, који се огледао само кроз привредне функције.

У последње вријеме, све више је актуелан приступ коришћења шума и шумског земљишта на принципима мултифункционалности, гдје све више до изражаја долазе и непроизводне (општекорисне) вриједности шума.

Вредновање производних функција шума је врло једноставно. Наиме, множењем количине производа и тржишне цијене истих, добиће се приближна вриједност укупног производа.

Међутим, вредновање непроизводних функција шума, које се огледају кроз очување биодиверзитета, заштите земљишта, заштите вода и климе, производње кисеоника, везивање угљеника из атмосфере, туризам, рекреација, естетска улога шума, итд., је веома сложен поступак.

На бази научних искустава, сматра се да производне функције шума износе тек 10% од укупне вриједности шума.

Б.И.1.7. Минералне сировине

На подручје општине Нови Град откривено је више појава минералних сировина и то претежно техничко-грађевинског камена крењака, доломита, угља, темоминералних вода и слично (прилог Карта минералних сировина, слике бр. 09. и бр. 10).

Коришћени су подаци добијени од стране Министарства индустрије, енергетике и рударства, подаци из Монографије Минералне Републике Српске, Монографија Студија Љубија, као и фондовска документација изведених истраживања.

⁹ Стратегија развоја шумарства 2011-2021. године

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Резерве које су приказане у овом поглављу треба узети са резервом тј. резерве су промјелива категорија и приказани су резултати који су били доступни приликом израде Просторног плана.

Експлоатационо поље "Петковац"

Лежиште "Петковац" код Новог Града је најзначајнија појава гипса и анхидрита на ширем подручју Босанске Крајне. Експлоатационо поље је дефинисано у сљедећем експлоатационом пољу:

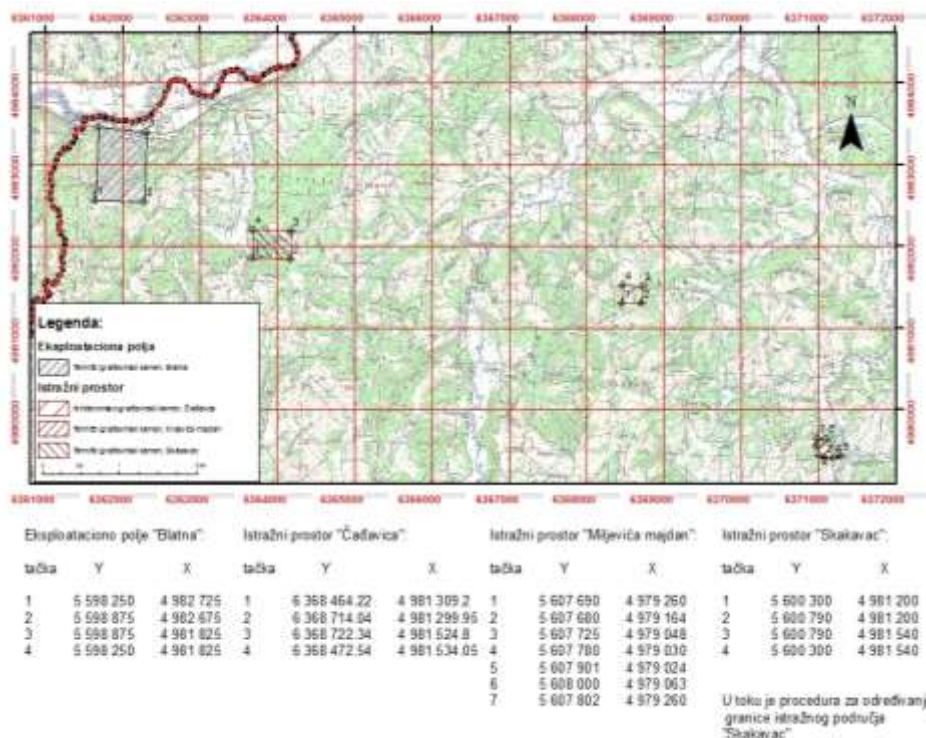
Табела бр.38.: Границе експлоатационог поља „Петковац“

Тачка	Y	X
А	6 381 750	4 991 300
Б	6 382 650	4 991 300
Ц	6 382 200	4 990 800
Д	6 382 200	4 990 800
Е	6 382 200	4 990 950
Ф	6 381 750	4 990 950

На овом лежишту су дефинисане сљедеће резерве (Бабић, 2009-преузето из Монографије):

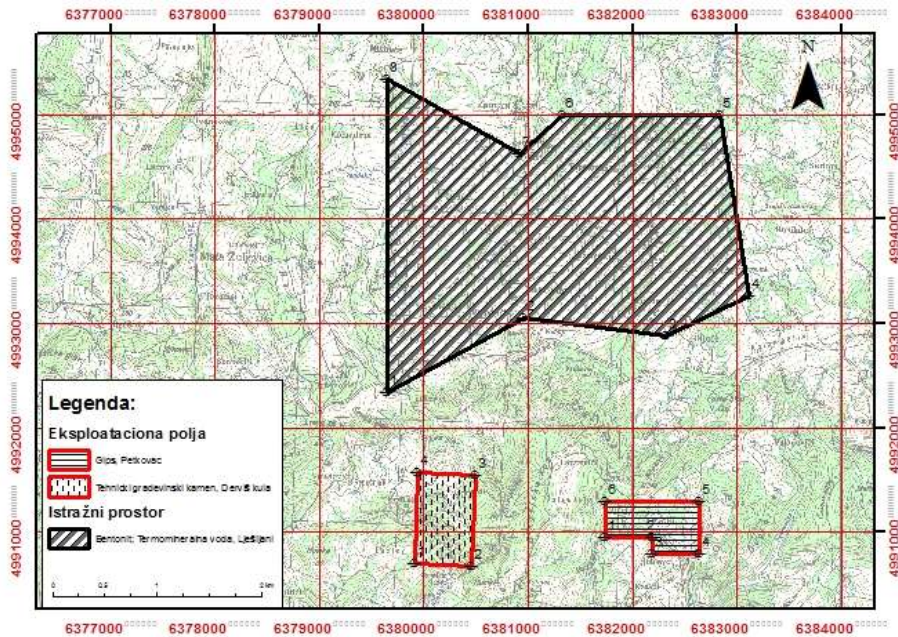
Табела бр.39.: Резерве експлоатационог поља „Петковац“

Категорија резерви	Количина (t)
Билансне резерве (А категорије)	677.471
Билансне резерве (В категорије)	4.613.351
Билансне резерве (С ₁ категорије)	2.494.143
Укупно билансне резерве(А+В+С ₁)	7.784.965
Потенцијалне резерве С ₂ категорије	2.000.000

Izvor: Republika Srpska, Ministarstvo industrije, energike i rudarstva

Слика бр. 09. Топографска карта са приказом истражних и експлоатационих поља на подручју општине Нови Град

Istražni prostor "Lješljani":			Eksplotaciono polje "Petkovac":			Eksplotaciono polje "Derviš kula":		
tačka	Y	X	tačka	Y	X	tačka	Y	X
1	6 379 655	4 992 340	1	6 381 750	4 990 950	1	5 616 200	4 991 500
2	6 380 970	4 993 050	2	6 382 200	4 990 950	2	5 616 750	4 991 500
3	6 382 330	4 992 880	3	6 382 200	4 990 800	3	5 616 750	4 990 625
4	6 383 120	4 993 270	4	6 382 650	4 990 800	4	5 616 200	4 990 625
5	6 382 840	4 995 000	5	6 382 650	4 991 300			
6	6 381 340	4 995 000	6	6 381 750	4 991 300			
7	6 380 930	4 994 630						
8	6 379 655	4 995 340						

Izvor: Republika Srpska, Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva

Слика бр. 10. Топографска карта са приказом истражних и експлоатационих поља на територији општине Нови Град

Експлоатационо поље "Дервиш Кула"

Експлоатационо поље кречњака "Дервиш Кула" има следеће границе експлоатационо поља:

Табела бр.40.: Границе експлоатационог поља „Дервиш Кула“

Тачка	Y	X
А	5 616 200	4 991 500
Б	5 616 750	4 991 500
Ц	5 616 750	4 990 625
Д	5 616 200	4 990 625

На овом лежишту су дефинисане следеће резеве кречњака (Бабић, 2009-преузето из Монографије):

Табела бр.41.: Резерве експлоатационог поља „Дервиш Кула“

Категорија резерви	Количина (m ³)
Билансне резерве (А категорије)	821.224
Билансне резерве (В категорије)	1.781.749
Билансне резерве (С ₁ категорије)	823.337
Укупно билансне резерве(А+В+С ₁)	3.426.310
Потенцијалне резерве С ₂ категорије	2.147.323

Експлоатационо поље "Блатна"

Експлоатационо поље доломита "Блатна" има сљедеће границе експлоатационо поља:

Табела бр.42.: Границе експлоатационог поља „Блатна“

Тачка	Y	X
A	5 598 250	4 982 725
Б	5 598 875	4 982 675
Ц	5 598 875	4 981 825
Д	5 598 250	4 981 825

На овом лежишту су дефинисане сљедеће резеве кречњака (Бабић, 2006-преузето из Монографије):

Табела бр.43.: Резерве експлоатационог поља „Блатна“

Категорија резерви	Количина (m ³)
Билансне резерве (А категорије)	1.106.963
Билансне резерве (В категорије)	18.800.274
Билансне резерве (С ₁ категорије)	3.943.656
Укупно билансне резерве(А+В+С ₁)	23.850.923

Истражни простор "Чађавића"

Истражни простор кречњака "Чађавица" има сљедеће границе истражног поља:

Табела бр.44.: Границе истражног простора „Чађавица“

Тачка	Y	X
A	6 368 472,54	4 981 534,05
Б	6 368 722,34	4 981 524,80
Ц	6 368 714,04	4 981 299,95
Д	6 368 464,22	4 981 309,20

На овом истражном простору у току су истраживања и још нису елабориране резерве.

Истражни простор "Миљевића Мајдан"

Истражни простор доломита "Миљевића Мајдан" има сљедеће границе истражног поља:

Табела бр.45.: Границе истражног простора „Миљевића Мајдан“

Тачка	Y	X
A	5 607 690	4 979 260
Б	5 607 680	4 979 164
Ц	5 607 725	4 979 048
Д	5 607 780	4 979 030
Е	5 607 901	4 979 024
Ф	5 608 000	4 979 063
Г	5 607 802	4 979 260

На овом истражном простору, према доступним информацијама, истраживања нису ни вршена нити су елабориране резерве.

Истражни простор "Љешљани"

Истражни простор угља и бентонита "Љешљани" има сљедеће границе истражног поља:

Табела бр. 46.: Границе истражног простора „Љешљани“

Тачка	Y	X
А	6 382 840	4 995 000
Б	6 383 120	4 993 270
Ц	6 382 330	4 992 880
Д	6 380 970	4 993 050
Е	6 379 655	4 992 340
Ф	6 379 655	4 995 340
И	6 380 930	4 994 630
Д	6 381 340	4 995 000

На овом истражном простору, су завршена истраживања и израда рударског пројекта експлоатације и дефинисање експлоатационог поља. До сад су израђени Урбанистичко технички услови за експлоатацију угља и бентонита којим је предвиђени елементи будућег рудничког комплекса (депонија јаловине, приступне саобраћајнице са локалног пута Раковац – Љешљани) те сама површина индустријског круга од 8,4 ха. Досадашњим истраживањима дефинисане су сљедеће резерве:

- Укупне резерве угља (билансне+експлоатационе+ванбиласне+потенцијалне): 22.592.102 т
- Укупне резерве бентонита (билансне+експлоатационе+потенцијалне): 6.464.086 т

Истражни простор "Скакавац-Матавази"

Истражни простор техничко грађевинског камена – доломита "Скакавац-Матавази" има сљедеће границе распрострањења:

Табела бр. 47.: Границе истражног простора „Скакавац-Матавази“

Тачка	Y	X
А	5 600 300	4 982 000
Б	5 600 539	4 982 000
Ц	5 600 654	4 981 864
Д	5 600 654	4 981 652
Е	5 600 500	4 981 479
Ф	5 600 347	4 981 419
Г	5 600 240	4 981 496
Х	5 600 230	4 981 720
И	5 600 300	4 981 823

Табела бр. 47.1.: Границе истражни простора "Скакавац"

Тачка	Y	X
А	5 600 300	4 981 200
Б	5 600 790	4 981 200
Ц	5 600 790	4 981 540
Д	5 600 300	4 981 540

Појава термоминералних вода Љешљани

Врло сложена листратиграфска грађа и тектонски односи на подручју Љешљани код Новог Града условили су разноврсност хидрогеолошких особина и функција стијенских маса, а што је даље омогућило појаве значајног изливања термоминералних вода. Термо-минералне воде

Љешљана интересантне су и по свом хипералкалном карактеру (pH 11.7) вода. На ово локалитету регистровано је дванаест појава природног истицања (извора, углавном капацитета 0,1 l/s, изузетно ријетко до 0,5 l/s) појава минералних вода (минерализација од 952-2.758 mg/l) и само у једном случају термоминералних (извор Слатина Љешљани са температуром 20 °C). На овој локацији се налази и бушотина дубине 678 m. Самоизлив бушотине износио је (као и данас) 7 l/s са темепературом од 31 °C . Термоминералне воде Љешљана поред тога индицирају и нафто-гасоносност у дубљим слојевима.

Подземне питке воде

За водоснабдијевање Новог Града користе се три изворишта подземних питких вода и то извориште Гортан са капацитетом од 30 l/s, Ограде са капацитетом 22 l/s и извориште Доње Млакве са капацитетом од 58 l/s које се тренутно припрема за пуштање у употребу. Сва изворишта захватају воде из збијеног типа издани тј. алувиона ријеке Уне.

Б.ИИ.1.8. Енергетски потенцијали

Потенцијална енергија добијена из **биомасе** је најзначајнији енергетски потенцијал обновљивих извора. Биомасу, због вишеструке исплативости, могуће је користити као енергент у топланама.

Пошто је биомаса локално гориво, економично када се користи без претходних припрема и у кругу од 50 km, потребно је да локална самоуправа направи анализу области и начин примјене у свом региону.

Геотермална енергија се не користи на подручју Општине.

На подручју Општине евидентиране су појаве термоминералне воде у Поткозарју на ободу Љешљанског неогеног басена. Температура воде је на самом изворишту 32-33 °C, по чему се она уврштава у хипотермалне минералне воде, а користи се у љечењу и рехабилитацији.

Енергија вјетра енергија се не користи на подручју Општине, обзиром да нису идентификовани значајни потенцијали овог вида енергије на овом подручју.

Енергија водених токова се на подручју Општине још увијек не користи, мада слично као и за енергију вјетра потенцијал за то постоји. Истраживањем и студирањем овог подручја дошло се до сазнања да је читаво подручје неопходно третирати као јединствену водопривредну цјелину јер се на тај начин обезбјеђују максимални ефекти вишенамјенског кориштења вода.

Енергија сунца се још увијек на адекватан начин не користи на подручју ове Општине. Кориштење сунчеве енергије је погодно за припрему топле потрошне воде у домаћинствима што би такођер требало бити предмет стимулације изградње инсталација за кориштење овог вида енергије како за породичне стамбене објекте тако и за стамбене зграде са више станова.

Осим за производњу топле воде сунчева енергија се може користити за производњу електричне енергије примјеном фотонапонских панела. Панеле би требало уграђивати на објекте већих површина (индустријске, пољопривредне). Оваква производња енергије је дистрибуирана, па не захтјева већа улагања у електроенергетску инфраструктуру.

Б.ИИ.1.9. Ловна и риболовна подручја

Брдовити предјели, велике шумске површине, повољне хидрографске и климатске карактеристике пружају готово идеалне услове за развој лова и риболова. Ловна површина обухвата пољопривредна и шумска земљишта, шуме и воде које представљају просторну, природну и економски заокружену цјелину, гдје постоје еколошки услови за трајан опстанак, размножавање, заштиту и одрживо коришћење ловне фауне, без обзира на врсту власништва

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

над овим природним добрима. Ловачка друштва која која газдују на овим просторима подузимају значајне мјере на обogaћивању, одржавању и рационалном коришћењу ловишта, која подразумевају уношење, заштиту и исхрану дивљачи до оног броја који гарантује природну равнотежу.

Повољни климатски услови, мир у ловишту, богата вегетација, присуство култивисаног биља и богатство водом и разноврсном храном су фактори који веома повољно утичу на развој и опстанак животињских врста интересантних за лов као што су срна, зец, дивља свиња, дивља патка, дивљи голуб, фазан и пољска јаребица. Стање ловног фонда у оквиру ловишта је приказано у следећој табели.

Табела бр.48.: Стање ловног фонда на подручју обухвата плана

Врста дивљачи	ЛУ „Лане“ Рудице		ЛУ „Срндаћ“ Сводна			ЛУ „Пастирево“		ЛУ „Фазан“	
	Бр. одстрелене дивљачи у вријеме ловне сезоне	Капацитет ловишта	Бр. одстрелене дивљачи у вријеме ловне сезоне	Могућност коришћења	Капацитет ловишта	Бр. одстрелене дивљачи у вријеме ловне сезоне	Капацитет ловишта	Бр. одстрелене дивљачи у вријеме ловне сезоне	Капацитет ловишта
Срнећа дивљач	5	240	19	32	232	8	191	17	200
Зец	15	840	56	112	1.197	16	622	40	1000
Фазанска дивљач	13	400	28	139	918	40	420	50	400
Пољска јаребица	0	200	0	-	396	-	220	-	100
Дивља патка	18	100	0	100	450	12	-	-	100
Дивља свиња	1	40	15	19	30	1	24	10	30
Лисица	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Куна	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Дивља мачка	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Јазавац	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Шакал	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Вепар	-	-	-	-	-	1	100	-	-

Извор: Ловачка удружења општине Нови Град

Када је ријеч о површини ловишта, доступни су следећи подаци:

- Ловачко удружење „Лане“ Рудице располаже са 11.090 хектара површине ловишта,
- Ловачко удружење „Пастирево“ Добрљин располаже са 8.602 хектара површине ловишта,
- Ловачко удружење „Фазан“ располаже са 16.274 хектара површине ловишта,
- Ловачко удружење „Срндаћ“ Сводна располаже са 10.607 хектара површине ловишта,

Савремено ловно газдовање, као однос човјека и друштва према искоришћавању природних ресурса, у овом случају дивљачи и њених дијелова, мора се заснивати на тзв. економском капацитету ловишта. Економски капацитет ловишта одређује максималан број дивљачи на одређеној ловној површини, која својим условима станишта обезбијеђује здраве и нормално развијене јединке, а које ће уз најповољнији однос полова дати максималан прираст, без причињавања штета у ловишту и његовој околини. Прецизије, економски капацитет ловишта је оптимално бројно стање дивљачи на почетку репродукционог периода, тј. оптимална бројност матичног фонда (матичног запата) дивљачи.

Ловачка удружења општине Нови Град располажу са бројним ловно-узгојним објектима: 10 осматрачница, 40 високих чека, 20 ловачких кућа, 10 ловачких колиба. те преко 200 хранилишта, појилишта и солила.

Ловство треба да се развија у правцу стварања услова за комерцијални лов чијим развојем се подстиче развој и заштита природе, унапређује фонд дивљачи те обезбјеђују средства корисна за различите намјене на руралном простору.

Тежиште развоја рибарства у руралним подручјима, поред спортског риболова које има значајну улогу у очувању природне средине, треба дати и комерцијалном рибарству. Спортско-рекреативни риболов привлачи све већи број љубитеља ове врсте активности, те му из тог разлога треба дати већу пажњу и активније га укључити у туристичку понуду. Најзаступљеније врсте риба су клен, липљен, плотица, шкобаљ, сом, поточна пастрмка, и младица.

Један од најатрактивнијих терена на дијелу риболовног подручја Нови Град којим газдује Удружење рибара је локалитет изнад моста на ријеци Сани.

Б.И.1.10. Подручја карактеристичне флоре и фауне

Флора

Конфигурација терена и геоморфолошка структура тла општине Нови Град те различита надморска висина и разноликост флоре су услови за богати мико свијет који са другим облицима живота доприноси богатству биодиверзитета. Шумски комплекс овог подручја састоји се од шуме китњака и обичног граба (*Quercus - Carpinetum*), са којим алтернирају на хладнијим положајима шуме букве (*Fagetum montanum*).

У низинама и на дилувијалним терасама заступљене су шуме лужњака и обичног граба (*Carpino betulii – Quercetum roboris*). На орографско израженијим положајима распрострањене су шуме китњака (*Quercetum petraeae montanum*).

Коровна и рудерална вегетација везана је уз сва насеља на томе подручју. Добро су развијене заједнице разреда *Bidentetea*, *Artemisietea* и *Chenopodietea*, захваљујући руралном начину живота, екстензивном ратарству и екстензивном сточарству.

Од бјелогорице највише се могу наћи: храст (*Quercus*), буква (*Fagus sylvatica*), граб (*Carpinus betulus*), јавор (*Acer*), кестен (*Castanea*), липа (*Tilia*), јасен (*Fraxinus*) и багрем (*Robinia pseudoacacia*). Исто тако ово подручје насељавају још и: лијеска (*Corylus*), дрен (*Cornus mas*), глог (*Crataegus*), зова (*Sambucus nigra*).

Од црногорице могу се наћи: јела (*Abies alba*), бор (*Pinus*) и смрча (*Picea abies*). У заједници шума заступљено је и шумско воће као што су: дивља јагода (*Fragaria vesca*), купина (*Rubus*), као и јестиве гљиве: вргањ (*Boletus edulis*) и лисичарка (*Cantarellus cibarius*).

У приземном слоју егзистирају: црвена и бијела дјетелина (*Trifolium rubens T. repens*), бијела рада (*Bellis perennis*), камилица (*Chamomilla*), љубичица (*Viola odorata*), кукуријек (*Helleborus*) и шаш (*Carex*), а поред разних врста трава сусреће се и многобројно љековито биље: кадуља или жалфија (*Salvia officinalis*), хајдучка трава (*Achillea millefolium*), маслчак (*Taraxacum officinale*), нана или мента (*Mentha piperita*), коприва (*Urtica dioica*), горки пелин (*Artemisia absinthium*), чичак (*Articum lappa*), дубчац (*Teucrium chamaedrys*) и многе друге.

Травњаци су заступљени разредом *Bromo - Plantaginetea* и то асоцијацијама *Physospermo - Satureietum montanae*, *Artemisio albae - Rutetum*, *Satureio subspicatae - Festucetum dalmaticae* и *Achilleo nobilis - Dorycnietum herbacei*. Водена станишта обухватају подручје ријека Уне и Сане. На том подручју уз саму ријеку егзистирају стабла бијеле, црне и сиве тополе (*Populus alba*, *P.nigra*, *P.canescens*), затим стабла разних врста врба: бијела врба (*Salix alba*), крта врба (*S.fragilis*), ракета (*S.purpurea*), бадемаста врба (*S.triandra*), затим вез (*Ulmus laevis*), црна јоха (*Alnus glutinosa*), а много рјеђе бијела јоха (*Alnus incana*) и појединачна стабла пољског јасена (*Fraxinus angustifolia*).

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Од грмова у овим заједницама се налазе обична трушљика (*Frangula alnus*), црвена удика (*Viburnum opulus*), обична кукрика (*Evonymus europaeus*), калина (*Ligustrum vulgare*), као и повијуше: дивља лоза (*Vitis silvestris*), дивљи хмељ (*Humulus lupulus*), и оструга (*Rubus caesius*).

Фауна

На подручју општине Нови Град налази се велики број врста животиња. Шумовити предјели су станишта дивљих свиња (*Sus scrofaferus*), срна (*Capreolus capreolus*), дивљих мачка (*Felis silvestris*), куна златица (*Martes martes*), куна бјелица (*Martes foina*), лисице (*Vulpes vulpes*), јазаваца (*Meles meles*) и дивљег зеца (*Lepus europaeus*), као и јелена (*Cervus elaphus*), шумског јежа (*Erinaceus*), а у прољеће и касну јесен пјегавог давждењака (*Salamandra maculosa*). У буковим је шумама станиште вјeverице (*Sciurus vulgaris*) и пуха (*Glis glis*), а у шумарцима и ливадама фазана (*Phasianus colchicus*) и пољских јаребица (*Perdix perdix*).

Због релативно чистог простора, подручје општине Нови Град настањује мноштво птица као нпр. врана (*Corvus frugilegus*), шојка (*Garrulus glandarius*), кукавица (*Cuculus canorus*), зелена жуна (*Picus viridis*), кос (*Turdus merula*), палчић или царих (*Troglodytes troglodytes*), славуј мали (*Luscinia megarhynchos*), сјеница велика (*Parus maior*) и плаветна сјеница (*Parus caeruleus*), врабац (*Passer domesticus*), као и ноћне птице: ћук обични (*Athene noctua*), сова буљина (*Bubo bubo*). Од грабљивица: орао, јастријeb и кобац.

У ријечи Сани и Уни на подручју општине Нови Град могу се пронаћи различите врсте рибе попут: пастрмке (*Salmo trutta*), липљена (*Thymallus thymallus*), младице (*Hucho hucho*), мрена (*Barbus barbus*), клена (*Squalius cephalus*), плотице (*Rutilus pigus virgo*), шкобаља (*Chondostroma nasus*), деверике (*Abramis brama*) и штукe (*Esox lucius*).

У мочварним дијеловима око потока насељава змија бјелоушка (*Natrix natrix*), обична жаба (*Rana ridibunda*), зелена жаба (*Rana esculenta*), медицинска пијавица (*Hirudo medicinalis*) и мноштво комараца (*Culex pipiens*). Стални становник овог краја је и воден коњиц (*Colopteryx virgo*). Близина воде је идеална за гнијеждење двљих патака (*Anas platyrhynchos*), а у близини стајаћих вода (бара) налази се обична барска корњача (*Emys orbicularis*).

На подручју општине Нови Град насељава змија отровница риђовка (*Vipera berus*), а у вишим предјелима поскок (*Vipera ammodytes*). Чести становник ливада је обични сљепић (*Anguis fragilis*).

Б.ИИ.2. Антропогени ресурси

Б.ИИ.2.1. Изграђени фондови и функције

Изграђени фондови на подручју општине Нови Град су грађевинска земљишта у сеоским насељима и општинском центру, која заправо чине стамбене парцеле, затим парцеле на којима се одвија привредна дијелатност индустријска зона те најчешће услужне дијелатности.

Укупно изграђено и друго неплодно земљиште у Општини износи 1.775,81 ха. На грађевинске парцеле отпада цца 1.600,54ха, под привредним површинама ангажовано је цца 34,20ха, док преосталих 141,07ха изграђеног и неплодног земљишта односи на неплодна земљишта тј. експлоатациона поља. Највеће и најинтезивније изграђено подручје је у самом општинском центру.

Б.ИИИ. ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА

Б.ИИИ.1. Стамбени фонд

Становање као битан услов за егзистенцију и репродукцију људи подразумијева израду стратегије дугорочног развоја становања која би обухватила многе елементе те проблематике развоја простора и насеља у контексту задовољавања стамбених потреба.

Стамбена изградња је битан елемент процеса урбанизације и од битне је важности за развој становништва и привреде Републике Српске. Регулација стамбене функције представља основ здравог живота.

Пројекција броја станова је условљена са три основне компоненте: природним и механичким кретањем становништва и амортизацијом стамбеног фонда.

Однос броја станова и домаћинства је најједноставнији индикатор стамбеног дефицита или суфицита. У недостатку других комплекснијих индикатора, овај индикатор се може користити за утврђивање стамбеног дефицита или суфицита. Мора се напоменути да постоји недостатак поузданих информација о квантитативним и квалитетним обиљежјима станова, тј. стамбеног фонда и становништва, а посљедица је чињеница да је посљедњи попис становништва и станова вршен 1991. године и да последице тога комплетних пописа није било, па је радни тим био принуђен да се служи процјенама. Због свега тога квантитативне показатеље у овом тексту треба узети као оријентационе. Због непостојања новог званичног (потпуног) пописа становништва, домаћинства и станова, као и непотпуних података из посљедњег пописа 1991. год. (објављени су само резултати о броју станова) није могуће говорити о квалитативним карактеристикама стамбеног фонда (структура стамбених јединица, просјечна величина стана, опремљеност инсталацијама, старост стамбеног фонда, итд.).

Према попису из 1991. године, на подручју општине Нови Град евидентирано је 11.685 домаћинства настањених у 10.737 станова.

Укупан стамбени дефицит, 1991. године на нивоу општине износио је 948 стамбених јединица, 1981. године износио 107 стамбених јединица, док је 1971. године дефицит износио 662 стамбене јединице.

Табела бр.49.: Промјена броја становништва, домаћинства и станова у 1971.,1981., 1991. и 2013. години на подручју општине Нови Град

Година	Становништво	Домаћинства	Станови	Стамбени суфицит (дефицит)
1971	41.216	9.620	8.958	-662
1981	42.142	10.731	10.624	-107
1991	41.665	11.685	10.737	-948
2013	28.799	8.852	11.913	3.061

Извор: Републички завод за статистику РС и Федерални завод за статистику ФБиХ

Попис становништва, домаћинства и станова 2013. године је први попис који се у Босни и Херцеговини проводи након 22 године (посљедњи Попис је проведен 1991. године). Укупан број стамбених јединица становника ће бити објављен у коначним резултатима Пописа који ће бити публиковани сукцесивно, након завршетка обраде података и то од 1. 7. 2014. до 1. 7. 2016. године. У року од 90 дана након завршетка пописивања, у складу са чланом 37. Закона о попису становништва, домаћинства и станова у Босни и Херцеговини 2013. ("Службени гласник БиХ" бр.10/12 и 18/13), Републички завод за статистику Републике Српске објавио је прелиминарне резултате Пописа. Према прелиминарним резултатима број пописаних стамбених јединица је приказан у сљедећој табели.

Према процјени, укупан број станова на подручју општине Нови Град у 2013. години износи 11.913 у коме живи 8.852 домаћинства. Просјечна величина домаћинства у градском центру је мања у односу на рурална насеља. У градском центру, имамо просјечно 3,2 члана по домаћинству, а у руралним срединама 3,3 чланова.

Укупан стамбени суфицит на нивоу општине, износи 3.061 стамбених јединице. Међутим, тај суфицит не можемо посматрати као позитиван фактор развоја, из разлога што у руралним насељима постоји велики број напуштених стамбених објеката који су лошег квалитета и неусловни су за становање. Један дио стамбених јединица је празан, иако је у функцији и може се користити за становање, а дио је у сезонском кориштењу за становништво које је на боравку у иностранству. Исто тако, треба истаћи да имамо велики број домаћинстава која нису стамбено збринута.

Комунална опремљеност, која подразумјева постојање саобраћајница, снабдијевања електричном енергијом, водоснабдијевања, одвођења отпадних вода, фиксне телефонија, зелених површина, је у знатно бољем положају у градском урбаном подручју у односу на рурална насеља. Готово сву комуналну опрему посједује урбано подручје општине Нови Град, док остала насеља дјелимично или је она у јакло лошем стању. Повољнији услови живота у граду довели су до осипања руралног становништва, старења и демографског пропадања насеља. Грађевински фонд у руралном подручју је лошег бонитета, инфраструктурно слабије опремљен, док је евидентиран и дио објеката изразите старости склоних пропадању, нарочито оних који су изграђени од традиционалног материјала – земље и дрвета.

Просјечна густина настањености на подручју општине Нови Град износи 25,36 станова/km². Урбно подручје има највећу гуштину, док у околним насељима густина постепено опада.

Б.ИИ.2. Привреда

Према Одлуци о степену развјености јединица локалне самоуправе у Републици Српској за 2015. годину, коју је донијела Влада Републике Српске, Нови Град спада у ред средње развијених јединица локалне самоуправе.

Општина Нови Град има веома повољан геопрометни положај. Каракретише је значајни природни потенцијали, радом стечене и људске ресурсе за развој различитих видова привредних дјелатности.

Према просторном плану Републике Српске до 2025. године општина Нови Град припада Рударско-индустријско-туристичкој регији – регији Приједор. Поред Приједора у овој моноцентричној регији већи урбани центар је Нови Град (секундарни центар), односно општина са 28.799 становника, развијеном малом привредом, пољопривредом и водним ресурсима.

На територији Републике Српске издвајају се три осовине развоја, као појасеви најинтензивније привредно-социјалне активности: сјеверна, источна и јужна. Сјеверна осовина је најјача и простире се од Новог Града, Приједора и Бањалуке до Бијељине, са два крака, од којих један иде ка Градишки, а други, нижег интензитета, ка Мркоњић Граду и Шипову. Такође, крак који води од Приједора до Новог Града нешто је нешто слабијег интензитета.

Природни ресурси са којима располаже општина Нови Град су: пољопривредно земљиште, минерална и рудна богатства (значајне залихе: доломита, кречњака, гипса, анхидрита бентонит, угаљ), неискоришћени хидропотенцијал, шумски комплекси четинара и лишћара, чине основ за прерађивачке капацитете. Поред тога туристички потенцијали који није у значајној мјери искоришћен.

Структурне промјене

На бази ресурса ка којим се располагало на подручју општине Нови Град, у периоду до 1991. године, била је развијена текстилна, дрвна, грађевинска и метална индустрија.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Укупни приход у привреди 1990. године кретао се око 230.000.000 КМ. Рудна и минерална богатства са којима се располагало била су значајна и за већа географска подручја. То су првенствено биле руде доломита у Блатини са 52.400.000 тона резерви, затим рудник гипса у Петковци чије су резерве око 10.000.000 тона те непроцењиве резерве грађевинског камена и пијеска. Резерве мрког угља у Љешљанском угљоносном басену крећу се око 10.000.000 тона са прослојцима бентонита чије су резерве 2.200.000 тона. Позната су била и налазишта цементног лапорца, жељезне руде, барита и опекарске глине, али се њихова експлоатација није вршила јер нису биле утврђене залихе. Рударску традицију наставило је ОДП "Јапра", али не експлоатацију угља него прераду неметала доломита, гипса и кречњака као и производњу грађевинског материјала, боја и лакова.

Пољопривреда је учествовала са једном трећином у укупном доходу. Према структури и квалитету земљишних површина издјала су се два пољопривредна рејона: Први је у алувијалним равнинама ријека Уне и Сане, а други на побрђима Подгрмеча и Поткозарја. Алувијалне равни су биле засијане житарицама, поврћем и крмним биљем. На побрђима Подгрмеча и Поткозарја био је рејон житарица, воћа, поврћа, ливада и пашњака, питке воде и шумских површина.

Услугне дјелатности у области трговине, угоститељства у туризму биле су слабо развијене. Значајни привредни субјекти на подручју Босанског Новог (Новог Града) били су: Козарапревоз (организовано по радним јединицама ПЈ "Аутобуска станица", ПЈ "Путнички Саобраћај" (са капацитетом 22 возне јединице). ПЈ "Фарма за тов јунади" Равница (капацитета сса. 1.200 товних грла у једном турнусу), Сана (која је запошљавала 1.690 радника), Лигношпед, Јапра, Грађевинар, Унаметал, Крајинапромет итд.¹⁰

Привреда на подручју општине Нови Град данас је слабо развијена, што је посљедица ратних дејстава и миграција, при чему је дошло до уништења, запуштања и недовољне развијености (само примарна обрада или прерада) привредних субјеката.

Карактеристике локалне привреде

Привреда општине Нови Град учествовала је са 1,1% у укупном приходу привреде Републике Српске у 2012. години.¹¹

Учешће главних грана привреде МСП-а у привреди Новог Града у 2012. години: Пољопривреда 1,5%, Прерађивачка индустрија, 23,3%, Трговина 62,8%, Саобраћај и услуге 4,3% и Вађење руда и камена 1,2%.

Табела бр.50.: Учешће главних грана привреде МПС-а у привреди Новог Града – 2012. година

Број пословних субјеката	2012
Пољопривреда	1,5%
Прерађивачка индустрија	23,3%
Трговина	62,8%
Саобраћај и услуге	4,3%
Вађење руда и камена	1,2%

Привредни субјекти

Анализа стања пословних субјеката на подручју општине Нови Град спроведена је на основу података преузетих из Републичког статистичког завода Републике Српске, Административне

¹⁰ <http://www.bosanskinovi.com/>

¹¹ Нови Град инвестициони сажетак, Општина Нови Град, 2013. год.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

службе општине Нови Град и АПИФ-а. У циљу добијања комплетне слике о броју привредних субјеката, анализа ће се извршити на основу различитих извора података. Основни разлог оваквог приступа анализирања лежи у различитости доступних података.

Табела бр.51.: Број пословних субјеката, општина Нови Град

Број пословних субјеката	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Нови Град	348	368	384	391	405	421
Република Српска	21.835	22.993	24.055	25.173	26.233	27.207

Извор: Статистички годишњак 2013., 2014. Републички завод за статистику Републике Српске, Бања Лука, 2014. године

Према наведеним подацима, уочава се да је и на подручју општине Нови Град забиљежен исти тренд пораста броја пословних субјеката као и на подручју Републике Српске.

Поред броја привредних субјеката битно је приказати и њихову расподелу по Класификацији дјелатности (КД NACE Rev.2)

Табела бр.52.: Број и структура пословних субјеката по подручјима дјелатности на подручју општине Нови Град и Републике Српске

Дјелатност		Бр. пословних субјеката у 2013.		Бр. пословних субјеката у 2013.	
		Нови Град	Структура %	РС	Структура %
A	Пољопривреда, шумарство и риболов	14	3,33	983	3,61
B	Вађење руда и камена	1	0,24	169	0,62
C	Прерађивачка индустрија	94	22,33	3.701	13,6
D	Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом паром климатизација	1	0,24	158	0,58
E	Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине	6	1,43	214	0,79
F	Грађевинарство	18	4,28	1.479	5,44
I. Производне дјелатности		134	31,83	6.704	24,64
G	Трговина на мало и велико, поправка моторних возила и мотоцикала	116	27,55	8.272	30,4
H	Саобраћај и складиштење	27	6,41	1.286	4,73
I	Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране; хотелијерство и угоститељство	7	1,66	359	1,32
J	Информације и комуникације	3	0,71	487	1,79
K	Финансијске дјелатности и дјелатности осугарања	0	0,00	167	0,61
L	Пословање некретнинама	2	0,48	144	0,53
M	Стручне, научне и техничке дјелатности	13	3,09	1.241	4,56
N	Административне и помоћне услужне дјелатности	2	0,48	322	1,18
O	Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање	2	0,48	341	1,25
P	Образовање	9	2,14	548	2,01

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Ziro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Q	Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада	10	2,38	646	2,37
R	Умјетност, забава и рекреација	38	9,03	2.092	7,69
S	Остале услужне дјелатности	58	13,78	4.597	16,9
U	Дјелатности екстериторијалних организација и органа	0	0,00	1	0,00
II. Услужне дјелатности		287	68,17	20.503	75,36
Укупно (I+II)		421	100	27.207	100

Извор: Обрадарадног тима „ИГ“ на основу података из Статистичког годишњака 2014., Републички завод за статистику Републике Српске, Бања Лука, 2014. године

Број и структура пословних субјеката по подручјима дјелатности извршена је на основу података Републичког завода за статистику, као би се могла извршити компаративна анализа података на подручју општине Нови Град и Републике Српске. Према подацима из табеле уочава се, а када је број пословних субјеката у питању, услужне дјелатности преовладавају, учествују са 68,17%, док производне дјелатности учествују са 31,83% од укупног броја пословних субјеката. На подручју општине Нови Град највећи број пословних субјеката евидентиран је у дјелатности *G* – Трговина на велико и на мало, поправка моторних возила и мотоцикала, (27,55%), *S* – Прерађивачке индустрије (22,33%) и *S* – Остале услужне дјелатности (13,78%). У односу на Републику Српску прерађивачке дјелатности су заступљене у већем проценту, док су са друге стране услужне дјелатности заступљене у нижем постотку. Развој привреде на подручју општине Нови Град биљежи лагани привредни опоравак, тј. биљежи константан лагани развој производног сектора који је кључан за свеопшти економски развој општине. Међутим, терцијарни сектор и даље доминира. Друштво које не производи нема економску моћ, те је друштво у стагнацији и декомпозицији, гдје нестају све особине напретка и раста, а привреда се своди на „потрошњу без покрића“.

Према Изводу из регистра предузећа у 2013. години Административне службе Нови Град, број привредних друштава по подручјима дјелатности износи 267, а према АПИФ-у 131 предузеће. Велики недостатак АПИФ-ове базе података је што она обухвата само она предузећа која су доставила завршне рачуне. Када је у питању структура предузећа, према изводу из регистра предузећа, доминира *G* - Трговина на велико и на мало, поправка моторних возила и мотоцикала (36,7%) и *S* – Прерађивачке индустрије (24,3%), што се поклапа са подацима Републичког завода за статистику.

Табела бр.53.: Привредна друштва по сједишту и активи, 2013. година

Шифра подручја	Назив подручја	Број предузећа	Активна	
			Сјед. на општини	Сјед. друга општина
A	Пољопривреда, шумарство и риболов	11	9	
B	Вађење руда и камена	2	1	
C	Прерађивачка индустрија	66	46	
D	Производња и снабдјевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација			
E	Снабдјевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине			
F	Грађевинарство	15	8	
G	Трговина на велико и на мало; поправка моторних возила и мотоцикала	98	41	16
H	Саобраћај и складиштење	27	16	
I	Дјелатност пружања смјештаја, припреме и послуживања хране; хотелијерство и угоститељство	6	2	

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

J	Информације и комуникације	1	1	
K	Финансијске дјелатности и дјелатност осигуравања	13	1	7
L	Пословање некретнинама	2	1	
M	Стручне, научне и техничке дјелатности	6	6	
N	Административне и помоћне услужне дјелатности	2	1	
O	Јавна управа и одбрана; обавезно социјално образовање			
P	Образовање			
Q	Дјелатност здравствене заштите и социјалног рада	9	8	
R	Умјетност, забава и рекреација	9		8
T	Дјелатност домаћинства као послодаваца; дјелатност домаћинства која производе различиту робу и обављају различите услуге за сопствену употребу			
U	Дјелатност екстериторијалних организација			
УКУПНО		267	141	31

Извор: Административна служба општине Нови Град, АПИФ, 2015. године

Према Изводу из регистра предузећа у 2013. години Административне службе Нови Град, активних је 171, од тога 82,5% су са сједиштем у Новом Граду, а 18,1% са сједиштем у другим општинама.

Према критеријуму величине привредних субјеката (предузећа), у Новом Граду су у 2013. години највише била заступљена микро и мала предузећа чинећи 93,98% укупног броја друштава. Класификација привредних субјеката урађена је према броју запослених (микро 0-9, мала 10-49, средња 50-249, велика преко 250).

Табела бр.54.: Структура и број привредних субјеката према величини на подручју општине Нови Град

Величина	Број привредних субјеката (предузећа) по величини					Просјечна стопа раста %
	Година					
	2009	2010	2011	2012	2013	
Микро	189	199	199	103	98	
Мало	31	31	31	24	27	
Средње	6	6	6	10	8	
Велико	0	0	0	0	0	
Укупно	226	236	236	137	133	
Структура (%)						
Микро	83,63	84,32	84,32	75,18	73,68	-15,14
Мало	13,72	13,14	13,14	17,52	20,30	-3,39
Средње	2,65	2,54	2,54	7,30	6,02	7,46
Велико	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Укупно	100	100	100	100	100	-12,41

Извор: Обрада радног тима „ИГ“, према подацима Одјељења за привреду и пољопривреду, Административне службе општине Нови Град

Претходна табела даје потврду тренда велике заступљености микро и малих предузећа, што је уједно тренд и на Републичком нивоу. Можемо рећи да је наведени тренд дјелимично посљедица ратних сукоба и процеса трансформације привреде, а дјелимично кретања у окружењу у смислу експанзије малог бизниса као окоснице привредног развоја. Међутим, чињеница је да недостају велики системи за које би мала и средња предузећа везивала своје

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

пословање, односно која би представљала ослонац њиховог развоја. Међутим, уочава се лагани пораст средњих привредних субјеката, али и пад укупног броја привредних субјеката (предузећа) што указује да је привредни развој општине још увијек у дубокој кризи.

Изражена је потреба за додатним улагањем капитала у новоградским предузећима, као у акционарским друштвима, тако и у приватним предузећима. Значајне су могућности повећања производње и ширења производних програма у акционарским друштвима, али и приватним предузећима која су комплементарна већим индустријским капацитетима и допуњују производне програме.

Тренутно је на подручју општине регистровано више од 437 активних (усклађених) приватних предузећа, углавном микро и малих. У оквиру самосталних дјелатности највише је трговачких радњи – 180, затим: дјелатности пружања смјештаја, припреме о послуживања хране, хотелијерство и угоститељство – 97, прерађивачка индустрија – 52, осталих услужних дјелатности – 39, саобраћај и складиштење – 20, услужних радњи – 43, пољопривреда, шумарство и риболов - 13, грађевинарство – 9, образовање -4, пословање некретнинама и административне и помоћне услужне дјелатности по 3.

Укупан број привредних субјеката, државних установа и јавних предузећа у 2013. години био је 811, од чега је највише занатско-предузетничких радњи (613), затим малих и средњих предузећа (151), док државних установа, банака, микрокредитних организација и слично има нешто мање (47).

Најзначајни привредни субјекти на подручју општине Нови Град су:¹²

- У области фармацеутске индустрије компанија "Интерпромет" д.о.о., која је једна од три водеће велепродаје у Босни и Херцеговини по обиму увоза лијекова и дистрибуције ка крајњим корисницима.
- У пољопривредно-прерађивачкој индустрији истиче се предузеће "Comp Astor" д.о.о., које се бави производњом сточне хране, као и трговином пољопривредним производима, претежно житарицама.
- Веома успјешно послује и предузеће "Јапра" а.д. (самостални члан пословног система "Fortis Group"), чија је основна дјелатност експлоатација и прерада руда, производња асфалта, бетона и бетонске галантерије. Ово предузеће је основано још 1957. године, а данас производи преко 150 врста бетонских производа на локацији Блатна, Нови Град.
- У дрвнопрерађивачкој индустрији веома су успјешна предузећа: "Браћа Стјепановић" д.о.о., "Дрвокомерц" д.о.о., "Лигно-прогрес" д.о.о., "Лигнотехна" д.о.о., "Janjetović comp" д.о.о. и "Агромеркур" д.о.о., која преко 70% своје производње пласирају на инострана тржишта тј. у Италију, Аустрију и Словенију.
- У текстилној индустрији, која на подручју Новог Града има вишедеценијску традицију везану, најприје, за препознатљиво име "Сана" издвајају се предузећа: "Сана Елвис" а.д., "TK Fashion", "Јелена С" д.о.о., "Cors 3000" д.о.о. и "Ђурићтекстил" д.о.о., која запошљавају преко 350 радника.
- Значајнији привредни субјекти који обављају саобраћајне дјелатности су "Savia" д.о.о. и "Козарапревоз" а.д.

Индустријска зона Пољавнице је удаљена 3 km од центра града. Површина локације износи око 75 ha, а у зони пословање остварује 20 привредних субјеката из области дрвне, металне, електро и текстилне индустрије са преко 250 запослених радника.

Запосленост и зараде

На подручју општине Нови Град, прије рата, највећа предузећа која су запошљавала највећи број радника била су „Сана“ и „Лигношпед“.

¹² Студија изводљивости изградње бањско-рекреативног центра „Љешњани“, Економски институт Бања Лука, 2014

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Укупан број запослених у општини 1990. године био је 6.677. Највећи број запослених био је регистрован у дјелатности индустрије и рударства 73,13% од укупног броја запослених у друштвеном сектору, дјелатност трговине запошљавала је 14,53%.

Табела бр.55.: Број запослених у друштвеном сектору општине Нови Град

Назив дјелатности	1990	%	1997	%
Индустрија и рударство	4.883	73,13	1.496	61,34
Пољопривреда и рибарство	168	2,52	50	2,05
Грађевинарство	296	4,43	166	6,81
Саобраћај и везе	222	3,32	197	8,08
Трговина	970	14,53	311	12,75
Угоститељство и туризам	2	0,03	51	2,09
Занатство	6	0,09	10	0,41
Стамбено – комунална дјелатност	115	1,72	60	2,46
Финансијске и друге услуге	15	0,22	98	4,02
УКУПНО	6.677	100	2.439	100

Извор: Д. Тодић (2000). Новоградска општина – географске карактеристике, Бања Лука

Међутим последице ратних дешавања дошло је до наглог смањења броја запослених у индустрије из више разлога, као што су губитак тржишта, спори процеси приватизације и покретање производње, недостатак обртног капитала и сл.

Што се тиче запослености, потребно је напоменути да се подаци о радном ангажовању становништва прате континуирано. Међутим, и ту је присутан проблем релативних односа, тренутно се не располаже са подацима који би, указивали на просторни распоред и старосну категорију запослених, што би омогућило реално сагледавање степена активности становништва и степена незапослености, односно запослености, како по појединим дјелатностима привреде, тако и укупно.

Табела бр.56.: Број запослених и незапослених на подручју општине Нови Град и Републике Српске

	Број запослених					Број незапослених*				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Република Српске	259.205	244.453	238.956	238.178	238.640	133.074	145.620	153.535	153.458	149.284
Нови Град	4.130	4.012	3.890	3.842	3.658	5.725	5.691	6.044	6.090	6.190

Извор: Обрада радног тима Института за Грађевинарство „ИГ“ према подацима Републичког завода за статистику РС, * Одјељења за привреду и пољопривреду, Административна служба Општине Нови Град

Из претходне табеле у посматраном периоду се увиђа пад броја запослених у Републици Српској, са изузетком 2013. године гдје је дошло до лаганог пораста запослених у односу на 2012. годину, исти тренд увиђа се и на подручју општине Новог Града. Међутим, када је ријеч о незапослености уочава се повећање на републичком нивоу (изузетак 2013. година), као и на општинском нивоу. Овакав тренд на пољу запослености/незапослености може се приписати највише утицају посљедње економске кризе. Општина Нови Град тренутно се суочава са изразито великим бројем незапослености који је за 40,9% већи од броја запослених. Број лица која активно траже запослење износио је 3,448.

Подаци из претходних табела иду у прилог тврдњи да привреда општине, са постојећим капацитетима, нема много могућности за смањење растуће незапослености, односно за већи

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

пораст запослености. Повећање запослености може се остварити на два начина повећањем производних/услугних постојећих пословних субјеката или отварањем нових. Такође, када се узме број регистрованих привредних субјеката који има тренд раста и уколико дође до стабилизације привреде на подручју општине, може се очекивати лагано повећање броја запослених, а самим тим и смањење броја незапослених.

Табела бр.57.: Број и структура запослености по подручјима дјелатности на територији Нови Град

Дјелатност		Запосленост у 2013.		Запосленост у 2013.	
		Нови Град	Структура %	Република Српска	Структура %
A	Пољопривреда, шумарство и риболов	74	2,02	7.788	9,58
B	Вађење руда и камена	46	1,26	4.866	5,98
C	Прерађивачка индустрија	507	13,86	45.844	56,39
D	Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом паром климатизација	88	2,41	7.166	8,81
E	Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине	100	2,73	4.637	5,7
F	Грађевинарство	30	0,82	11.003	13,53
I. Производне дјелатности		845	23,10	81.304	34,07
G	Трговина на мало и велико, поправка моторних возила и мотоцикала	898	24,55	44.750	28,44
H	Саобраћај и складиштење	487	13,31	10.970	6,97
I	Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране; хотелијерство и угоститељство	228	6,23	11.345	7,21
J	Информације и комуникације	27	0,74	5.088	3,23
K	Финансијске дјелатности и дјелатности осугарања	37	1,01	5.664	3,6
L	Пословање некретнинама	3	0,08	670	0,43
M	Стручне, научне и техничке дјелатности	132	3,61	7.084	4,5
N	Административне и помоћне услужне дјелатности	2	0,05	2540	1,61
O	Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање	308	8,42	23.681	15,05
P	Образовање	433	11,84	21.484	13,65
Q	Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада	165	4,51	16.755	10,65
R	Умјетност, забава и рекреација	33	0,90	2.814	1,79
S	Остале услужне дјелатности	60	1,64	4.491	2,85
II. Услугне дјелатности		2.813	76,90	157.336	65,93
Укупно (I+II)		3.658	100	238.640	100

Извор: Обрада радног тима Института за Грађевинарство „ИГ“ на основу података из Статистичког годишњака 2014., Републички завод за статистику Републике Српске, Бања Лука, 2014. године

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Према подацима из табеле евидентиран је већи број запослених у услужним дјелатностима (76,90%), што се у првом реду односи на запосленост у Трговина на мало и велико, поправка моторних возила и мотоцикала (24,55%). У производним дјелатностима запослено је 23,10% радника, од тога највећи број запослених је у Прерађивачкој индустрији (13,86%). Према наведеним подацима увиђа се ниско учешће запослених у прерадивачком сектору, које је испод републичког просјека.

Расположиви подаци и њихова анализа показују веома неповољан однос броја запослених насупрот броја незапослених особа. Велики проблем представља и квалификациона структура незапослених која не одговара захтјевима ионако неразвијене привреде локалне заједнице. Према квалификационој структури највећи број незапослених је неквалификованих радника, затим квалификованих и радника са средњом стручном спремом, док се према страсној структури највећи број незапослених налази у добном раздобљу од 31-50 година.

Табела бр.58.: Просјечне нето плате, општина Нови Град

Општина	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Република Српска	755	788	784	809	818	808
Нови Град	710	662	691	730	723	711
Индекс	94,04	84,01	88,14	90,23	88,39	88,00

Извор: Статистичког годишњака 2014., Републички завод за статистику Републике Српске, Бања Лука, 2014. године

Висина зарада у општини условљена је, у првом реду, већом развијеношћу терцијарних дјелатности (трговине) у односу на Републику, те су нето зараде у посматраном периоду у просјеку ниже за 12% (2013. година).

Привредни развој Општине био је условљен постојањем привредних ресурса и погодности лоцирања индустријских објеката, обзиром на већ постојеће комуникације. На подручју општине заступљене су све привредне области и дјелатности.

Табела бр.59.: Преглед укупних прихода по дјелатностима на подручју општине Нови Град

Година	Укупан приход (КМ)			
	2010. године	2011. године	2012. године	2013. године
Пољ., шумарство и риболов	2.713.745	2.743.565	2.618.436	2.819.473
Вађење руда и камена	4.171.669	3.260.916	2.000.150	1.282.200
Прерађивачка индустрија	30.491.529	40.202.309	39.582.131	39.772.384
Снабдијевање водом; канализацијом, уорављање отпадом и дјелатност санације заштите животне средине	1.937.952	2.177.424	2.214.354	2.148.105
Грађевинарство	1.033.285	769.770	292.780	319.349
Трговина на вел.мало и одржавање	85.668.840	92.368.394	106.512.916	98.675.757
Дјелатност пружања смјештаја, припреме и послу. хране, хотелијерство и угоститељство	44.139	40.531	27.425	23.630
Саобраћај и складиште	14.650.211	11.339.641	7.318.079	11.740.035

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Пословање некретнинама; Стручне, научне и техничке дјелатности; Финансијске дјелатности и дј. Осигурања	4.800.862	3.679.251	2.841.059	5.029.461
Образовање	15.814	0	0	0
Здравство и социјални рад	6.772.625	5.655.807	5.902.495	3.423.207
Остале услужне дјелатности	547.938	282.702	316.447	70
Умјетност, забава и рекреација	0	0	0	100.475
Информација и комуникација	0	0	0	224.325
УКУПНО	152.848.609	162.520.310	169.626.272	165.558.471

Извор: Обрада радног тима ИГ на основу података Одјељења за привреду и пољопривреду, Административне службе општине Нови Град

У прије ратном периоду индустрија је доминирала када су били у питању приходи, међутим данас она послује у знатно смањеном обиму. разлози оваквом стању су многобројни, као што су: застарјелост технологије, недостатак стручних кадрова, неповољна структура радно способног становништва, губитак тржишта итд. Трговина је била на другом мјесту али значајно испод индустрије.

У посматраном периоду дошло је до повећања укупних прихода, са изузетком 2013. године гдје је дошло до пада прихода у односу на 2012. годину, с тим да је дјелатност вађења руде и камена, грађевинарство, здравство и социјални рад и остале услужне дјелатности претрпјело највећи пад прихода. Поред наведених, код осталих Дјелатности долази до благог пораста прихода, што уједно показује да долази до лаганог привредног опоравка. Највеће приходе остварују дјелатности прерађивачке индустрије и трговине на велико и мало и одржавање.

Када се говори о приходу оствареном у прерађивачкој индустрији у 2013. години структура је следећа: највећи приход (53,6%) остварен је у прехранбеној индустрији, на другом мјесту се налази дрвна индустрија са учешћем од 32,6%, затим долазе текстилна индустрија са 10,1% и метална индустрија са 1,9% учешћа, електроиндустрија са 0,8% учешћа, док су најмањи приход од по 0,3% оствариле хемијска индустрија и производња целулозе, папира и производа од папира. Преосталих 0,4% од укупног прихода прерађивачке индустрије одлази на остале дјелатности.

У пословању привреде на подручју општине Нови Град, најзначајнија су мала и средња предузећа која су у 2013. години остварила укупан приход од 165.558.471 КМ, док су у истом периоду њихови укупни расходи износили 162.441.583 КМ, па су 133 субјекта која су доставили завршне рачуне по годишњим обрачунима за резултат имала укупну нето добит у износу од 6.069.544 КМ.

Финансијски показатељи пословања предузећа на подручју општине, се могу сумирати како слиједи:

Табела бр.60.: Основни финансијски показатељи пословања (мил. КМ), општина Нови Град

Ставка	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Просј. стопа раста (%)
Укупан приход	147.650.985	137.997.927	152.848.609	162.520.310	169.647.248	165.558.471	2,32
Укупан расход	140.548.693	128.333.388	139.520.045	158.947.658	165.048.122	162.441.583	2,94
Нето добит	8.475.408	6.865.148	8.464.580	5.648.322	6.503.157	6.069.544	-6,46
Нето губитак	2.198.900	2.628.106	903.429	2.494.674	2.759.419	3.595.227	10,33

Извор: Обрада радног тима „ИГ“ на основу података Административне службе Нови Град

Из презентованих података је видљиво да укупан расход предузећа на подручју Општине расте по већој стопи од укупног прихода. Међутим, више забрињава податак о просјечном расту нето губитка. Овакви пословни резултати, упркос скоро уједначеном расту укупних прихода и расхода могуће је приписати како економској кризи, тако и укупној лошој конкурентности домаћих производа и услуга, што није само карактеристика предузећа из Новог Града, већ и Републике Српске и БиХ.

Инвестиције

Општина Нови Град ради интезивно на стварању повољнијих услова за привлачење инвеститора. Предности Општине је у дугогодишњој традицији у прерађивачкој индустрији, првенствено у дрвопрерађивачкој, са 22,33% у броју привредних субјеката и са 13,86% у броју запослених у општини. На располагању инвеститорима је Индустријска зона Пољавнице, површине око 75 ha, са могућношћу нових инвестиција и заједничког улагања и туристички потенцијали.

Инвестициони потенцијал се може подијелити у три групе: капацитети у Индустријској зони „Пољавнице“, потенцијали за *brownfield* инвестиције и туристички потенцијали.¹³

1. Капацитети у Индустријској зони „Пољавнице“ - се састоји од 34 парцеле које се протежу на 79 катастарских честица и три цјелине: стари дио који обухвата површину од 198.621m², и у којем пословање врши 18 привредних субјеката из области дрвне, металне и текстилне индустрије са преко 250 радника, нови дио чија је површина 170.469m² и трећи дио од 391.144m². Од укупно 75ha површине Индустријске зоне, 5ha је у власништву општине Нови Град, 45ha је у власништву Земљорадничке задруге „Стрижна“, док је 25ha у приватном власништву гдје је један дио у власништву постојећих предузећа у зони, а други дио у власништву физичких лица.

Према закључцима Студије изводљивости за Индустријску зону „Пољавнице“ из 2013.године, анализа је показала да би укупни трошкови изградње инфраструктуре у периоду од 2013. – 2015. године износили 4.389.860,00€, те да би укупни кумулативни трошкови (изградња инфраструктуре, одржавање, оператер и промоција) до 2036. године износили 4.628.860€. С друге стране, три упоредне методе - Метода раздобља поврата инвестиционих улагања, Метода нето садашња вриједност пројекта и *Cost-benefit* анализа, су показале како је пројекат улагање у инфраструктуру у Индустријску зону Пољавнице финансијски исплатив и одржив пројекат, чији се поврат улагања враћа у 2017. години.

2. Потенцијали за brownfield инвестиције

Потенцијали за brownfield инвестиције које су предвиђене за продају/изнајмљивање:

- Касарна Сводна Нови Град- налази се на парцели површине од 31.057m² и има прилаз са главне саобраћајнице, 600m од магистралног пута Нови Град - Приједор.
- Задруга Рудице - налази се на површини 1.080m² - Прилаз на главну саобраћајницу је асфалт, 30m од магистралног пута Нови Град - Бихаћ.
- КООП центар Блатна – налази се у непосредној близини магистралног пута Нови Град- Бихаћ на површини од 2.181m²
- „Симпромах“ д.о.о. Пољавнице – Површина парцеле 12.987m². Прилаз на главну саобраћајницу је асфалт 1,5km удаљен од магистралног пута Нови Град – Костајница.
- СЗР „Изолатер“ д.о.о. Пољавнице бб - Прилаз на главну саобраћајницу - макадам (1,5km од магистралног пута Нови Град - Костајница). Постојећу парцелу од 1.400m² могуће проширити на 2.500m².
- „Искра“ д.о.о. Пољавнице бб – површина 1.400m².

¹³ Стратегија развоја општине Нови Град 2011-2015. Ревизија, Општина Нови Град, 2014.

Потенцијали за *brownfield* инвестиције које су предвиђене за продају:

- "Енернови" д.о.о. Пољавнице бб – Погон за производњу дрвених палета укупне површине 19.981m². Објекат је под хипотеком Волкс Банке. Прилаз на главну саобраћајницу - асфалт (1,5km од пута Нови Град - Костајница).
- „Станосервис“ а.д. – површина 2.779m². Објекат је под хипотеком Хипо Алпе Адрија банке
- "МДП Сана Конфекција" д.о.о. - Објекат је под хипотеком Хипо Алпе Адрија банке, површине парцеле 4.268m²
- "Нова форма" Пољавнице - простор бившег комплекса "Лигношпер" површине 7.500m²
- Мотел "АДА" Ракани- Пословни објекат односно сам мотел је површине 1.162,97m²

Потенцијали за *brownfield* инвестиције које су предвиђене за изнајмљивање:

- "New Sanatron" д.о.о. – Пољавнице бб – површина парцеле 2.980m². Прилаз на главну саобраћајницу - асфалт, 1,5km од магистралног пута Нови Град - Костајница.

Потенцијали за *brownfield* инвестиције које су предвиђене за пословну сарадњу:

- "Унаметал" Пољавнице бб - Укупна површина 4ha
- „СМС Индустије Енџинееринг“ д.о.о. Пољавнице бб
- Хотел "УНА" Нови Град.

3. Туристички потенцијали

Најзначајнија туристичка понуда општине Нови Град се огледа кроз три облика туризма, и то: сеоски и екскурзиони туризам, бањски туризам и спортско-рекреативни туризам на ријекама Уни и Сани (лађарење, рафтинг, риболов).

Од туристичких потенцијала, заинтересованим инвеститорима стоје на располагању Бања Љешљани, Спортско-рекреативни центар са културним садржајем и Изградња комплекса рибарских сојеница.

У 2012. години регистрована су 23 страна лица од тога у области: прерађивачке индустрије 48%, трговине 26%, саобраћаја и пословање некретнинама 8%, грађевинског сектора 4% и остало 14%.

Сектори који су погодни за инвестициона улагања на подручју општине су:

- **Дрвопрерађивачки сектор:** У дрвопрерађивачком сектору постоје капацитети за већи степен финализације производа. У 2012. години регистровано је 10 компанија које имају добро организовану производњу, технички опремљене капацитете и искуство у раду, углавном са нижом фазом прераде (фризе, палете, дрвни елементи и сл.), са годишњим прометом од 15 мил. КМ и са 250 запослених радника. Компаније највећим дијелом обезбеђују преко 20% сировине дрвених сортимената са сјеверозападног дијела које покрива Шумско газдинство „Приједор“ и из шире регије.
- **Сектор текстила, електро и метала:** постоји дугогодишња традиција и значајан број доступне и квалификоване радне снаге. На располагању је Индустијска зона Пољавнице, која има слободних површина за *greenfield* инвестиције. Општина Нови Град располаже са двије слободне локације за отварање нове производње: Сводна и Блатна. Такође, један број компанија имају слободне производне капацитете и спремни су на заједничка улагања са иностраним партнерима, примјер АД „Унаметал“ Нови Град, лоциран у индустријској зони Пољавнице са 4.000m² површине производног простора.
- **Пољопривредни сектор:** У пољопривредном сектору постоје потенцијали и могућност активирања фарми за тов јунади кроз кооперативна улагања и то 70 капацитета за тов јунади (у власништву пољопривредних произвођача) са производњом од просјечно 25 товних грла/објекту у турнусу. Такођер, у пољопривредном сектору постоје потенцијали и могућност активирања фарми за:
  - а) Тов бројлера кроз кооперативни статус, активирање 10 капацитета (пољопривредних произвођача) са 1.000 бројлера/фарми (5 турнуса на годишњем нивоу).

б) Производњу конзумних јаја кроз кооперативни статус, активирање 4 капацитета (пољопривредних произвођача) са производњом од 500 комада јаја/фарми.

- *Рудно богатство*: Рудно богатство доказаног потенцијала је недовољно експлоатисано. Потврђене су резерве руда: сировог гипса 12,7 мил. тона, доломита 54,5 мил. тона, мрког угља 22,0 мил. тона, значајне количине пијеска и камена 14,1 мил. тона. Ове руде су добра сировинска основа за производњу готових производа у грађевинарству, цементној и другој индустрији.¹⁴

Општина Нови Град је успоставила канцеларију за локални економски развој која одговара на упите инвеститора и пружа информације о могућностима и условима улагања у Општину, пружа подршку инвеститорима у процесу реализације инвестиције и пружа постинвестициону подршку постојећим инвеститорима (*aftercare*). У посљедњих неколико година општина Нови Град је провела реформе на побољшању инвестиционе климе.

У 2012. години регистрована су 23 страна лица од тога у области: прерађивачке индустрије 48%, трговине 26%, саобраћаја и пословање некретнинама 8%, грађевински сектор 4% и остало 14%.

Спољнотрговинска размјена

Анализом стања привредног развоја општине Нови Град, односно њених капацитета и ресурса, може се примјетити да многи показатељи који се тичу економских прилика и уопште развоја нису на задовољавајућем нивоу.

У 2013. години остварен је обим извоза у вриједности од 20.654.826 КМ, а покривеност увоза извозом износила је 36,9%. Већина производа из Новог Града се извози на тржиште Европске уније, и то: текстил и производи од текстила (39,8%), дрво и производи од дрвета (39,5%), прости метали и производи од метала (12,6%) и машине, апарати, уређаји и транспортна средства (4,7%), што чини 96,6% укупно оствареног извоза са подручја Општине. У погледу спољнотрговинских партнера, производи из општине Нови Град су најзаступљенији на тржиштима Аустрије, Словеније, Италије и Њемачке.¹⁵

Посматрано по групама производа у истој години, највећи увоз остварен је у сектору производа хемијске индустрије и сродних индустрија (45,1%), затим у области производа прехранбене индустрије (14,4%), те производа биљног и животињског поријекла (11,9%), па према наведеним подацима ове три дјелатности чине 71,4% укупног увоза у 2013. години.

На подручју општине Нови Град на снази су и Међународни трговински споразуми на нивоу БиХ: Споразум о слободној трговини у земљама Централне Европе (*CEFTA*) и Споразум о слободној трговини у земљама Европске уније (*EFTA*).

Б.ИИ.2.1. Пољопривреда и шумарство

Б.ИИ.2.1.1. Пољопривреда

Пољопривредно земљиште заузима најзначајније мјесто међу природним потенцијалима за развој општине. Умјерено-континенталана клима уз повољну конфигурацију земљишта, ствара услове за развој различитих грана пољопривредне производње, односно различитих пољопривредних култура. Због климатских услова и режима падавина пољопривредно земљиште треба искоришћавати у производњи традиционалних пољопривредних и сточарских производа, који имају дугогодишњу традицију.

¹⁴ Нови Град инвестициони сажетак, Нови Градопштина Нови Град, 2013.

¹⁵ Стратегија развоја општине Нови Град 2011-2015. Ревизија, Општина Нови Град, 2014.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Један од значајних фактора за развој пољопривреде је положај земљишта у односу на саобраћајне токове, односно транспортне трошкове, што значајно утиче на компаративне предности које из тога произилазе. Саобраћајна повезаност пољопривредног земљишта унутар општине је на задовољавајућем је нивоу, као и са ширим окружењем.

Од укупне површине подручја општине Нови Град, чак 95% чини рурално подручје на којем живи 17.736 становника или 61,6%, којем пољопривредна производња представља основни или додатни извор прихода¹⁶. Према структури и квалитету земљишних површина могу се издвојити два пољопривредна рејона: први је у алувијалним равнинама ријека Уне и Сане, а други на побрђима Подгрмеча и Поткозарја. Алувијалне равни су погодне за житарице, поврће и крмно биље. На побрђима Подгрмеча и Поткозарја погодан је за житарице, воће, поврће, ливаде и пашњаци (сточарство), питке воде и шумских површина.

Један од основних проблема, који је уједно и ограничавајући фактор за организовану пољопривредну производњу тржишно оријентисану, јесте уситњеност пољопривредних парцела, али и велике површине које се необрађују. Овакво стање условљено је са више фактора, као што су конфигурација терена и историјски фактори. Једна од могућности, којом би се превазишли ови проблеми лежи и у процесу арондације и комасације који су уједно и врло осјетљиви процеси, који захтијева учешће стручњака, финансијска средства и др.

Табела бр.61.: Преглед пољопривредних газдинстава према површини, 2014. година

Општина (ха)	<1	1--3	3--5	5--10	>10	укупно
Нови Град	101	199	134	92	13	539

Извор: Обрада радног тима „ИГ“ на основу података Административне службе Општине Нови Град, 2015. година

Највећи број газдинстава управља са пољопривредним земљиштем у групи од 1-3ха (36,92%) и 3-5ха (24,86%), мали број газдинстава управља са површином изнад 10ха (2,41%). Може се закључити да се највећи број газдинстава може бавити полуинтензивном пољопривредном производњом, као и повећањем обима производње, у циљу постизања економске оправданости, а у складу са бонитетним својствима.

Табела бр.62.: Број регистрованих пољопривредних газдинстава по насељеним мјестима односно површини посједа, 2014. година

Насеље	0-1 (ха)	1-3 (ха)	3-5 (ха)	5-10 (ха)	> 10 (ха)	Укупно
Ахметовци	-	3	1	1	-	5
Благај Јапра	5	17	2	-	-	24
Благај Ријека	3	4	3	-	-	10
Блатна	3	2	4	2	-	11
Ведовица	-	1	-	-	-	1
Велика Жуљевица	1	-	4	2	-	7
Велика Рујишка	1	2	1	6	-	10
Витасавци	2	7	-	1	-	10
Горње Водичево	-	1	-	-	-	1
Горњи Агићи	4	2	1	1	-	8
Горњи Ракани	5	2	4	2	-	13
Деветаци	-	1	2	1	-	4
Добрљин	4	7	6	3	-	20
Доње Водичево	1	11	6	2	-	20
Доњи Агићи	9	4	3	3	-	20
Доњи Ракани	2	10	3	1	1	18
Јоховица	-	1	2	2	-	5
Јошава	1	3	-	2	-	6

¹⁶ Попис становништва, домаћинства и станова у БиХ 2013., Републички завод за статистику Републике Српске, Бања Лука, 2013.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Кршље	5	8	6	2	-	21
Куљани	-	-	-	1	-	1
Љешљани	-	-	1	-	-	1
Мала Крупска Рујишка	3	11	9	8	4	35
Мала Новска Рујишка	4	6	8	5	1	24
Масловаре	3	5	2	2	1	13
Матавази	3	16	8	15	2	44
Нови Град	14	13	2	-	1	30
Петковац	1	-	-	-	-	1
Пољавнице	2	3	2	2	-	9
Прусци	-	4	3	2	-	8
Равнице	1	8	7	2	-	18
Радомировац	4	1	5	-	-	10
Раковац	-	-	2	-	-	2
Рашће	1	2	8	4	1	16
Рудице	1	6	4	-	-	11
Сводна	4	6	4	5	1	20
Соколиште	1	2	1	2	1	7
Сухача	2	4	3	-	-	9
Трговиште	-	3	5	-	-	8
Ћеле	-	5	1	2	-	8
Хозићи	2	5	2	1	-	10
Церовица	-	2	1	3	-	6
Црна Ријека	1	1	1	4	-	7
Чађавица Горња	1	2	2	1	-	6
Чађавица Доња	4	1	2	2	-	9
Чађавица Средња	3	7	3	-	-	13
Укупно	101	199	134	92	13	539

Извор: Обрада радног тима „ИГ“ на основу података Административне службе Општине Нови Град, 2015. године

Просторни распоред пољопривредног газдинстава према броју и површини указује да је на подручју насељеног мјеста Матавази регистрован највећи број газдинстава, затим у Малој Крупској Рујишки и Новом Граду. Међутим, потребно је радити на укрупњавању просјечних површина земљишног посједа по домаћинству, јер у супротном би то могао бити један од главних ограничавајућих фактора развоја пољопривреде као профитабилне производње или удруживање пољопривредних произвођача путем задруга или удружења.

Други ограничавајући фактори су: недовољна опремљеност и обученост новим технолошким видовима производње здраве, еколошки исправне хране, која се може пласирати на тржиште. Поред наведеног, велики проблем представља и све веће напуштање пољопривредног земљишта због миграција становништва.

Табела бр.63.: Ораничне површине према начину коришћења, ha

Година	Оранице и баште	Засијане површине					Расадници, цвијеће и украсно биље	Угари и необрађене оранице
		укупно	жита	индустријско биље	поврће	крмно биље		
2009	16.168	10.272	3.193	0	1.563	5.516	1	5.895
2010	16.071	10.426	3.322	5	1.563	5.536	1	5.644
2011	16.248	10.453	3.381	2	1.542	5.528	1	5.794
2012	16.112	10.661	3.586	2	1.553	5.520	1	5.450
2013	16.101	10.580	3.463	4	1.563	5.550	1	5.520

Извор: Статистичког годишњака 2014., Републички завод за статистику Републике Српске, Бања Лука, 2014. године

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izzg@blic.net

На подручју општине Нови Град веома важну ставку у производњи хране, како за људску тако за сточну исхрану заузимају жита, затим крмно биље и поврће. Позитивно је што се смањују површине под угарима и необрађеним ораницама. Уочава се повећање засијаних површина под житима, индустријским биљем, поврћем и крмним биљем.

Присуство воћњака, ливада, винограда, као и шума у постојећем обиму чини богатство за мултикултурни садржај пољопривредне производње који је економски веома значајан.

Према подацима Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Бања Лука структура земљишних површина је прилично повољна. Учешће ораница у укупном пољопривредном земљишту је од око 17.519 хектара или 67,47%, што је задовољавајући основ за развој ратарства с циљем репродукционе потрошње кроз узгој музне и товне стоке. Под пашњацима и ливадама налази се око 7.578 хектра или 29,19%, што је уједно значајан ресурс за развој сточарства, под воћњацима је око 846 хектра или 3,33%.

Узимајући у обзир наведене податке као и утицај пољопривредне производње на друге привредне секторе, евидентно је да је пољопривреда значајна за свеукупни развој општине Нови Град с обзиром на то да директно или индиректно запошљава велики проценат становништва. Ипак, један од највећих проблема још увијек остаје рационално кориштење расположивих земљишних ресурса, односно власништво над земљиштем и величина посједа. Земљишни посједи су недовољно концентрисани, уситњени, а велики број пољопривредних газдинстава посједује мале површине обрадивог земљишта.

Ратарство

На подручју општине Нови Град, пољопривредна производња се одвија у условима умјерено – континенталне климе, гдје се производе све врсте пољопривредних производа тог климата. Пољопривредна производња представља једну од основних дјелатности на овом подручју. Такође, општина има изванредне услове и за производњу здраве хране.

Претпоставке развоја пољопривреде леже у пољопривредном земљишту, повољним климатским условима, постојећим капацитетима, едукованим произвођачима и дугогодишњем искуству.

Површине засијане ратарским културама се у просјеку крећу између 3.500–4.000ha. Најзаступљенија култура је кукуруз са површином од око 2.000 ha, јаро, јечам и зоб на површини од око 500ha, крмно биље на око 350ha, док је пшеница затупљена на око 600ha.¹⁷ Највећи број произвођача производи ратарске културе за подмирење потреба властитог газдинства.

Табела бр.64.: Површина и производња ратарских култура на подручју општине Нови Град и Републике Српске

Год.	Пшеница		РС	Кукуруз		РС
	Производња тона	Принос (t/ha)	Принос (t/ha)	Производња тона	Принос (t/ha)	Принос (t/ha)
2009	1.680	3	3,7	8.855	5	5,2
2010	2.205	3,5	2,5	8.800	5	4,4
2011	2.520	4	3,6	9.845	5,5	3,8
2012	2.205	3,5	3,9	7.644	4,2	2,7
2013	2.160	3,6	4	8.775	4,5	4,1
Год.	Јечам		РС	Кромпир		РС

¹⁷ Одсјек за пољопривреду, Информација о стању пољопривреде на подручју општине Нови Град у 2013. години

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

	Производња тона	Принос (t/ha)	Принос (t/ha)	Производња тона	Принос (t/ha)	Принос (t/ha)
2009	1.563	3	3,8	1.800	6	11,6
2010	1.623	3	2,7	1.800	6	11,2
2011	1.558	2,9	3,4	1.740	6	11,9
2012	1.545	3	3,6	1.770	5,9	8,2
2013	1.750	3	4	1.736	5,6	10,9

Извор: Статистички годишњак 2013., Републички завод за статистику Републике Српске, БањаЛука, 2014. године

На подручју Нови Град према подацима из табеле уочава се да се највише производи кукуруза, што је уједно и тренд на републичком нивоу. Просјечна вриједност приноса кукуруза по хектару на подручју општине је већи у односу на републички ниво. Док су приноси пшенице и јечма нешто нижи у односу на републички ниво, а код кромпира су знатно мањи.

Повећање приноса по хектару може се повећати интензивирањем и унапријеђењем производње хране путем примјене агротехничких мјера. Приноси су ниски и мањи су два до три пута него у развијеним земљама.¹⁸

У данашњој структури ратарства, преовлађује биљна производња за потребе сточарства, што је последица интензивирања ове пољопривредне гране.

Развој ратарске производње, у наредном периоду, зависиће од покретања прерађивачких капацитета, интензивирања пољопривредне производње и могућности ка извозу.

Воћарство

Подручје општине, на основу климатских и земљишних услова, посједује услове за интензивну производњу воћа. Међутим, тренутно површине под воћем захватају мали дио укупног пољопривредног земљишта 846 хектра или 3,33%. Основна карактеристика воћарства је изражена екстензивност, застарио сортимент, неадекватна агротехника и заштита.

Табела бр.65.: Производња воћа на подручју општине Нови Град

Дервента	Јабука		РС	Крушка		РС
	Производња, тона	Принос по стаблу, kg	Принос по стаблу, kg	Производња, тона	Принос по стаблу, kg	Принос по стаблу, kg
2009	900	30	19,9	190	15	14,2
2010	750	25	19,9	152	12	13,1
2011	750	25	17,9	126	10	16,3
2012	660	22	11,6	101	8	9,1
2013	900	25	15,7	139	11	15
Дервента	Шљива		РС	Вишња		РС
	Производња, тона	Принос по стаблу, kg	Принос по стаблу, kg	Производња, тона	Принос по стаблу, kg	Принос по стаблу, kg
2009	388	4	15,8	10	22,5	7,5

¹⁸ International Fund for Agricultural Development (IFAD), <http://www.ifad.org>

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

2010	388	4	15,5	11	20,6	8,9
2011	388	4	15,3	9	17	7,6
2012	388	4	11	1	2	5,7
2013	679	7	22,2	9	17,6	8,7

Извор: Статистички годишњак 2013., Републички завод за статистику Републике Српске, Бања Лука, 2014. године

На основу података из табеле уочава се да је на подручју општине најзаступљенија производња јабуке, гдје је просјек приноса по стаблу/kg значајно већи у односу на републички ниво. Што је показатељ да ово подручје располаже са погодним условима за узгајање ове врсте воћа. Када је у питању производња крушака и шљива, приноси по стаблу/kg, су нижи него на републичком нивоу. Међутим, иако је производња вишања мања на подручју општине у односу на друге врсте воћа, приноси по стабло/kg су значајно већи од републичког нивоа, тако да би се требало посветити више пажње узгоју вишања.

Табела бр.66.: Преглед регистрованих воћњака на подручју општине Нови Град, 2014. године

Локација (насељено мјесто)	Број воћњака/насељено мјесто	Површина (ha)
2014		
Церовица	1	0,3
Добрљин	6	8,9
Горњи Ракани	2	3,2
Кршље	1	0,3
Мала Крупска Рујишка	3	3,3
Нови Град	12	10,15
Прусци	5	6,6
Сводна	1	0,55
Укупно	31	33,3
Врста воћа	Јабука, крушка, шљива	

Извор: Обрада радног тима „ИГ“ на основу података Административне службе општине Нови Град, 2015. године

Када је ријеч о регистрованим воћњацима, уочава се да су у питању засади на мањим површинама. Будући правац развоја воћарства огледа се у повећању површина под воћем или увезивањем воћара за заједничким наступом на тржишту. Културе које преовладавају су јабуке, крушке и шљиве.

Уопштено посматрајући на подручју општине, један од основних проблема у воћарској производњи је традиционално немаран однос према воћарским културама. У највећем броју случајева производња служи за задовољење властитих потреба домаћинства, односно нема тржишних вишкова воћа. Овакво стање се значајно мијења у посматраном периоду, с тим да Нови Град располаже са значајним природним ресурсима (јабука и вишња), који тренутно нису у потпуности искориштени, да се воћарство убудуће још више развија и прелази на интензиван облик производње. Такође, уз поштовање и задовољавање свих прописаних стандарда, како би се пласирали на домаће и страно тржиште.

Воћарска производња представља један од најпрофитабилнијих видова пољопривредне производње и није могућа без примјењених техничко – технолошких знања. Воћарска производња је толико напредовала, да од људи који желе да се баве овом граном тражи велико знање. Савремени интензивни засади захтјевају не само велика инвестициона улагања, већ и познавање цјелокупног технолошког процеса производње. У производњу се уводе висококвалитетне и продуктивне сорте које захтјевају одговарајућу заштиту и примјену агротехничких и помотехничких мјера. Пољопривредни произвођачи који се одлуче да

инвестирају у воћарску производњу морају да прихвате потпуно нови начин рада и размишљања, јер се технологија гајења у многоме разликује уназад пар година.

У структури воћарске производње доминира интензивна производња јабуке, крушке и шљиве. Воћне врсте као што су бресква, вишња, малина, купина и јагоде су заступљене у недовољним количинама и спорадично на мањим површинама. Проблем у даљњем развоју воћарске производње представља организованост тржишта односно непостојање или недоступност пољопривредних задруга, прерађивачке индустрије или компанија којима је основна дјелатноста откуп, складиштење и дистрибуција воћа. Из наведеног разлога потребно је регионално увезивање воћара и стварање услова за заједничким наступом на иностраном тржишту.

Повртларство

На подручју општине повртларство чини индивидуална производња углавном за властите потребе. Постоји низ проблема који тренутно утичу на интензиван развој повртларске производње, као што су: ограничења у примјени агротехничких мјера и квалитетног сјеменског и садног материјала, нерационална и сваштарска производња. Поред тога лоше временске прилике као што су велике количине падавина, висока влажност ваздуха и високе температуре погодују развоју биљних болести нарочито пламењаче на парадајзу, краставцима, кромпиру, граху и луку, што проузрокује краће трајање вегетације.

Наведена ограничења у повртларској производњи могу се превазићи примјеном одређених агротехничких и агромелиоративних мјера, а у циљу интензивирања повртларске производње као би прерасла у профитабилну производњу. Проблем интензивнијег повећања производње представља непостојање откупних односно прерађивачких капацитета на подручју општине и у окружењу.

Значајан помак када је у питању повртларство представља, производња бундеве Голице у кооперацији са ПЗ „Агројапра“ из Доњих Агића која је у 2013. години од произвођача са подручја општине откупила 1.000 kg сувог сјемена. У наредном периоду је за очекивати и знатно већи број произвођача бундеве захваљујући доброј организацији коректном односу задруге према произвођачима.¹⁹

Осим граха лежача који представља културу која се задњих година најбрже шири, јер није високо зависна од прерађивачких капацитета, производња осталих повртларских култура на отвореном је спорадична и подложна је осцилацијама јер нема организованог откупа која представља основни покретач организоване производње поврћа.

Производња поврћа у пластеницима, који се налазе у систему подстицаја, је заступљена на око 1,5 ha код 42 произвођача (2014. година) што представља повећање у односу на претходну годину за око 13,5%. На подручју општине у пластеницима се узгајају углавном парадајз, паприка краставац, салата, и шпинат. Просјечна површина пластеника по пољопривредном газдинству је око 360 m², али још увијек представља доњу границу исплативости бављења производњом у пластеницима.

Пластеничка производња заступљена је у цијелом подручју обухвата плана. Велики број пољопривредних домаћинстава Општине посједује пластенике за своје потребе и они заузимају мање површине.

Предности пластеничке производње у односу на отворено поље, су: много већи приноси, могућност узгоја у току цијеле године (посебно велики значај има период ван сезоне), итд. Посебно је значајно за домаћинстава са малом површином земљишта и која располажу са мало радне снаге.

¹⁹ Стратегија развоја општине Нови Град 2011-2015. Ревизија, Општина Нови Град, 2014.

Сточарство

Ливаде и пашњаци чине 7.578 ха или 29,19% укупних пољопривредних површина, што је уједно значајан ресурс за развој сточарства. Међутим, поред тога, сточарство спада међу најзначајније факторе развоја пољопривредне производње.

Сточарство је важна привредна грана која има великог удјела у приходима пољопривредних произвођача. На подручју општине дошло је до побољшања квалитативног и квантитативног раста сточног фонда на подручју општине. Најзначајнија су говеда, када је у питању разноврсност, количина и вриједност производа које се од њих добија, затим живина. Пласман свиња и оваца везан је за локално тржиште.

Табела бр.67.: Број стоке и живине у општини Нови Град

Нови Град	Говеда		Свиње		Овце		Коњи		Живина
	укупно	музне краве	укупно	крмаче и супрасне назимице	укупно	овце за приплод	укупно	кобиле и ждробне омице	
2008	5.000	3.800	15.000	9.000	10.200	6.100	500	0	95.300
2009	5.170	3.970	15.000	9.000	10.200	6.100	500	0	95.300
2010	5.170	3.480	15.050	3.000	10.200	4.200	500	350	192.800
2011	5.170	3.480	15.050	3.000	10.200	4.600	500	300	192.800
2012	4.510	3.480	15.050	3.000	10.200	4.200	500	300	192.800
2013	4.510	3.480	15.050	3.000	10.200	4.200	500	300	192.800
2014*	4.510	3.485	15.050	2.000	10.200	4.000	500	300	192.800

Извор: Републички завод за статистику Републике Српске, 2015. године

Према наведеним подацима живина и свињогојство су најзаступљенији, такође и овчарство.

Говедарство - Највећи удео у приходима пољопривредних газдинстава има говедарска производња, односно производња млијека. Производња млијека је директно везана за ратарску производњу кроз коју се обезбјеђује сточна храна али је у великој мјери лимитирана ограниченим земљишним површинама. У производњи млијека присутан је тренд укрупњавања производње и повећања количине произведеног млијека на фармама. Број произвођача млијека који остварују годишњу производњу 20.000 и више литара се из године у годину повећава, а одликују се и већим степеном специјализације производње, већим бројем грла и већом производњом по грлу²⁰.

Табела бр.68.: Број фарми са годишњом производњом преко 20.000 литара млијека

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013
бр. фирми	26	27	35	47	56	63
количина млијека (l)	819.590	1.048.879	1.428.737	1.849.676	2.437.121	2.622.824

Количина произведеног млијека у посматраном периоду биљежи значајно повећање, а у складу са повећањем количине повећао се и број фарми говеда. Све наведено указује на то да говедарство има значајну перспективу и за будући развој.

²⁰ Стратегија развоја општине Нови Град 2011-2015. Ревизија, Општина Нови Град, 2014.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Табела бр.69.: Производња млијека, вуне, јаја и меда

Нови Град	Млијеко (I)					Вуна	Острижене овце	Јаја, ком.	Просјечан број кока носиља	Мед
	Укупно	Кравље млијеко	Бр. мужених крава	Козије млијеко	Бр. мужених оваца					
2008	14.548.217	14.548.017	-	200	-	16.200	-	4.976.732	-	30.000
2009	14.548.217	14.548.017	3.500	200	50	16.200	-	4.976.732	-	30.000
2010	14.551.617	14.548.017	3.500	3.600	30	16.200	-	5.221.600	-	30.000
2011	14.551.617	14.548.017	3.500	3.600	30	16.200	8.100	5.221.600	42.800	35.000
2012	14.551.617	14.548.017	3.500	3.600	30	16.200	8.100	5.222.600	42.800	35.000
2013	14.548.017	14.548.017	3.500	0	0	16.200	8.100	5.222.600	42.800	35.000
2014	14.548.017	14.548.017	3.500	0	0	16.200	8.100	5.222.600	40.800	35.000

Извор: Републички завод за статистику Републике Српске, 2015. године

Тренутно достигнути годишњи ниво произведеног крављег млијека износи око 14,5 милиона литара. На подручју општине има око 3.500 комада музних грла. Међутим, само се 29,55% од произведеног крављег млијека откупи. Евиденција производње као и откупа козијег млијека у 2013. и 2014. години није доступна. Производња вуне у посматраном периоду је константна. Производња јаја у посматраном периоду биљежи константан пораст, што указује на постепени развој перадарства, као и пчеларства.

Табела бр.70.: Преглед количине откупљеног млијека, просјечан принос јаја, мада и вуне на подручју општине Нови Град

Нови Град	Млијеко (количина) I*	Просјечан принос, литара/крава	Просјечан принос јаја ком/кока	Просјечна производња меда, kg/по кошници	Просјечан принос вуне, kg/овца
2010	3.810.497	4.157	-	-	-
2011	3.467.564	4.157	122	9	2
2012	4.176.330	4.157	122	9	2
2013		4.157	122	9	2
2014	4.300.000	4.157	128	8,8	2

Извор: *Административна служба општине Нови Град, 2015. године; Републички завод за статистику Републике Српске, 2015. године

Тренутно достигнути годишњи ниво откупа свјежег млијека износи око 4,3 милиона литара. Организован је свакодневни откуп млијека од стране 1 мљекаре („Млијеко – продукт“ Козарска Дубица, које је својим организованим и професионалним откупом млијека утицало да дође до обогаћења сточног фонда, поправке расног састава, водећи рачуна о здравственом стању музних крава, потенцирајући да се музна грла једном годишње испитују на присуство заразних обољења (бруцелоза, туберкулоза, леукоза и лептиспироза) што је резултирало већу производњу млијека.

Перадарство - На подручју општине укупно је инсталирано 2 пилићарника. У току једне године произвођачи остваре и до 6 турнуса, што ову производњу чини профитабилном (са изузетно брзим обртом капитала) у односу на остале производње. Просјечна тежина меса, односно пилића на завршетку тога је око 2,2-2,5 kg.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Табела бр.71.: Перадарство на подручју општине Нови Град, 2014. године

Насељено мјесто	Број пилићара	Објекат м ²	Просјек капацитета по објекту/један турнус	Просјек живинског меса (kg) / турнус
Ракани	2	150	950	2,2-2,5

Извор: Обрада радног тима „ИГ“ на основу података Административне службе општине Нови Град, 2015. године

Наведени пилићарници налазе се у насељеном мјесту Ракани, и мањег су капацитета.

Свињогојство – је имало и још увијек има велику традицију. Међутим, оно има екстензивни карактер, премда по својим природним карактеристикама и реалној могућности развоја, свињогојство треба да заузме високо мјесто у структури производње меса. Међутим, пољопривредници се теже одлучују за ову производњу, без обзира на кратки узгојни интервал. Постоје више разлога томе, као што је: недостатка обртног капитала за набавку квалитетног расног састава, тренутно ниском цијеном на тржишту, губитка тржишта, и др. На основу наведеног, опоравак ове производње је веома спор. На подручју општине има 15.050 свиња у фази репродукције и подмлатка. Будући правац развоја свињогојства треба да се фокусира на узгој меснате расе која подноси интензивнији узгој због производње квалитетнијег меса.

Овчарство – У овој грани сточарства најмање се постигло у измејни пасминског састава. Напуштене ораничне површине постале су идеални пашњаци за узгој оваца, а највише се улаже у спремање брдске траве за зимску исхрану. Међутим, овчарство је тренутно на екстензивном нивоу развоја, премда постоје услови за развоја ове сточарске производње, који би се базирао на искоришћавању великих необрађених пољопривредних површина на подручју општине. Овој грани треба дати приоритет због малих инвестиционих захвата, али и извршити детаљнију анализу тржишне потражње за овчијим месом.

Узгој **коња** доживио је велико смањење због увођења механизације у пољопривреди и због напуштања нагнутијих пољопривредних површина које су претворене у ливаде и пашњаке. Ова врста сточарства ће и даље стагнирати због ниске откупне цијене и увођења савремене механизације у пољопривреди.

Пчеларство – има идеалне услове за развој на подручју Општине, који је уједно и традиционално присутан на овом простору. Пчеларство има велики значај, јер се првенствено ради о производњи изузетно здраве хране. Поред привредног значаја јер су пчеле драгоцјени опрашивачи ратарских, повртларских и воћарских биљних врста, пчеларство има и велики еколошки значај.

Пчеларство постаје све уноснија привредна грана због изузетно погодних услова у Подгрмечу и Поткозарју, посебно све већих шумских површина под багремом, кестеном и липом. Узгој пчела још увијек је на доста екстензивном нивоу, са којим се становништво бави као додатном дјелтношћу. Највећи непријатељи пчеларству су употреба пестицида и хербицида, као и временске прилике (неприлике).

Међутим, пчеларство се развија, а пчелињи производи имају сигуран пласман на тржишту. У последњих неколико година, дошло је до ревитализације ове гране пољопривредне производње. Један од разлога овоме је и тешка економска ситуација, незапосленост у многим гранама привреде, па се млађи људи у потрази за изворима егзистенције окрећу пчеларству.

Табела бр.72.: Пчеларство на подручју општине Нови Град, регистровани пчелари

Година	Број кошница пчелињих друштава	Годишња производња меда/(тона)	Број пчелара
2013	2.800	14.000	60

Извор: Обрада радног тима „ИГ“ на основу података Административне службе општине Нови Град, 2015. године

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

На подручју општине регистровано 60 пчелара који у своме посједу имају 2.800 пчелињих друштава. Њихова годишња производња износи између око 14.000 тона меда. Производња меда је основна дјелатност већине пчелара, а само мањи број искуснијих пчелара производе полен, матичну млијеч и прополис. Постоји и одређен број нерегистрованих произвођача који посједују такођер око 2.500 пчелињих друштава али не остварују права на подстицаје. Највећи проблем у производњи меда произвођачима представља недостатак организованог откупа меда тако да се мед у већини случаја продаје индивидуално, на кућном прагу што је и разлог да нема ни јединствене цијене меда и других пчелињих производа.

Табела бр.73.: Просторни распоред пчелара по насељеним мјестима у Нови Град, 2014.

Насељено мјесто	Број пчелара	Насељено мјесто	Број пчелара
Ахметовци	1	Матавази	1
Агићи	5	Нови Град	8
Благај	2	Пољавнице	4
Блатна	6	Радомировац	2
Церовица	1	Равнице	5
Црна Ријека	3	Рудице	2
Деветаци	3	Соколиште	1
Добрљин	3	Сводна	3
Јоховица	1	Трговиште	1
Кршље	2	Жуљевица	2
Љешљани	2	Водичево	1
М.К.Рујишка	1	Укупно	60

Извор: Обрада радног тима „ИГ“ на основу података Административне службе општине Нови Град, 2015. године

Највећи број пчелара регистрован је на подручју насељеног мјеста Нови Град, Блатни, Агићима и Равницама. Према наведеним подацима, може се закључити да је пчеларство распрострањено по цијелом подручју општине, да се овом дјелатношћу бави значајан број пчелара.

Рибарство – Водни ресурси су једно од највећих богатстава општине Нови Град, нарочито је развијена хидролошка мрежа ријечних токова. Гајење рибе је једна од профитабилнијих пољопривредних грана. Улагања у рибарство су повољна, јер је производња рибљег меса вишеструко јефтинија него производња меса у сточарству. На подручју општине нема регистрованих рибњака.

Број правних субјеката и запослени

Најзначајније пољопривредне површине које по својој величини и земљишном потенцијалу, тј. производним могућностима, имају регијски значај и могу да представљају базу развоја пољопривреде и прехранбене индустрије Републике Српске износе око 158.000 ха (брuto површине). Ове пољопривредне површине, сходно њиховим најзначајнијим карактеристикама (положај, рељеф, могућност обезбјеђења потребних количина воде за наводњавање, могућност заштите од вода и слично) представљају просторе на којима се може развити интензивна пољопривредна производња. Према расположивим природним ресурсима и могућностима, општина Нови Град располаже са значајним потенцијалом за развој интензивне пољопривредне производње.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

На подручју општине Нови Град у сектору пољопривреде, лова и шумарства, према подацима Републичког завода за статистику у 2013. години је било регистровано 14 пословних субјеката према подручјима КД, са укупно 74 запослена лица, од чега 11 жена.

Табела бр.74.: Број пословних субјеката и запослених у сектору пољопривреде, шумарства и риболова

Год.	Број пословних субјеката		Број запослених			
	Нови Град	Република Српска	Нови Град		Република Српска	
			Укупно	Жене	Укупно	Жене
2009	11	815	87	23	2.925	0
2010	11	845	84	28	3.190	1.166
2011	11	891	104	29	8.569	2.005
2012	14	938	59	10	7.453	1.557
2013	14	983	74	11	8.630	1.524

Извор: Републички завод за статистику РС, Статистички годишњак 2014., 2013, 2012, 2011. и 2010.

Број пословних субјеката регистрованих у овом сектору биљежи пораст на подручју општине и Републике, са друге стране евидентан је пад броја запослених на подручју општине у овој дјелатности. Међутим, ово је дјелатност која има потенцијал за даљим ширењем и смањењем незапослености на овом подручју.

Табеларно је приказан преглед активних предузећа и задруга које послују на подручју Општине.

Табела бр.75.: Преглед значајнијих привредних субјеката из области пољопривреде и прехранбене индустрије у општини Нови Град, 2013. године

Предузеће	Претежна дјелатност	Сједиште
Д.О.О."LA.IM.EX."	Узгој говеда и бивола, производња млијека	Нови Град
Д.О.О."Еко Пам"	Гајење поврћа, цвијећа и украсног биља	Нови Град
Д.О.О."Чулић"	Узгој говеда и бивола, производња млијека	М. К. Рујишка
Задруге	Претежна дјелатност	Сједиште
Општа зем.задруга "АГРО-УНА"	Гајење усева и засада у комбинацији са узгојем животиња (мешовито фармерство)	Добрљин
Општа земљорадничка задруга "Родгрмеч"	Прерада и конзервисање воћа и поврћа, на другом месту непоменути	М.К.Рујишка
Пољопривредна задруга "Агројапра "	Гајење жита и других усева и засада	Д. Агићи
ОЗЗ "Благај"	Узгој житарица и других усјева и засада, д.н.	Благај Ријека
З.З. "Стрижна"	Пољопривредне апотеке	Д. Водичево

Извор: Обрада радног тима „ИГ“ на основу података из АПИФ-а

Поред наведених привредних субјеката значајно мјесто у организацији пољопривредне производње заузимају и задруге.

Иако општина Нови Град располаже значајним обрадивим пољопривредним површинама, пољопривреда је још увијек на већем дијелу општине на екстензивном и полуинтензивном нивоу. Привредни субјекти који се баве овом дјелатношћу, организовани као пољопривредна добра или земљорадничке задруге, имају све могућности да се баве производњом житарица свих врста, крмног биља, воћа и поврћа, те сточарском производњом. Већи помаци на овом пољу могу се очекивати уколико се створе претпоставке за организованом производњом и пружањем гаранција потенцијалним произвођачима за откупом њихових производа.

Пољопривредна задруга „Агројапра“ кроз широке задружне - руралне активности, пољопривредне и непољопривредне, образовне и културно-манifestационе, ствара услове да људи раде заједно и да боље живе. Производи ове задруге су сунцокретово уље, дјевичанско уље, салатно уље, интегрално ражево, пшенично и домаће кукурузно брашно, бундеvine сјеменке, чипс од јабуке, сушене шљиве и др.

Б.ИИ.2.1.2. Шумарство

Шуме, као обновљиви природни ресурс, представљају богатство од општег интереса имајући у виду њихове функције као и привредни значај. Управо из тог разлога, управљање и газдовање шумама заслужује посебну бригу и интерес шире заједнице, што се и остварује путем законских аката.²¹ Детаљна анализа Шумског земљишта и шума обрађена је у дијелу Б.1.4.6. Шумско земљиште и шуме, док ће се у овом дијелу документа ова област анализирати са привредног аспекта.

Процес обешумљавања подручја Новог Града кроз историју одвијао се у складу са повећањем броја становништва, развојем земљорадње и преласком са натуралне на робно-новчану привреду. Посљедице оваквог стања су бројне (ерозије, нестале су знатне површине шумског земљишта, огољене матичне стијене, и сл.). Последња велика девастација шума извршена је у току грађанског рата, тако да је дошло до смањења укупне шумске површине. Привредни значај шума се временски мјењао тако да су оне искориштаване само за огрев и као грађа за стамбене објекте.

Шуме са укупном површином од 18.691,20²² ha покривају 39,81% укупног подручја Општине, што је ипод просјека шумовитости Републике Српске који износи 51,7%, али је изнад свјетског (26%) и европског нивоа (34%).²³

Укупна површина под шумама на подручју општине Нови Град је 24.084,16ha. У својини Републике Српске, према подацима Шумско привредне основе, је 8.825,52ha, док површина шума у приватном власништву износи 10.133,56ha. По питању власничке структуре Општина је у неповољнијем положају у односу на РС (површина шума у својини Републике Српске од шумског фонда износи 982.893ha (77%), а приватних шума без шумског земљишта 281.965ha (22%)). Високе шуме са природном обновом заузимају 6.974,58ha, шумске културе 544,54ha, изданичке шуме, храста китњака и осталих лишћара 10.577,71ha док површине подесне за пошумљавање и газдовање заузимају површину од 62,24ha. Укупне резерве дрвне масе процењене су на 2.667.643m³²⁴. Шумарство предствља значајан ресурс за развој новоградске привреде.

Природне шуме су основа живота на копну. Оне пружају многобројне и разноврсне користи, које се огледају у различитим производима шума. Ове користи се, према *FAO*-у, разврставају се на: производе од дрвета, недрвне производе шума и услужне користи од шума. Општина Нови Град има могућност експлоатације све три наведен користи од шума.

Газдовање шумама (заштита шума од свих врста штета, узгајање шума, кориштење шума и шумског земљишта, изградња и одржавање шумских комуникација и унапређење свих корисних функција шума) остварује се под условима и на начин утврђен Законом о шумама, Законом о заштити биља, Законом о сјемену и садном материјалу, подзаконским актима (уредбама, правилницима, упутствима, шумско-привредним основама, изведбеним пројектима и осталим актима који имају законску основу).

²¹ Закон о шумама (Сл. гл. РС, 75/08) и Правилник о елементима и садржају шумскопривредних основа за државне и приватне шуме (Сл. гл. РС, 52/09)

²² Републичка управа за геодетске и имовинско-правне односе Бања Лука, Подручна јединица Нови Град, 2014.

²³ Информација о газдовању шумама у Федерацији БиХ у 2011. години и плановима газдовања шумама за 2012. годину, Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства, Сарајево 2012. године.

²⁴ ЈП Шуме Републике Српске, Шумско газдинство Приједор, Подаци за привредно подручје „Козарачко“

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Стање шума и шумског земљишта исказано по ширим категоријама показује, према подацима Шумско привредне основе за Шумско привредно подручје "Козарачко", да је, на подручју Општине, највеће учешће категорије изданичних шума и то преко 50%, што је знатно изнад републичког просјека који износи 18,14 %. Удио високих шума са природном обновом, која је носиоц привредног коришћења овог природног ресурса износи ок 37%, што је ниже од републичког просјека 47,15%. Шумске културе чине око 3% док процентуално учешће ове категорије шума на републичком нивоу износи 6,11%.

Постојећа шумовитост општине Нови Град, према подацима добијеним на бази сателитског снимка (CORINE LAND COVER) износи 51,28% (24.084,16 ha). Код високих шума са природном обновом, према врсти дрверта, уочава се на подручју општине преовладавају лишћари (буква у највећем проценту, храст, остали лишћари и племенити лишћари). Буква и храст спадају у квалитетно индустријско дрво.

Унутар административне границе општине Нови Град корисник државних шума је Јавно предузеће шумарства „Шуме РС“ а.д. Соколац, Шумско газдинство „Приједор“, Шумска управа Нови Град, које је такође извршилац стручно-техничких послова у шумама у приватној својини. Републичка инспекција за шумарство врши надзор над газдовањем шумама, као и извршење стручних услуга у овој области те вршење контрола у свим сегментима шумарства.

Табела бр. 76.: Пошумљене површине и просјечна дрвна маса Општине Нови Град

Нови Град	Пошумљено (ha)				Обрасла шумска површ. (укупно, ha)	Просјечна бруто дрвна маса (m ³)	
	у шуми		изван шуме			Лишћа	Четина
	Лишћа	Четина	Лишћа	Четина			
2009	2	0	0	0	18.056	44.097	506
2010	18	1	0	0	18.007	37.043	232
2011	14	0	0	0	18.007	35.859	131
2012	3	1	0	0	18.008	44.860	130
2013	5	0	0	0	18.017	40.717	437

Извор: Републички завод за статистику РС, Статистички годишњак Републике Српске 2014,

Табела бр. 77.: подаци о посјеченој дрвној маси за важећи уређајни период по врстама и сортиментној структури

Буква		Храст		Остали лишћари		Четинари		Укупно	
Обло Техни.	Просто.	Обло Техни.	Просто.	Обло Техни.	Просто.	Обло Техни.	Просто.	Обло Техни.	Просто.
2009. година (нето маса)									
5.144,97	13.932,34	1.050,50	2.439,21	22,48	3.456,93	266,07	120,32	6.484,02	19.948,80
2010. година (нето маса)									
4.269,64	11.738,08	576,87	3.006,57	5,31	1.730,23	103,45	73,31	4.955,27	16.548,19
2011. година (нето маса)									
3.213,56	11.597,16	692,88	2.986,41	45,20	1.920,33	0,00	17,41	3.951,64	16.521,31
2012. година (нето маса)									
4.466,10	14.421,86	620,64	2.212,84	63,25	2.316,34	54,64	41,43	5.204,63	18.992,47
2013. година (нето маса)									
3.644,31	12.129,77	994,75	2.814,62	53,26	2.843,70	88,58	198,18	4.780,90	17.986,27

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Из анализе је видљиво веома добро кориштење дрвне масе четинара (до 2013. године) будући да је просјек удјела обловине у посматраном периоду око 53%, а целулозног дрвета 47%. Ово је један од показатеља правилног управљања шумама четинара у претходном периоду. Код лишћара је ситуација знатно лошија. Удио обловине: буква је само око 25%, храст је 23%, остали лишћари је око 1,5%, док је удио огријевног дрвета буква је само око 75%, храст је 77%, остали лишћари је око 98,5%. Однос целулозног и огријевног дрвета није реалан, а разлог за то је непостојање индустријских капацитета за прераду целулозе лишћара, као ни творница плоча које су у предрадном периоду користиле лишћаре као сировину. Један од проблема је недостатак финалних дрвноиндустријских капацитета у БиХ, РС и Општини, док су инсталирани капацитети за примарну прераду 2,5 до 3 пута већи од могуће производње шумарства. Шумски дрвни сортименти се углавном пласирају на домаће тржиште. Дрвна индустрија се мора преоријентисати и прилагодити на прераду мање вриједних шумских дрвних сортимената примјењујући нове технологије и већу финализацију производа.

На нивоу ЈПШ "Шуме РС" Соколац, од 2004. године формиран је и почео са радом нови организациони дио под називом „Центар за сјеменско-расадничку производњу“ са сједиштем у Добоју који спроводе снабдијевање садницама ШУ Нови Град. У склопу овог организационог дијела налази се Расадник „Горња Пухарска“ у Приједору, одакле се највећим дијелом садницама снабдијева ШУ Нови Град.

У досадашњем кориштењу шума доминантну улогу има производња и кориштење дрвне масе док се осталим могућностима кориштења шума није поклањала довољна пажња. Сакупљање тзв. споредних шумских производа (љекобилје, гљиве, шумски плодови, пужеви итд.) је неорганизовано, али на ову активност у будућности би се могао ставити акценат, јер је привлачно као вид туризма и привреде, а у ту сврху већ се организују удружења која су специјализована за овај вид привреде.

У склопу државне својине којом газдује Шумска Управа Нови Град постоји један локалитет који се може издвојити као еко-туристичко подручје. У питању је лугарница Пошта гдје се налази одјел „Новке Шуме“ које представља потенцијал да се уреди еко туристичко мјесто.

Шумарство и дрвна индустрија су стратешке привредне дјелатности, а дрво је једна од стратешких сировина за Републику Српску. Међутим, на подручју општине Новог Града шумарство и дрвна индустрија су мање заступљене привредне гране.

Главна област шумарства на овом подручју може се усмјерити на производњу шумских дрвних сортимената, као и споредне шумско-узгојни радови и сјеменско-расадничка производња.

Највећи проблем у шумарству представља контрола сјече шума у приватном сектору, гдје се дрво илегално извози. Цијена дрвета је јако ниска, а највеће штету представља продаја техничког дрвета које одлази као јефтина сировина у односу на могући полу-финални или финални производ. Опасност по шуме представљају и пожари. Поред наведеног, један од проблема је повећање деградираних површина у које спадају ниске шуме, шикаре и шибљаци који се јављају након интезивне сјече високих шума. Посебно се односи на приватне шуме, које се интезивно уништавају без процвеса пошумљавања.

Приоритетно би се у општини требало оријентисати на прераду дрвета и извозу производа више финализације. Мада се по овом питању у последње вријеме значајно побољшала ситуација, дошло је до отварања привредних субјеката који се баве производњом поли или финалних производа.

На подручју општине послује неколико привредних субјеката који се баве дрвопрерађивачком дјелатношћу.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Табела бр.78.: Преглед значајнијих привредних субјеката из области дрвопрерађивачке индустрије у општини Нови Град, 2013. године

Предузеће	Претежна дјелатност	Сједиште
"Janjetović comp" д.о.о.	Узгој и искоришћавање шума	Сводна
"Лигно-прогрес" д.о.о.	Производња резане грађе	Благај
Богоћ Комерц д.о.о.	Производња осталих производа од дрвета	Витасавци
"Bos Italy" д.о.о.	Производња амбалаже од дрвета	Доњи Рекани
"МакиС" д.о.о.	Производња осталих производа од дрвета	Доњи Рекани
„Abies Alba“	Производња грађевинске столарије и елемената	Доњи Рекани
„Co Les Trade“ д.о.о.	Шумарство и прерада дрвета	Индустријска зона
„Енернови“ д.о.о.	Прерада пелета	Индустријска зона
"Рога колор"	Производња осталог намештаја, осим столица и седишта	Нови Град
"Lignotehna-co" д.о.о.	Производња осталих производа од дрвета	Нови Град
„Ligno-Una“ д.о.о.	Производња кухињског намештаја, осим столица и седишта	Нови Град
„ХС-ИНВЕСТ“ д.о.о.	Производња осталих производа од дрвета	Пољавнице
„Грађевинарство Лазих“ д.о.о.	Производња грађевинске столарије и елемената	Пољавнице
"ЗЛАТНА ПЧЕЛА" д.о.о.	Производња амбалаже од дрвета	Пољавнице
"Апис" д.о.о.	Производња амбалаже од дрвета	Равнице
„СМ-Екотехна“ д.о.о.	Производња грађевинске столарије и елемената	Равнице
"Браћа Стјепановић"	Производња резане грађе	Радомировац
"Драгос" д.о.о.	Импрегнација дрвета	Чађавица
Предузетници		
Занатско производна и трговинска радња "ЖИР"	Узгој и искоришћавање шума	Нови Град
Занатско-производна дјелатност "Домбрава"	Сјеча дрвета	Нови Град

Извор: Обрада радног тима „ИГ“ на основу података из АПИФ-а РС.

Наведени привредни субјекти имају преко 70% извоза производа у земље Италију, Словенију и Аустрију. Значајна производња се остварује код производње кошница и грађевинске столарије са извозом у Хрватску, Италију, Ирску и Словенију.

Б.ІІІ.2.1.3. Лов и риболов

Подручје општине Нови Град обилује иделаним природним условима за развој лова и риболова.

Некад богата подручја ситном и крупном дивљачи, данас су знатно сиромашније, услед неконтролисаног уништавања. Само путем ригорозних примјена ловачких прописа вратиће нарушену равнотежу природе у обнови срнеће и зечије дивљачи, као и јата фазана и јаребица. Потребно је предузети обимне мјере на обогаћиваеу, одржавању и рационалном кориштењу ловишта, које подразумијева уношење, заштиту и исхрану дивљачи до броја који гарантује природну равнотежу.

На подручју општине Нови Град регистрована су сљедећа Ловачка удружења:

- ЛУ „Лане“ Руднице
- ЛУ „Срндаћ“ Сводна
- ЛУ „Пастирево“ Добрљин и
- ЛУ „Фазан“ Нови Град.

Ловна површина обухвата пољопривредна и шумска земљишта, шуме и воде које представљају просторну, природну и економски заокружену цјелину, гдје постоје еколошки услови за трајан опстанак, размножавање, заштиту и одрживо коришћење ловне фауне, без обзира на врсту власништва над овим природним добрима.

Када је ријеч о површини ловишта, доступни су сљедећи подаци:

- Ловачко удружење „Лане“ Рудице располаже са 11.090 хектара површине ловишта,
- Ловачко удружење „Пастирево“ Добрљин располаже са 8.602 хектара површине ловишта,
- Ловачко удружење „Фазан“ располаже са 16.274 хектара површине ловишта.

Ловна удружења своје активности усмјеравају према заштити и унапређењу дивљачи, унапређењу ловишта изградњом ловно-техничких и ловно-узгојних објеката, унапређење ловне дјелатности примјеном савремених достигнућа науке и структуре, те су потребе удружења везане за наведене активности (уношење дивљачи у ловиште, прихране дивљачи, обрада и засијавање њива, изградња и одржавање ловних објеката, набавка опреме за рад Ловачких удружења, итд.

Ловишта припадају низијском типу. Основне врсте дивљачи су: срна, зец, фазанска дивљач, јаребица пољска, дивља патка и дивља свиња. Миграторне врсте дивљачи: препелица, дивљи голуб, грлица и шумска шљука. Стално заштићена врста дивљачи: видра, вјеверица, саова, рода и гавран. Незаштићена дивљач: лисица, дивља мачка, јазавац, куна, златица, куна бјелица, велика лисица, мала лисица, твор, јастреб, сврака и креја.

Савремено ловно газдовање, као однос човјека и друштва према искоришћавању природних ресурса, у овом случају дивљачи и њених дијелова, мора се заснивати на тзв. економском капацитету ловишта. Економски капацитет ловишта одређује максималан број дивљачи на одређеној ловној површини, која својим условима станишта обезбијеђује здраве и нормално развијене јединке, а које ће уз најповољнији однос полова дати максималан прираст, без причињавања штета у ловишту и његовој околини. Прецизније, економски капацитет ловишта је оптимално бројно стање дивљачи на почетку репродукционог периода тј. оптимална бројност матичног фонда (матичног запата) дивљачи.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Стање ловног фонда у оквиру ловишта је приказано у следећој табели.

Табела бр.79.: Стање ловишта Ловачких удружења општине Нови град

Врста дивљачи 2013/2014	Капаците ловишта (јединке)				
	ЛУ „Лане“	ЛУ „Срндаћ“	ЛУ „Пастирево“	ЛУ „Фазан“	
Срнећа дивљач	240	232	191	200	
Зеца	840	1.197	622	1000	
Фазанска дивљач	400	918	420	400	
Јаребица Пољска	200	396	220	100	
Дивља патка	100	450	/	100	
Дивља свиња	40	30	24	30	
Дивљи вепар	/	/	100	/	
Врста дивљачи	Одстрел (јединке)				
	ЛУ „Лане“	2013/2014		2015/2016	
		ЛУ „Срндаћ“	Могућност кориштења	Одстрел	ЛУ „Пастирево“
Срндаћ	5	32	19	8	17
Зеца	15	112	56	16	40
Јаребица	/	Одстрел се не планира због бројности		/	/
Фазан	13	139	28	40	50
Дивља патка	18	100	Није ловљена	12	/
Дивља свиња	1	19	15	1	10
Дивљи вепар	/	/	/	1	/
Шакал	/	/	/	1	/

Извор: Ловачка удружења општине Нови Град

Ловство треба да се развија у правцу стварања услова за комерцијални лов чијим развојем се подстиче развој и заштита природе, унапређује фонд дивљачи те обезбјеђују средства корисна за различите намјене на руралном простору.

Интегрална заштита и одрживо коришћење ловних ресурса и других комплементарних природних добара општине поуздан је модел (само) запошљавања и тржишног привређивања сиромашног сеоског становништва.

Рибарство

Токови ријека Уна, Сана, Јапра, Војскови и Стрижна, које су највећи водотокови на подручју општине Нови Град, богате су свим врстама слаководне рибе. Рибљи фонд доста је нарушен услед неорганизованог и неконтролисаног риболова, те је потребно уложити додатне напоре у погледу порибљавања и обнове рибљег фонда.

На подручју општине регистровано је Спортско-риболовно друштво „Нови Град“.

Тежиште развоја рибарства у руралним подручјима, поред спортског риболова које има значајну улогу у очувању природне средине, треба дати и комерцијалном рибарству. Спортско-рекреативни риболов привлачи све већи број љубитеља ове врсте активности, те му из тог разлога треба дати већу пажњу и активније га укључити у туристичку понуду.

Б.ІІІ.2.2. Индустија, рударство и енергетика

Б.ІІІ.2.2.1. Индустија

Индустија новоградске општине има стогодишњу традицију. Индустијски развој започео је са дрвном индустијом, давне 1892. године. Послије дрвне индустије почеле су се развијати метална, текстилна и друге индустијске гране. Период послије другог свјетског рата условио је стагнацију у развоју дрвне и металне индустије и бржег развоја текстилне индустије, која је запошљавала највећи број радника и имала највеће учешће у доходку. Прво предузеће у текстилној индустији је основано 1948. године, тако је и настао први производни погон „Сане“.

Развојни пут „Сане“ имао је више периода. Најитензивнији је био у периоду од 1965. до 1972. године којег карактеришу велика инвестициона улагања, усавршавање развојне концепције, производња према захтјевима тржишта, дислокација погона у Босанску Костајницу и сл. То је период када је дошло до изласка на свјетско тржиште, а број запослених је повећан на 1.827 радника. У периоду од 1972. до 1991. године, радило се на развоју маркетинга, отварања нових, дислоцираних погона текстилне индустије и једног погона из области електронске индустије. Пред грађански рат, Сана је имала 8 погона од Костајнице до Санског Моста. Број запослених је износио 3.500 радника, што је износило 52,41% од укупног броја запослених радника новоградске општине. Почетком грађанског рата дошло је до велике стагнације у производњи, изгубљена су инострана тржишта, мала искориштеност постојећих капацитета, недостатак обртних средстава, итд. Процес приватизације започео је још 1990. године, међутим још увијек сам процес приватизације није завршен, што представља једну од препрека за даљим покретањем производње већег обима. Данас, се искориштеност капацитета креће око 20%, и углавном је везан за инострано тржиште, већином је у питању дорада.

Развој дрвне индустије везан је за изградњу прве жељезничке пруге у Босни и Херцеговини Добриљ – Бања Лука, богатством шумом и улагањем аустро – угарског капитала. У Добриљу је основана највећа пилана на Балкану. Пословала је до 1941. године. Развојни пут дрвне индустије од 1960. године наставио је „Лигношперд“ у селу Пољавницама уз жељезничку пругу. Предузеће се бавило производњом шперплоче и фурнира. Захваљујући природним ресурсима, доброј локацији, саобраћајној повезаности и радној снази „Лигношпер“ се брзо развијао, ширећи производни програм и број запослених, па је 1991. год. у њему радило 946 радника. Послије ратних дешавања, предузеће је пословало као ОДП „Лигношпер“. Производња се одвијала у три производне јединице: канцеларијски намјештај, полуфинална производња и интеријер. „Лигношпер“ данас не ради.

У послеријатном периоду ситуација је у индустијском сектору привреде доста измијењена у односу на предратни период у негативном смислу. На подручју општине у два наведена предузећа било је више запослених него што је данас укупно запослено радника на подручју цијеле општине.

Индустија на подручју општине Нови Град обрађена је на основу података Републичког завода за статистику – Републике Српске, а на основу Годишњег извјештаја индустије ИНД–21 којег подносе сва активна предузећа из Пословног регистра чија је вриједност продаје производа већа од 100.000 КМ или број запослених већи од пет. Подаци о произведеним и продатим количинама индустијских производа прикупљени овим путем подносе предузећа чија је претежна дјелатност по Класификацији дјелатности БиХ 2010 разврстана у подручја: Б - Вађење руда и камена, Ц – Прерађивачка индустија, Д – Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, Е – Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине (грана 38.3). Подаци обухватају и резултате активности јединица које се баве индустијском производњом, а налазе се у саставу неиндустијских предузећа.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Табела бр.80.: Број пословних субјеката и запослених према подручјима КД у индустрији

Општина Нови Град												
Год.	Укупно Подручја КД	Подручја КД Б+Ц+Д+Е	Укупно запослени	Запослени Б+Ц+Д+Е	Подручја КД ²⁵				Број запослених по КД-у			
					Б	Ц	Д	Е	Б	Ц	Д	Е
2008	348	80	4.445	929	1	76	3		120	682	127	
2009	368	84	4.130	927	1	80	3		120	680	127	
2010	384	90	4.012	882	1	86	3		116	639	127	
2011	391	95	3.890	751	1	91	3		99	522	130	
2012	405	98	3.842	788	1	90	1	6	54	543	90	101
2013	421	102	3.658	741	1	94	1	6	46	507	88	100

Извор: Обрада радног тима „ИГ“ података Републичког завода за статистику РС, Статистички годишњак 2014., 2013, 2012, 2011, 2010, 2009. године

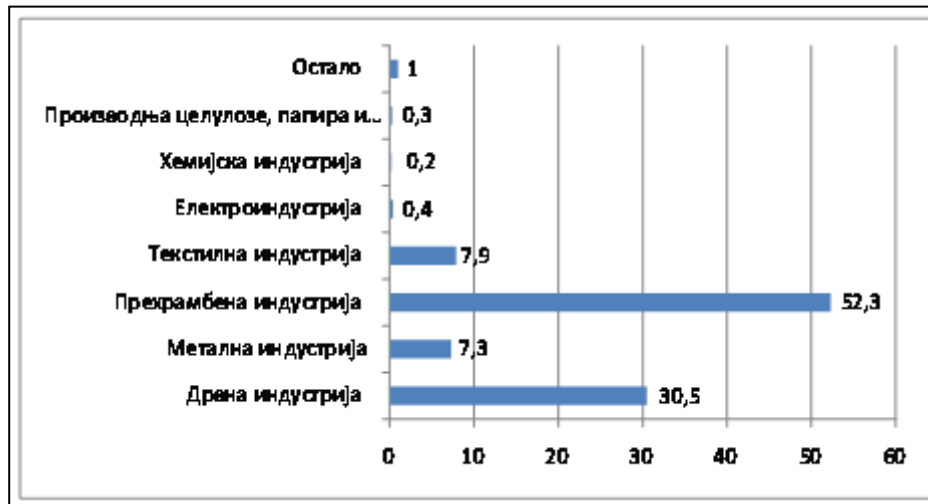
Према расположивим подацима у посматраном периоду дошло је до повећања броја привредних субјеката, док када су у питању запослени уочава се смањење броја запослених. Према наведеном, пораст броја привредних субјеката није довео и до реципрочног повећања запослених. У 2013. години уочава се да број пословних субјеката у индустрији учествује са 24,22% од укупног броја пословних субјеката на подручју Општине, а учешће запослених износи 20,26%. Управо ови подаци указују да је индустрија значајан покретач привредног развоја општине Нови Град. У сектору Д и Е, дошло је до повећања броја привредних субјеката у односу на 2008. годину, као и броја запослених.

Када је у питању Ц - Перађивачка индустрија дошло је до повећања броја пословних субјеката. Значајно је напоменути да је у 2013. години регистрован већи број привредних субјеката у односу на 2008. годину, док са друге стране дошло је до опадања броја запослених. Овакво стање указује на отварање већег броја мањих привредних субјеката.

Према наведеним подацима, на подручју општине послује 94 пословна субјекта у дјелатности прерађивачке индустрије, што представља удио од 22,33% од укупног броја пословних субјеката. У овој дјелатности запослено је 507 радника, што је 13,06% од укупног броја запослених.

Према сектору дјелатности МСП, према броју привредних друштава (22,33%) и броју запослених (13,86) прерађивачки сектор налази се на другом јесту иза Трговине на мало и велико; поправка моторних возила и мотоцикала. У укупном приходу привреде на подручју општине Нови Град прерађивачка индустрија је такође на другом мјесту са 24,02% учешћа, иза Трговине на мало и велико; поправка моторних возила и мотоцикала.

²⁵ Према новој КД БиХ из 2010. у 2012. години, Д – Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација и Е – Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине, се посматрају као одвојене привредне гране. 2011., 2010., 2009. и 2008. обрађене су по старој класификацији (КД БиХ).

Графикон бр.07.: Остварени приход у прерађивачкој индустрији за 2012.год.

Када посматрамо структуру прихода унутар прерађивачке индустрије, можемо видјети како највећи проценат заузима прехранбена индустрија са 52,30%, док је хемијска индустрија у 2012. години остварила најмањи приход од 0,2% у укупном приходу прерађивачке индустрије.²⁶

Просторни распоред Прерађивачке индустрије анализираће се према подацима АПИФ-а, пошто се истим располаже. Према наведеним подацима регистрована су укупно 66 предузећа, од тога 46 активних, 15 активних/неактивних и 5 неактивних.

Табела бр.81.: Просторни размјештај значајнијих привредних субјеката у области индустрије на подручју општине Нови Град, 2013. године

Сједиште	Дјелатност	Број привредних субјеката (активна)
Благај Јапра	Производња осталих производа од дрва, производа од плута, сламе и плетарских материјала	1
Благај Ријека	Рециклажа нематалних отпадака и остатака	1
	Производња резане грађе	1
Чађавица	Импрегнација дрвета	1
	Производња везних елемената, вијачних производа, ланаца и опруга	1
Добрљин	Производња тешке конфекције	1
	Производња везних елемената, вијачних производа, ланаца и опруга	1
Доњи Ракани	Производња амбалаже од дрвета	1
	Производња осталих производа од дрвета	1
	Производња грађевинске столарије и елемената	1
	Производња готове хране за узгој животиња	1
Љешљани	Производња минералне воде	1
Мала Крупска Рујишка	Производња тешке конфекције	1
Нови Град	Производња освежавајућих пића	1
	Производња вина из свежег грожђа	1
	Производња зачина и других додатака храни	1

²⁶ Стратегија развоја општине Нови Град 2011- 2015, Ревизија, Нови Град, јул 2014. године.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izzg@blic.net

	Прерада чаја и кафе	1
	Производња сапуна и детерџента, препарата за чишћење и полирање	1
	Производња рубља	2
	Производња радне одеће	1
	Производња остале одеће осим шивање по мјери	1
	Производња осталог намештаја, осим столица и седишта	1
	Производња кухињског намештаја, осим столица и седишта	1
	Производња осталих производа од дрвета	1
	Производња осталих производа од бетона, цемента и гипса	1
	Ковање, пресовање, штанцовање и ваљање метала: металургија праха	1
	Постављање цевних инсталација	1
	Производња телевизијских и радио - пријемника, апарата за снимање и репродукцију звука или слике и производња пратећег прибора	1
	Производња опреме за дистрибуцију електричне енергије и управљачке опреме	1
	Производња електронских лампи и цеви и других електронских компонената	1
	Штампање, на другом месту непоменуто	1
	Производњу, трговину и услуге	1
Петковац	Производња млинских производа	1
Пољавнице	Производња грађевинске столарије и елемената	1
	Производња металних конструкција и дјелова конструкција	1
	Производња металних конструкција и њихових дијелова	1
	Производња производа од бетона за грађевинске сврхе	1
	Производња осталих производа од дрвета	1
Радомировац	Производња резане грађе	1
Равнице	Производња амбалаже од дрвета	1
	Производња грађевинске столарије и елемената	1
Рудице	Производња, обрада, хлађење и замрзавање живинског и зечијег меса	1
Сводна	Производња рубља	1
Витасавци	Производња осталих производа од дрвета	1
УКУПНО		46
Сједиште	Дјелатност	Број привредних субјеката (активна/неактивна)
Благај Ријека	Производња осталих стандардних металних производа, на другом месту непоменуто	1
Добрљин	Производња осталих текстилних тканина	1
Доње Водичево	Рециклажа нематалних отпадака и остатака	1
Хозићи 2	Производња резане грађе	1
Матавази	Производња резане грађе	1
Нови Град	Ливење гвожђа	1
	Производња грађевинске столарије и елемената	2
	Производња рубља	1
	Производња остале одеће	1
	Производња канцеларијског намештаја и намештаја за трговине, осим столица и седишта	1
	Прерада чаја и кафе	1
	Производња млинских производа	1
	Производња контролних и мерних инструмената и апарата, осим опреме за управљање у индустријским процесима	1

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Равнице	Производња остале одјеће шиване по мјери	1
УКУПНО		15
Сједиште	Дјелатност	Број привредних субјеката (неактивна)
Матавази	Производња резане грађе	1
Нови Град	Производња канцеларијског намештаја и намештаја за трговине, осим столица и седишта	1
Пољавнице	Производња осталих производа од дрвета	1
Индустријска зона Пољавнице	Производња производа од азбеста, графита и осталих неметалних минерала на другом месту непоменуто	1
Сводна	Производња предмета за грађевинарство од пластичних маса	1
УКУПНО		5

Извор: Обрада аутора према подацима Административне службе општине Нови Град, АПИФ-а, 2015. године

Према подацима из табеле уочава се да је највећа концентрација привредних субјеката из обласки индустрије у насељеном мјесту Нови Град, такође и у насељеним мјестима Пољавнице и Доњи Ракани. Индустрија на подручју општине представља дјелатност која запошљава значајан број радника.

Општина Нови Град располаже значајним минералним сировинама, шумским богатством, плодним земљиштем и питком водом, што уједно представљају сировине за будућим интензивнијим развојем индустрије, а која уједно представљају највеће богатство у 21. вијеку. На бази таквих ресурса и традиције у индустријској производњи могуће је развијати прерађивачку, текстилну, дрвну, грађевинску и металну индустрију.

Б.ИИ.2.2.2. Рударство

На подручју општине Нови Град регистрована су и релативно велика налазишта различитих минералних сировина од којих су најзначајнија налазишта гипса, доломита, кречњака и мрког угља. Укупне прорачунате резерве гипса износе 13.600.000 тона, доломита 104.500.000 тона и кречњака 14.100.000 тона. На лежишту мрког угља Љешљани укупне резерве истраживаног и ширег подручја износе 21.000.000 тона. Лежиште угља прати и лежиште бентонита, једног од најинтересантнијих неметала за данашњу индустрију. Укупне резерве овога неметала су процјењене на 6.500.000 тона. У мањим количинама постоје и залихе кварцног пијеска (25 мил. тона), барита (1,4 мил. тона) и шљунка (115.000 м³). Поред наведених минералних и рудних сировина утврђене су, али и недовољно истражене залихе лапорца, украсног камена и гвоздене шљак²⁷.

Детаљнија анализа стања и могућности из области руда и других минералних ресурса налази се у дијелу текста о Природним ресурсима.

На подручју општине Нови Град, послују четири привредна субјеката која се баве експлоатацијом минералних сировина: „Јапра“ АД, „Приједорпутеви“ АД, „Слатина“ д.о.о. и „Водовод и канализација“ АД. Истражни радови за минералне ресурсе одобрени су Рјешењем о одобравању истраживања слиједећим привредним субјектима: „Браћа Шудић“ д.о.о., „Бакс“ д.о.о. и „Гачићинтеркоп“ д.о.о.. „Привредни препород“ д.о.о. потписан Уговор о концесији за кориштење мрког угља и бентонита на лежишту Љешљани.

²⁷ Геоменаџмент у функцији коришћења и развоја минералних ресурса љубијске металогенетске области, Др Ранко Цијић, Рударски институт Приједор, Приједор 2004.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Привредни субјекти који се баве експлоатацијом минералних сировина:

- „Јапра“ АД – врши експлоатацију минералних сировина у складу са законом о концесијама према информацији Министарства индустрије, енергетике и рударства Републике Српске (број 05.02/31-228/12).
  - Експлоатација доломита на локалитету Блатна (Привремено ријешење којим се одобрава експлоатација (УЛ/1-03/1-31-164/04);
  - Експлоатација кречњака на локалитету Дервиш Кула (Привремено ријешење којим се одобрава експлоатација (УЛ/1-06-310-29-3/05);
  - Експлоатација гипса на локалитету Петковац (Привремено ријешење којим се одобрава експлоатација (УЛ/1-06-310-29-2/05);
- „Приједорпутеви“ АД - врши експлоатацију ломљеног камена и пјеска на локалитету Бекићи Сводна, правни основ за кориштење је Привремено ријешење којим се одобрава експлоатација (УЛ/1-03/1-31-164/04);
- „Слатина“ д.о.о Љешљани - врши експлоатацију термоминералне воде на локалитету Љешљани, одобрен елаборат којим се потврђују геолошке резерве за предузеће „Козарапревоз“ АД Нови Град;
- „Водовод и канализација“ АД - врши експлоатацију слатке воде (воде за пиће) у сврху снабђивања становништва питком водом. На подручју општине постоје бројни локални водоводи приватног карактера чија експлоатација није регулисана према важећим прописима а представља наслијеђе из прошлих времена. Интенција је да се ови водоводи интегришу у оквир предузећа „Водовод и канализација“ АД у смислу регулисања права на експлоатацију и контроле исправности за људску употребу.

Истражни радови за минералне ресурсе:

- „Браћа Шудић“ д.о.о. Нови Град – истраживање лежишта доломита, доломитне дробине и пјеска на локалитету „Миљевића мајдан“ на основу Рјешења о одобравању детаљних геолошких истраживања број 05.07/310-211/14;
- „Вакс“ д.о.о. Нови Град – истраживање лежишта архитектонско-грађевинског камена на локалитету „Чађавица“ код Новог Града, на основу Рјешења о одобравању детаљних геолошких истраживања број 05.07/310-200/14;
- „Гачићинтеркоп“ д.о.о. Нови Град – истраживање лежишта доломита, доломитне добрине и пијеска на локалитету „Скакавац“, на основу Рјешења о одобравању детаљних геолошких истраживања број 05.07/310-276/14;

„Привредни препород“ д.о.о. Бања Лука има потписан Уговор о концесији за кориштење мрког угља и бетонита на лежишту Љешљани са Министарством индустрије, енергетике и рударства Републике Српске (број 05.07/310-304/12). У току су припремни радови на експлоатацији.

Рудна и минерална богатства имају широку примјену у привреди, односно у различитим гранама индустрије: грађевинској индустрији, индустрији цемента, медицине, хемијској индустрији, пољопривреди, индустрији хартије, стакла и кречњачко-силикатних фасадних опека, и др.

Према свему наведеном на подручју општине минерални ресурси су разноврсни и у значајним количинама, са акцентом на рационално кориштење. Рудна и минерална богатства су значајна за задовољавање потреба ширег географског простора. Акцент се ставља на руду доломита, гипса, грађевинског камена и пијеска, мрког угља, кречњака и термоминералне воде. Потребно је створити предпоставке за рационално кориштење наведених ресурса, као и даљу модернизацију и финализацију производње која захтијева запошљавање већег броја радника, као и стручњака. Приорите је да се рудна богатства користе као сировинска база индустрије Републике Српске, а дјелимично као сировинска база ширег окружења.

Б.ІІІ.2.2.3. Енергетика

За развој земље, региона или општине одлучујућу улогу има добро организовано снабдијевање енергијом, јер нема привредне гране која директно или индиректно не зависи од овог сектора. Посебно сложен задатак представља снабдијевање урбаних цјелина енергијом, као и великих привредних субјеката, јер је ријеч о великим потрошачима енергије који у свом сложеном механизму имају захтијеве који врло често један другог искључују. Енергетика треба да се посматра као средство бржег и ефикаснијег друштвено-економског развоја.

Електро - дистрибутивна мрежа на подручју општине износи 1.466km у средњем и ниском напону. Број трансформаторских станица је 298km од чега је 296 TC 20(10)/0,4kV.

Континуирано се врше улагања у изградњу и санацију инфраструктуре електро мреже тако да се укупна ситуација везана за квалитет и континуитет испоруке електричне енергије потрошачима може оцијенити као веома задовољавајућа. У прилог овој чињеници иде и то да је РЈ „Електродистрибуција Нови Град“, у 2013. години завршила радове, а у току су и завршне припреме за прелазак градског подручја и приградских насеља са 10-киловолтног на 20-киловолтно напајање. На овај начин ће бити обезбијеђено сигурније и квалитетније напајање електричном енергијом и смањени губици, односно комплетна електро мрежа на градском подручју ће бити стабилнија.

Б.ІІІ.2.2.4. Саобраћај

По уставу Републике Српске и Босне и Херцеговине, цјелокупна инфраструктура је власништво ентитета, што значи да је комплетна саобраћајна инфраструктура на подручју РС власништво РС. Сходно томе, развој, одржавање, експлоатација, задуживање, концесије и управљање (газдовање) инфраструктуром су у надлежности Народне скупштине РС или органа кога она овласти.

Анализа стања саобраћајне инфраструктуре на подручју општине детаљније је разрађена у дијелу о инфраструктури - саобраћај. Анализа треба да оцјени стање и понашање саобраћајног система данас, као и прогнозе и оцјене понашања система за планирану намјену и кориштења простора за поменуту општину у будућности. Подаци прикупљени за израду овог документа, представљају значајан извор информација за просторно и друштвено-економско планирање за дату средину, при чему је за будућа истраживања потребно ограничено ажурирање прикупљених података, што чини једну од претпоставки за остварење планског развоја.

Друмски саобраћај – Инфраструктура је основни елемент кооперације и координације, гдје још увијек има мјеста и разлога за унапређење сарадње, док неке гране привреде, као што су трговина, енергетика, водoprивреда, транспортна привреда и дјелимично туризам, по природи ствари захтијевају виши степен кооперације. Нови Град налази се на ифраструктурном коридору „Сјеверног развојног појаса“ – од границе Републике Србије, од Бијељине до Новог Града, односно Републике Хрватске, у којем су смјештени значајни демографски, привредни и природни ресурси у три регије, на једној, те сви видови постојеће и планиране саобраћајне, енергетске, водoprивредне и телекомуникационе инфраструктуре, на другој страни. Изградњом инфраструктуре стимулисаће се развој, интегрисати и повезати са околним простором и минимизирати негативни утицаји.

Аутопутски правац Нови Град – Бањалука – Бијељина, са краком Бањалука – Градишка, има изузетан значај у смислу односа са Коридором X. Према томе, по значају за Републику Српску, а када је у питању транспортни и друштвено-економски аспект издвајају се два главна правца, на којима се и одвија већи дио транспорта. То су тзв. „сјеверни правац“, који се протеже од границе Хрватске, Новог Града преко Приједора, Бање Луке, Дервенте, Модриче, Брчког и Бијељине до границе са Србијом и тзв. „источни правац“, који се пружа од Бијељине до Требиња, одакле се

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

раздваја према границама Хрватске и Црне Горе. Дужина „сјеверног правца“ је око 335 km, а „источног правца“ око 390 km.²⁸

Друмски саобраћај у Новом Граду је најразвијенији вид саобраћаја по распрострањености инфраструктуре, обиму превоза путника и робе, укупном тржишном учешћу, прилагодљивости потребама корисника и учесталости. Пошто, друмски саобраћај на подручју Општине чини основни вид транспорта робе и путника, у наредном периоду основни циљ мора бити у надоградњи постојећег система саобраћајница, по утврђеном приоритету тако да оне у будућности стварају неопходне предуслове за унутрашњи развој Општине и њено повезивање са окружењем. Повезивањем територијалног подручја у ширу регију у првом реду преко добрих и функционалних саобраћајница, ствара се основни предуслов за економски развој.

Укупна километража свих путева на подручју општине износи 536,62 km, од чега је 414.62 km локалних путева и 122 km магистралних и регионалних путева.

Одржавање путева и улица се врши према ПЛАН-у одржавања и заштите локалних и некатегорисаних путева и улица на подручју општине, а које усваја Скупштина општине Нови Град. У прву групу приоритета за одржавање спадају локални путеви који служе за одвијање аутобусног саобраћаја, док другу групу приоритета чине остали јавни путеви и некатегорисани путеви.

Када се анализира улога саобраћаја у привредним токовима од великог значаја је и степен моторизације. Брзи развој аутомобилске индустрије, модернизација путева и потреба за што бржим и флексибилнијим обликом превоза, у погледу мобилности и нивоа услуге, условила је знатан раст броја путничких и теретних аутомобила. Док се густина и квалитет путне мреже споро побољшавају, број возила на путевима расте, што може стварати озбиљне проблеме у саобраћају, нарочито по питању загушења и ометања транзитних токова у зонама већих урбаних целина.

Према подацима Статистичког завода Републике Српске на подручју општине Нови Град у 2013. године регистровано је 5.898 возила.

Табела бр.82.: Регистрована возила у општини Нови Град

Год.	Мотоцикли, трицикли и четвороцикли	Путнички аутомобили	Аутобуси	Теретно возило	Прикључно возило	Остала возила	Укупно
Нови Град							
2011	156	4.690	25	342	197	204	5.614
2012	139	4.711	23	326	184	346	5.729
2013	151	4.806	22	349	184	386	5.898
Република Српска							
2011	6.727	252.293	1.413	26.697	9.923	9.176	306.229
2012	7.869	261.603	1.411	26.802	9.781	11.231	318.697
2013	8.473	269.257	1.444	27.402	10.255	13.439	330.270

Извор: Статистички годишњак 2013., Републички завод за статистику Републике Српске

²⁸ Измјене и допуне Просторног плана Републике Српске до 2025. Године, приједлог, 2014. Урбанистички завод Републике Српске, 200-203.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

На подручју општине долази до повећања броја возила, што је уједно случај и са путничким и теретним. Од укупног броја возила 5.898, 81,49% чине путничка возила и 5,92% теретна возила. Када су у питању путничка возила исти тренд билежи се и на републичком нивоу (81,53%), док је проценат теретних возила већи на републичком нивоу (8,3%).

Жељезнички саобраћај – би требало да буде основа транспортног система (поготово када се говори о транспорту робе) и стабилан подсистем, који пружа јефтин и сигуран превоз током цијеле године, високе поузданости по свим временским приликама, са пуним комфором и удобношћу путницима и великим капацитетом за масовни превоз робе и путника. Жељезнички саобраћај на територији РС је успостављен 01.12.1872. године, пуштањем у рад пруге Добрљин-Бања Лука.

Жељезнички саобраћај у РС је на ниском нивоу, како у погледу инфраструктуре тако и у погледу просторне развијености. Тренутно је заступљенији теретни саобраћај, што намеће потребу за квалитетнијом мрежом пруга али и изградњом квалитетнијег робно-транспортног терминала.

Пружне дионице Босне и Херцеговине формирају три главне пруге, на једној од њих налази се Нови Град: Нови Град – Бањалука – Добој – Живинице – Зворник. - Прелазне станице које повезују жељезнички саобраћај Републике Српске са жељезницама Републике Хрватске су: Шамац/Славонски Шамац, Брчко/Дреновци и Добрљин/ Волиња.

Табела бр.83.: Промет робе и путника по жељезничким станицама

	Ред. бр. станице	Промет робе у тонама				
		2009	2010	2011	2012	2013
Република Српска		2.244.755	2.852.554	2.688.229	3.327.143	3.937.692
Нови Град		11.613	80.192	44.001	54.615	38.245
Нови Град	1	2.504	31.017	2.990	1.008	7.822
Добрљин	2	3.102	41.554	40.273	48.131	24.672
Равница	3	0	0	0	0	0
Сводна	4	0	0	0	0	0
Благај	5	4.202	5.303	738	0	0
Блатна	6	1.805	0	0	5.476	5.751
Руднице	7	0	0	0	0	0
	Ред. бр. станице	Број отпутовалих путника				
		2009	2010	2011	2012	2013
Република Српска		364.477	321.684	230.851	225.802	188.839
Нови Град		39.341	34.836	23.578	25.137	20.782
Нови Град	1	32.145	28.252	19.191	20.995	18.381
Добрљин	2	2.758	2.419	1.472	1.745	1.271
Равница	3	732	1.086	664	634	413
Сводна	4	1.327	831	604	643	517
Благај	5	787	583	346	318	200
Блатна	6	1.425	1.571	1.238	766	0
Руднице	7	167	94	63	36	0

Извор: Републички завод за статистику РС, Статистички билтен, Саобраћај и везе, бр.7, 2014

Промет робе жељезницом на Републичком нивоу био је већи у 2013. години у односу на 2009. годину, што указује да постоји значајна потреба за превозом робе жељезницом. Међутим, када је у питању жељезничка станица Нови Град, треба напоменути да се количина превезене робе смањује у посматраном периоду и да не прати исти тренд као на републичком нивоу.

Према наведеним подацима уочава се да се промет путника у посматраном периоду на нивоу Општине значајно смањено и да превоз путника жељезницом значајно губи на значају. Исти тренд смањења превоза путника жељезницом уочава се и на републичком нивоу. Повећање улоге жељезничког саобраћаја у развоју привреде општине и осталих дијелова РС, захтијева модернизацију жељезничке мреже јер је њено садашње стање, у техничком погледу, далеко испод европског просјека.

Гранични прелаз - Највећи дио међународног путног саобраћаја из Новог Града се одвија преко граничног прелаза Нови Град (БиХ) - Двор (ХР), док је од осталих граничних прелаза значајних за локацију неопходно поменути и гранични прелаз за превоз путника и превоз терета Градина (БиХ) - Јасеновац (ХР) удаљен 60 km од Новог Града, гранични прелаз за промет воћа и поврћа, као и утврђивање усклађености са тржишним стандардима Изачић (БиХ) - Личко Петрово Село (ХР) удаљен 80 km, те гранични прелаз са свим инспекцијским контролама Градишка (БиХ) - Стара Градишка (ХР) на удаљености од око 90 km.

Поштански саобраћај – Носилац организације, рада и развоја поштанског саобраћаја у РС је Предузеће за поштански саобраћај АД Бањалука (Поште Српске), које покрива простор од 24,983 km² Републике Српске, са јако добром разуђеношћу, од главног града, преко мањих градова до мјесних заједница, села и засеока.

Поштански саобраћај се одвија путем једне јединице поштанске мреже и то у насељеном мјесту Нови Град.

Саобраћај у функцији развоја привреде

Очекивани убрзани развој путне привреде у Републици Српској, као и на подручју општине Дервента, који подразумијева побољшање и развој свих фрагмената мреже путева биће основа за убрзан и стабилан развој путне привреде у наредном периоду. Ефекат сталног унапређења и усавршавања друмског саобраћаја, у економском погледу, огледа се у поспијешивању размјене добара, доприносу стабилизацији и изједначењу цијена, проширењу територије за снабдијевање одређених тржишта и тиме валоризације земљишта, обезбјеђењу територијалне подјеле рада, подстицању повећања производње, повећању конкурентности, оживљавању природних производних центара и др. Позитиван вишеструки индиректан утицај развоја и модернизације саобраћајне инфраструктуре, огледа се и у развоју других привредних грана као што су туризам, трговина, угоститељство, пољопривреда, индустрија, итд. Такође, створили би се бољи услови за стране инвеститоре и бољу саобраћајну повезаност са регионом и Европом. Подручје саобраћаја је значајан учесник у спољнотрговинској размјени.

Нови Град има добар геосаобраћајни положај, такође потребно је и даље улагати у развој саобраћајне инфраструктуре, магистралних, регионалних и локалних путева, посебно изградња аутопута Нови Град-Бијељина, имаће вишеструке индиректне утицаје на развој привреде Општине.

Табела бр.84.: Опис параметара саобраћаја и веза на подручју општине Нови Град

Параметри	2010	2011	2012	2013
Број привредних субјеката	28	27	30	30
Број запослених	732	710	499	514
Укупан приход	14.650.211	11.339.641	7.318.079	11.964.360

Извор: Обрада радног тима „ИГ“ на основу података Републичког завода за статистику и Административне службе Нови Град.

*у 2012. и 2013. години заједно су обрађене Н саобраћај и складиштење и Ј – информације и комуникације, како би било упоредиво са старом КД БиХ

Процентуално учешће саобраћаја и веза у укупном броју предузећа на подручју општине је 7.13%, а у саобраћајној дјелатности је у 2013. години било запослено 514 радника, што је 14,05% од укупног броја запослених на подручју општине. Ови подаци нам указују да је саобраћај радно активна дјелатност која запошљава значајан број радника. Међутим, треба напоменути да број запослених у саобраћају је пратио стопу раста укупно запослених. У 2013. години три дјелатности је остварило добит у износу од 90,85% укупног прихода, док се саобраћај и везе налазе на трећем мјесту са 7,23% удјела, иза трговине на мало и велико и прерађивачке индустрије, по основу оствареног прихода.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Према наведеном, област саобраћаја и веза представља веома значајну дијелатност, која би у будуће требала да заузима значајно мјесто у укупном развоју привреде на подручју општине.

Табела бр.85.: Просторни размјештај значајнијих привредних субјеката у области саобраћаја и комуникација на подручју општине Нови Град, 2013. године

Сједиште	Дјелатност	Број привредних субјеката (активна)
Добргљин	Цевоводни транспорт	1
Доње Водичево	Превоз робе у друмском саобраћају	2
Нови Град	Превоз робе у друмском саобраћају	4
	Превоз путника у друмском саобраћају	2
	Острали превоз путника у копненом саобраћају	3
	Активност других посредника у саобраћају	2
	Друштво са ограниченом одговорношћу за производњу, прераду, транспорт и услуге	1
	Емитовање телевизијског програма	1
УКУПНО		16
Сједиште	Дјелатност	Број привредних субјеката (активна/неактивна)
Доње Водичево	Превоз робе у друмском саобраћају	1
Нови Град	Активност других посредника у саобраћају	4
	Острали превоз путника у копненом саобраћају	3
	Превоз робе у друмском саобраћају	1
Соколиште	Превоз робе у друмском саобраћају	1
УКУПНО		10
Сједиште	Дјелатност	Број привредних субјеката (неактивна)
Нови Град	Активност других посредника у саобраћају	1
УКУПНО		1

Извор: Обрада аутора према подацима Административне службе општине Нови Град, АПФ-а, 2015. године

Највећи број фирми из ове области налази се у насељеном мјесту Нови Град.

Термоенергетика – На подручју општине „Нови Град“, не постоји изграђен инфраструктурни систем за даљинско снабдијевање објеката топлотном енергијом, како стмбених тако и привредних објеката.

Б.ІІІ.2.2.5. Телекомуникације

Телефонски саобраћај је у протеклом периоду (уназад десет година) доживио нагли развој, увођењем могућности кориштења мобилне телефоније, покривањем великог дијела територије општине сигналом. На подручју општине дјелују три мобилна оператера и то М:тел, БХ Телеком и ХТ Еронет.

На подручју општине поред услуга телефоније омогућено је и пружање широкопојасних услуга: ADSL i IPTV (интернет и телевизија).

Телекомуникациона инфраструктура, као основ привредног и друштвеног развоја на савременим основама, развијена је и разграната широм територије Републике Српске, али и на подручју Нови Град. Рационализација телекомуникационог саобраћаја и фиксне телефоније такође је допринијела ефикаснијем систему телекомуникација, а изградња мреже оптичких каблова већег капацитета као и дигиталних комуникационих чворова знатно је унаприједила и модернизовала систем.

Б.ІІІ.2.3. Грађевинарство

Грађевинском дјелатношћу бави се више предузећа од којих је неким то основна дјелатност, а другима споредна дјелатност. Наведеним пословима баве се предузећа за грађевинарство и стамбено-комуналне дјелатности.

Табела бр.86.: Просторни размјештај значајнијих привредних субјеката у области грађевинарства на подручју општине Нови Град, 2013. године

Сједиште	Дјелатност	Број привредних субјеката (активна)
Блатна	Малтерисање	1
Доње Водичево	Општи машински радови	1
Нови Град	Груби грађевински радови и специфични радови нискоградње	2
	Производња производа од бетона за грађевинске сврхе	1
	Рушење и разбијање објеката; земљани радови	1
	Постављање цевних инсталација	1
	Пројектовање грађевинских и других објеката	1
УКУПНО		8
Сједиште	Дјелатност	Број привредних субјеката (активна/неактивна)
Горњи Ракани	Општи машински радови	1
Нови Град	Високоградња	1
	Груби грађевински радови и специфични радови нискоградње	1
	Општи машински радови	1
Рудице	Грађевинарство	1
УКУПНО		5
Сједиште	Дјелатност	Број привредних субјеката (неактивна)
Нови Град	Груби грађевински радови и специфични радови нискоградње	2
УКУПНО		14

Извор: Обрада аутора према подацима Административне службе општине Нови Град, АПИФ-а, 2015. године

Највећи број фирми из области грађевинарства налазе се у насељеном мјесту Нови Град.

Новоградске грађевинске фирме како би опстале и успјеле да прошире пословање, потребно је да траже тржишта и на регионалном нивоу, земљама које нас окружују и шире. Потребно је да се користи домаћи грађевински материјал, који је доступан на тржишту: камен, шљунак, пијесак, креч, печени гипс; бетонски производи (бетонске цијеви, свјежи бетон, фасадни малтери, шупљи блокови, монта и уложне цигле); опекарски производи (цигле и цријеп) као и обрада камена.

Б.ІІІ.2.4. Водопривреда

Воде су опште добро и налазе се под посебном заштитом Републике Српске. Унутар оквира својих надлежности, Република Српска и јединице локалне самоуправе управљају водним добром, као добром од општег интереса и штите га од оштећења, уништења или несавјесног и незаконитог кориштења, у складу са Законом о водама.

Водопривреда је дјелатност којом се на интегралан начин управља водама и којом се спроводе припадајуће услужне дјелатности. Интегрално подразумјева обједињавање свих аспеката који се у дјелатности појављују, као што су интегрално управљање водним ресурсима, коришћење вода, заштита од штетног дјеловања вода, заштита вода, уређење водотока, других водних тијела и јавног добра, финансирање управљања водама и институционално организовање.

Однос према води може да буде мјерило квалитета одрживог развоја неког подручја. Неопходно је проводити максималну рационализацију потрошње воде, вишеструко коришћење воде и квалитетно пречишћавање употребљених вода и њихово враћање у водоток у стању у каквом су и узете.

Водоснабдијевање и одвођење отпадних вода – Детаљнија анализа водоводног система дата је у дијелу Инфраструктура – Хидротехника, у овом дијелу текста водоснабдијевање ће се анализирати са привредног аспекта.

Услуге снабдјевања становништва питком водом и одводње отпадних вода из домаћинства врши КП „Водовод и канализација Нови Град“. А.Д. У 2013. години у предузећу је било запослено 40 радника.

Табела бр.87.: Број прикључака на локалним водоводним системима, Нови Град, 2014. година

Ред. Бр.	Категорија потрошача	Рашће	Радомировац	Чађавица III	Блатина	
1	домаћинства	87	11	17	118	
2	непривреда	1	1	1	1	
3	привреда	0	0	0	2	
Укупно		88	12	18	121	
					УКУПНО:	239

Извор: Комунално предузеће „Водовод и канализација“ а.д. Нови Град

Укупан број свих прикључака на јавној водоводној мрежи у 2014. години је 4.840 (потрошач-испостављених рачуна), од којих је 4.601 на централном водоводном систему, а 239 на локалним водоводним системима.

У 2014. години извршено је прикључивање 310 нових корисника на водоводни систем од чега је 6 корисника на локалним водоводним системима, а 304 кприсника на централном водоводном систему. Повећање броја корисника на централни водоводни систем дошло је услед проширивања водоводне мреже у насељима Поњавнице, Равница и Горње и Доње Водичево.

Снабдјевеност потрошача у граду је континуирана током читаве године, гдје се прекиди дешавају у кратким временским интервалима за вријеме отклањања кварова на цјевоводима. Квалитет воде у градском систему задовољава прописе о квалитети воде по питању хемијске и бактериолошке исправности.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Табела бр.88.: Карактеристике водоводне система општине Нови Град

Ред. бр.	О П И С	ј. м.	2010	2013	Коментар
			Кол.	Кол.	
1	Производња воде	m ³	1.155.460	1.420.626	
2	Потрошња воде	m ³	490.029	534.399	Фактурисане количине потрошачима
2.1	Грађани	m ³	437.062	470.099	
2.2	Привреда, установе и занатство	m ³	52.967	64.300	
3	Необрачуната вода	m ³	665.431	886.227	
3.1	Губици	%	57	62	
4	Извориште – капацитет	l/s	66,20	66,20	
	Примарна водоводна мрежа	km	5,88	10,97	
6	Секундарна вод. мрежа	km	50,50	118,42	
7	Резervoари	Ком	4	10	
		m³	2.700	3.886	
9	Водомјери	ком	2.897	3.271	
9.1	Индивидуални стамбени објекти	ком	2.360	2.734	
9.2	Стамбени блокови	ком	91	94	
9.3	Привреда, установе и занатство	ком	446	443	
10	Контрола квалитета воде	Прег.	120	144	
10.1	Власти лабораториј	Прег.	-	-	
10.2	Завод за заштиту здравља РС	Прег.	120	144	
10.3	Заводи других држава	Прег.	-	-	
13	Цијена воде и канализације				
13.1	Привреда	КМ	1,80	2,01	
13.2	Установе	КМ	1,20	1,34	
13.3	Домаћинства	КМ	0,73	0,82	
14	Запослени радници	Бр.	42	40	
	Наплата	КМ	1.035.061	1.102.573	Наведени износ са ПДВ-ом

Извор: Комунално предузеће „Водовод и канализација“ а.д. Нови Град

Потребно је напоменути да је дошло до значајног повећања губитака на водоводној мрежи са 57% (2010.) на 62% (2013.). Када је у питању наплата потраживања у анализираном периоду дошло је до повећања. Узимање узорка и испитивање бактериолошке и физичко – хемијске исправности воде врши Институт за заштиту здравља Републике Српске.

Табела бр.89.: Структура прихода од продаје производа и услуга Комуналног предузећа „Водовод и канализација“ а.д. Нови Град

Услуге	2008	2010	2013
Приходи од продаје производа и услуга (КМ)	684.827	887.722	995.293
испоручене воде	344.911	431.408	501.801
од канализације	120.448	116.498	127.269
од осталих услуга	216.194	336.362	324.214
Остали пословни приходи	3.274	3.454	42.009

Извор: Комунално предузеће „Водовод и канализација“ а.д. Нови Град

Ови подаци недвосмислено указују на чињеницу, да ширење водоводне и канализационе мреже, доводи до повећања прихода од продаје производа и услуга. Такође, потребно је стално улагање у инвестиционе програме, као и у набавку савременије опреме за рад, а све у циљу ефикасног и ефективног задовољења потреба потрошача.

Међутим, када је ријеч о финансирању, а нарочито са аспекта будућег укључивања у ЕУ, неопходно је споменути и Директиву ЕУ која поставља принцип самоодрживог развоја водопривреде. У таквом концепту развоја управо ова привредна грана треба да обезбједи највећи дио сопствених прихода и то кроз наплату „водних услуга“.

Покривеност услугом водоснабдијевања – На нивоу станова, ако се узме у обзир 3.271 (2013. год.) регистрованих водомјера и укупно 11.913 (2013.год.) станова на подручју општине Нови Град, долази се до податка да је укупна покривеност услугом водоснабдијевања на нивоу станова 32,62%. Према наведеним подацима може се закључити да се 67,38% станова водом снабдијева из сеоских водовода и путем илегалних прикључака на водоводну мрежу.

Канализациони систем – Канализациони систем у Новом Граду спада у ред мјешовитих канализационих система, покрива површину од 216,83ha (укупна дужина канализационе мреже је 17.195,35 m), односно 90% града и за сада нема рјешено пречишћавање отпадних вода, те се вода без пречишћавања директно испушта у водоток ријеке Сане. Урбано подручје Општине Нови Град је покривено канализационом мрежом путем које се све отпадне воде домаћинства примају и пуштају без пречишћавања у ријеку Уну. Становништво у руралним срединама општине отпадне воде директно испушта у водене токове или користе септичке јаме које у већини случајева не одговарају санитарно-техничким захтјевима.

Адекватним ријешавањем канализационог система отклониће се постојећи проблеми одвођења отпадних и оборинских вода становништва али и привредних субјеката како постојећих тако и будућих. Неадекватно изграђен канализациони систем на подручју општине представља умртвљени капитал општине тј. нема прихода од корисника.

Предузеће надлежно за одводњу отпадних вода из домаћинства, установа и предузећа, као и прикупљање и одвођење оборинских вода са градског подручја општине је КП "Водовод и канализација" а.д. Нови Град. Одржавање канализационе мреже није на технички потребном нивоу, јер КП „Водовод и канализација“ не посједује потребну опрему.

Нити један индустријски погон који је тренутно у функцији а производи одређене количине отпадних вода тренутно нема уређај за пречишћавање отпадних вода. Катастар загађивача који је урађен у пријератном периоду није ажуриран, односно не постоји евиденција о тренутном броју загађивача, нити о укупној количини загађене воде која се производи и испушта у водотоке. Такође, евиденције о осталим загађивачима, нпр. бензинске пумпе, аутопраоне, аутомеханичарске радње, лакирнице, клаонице, здравствене и ветеринарске институције и сл. не постоје, нити се врши континуирани надзор над поменутиим објектима. Потребно је напоменути да су сви индустријски објекти који су изграђени прије доношења Закона о заштити животне средине обавезни ускладити технологију рада са технологијом која ће обезбједити поштовање поменутог Закона до краја, док су објекти изграђени после доношења Закона о заштити животне средине изграђени у складу са Законом.²⁹

²⁹ Стратешки план за воде и заштиту околине 2014 – 2018, Нацрт, Комисија за планирање у области вода и заштите околине, август 2013. године

Б.ІІІ.2.5. Трговина, угоститељство, занатство и туризам

Трговина

Трговина се сврстава у једну од најдинамичнијих привредних грана како у Републици Српској тако и на подручју појединих Општина, јер се ни у једном сектору привреде не одигравају тако интензивне промјене као што је то случај с трговином робама и услугама. То је свакако највиталнији и најсензибилнији сектор у односу на окружење које је подложно сталним промјенама.

Табела бр.90.: Предузећа у области Трговине на велико и на мало; поправка моторних возила и мотоцикала, на подручју општине Нови Град, 2013. године

Ред. бр.	Сједиште/Насељено мјесто	Број привредних субјеката (активна)
1.	Благај Јапра	1
2.	Благај Ријека	1
3.	Добрљин	2
4.	Горњи Ракани	2
5.	Кршље	1
6.	Матавази	1
7.	Нови Град	41
8.	Петковац	1
9.	Пољавнице	2
10.	Рудице	2
11.	Сводна	2
12.	Сухача	1
Укупно		57
Ред. Бр.	Сједиште	Број привредних субјеката (активна/неактивна)
1.	Доњи Агићи	1
2.	Добрљин	1
3.	Нови Град	20
4.	Равнице	2
Укупно		24
УКУПНО		81

Извор: Административна служба општине Нови Град, АПИФ, 2013. године

Највећи број предузећа из области Трговине на велико и на мало; поправка моторних возила и мотоцикала налази се у Новом Граду (75,31%).

Трговина као привредна дјелатност је заступљена на подручју општине Нови Град. Поред трговинских предузећа значајно мјесто у развоју трговине заузимају и трговинске радње. Мали продајни објекти представљају најчешћи тип трговинске радње у малопродаји прехранбених производа и одјеће и обуће (тзв. "бутици"). Трговинске радње у малопродаји прехранбених производа представљају продавнице "сусједства-комшилука" с малом гравитационом моћи, односно с малим бројем потрошача који гравитирају конкретној радњи.

Према подацима Административне службе Општине у 2013. години егзистира 140 регистрованих самосталних трговинских радњи, 7 цвјећара, један подрум пића, 4 златаре, 6 месница, један аутолимар, 14 аутосервиса, 2 аутопраонице и један аутоотпад.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Табела бр.91.: Самосталне трговинске радње у општини Нови Град по насељеним мјестима, 2013. година

Насељено мјесто	Број
Самосталне трговачке радње	
Благај Јапра	2
Благај Ријека	1
Блатна	2
Добрљин	6
Доње Водичево	3
Чађавица Горња	1
Ђеле	2
Хозићи	1
Мала Новска Рујишка	1
Масловаре	1
Нови Град	108
Пољавнице	3
Радомировац	1
Рашће	1
Равнице	2
Рудице	1
Сводна	3
Витасавци	1
Укупно	140
Цвјећаре	
Добрљин	1
Нови Град	5
Сводна	1
Укупно	7
Подрум пића	
Нови Град	1
Златаре	
Нови Град	4
Меснице	
Нови Град	6
Аутолимари	
Нови Град	1
Аутосервиси	
Горњи Ракани	1
Нови Град	11
Пољавнице	2
Укупно	14
Аутопраоне	
Нови Град	1
Руднице	1
Укупно	2
Аутоотпад	
Нови Град	1
УКУПНО	176

Извор: Административна служба општине Нови Град, 2013. године

Највећи број самосталних трговинских радњи налази се у Новом Граду (77,1%), затим у Добрљину (4,3%). Од осталих наведених трговинских радњи 83,3% налази се такође у Новом Граду.

Према подацима Статистичког завода РС, у наредној табели дат је преглед промета робе у трговини на мало у конвертибилним маркама (КМ).

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izzg@blic.net

Табела бр.92.: Преглед промета робе на мало на подручју општине Нови Град

Општина/град	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Нови Град (хиљ. КМ)	54.776	52.693	58.669	67.025	66.005	-

Извор: Статистички билтен Унутрашња трговина Републике Српске за 2014. годину

Према подацима из табеле уочава се да промет на мало на подручју Општине подлијеже значајним промјенама, што потврђује тврдњу да је трговина највиталнији и најсензибилнији сектор на којег утиче низ фактора, пренствено куповна моћ становништва. С тим, да је у 2011. и 2012. години дошло до значајног повећања промета робе на мало.

Табела бр.93.: Преглед броја пословних субјеката и броја запослени у Републици Српској и Новом Граду

Нови Град	2009	2010	2011	2012	2013
Укупан број пословних субјеката по подручју дјелатности КД	368	384	391	405	421
Број правних субјеката у трговини на велико и мало, поправка моторних возила и мотоцикала - Г	107	109	110	113	116
Укупан број запослених по подручју дјелатности КД	4.130	4.012	3.890	3.842	3.658
Број запослених у трговини на велико и мало, поправка моторних возила и мотоцикала - Г	966	906	895	446	898

Извор: Статистички годишњак Републике Српске, 2010., 2011., 2012., 2013. и 2014. годину

Број правних субјеката на подручју Општине повећавао се у посматраном периоду, а тај тренд пратила је и дјелатност трговине на мало и велико. Међутим, на нивоу Општине, као и у дјелатности трговине на мало и велико, дошло је до смањења броја запослених, што је последица економске кризе која се одразила на све секторе, па тако и трговину.

Занатство

Изразита комплементарност одликује занатско – предузетничку дјелатност у развоју остале привреде, с обзиром да у великој мјери допуњава производне програме индустрије, сервисирање уређаја, машине, механизацију и возила, те пружа широк спектар услуга становништву. Такође, динамичан развој производног и услужног занатства управо је у функцији задовољења бројних потреба привреде и становништва, поред тога реформа цјелокупног привредног система и реструктурисање у правцу јачања сектора мале привреде погодује развоју ове области.

На подручју Општине заступљен је велики број самосталних занатских радњи различитих струка (обућари, фризерски, кројачи, стаклари, пекари, трговци, електро-инсталатери, и сл.).

Табела бр.94.: Преглед префузетника по подручјима дјелатности у Општини Нови Град, 2013. године

Назив подручја	Врста предузетничке радње	Број радњи	Насељено мјесто
ПОЉОПРИВРЕДА, ШУМАРСТВО И РИБОЛОВ	Фарме	1	Блатна
		1	Чађавица Горња
		1	Чађавица Средња
		1	Горње Водичево
		1	Горњи Ракани
		1	Мала Новска Рујишка
		1	Нови Град
		1	Раше
	Услуге у шумарству	1	Мала Новска Рујишка
		1	Ђеле
Укупно		10	
ПРЕРАЂИВАЧКА ИНДУСТРИЈА	Стакларска радња	1	Нови Град
	Клесарска радња	1	Чађавица Доња
		1	Доњи Ракани

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

	Кројачка радња	4	Нови Град
		4	Нови Град
		1	Пољавнице
		1	Равнице
	Обућарска радња	1	Нови Град
		2	Доње Водичево
	Столарска радња	3	Доњи Ракани
		1	Нови Град
		1	Петковац
		3	Пољавнице
		1	Прусци
		1	Равнице
		1	Соколиште
		Производња прибора за пчеларство	1
	Производња металних конструкција	1	Добрљин
		1	Доњи Ракани
		1	Масловаре
		3	Нови Град
	Пекара	12	Нови Град
		1	Рудице
1		Сводна	
Произ. производа од брашна	2	Нови Град	
	1	Горње Водичево	
Млин	1	Сухача	
Пржионица кафе	1	Нови Град	
	1	Пољавнице	
Производња сокова	1	Рудице	
Оптичарска радња	2	Нови Град	
Укупно		57	
ГРАЂЕВИНАРСТВО	Инсталациони радови	2	Добрљин
		1	Нови Град
	Грађевински радови	8	Нови Град
		2	Масловаре
Укупно		13	
САОБРАЋАЈ И СКЛАДИШТЕЊЕ	Аутопревозници	1	Доњи Агићи
		2	Доње Водичево
		1	Хозићи
		1	Мала Новска Рујишка
		8	Нови Град
		1	Пољавнице
	1	Радомировац	
Такси	6	Нови Град	
Укупно		21	
ДЈЕЛАТНОСТ ПРУЖАЊА СМЈЕШТАЈА, ПРИПРЕМЕ И ПОСЛУЖИВАЊА ХРАНЕ; ХОТЕЛИЈЕРСТВО И УГОСТИТЕЉСТВО	Кафе бар	4	Добрљин
		1	Ђеље
		1	Мала Крупска Рујишка
		46	Нови Град
		1	Пољавнице
		1	Руднице
		2	Сводна
	Бифе	1	Добрљин
		2	Нови Град
		1	Сводна
	Кантина	1	Нови Град
	Кафана	1	Нови Град
	Ноћни клуб	1	Нови Град
	1	Равнице	
Посластичарница	1	Нови Град	

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

	Ресторани	4	Нови Град
	Гостионица	1	Блатна
		1	Добрљин
		4	Нови Град
	Пицерија	3	Нови Град
	Печењара	1	Нови Град
		1	Петковац
		1	Рудице
	Брза храна	5	Нови Град
	Снек бар	2	Сводна
	Бурегџинице	4	Нови Град
	Роштиљница/Ћеваџиница	1	Благај Ријека
		1	Добрљин
		7	Нови Град
	Мотел	1	Пољавнице
	Пивница	1	Нови Град
	Укупно	103	
СТРУЧНЕ, НАУЧНЕ И ТЕХНИЧКЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	Књиговодствени сервиси	1	Витасавци
		2	Добрљин
		10	Нови Град
	Агенције	1	Нови Град
	Геодетска радња	1	Нови Град
	Фотографска радња	1	Нови Град
	Укупно	16	
АДМИНИСТРАТИВНЕ И ПОМОЋНЕ УСЛУЖНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	Специјализоване канцеларијске дјелатности	1	Нови Град
	Салон вјенчаница	2	Нови Град
	Укупно	3	
ОБРАЗОВАЊЕ	Ауто школе	4	Нови Град
	Укупно	4	
	Фризерски салони	1	Добрљин
		28	Нови Град
ОСТАЛЕ УСЛУЖНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ		1	Сводна
	ТВ сервиси	7	Нови Град
	Часовничар	1	Нови Град
	Прање и хемијско чишћење	1	Нови Град
	Укупно	39	
УКУПНО ПРЕДУЗЕТНИЦИ ПО ПОДРУЧИЈИМА ДЈЕЛАТНОСТИ		442	

Извор: Административна служба општине Нови Град, 2013. године

На подручју Општине послује значајан број предузетника који се баве занатско-предузетничком дјелатности. Највећи број предузетника регистрован је у Трговини на велико и мало, поправка моторних возила и мотоцикала (39,8%) и Дјелатност пружања смјештаја, припреме и послуживања хране; хотелијерство и угоститељство (23%). Предузетници из дјелатности трговине, обрађени су у дијелу текста о трговини.

Према просторној расподјели највећу број занатских радњи налази се у Новом Граду (31.6%), Добрљин (4,5%), Пољавнице (2,9%) и Сводна (2,4%). Даљи тренд раста занатско-предузетничке дјелатности, односно дјелатности малих и средњих предузећа у будућем периоду требао да иде у правцу производне орјентације, која ће свакако давати веће ефекте привређивања.

Туризам

Туризам је грана која има низ економских, друштвених, социјалних и политичких ефеката на развој како на Републичком тако и на општинском нивоу. У односу на друге привредне гране развија се 1,5 пута брже. Ствара могућност отварања радних мјеста; будући да је радно-интензивна грана, подстиче развој у цијелој земљи, и то подједнако у сеоским и градским срединама. Улагања у туризам, као показатељ сигурности земље, подстичу страна улагања и у

остале секторе, пружају економску корист и појединцу и цијелом друштву, и омогућавају културну и духовну надградњу становништва.

Просторним планом Републике Српске издвојене су Просторно-функционално структурирање територије Републике Српске на туристичке подцјелине обухвата подјелу укупне територије на туристичке зоне у оквиру којих се издвајају туристичка подручја са доминантним туристичким мотивима/дестинацијама. Туристичка подручја рангирана су на подручја I ранга – великих туристичких потенцијала, II ранга – средњих туристичких потенцијала и III ранга – мањих туристичких потенцијала. Рангирање туристичких подручја извршено је на основу сљедећих критеријума: степена атрактивности туристичких мотива, развијености саобраћајне инфраструктуре, нивоа опремљености туристичких локалитета и центара и обима оствареног промета. Нови Град припада II рангу – средњих туристичких потенцијала - Козарско-поунско туристичко подручје (посједују атрактивне туристичке мотиве који су релативно саобраћајно доступни и инфраструктурно опремљени за прихват туриста, са потенцијалом пораста туристичког промета уз додатна инвестициона улагања).

Поред туристичких зона и подручја ППРС издвојени су и појасеви транзитних туристичких праваца/итинерера, а када је у питању Ноги Град, то су:

- Бањски туристички итинерер: Нови Град – Приједор – Бањалука.
- Бициклистички коридори: Нови Град – Приједор – Бањалука - долина Врбаса – Шипово – Купрес.³⁰

Општина Нови Град располаже са вриједним природним богатством, културно-историјском и духовном баштином, што чини основ за развој туризма. Потенцијали општине у области развоја привреде, а самим тим и туризма, огледају се како у изразито повољном геостратешком положају, близини већих регионалних центара, природним богатствима, тако и у њеним атрактивним инвестиционим потенцијалима и постојећим локалним малим и средњим предузећима.

Значајни туристички потенцијали са којима располаже општина Нови Град нису адекватно искориштени, туристичке инфраструктуре готово да и нема, а сам сектор захтјева бољу организацију у смислу систематизације и валоризације постојећих потенцијала.

Према природним и културно – историјским потенцијалима, а уважавајући при томе релевантне трендове на глобалном туристичком тржишту као и постојећу ресурсну основу, на подручју општине Нови Град могу се идентификовати могућности развоја следећих облика туризма, као носиоца туристичке понуде:

- спортско-рекреативни туризам на Уни и Сани (лађарење, рафтинг, риболов).
- сеоски и екскурзиони туризам
- бањски туризам

Као потенцијални облици туризма, који би значајно обогатили туристичку понуду Општине, су:

- Сеоски и еко туризам.
- Спортско – рекреативни,
- Вјерски.

Спортско-рекреативни туризам на Уни и Сани – Ријеке Уна и Сана представљају непроцјењиво богатство овога краја, а сам град опасују са сјеверне, источне и западне стране. Уна са својим притокама представља прави драгуљ чисте и питке воде, слапова, ада и ријечне фауне. На њој се одржава и традиционална манифестација „Интернационална Уна регата – лађом низ Уну“, која сваке године окупи неколико хиљада учесника и посјетилаца.

³⁰ Измјене и допуне Просторног плана Републике Српске до 2025. године, (2015.). Урбанистички завод Републике Српске. стр.198-199.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Ријека Уна је већини риболоваца и пријатеља природе позната као истинска природна оаза. У њој живи преко 20 врста риба (пастрмка, плотица, мрена, шаран, штука, младица, кечига, липљен, скобаљ, клен и др.), а нађу се и мали ријечни ракови, што нам потврђује истрајност њене чисте воде.

Поред Уне и ријека Сана, у доњем току од Приједора до Новог Града, веома је привлачна за љубитеље риболова на оваквим водама. Риболов је распрострањен на Сани јер она обилује разном врстом рибе, а рибари нарочито цијене и спомињу младицу са Сане. На Сани, као и на Уни, се организују многа спортска такмичења. На Сани се сваког 05. јуна, поводом Свјетског дана животне средине, одржава манифестација „Дани на Сани“, која упућује апел за заштиту ове ријеке, при чему се вода Сане са извора носи до њеног ушћа, тј. до Новог Града.

Сеоски и екскурзиони туризам – може бити покретач оживљавања сеоског простора и остварити битан утицај на промјене у његовој друштвено-економској структури. Заснован је на искориштавању аутентичне сеоске средине у контексту туристичке понуде. Компатибилан је са аспектима одрживог туризма, а по правилу подразумијева и еколошку пољопривредну производњу.

На подгрмечком дијелу општине Нови Град доминирају старе аутохтоне куће „шеперуше“, међутим због слабе насељености и ратних дешавања, велики дио ових кућа је уништен или девастиран. Такође, због раштрканости, нема значајнијих комплекса ових кућа. У поткозарском дијелу општине доминирају старе куће „брвнаре“, а у мјесту Горње Водичево постоји цијели склоп, композиција ових кућа, што представља изузетну вриједност код развоја сеоског туризма. Ове куће су доста очуване, а грађене су прије око 100 година, што увећава њихов значај.³¹

Понуду сеоског и екскурзионог туризма могуће је обогатити: етносоцијалним потенцијалима (Народне игре Поткозарја и Подгрмеча и Народне пјесме (ојкача)); народним обичајима (везаним за вјерске празнике (Божић, Православна Нова година, Славе (Петровдан-Дан општине), Бајрам); Крајишко прело (штрикање, везење, чијање, капање („капање“ је зимски обичај, а предствља друштвену игру); обичаји око рада у пољу (косидба, вршидба, жетва, сјетва, перушање кукуруза и сл.); обичаји око крштења и свадбарски обичаји; обичаји око печења ракије од шљиве, црне крушке и јабука, и народним ношњама и рукотворинама (у оквиру Културно-образовног центра Нови Град егзистира етно радионица, општинске организације „Црвени крст“ и „Мерхамет“ се баве и његовањем традиције и очувањем обичаја, израдом предмета из кућне радности, у Музеју у Новом Граду је изложена аутентична народна ношња села Велика Рујишка, а која је стара преко 100 година, Етнографска збирка завичајног музеја од најстаријег доба до данас, Легат Стојана Ђелића-покретно добро, национални споменик БиХ.

Упоришне тачке могу бити сеоска домаћинства која егзистенцију темеље на пољопривреди, а вишак својих производа пласирају путем сеоског туризма. Осим продаје пољопривредних и других производа, приход у оквиру сеоског домаћинства може се остварити и пружањем услуга смјештаја, прехране, учествовања у неким облицима пољопривредних радова.

На подручју обухвата плана постоји школа у природи чији је главни носилац „Агројапра“, која са дугогодишним искуством окупља ученике основних и средњих школа из Новог Града и окружења, те студенте Пољопривредног и Природно-математичког факултета из Бањалуке. Такође, Агројапра је један од оснивача *Slow Food* Конвинијума Поткозарје Подгрмеч, а који је дио међународне етно-гастрономске мреже, односно организације „*Slow Food*“, која има за циљ промоцију здраве хране и локалних/типичних производа.

Поред наведеног на подручју општине постоји још излетиште „Кула“ у Новом Граду као и млинови/излетишта „Доњи Агићи“ и „Горњи Ракани“.

³¹ Званична интернет презентација Општине Нови Град, <http://www.opstina-novigrad.com/index.php/turizam>, преузето (25. маја 2015. године)

Бањски туризам - обухвата бање, као места која се одликују израженим здравствено-рекреативним функцијама, услед богатства природним елементима (термоминерални извори, племенити гасови, пелоид, климатски елементи, вегетација).

Врло сложена листратиграфска грађа и тектонски односи на подручју Љешљани код Новог Града условили су разноврсност хидрогеолошких особина и функција стијенских маса, а што је даље омогућило појаве значајног изливања термоминералних вода.

Такав простор у насељеном мјесту Љешљани представља посебан потенцијал за развој бањско-рекреативног центра.

Бање имају две основне функције - љечилишну и туристичку. Љечилишна функција је старија, допринијела је стварању дугогодишње традиције бања и у пракси је још увек заступљенија. Досад је доказано да љековитост Бање Љешљани досеже још од Римског периода. Писаних докумената о љековитости воде нема, али у народу постоји више различитих легенди. Бањско љечење представља резултат дјеловања неколико фактора: употреба термоминералне воде за пиће, купање, стављање блатних облога, утицај пријатне бањске микроклиме на организам, привремена промена начина живота и промена амбијента.

Туристичка функција је млађа и њен интензивнији развој у бањама започео је у другој половини XX вијека. У том периоду све бање су свој даљи развој оријентисале на два колосека. Оне бање су које су биле потпуније опремљене здравственим капацитетима претвориле су се у специјализоване болнице и укључиле у строго здравствену активност, док су друге нашле излаз у развоју туристичке функције и анимирању здравих људи за долазак и боравак у бањским амбијентима. У првом реду мисли се на рекреативну функцију.

Б.ИИ.2.6. Остале привредне дјелатности

У остале привредне дјелатности спадају непроизводне дјелатности: као што су друштвене дјелатности (нпр. образовање, здравство), финансијске дјелатности, државна управа, активности у вези са некретнинама и остале комуналне, друштвене дјелатности.

На подручју општине Нови Град делују експозитуре:

1. Банака: *Sberbank, Unikredit bank, Raiffeisen bank*, Нова банка, *Hypo Alpe Adria Bank*, НЛБ Развојна банка;
2. Микрокредитних организација: Еки, Микра, Микрофин, Синергија, Здравно;
3. Осигуравајућих друштава: Нешковић осигурање, Дрина, Јахорина, Брчко гас.

Образовање, здравство и остале друштвене дјелатности су посебно обрађене у поглављу Б.ИИ.3. Непривреда.

Б.ИИ.2.7. Просторна организација привреде

Просторна организација привреде подразумева просторни распоред дјелатности из примарног, секундарног и терцијарног сектора, односно распоред просторних јединица привреде.

Привредни капацитети општине Нови Град распоређени су највећим дијелом у општинском центру те индустријској зони у Пољавницама.

Б.ІІІ.3. Непривреда

На простору општине Нови Град постојећа просторна дистрибуција установа јавних служби зависи од величине насеља, броја становника одређеног подручја и удаљености насеља од општинског центра. Нови Град је по свему општински центар, са задовољавајућом концентрацијом свих типова основних друштвених дјелатности. У оквиру општинског центра изражена је просторна централизација друштвених дјелатности у зони, на релативно малом простору, централног општинског језгра, гдје је груписан највећи број дјелатности.

Генерално стање друштвених дјелатности на подручју сеоских насеља општине Нови Град је поприлично незадовољавајуће. Углавном су присутне основне друштвене дјелатности, али су и оне слабо опремљене. Сеоска насеља се одликују малим бројем становника и slabим економским могућностима тако да су и друштвене дјелатности недовољно заступљене и у непотпуном облику.

Постоје могућности за задовољење потреба и остваривање интереса грађана из значајнијег броја области друштвених дјелатности, али квалитет услуга, начин организације и доступност самим садржајима није на задовољавајућем нивоу. Просторна дистрибуција објеката, ниво и садржај друштвених дјелатности неуједначени су по насељима на подручју Општине.

Б.ІІІ.3.1. Образовање и наука

Друштвене дјелатности из области образовања се могу подијелити на:

- предшколско образовање,
- основно образовање,
- средње образовање,
- високошколско образовање.

На подручју општине Нови Град област образовања заступљена је са: предшколским образовањем, основним образовањем, средњошколским образовањем и високошколским образовањем.

Једина високошколска установа на подручју обухвата плана је Паневропски универзитет „Апеирон“.

Б.ІІІ.3.1.1. Прешколско образовање

На планском подручју евидентирана је једна установа предшколског васпитања и образовања, Јавна установа Дјечији вртић „Пчелица Маја“ Нови Град.

ЈУ Дјечији вртић „Пчелица Маја“ је васпитно-образовна установа од посебног друштвеног интереса која обавља дјелатности: бриге о дјеци и васпитно-образовни рад. Укупан број дијете у утанови је 70 која су распоређена у три васпитно-образовне групе. У утанови је запослено 15 радника. Бруто грађевинска површина утанове је 1.100m², у којој постоји 9 радних соба од којих је 5 у функцији и хол површине 120m². Установа располаже и отвореним простором који се користи као дјечије игралиште тј. двије травнате површине од којих се једна користи искључиво за потребе вртића, површине 1.200m², док је друга јавног карактера, површине 2.000m².

Табела бр.95.: Преглед образовних установа (предшколско образовање)

Назив утанове	Број учионица у функцији	Број ученика	Број запослених радника
Дјечији вртић „Пчелица Маја“	5	70	15

Извор: Административна служба Општине Нови Град

Б.ІІІ.3.1.2. Основно образовање

На подручју општине Нови Град оновно образовање је организовано у 4 централне основне школе са укупно 20 подручних одјељења и то основна школа „Свети Сава“, основна школа „Вук Караџић“, основна школа "Бранко Ћопић" Доњи Агићи и основна школа "Драган Вујановић" Сводна.

Табела бр.96.: Преглед образовних установа (основно образовање) – ОШ Свети Сава

Основна школа „Свети Сава“						
	Број ученика	Број запослених радника	Број учионица (кабинета)	Површина школског објекта (m ²)	Фискултурна сала	Отворена игралишта – површина (m ²)
Централна школа	546	96	21	4.170	Да	1.400
Подручно одјељење Рудице	62		2	190	-	800
Подручно одјељење Рашће	20		2	67	-	800
Подручно одјељење Блатна	30		3	132	-	700
Подручна школа М. Н. Рујишка	39		6	200	-	800
Подручно одјељење Чађавица	3		2	60	-	540
Подручно одјељење В. Рујишка	12		3	100	-	500
Подручно одјељење Г. Ракани	12		2	60	-	-
УКУПНО:	724		96	41	4.979	1

Извор: Административна служба Општине Нови Град

Табела бр.97.: Преглед образовних установа (основно образовање) – ОШ Вук Караџић

Основна школа „Вук Караџић“						
	Број ученика	Број запослених радника	Број учионица (кабинета)	Површина школског објекта (m ²)	Фискултурна сала	Отворена игралишта – површина (m ²)
Централна школа	766	92	25	3726	Да	2.400
Подручна школа Добрљин			13	2156	Да	800
Подручно одјељење Д. Водичево			3	172	-	600
Подручно одјељење Равнице			2	271	-	800
Подручно одјељење Пољавнице			3	252	-	250
УКУПНО:			766	92	46	6.577

Извор: Административна служба Општине Нови Град

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Табела бр.98.: Преглед образовних установа (основно образовање) – ОШ Бранко Ђопић

Основна школа „Бранко Ђопић“ Доњи Агићи						
	Број ученика	Број запослених радника	Број учионица (кабинета)	Површина школског објекта (m ²)	Фискултурна сала	Отворена игралишта – површина (m ²)
Централна школа	135	50	21	1.853	Да	2.050
Подручна одјељење Црна Ријека					-	
Подручно одјељење Горњи Агићи					-	
Подручно одјељење Ђеле					-	
Подручно одјељење Кршље					-	
Подручно одјељење Агића Брдо					-	
УКУПНО:	135	50	21	1.853	1	2.050

Извор: Административна служба Општине Нови Град

Табела бр.99.: Преглед образовних установа (основно образовање) – ОШ Драган Вујановић

Основна школа „Драган Вујановић“ Сводна						
	Број ученика	Број запослених радника	Број учионица (кабинета)	Површина школског објекта (m ²)	Фискултурна сала	Отворена игралишта – површина (m ²)
Централна школа	244	53	15	4.493	Да	1.302
Подручна школа Благај Јапра			6		Да	0
Подручно одјељење Д. Радомировац			1		-	660
Подручно одјељење Соколиште			3		-	0
Подручно одјељење Прусци			1		-	0
УКУПНО:			244		53	26

Извор: Административна служба Општине Нови Град

С обзиром да на подручју обухвата плана постоје 4 централне школе, укупна површина којом оне располажу је 17.848 m² простора и похађа их 1.869 ученика, закључујемо да је тренутно сваки ученик у двосмијенском начину рада располаже са 19,1 m² простора што задовољава основне просторне норме у овој области.

У оквиру централне основне школе Свети Саво евидентирана је површина школског дворишта од 1.400 m² које није у цјелости на располагању основној школи.

Б.ІІІ.3.1.3. Средњошколско образовање

Потребе за средњошколским образовањем на подручју општине Нови Град задовољавају две Јавне установе у општинском центру и то:

- ЈУ Средњошколски центар „Ђуро Радмановић“ и
- ЈУ Гимназија „Петар Кочић“.

У ЈУ Гимназија „Петар Кочић“ настава је организована једносмјенски у два образовна профила: општи и рачунарско-информатички смјер. Гимназију тренутно похађа 324 ученика. Број запослених у установи је 44 радника различитих профила. Бруто грађевинска површина зграде је 1.510m², гдје постоји 15 учионица. Установа не посједује затворену дворану, а два постојећа отворена игралишта посједује заједно са ЈУ Средњошколски центар „Ђуро Радмановић“.

У ЈУ Средњошколски центар „Ђуро Радмановић“ настава је организована по следећим подручјима рада и образовним профилима:

- Економија, право и трговина: банкарски техничар, пословно-правни техничар, економски техничар, трговац и пословни секретар;
- Машинство и обрада метала: Машински техничар, аутомеханичар, обрађивач метала резањем, бравар и варилац;
- Саобраћај: техничар друмског саобраћаја;
- Геологија, рударство и металургија: рударски техничар и механичар рударских машина;
- Угоститељство и туризам: угоститељски техничар, кулинарски техничар, конобар и кувар;
- Електротехника: техничар електроенергетике, аутоелектричар, електричар и електроничар механичар.

Средњошколски центар тренутно похађа 573 ученика којима је настава организована у једној, пријеподневној, смјени. Број запослених је 74 радника различитих профила. Бруто грађевинска површина зграде је 5.832m², гдје постоји 23 униварзалне учионице, 7 кабинета и 7 школских радионица. Установа не посједује затворену дворану, а површина отворених игралишта је 1.150m².

Табела бр.100.: Преглед средњошколских образовних установа на подручју Општине

Назив установе	Број учионица (кабинета) у функцији	Бруто грађевинска површина зграде (m ²)	Број ученика	Број запослених радника
ЈУ Гимназија „Петар Кочић“	15	1.510	324	44
ЈУ Средњошколски центар „Ђуро Радмановић“	37	5.832	573	74

Извор: Административна служба Општине Нови Град

Б.ІІІ.3.2. Култура

Подизање нивоа културе народа битан је услов свеукупног развоја Републике Српске. У том погледу грађанима треба понудити разне могућности избора и препустити локалним заједницама право на избор. Ипак, Република Српска води политику развоја културе и уједначавања нивоа културног развоја дијелова њене територије.

На подручју обухвата плана постоји Јавна установа „Културно образовни центар“ Нови Град, У Јавној установи дијелује Културно умјетничко Друштво "УНА" Нови Град. Друштво је основано је крајем 2007.год. Настало је из "фолклорне секције" Јавне установе Културно-образовни центар Нови Град, која је радила од 2003.год. Друштво данас броји око 120 чланова,

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

распоређених у више секција: фолклорна, музичка-ансамбл, изворна мушка пјевачка група, женска вокална, те онедавно и хор.

На подручју обухвата плана је евидентирано 11 Друштвених домова који су просторно распоређени у насељеним мјестима: Рудице, Блатна, Сухача, Хозићи, Велика Жуљевица, Ахметовци, Благај Јапра, Нови Град и Пољавнице. Постојећи Друштвени домови имају вишенамјенски карактер тако да се њихове просторије користе у различите друштвене сврхе као што су: сахране, свадбе, прославе, скупови..

Табела бр. 101.: Преглед постојећих Друштвених домова на подручју обухвата плана

Редни број	Локација	Површина (m ²)	Стање
1.	Рудице	250	Добро
2.	Блатна	-	Налазе се у склопу КОП (бивши кооперативни центар за пољопривреду)
3.	Сухача	200	Новоизграђени објекат
4.	Хозићи	250	Новоизграђени објекат
5.	Велика Жуљевица	130	Изградња у току
6.	Ахметовци	100	Новоизграђени објекат
7.	Благај Јапра	-	Тренутно у функцији земљорадничке задруге
8.	Нови Град (Јабланица)	300	Добро
9.	Нови Град (Урије)	300	
10.	Нови Град (Видорија)	-	-
11.	Пољавнице	170	Добро

Извор: Административна служба Општине

Радио

ЈП „Радио Нови Град“ основан је 1968. године, а носилац је дугорочне дозволе за земаљско емитовање програма од стране Регулаторне агенције за комуникације БиХ. Емитује програм на фреквенцији 93,3 мегахерца. Канцеларије и студио радија заузимају површину од 116 m² и налазе се у самом центру Општине. Укупан број запослених у тренутку израде документационе основе је 11 радника.

Библиотеке

Једно од најзначајнијих здања у Новом Граду је зграда Јавне установе Народне библиотеке Нови Град. Ова грађевина датира од двадесетих година XX вијека. Први докуменат на којем се налази печат Народне библиотеке датира из године 1919. године. Библиотека, тренутно, располаже са око 21.000 књига за читаоце свих узраста као и са уређеним читаоничким простором.

Б.ИИ.3.3. Здравство

Здравствени систем је у Републици Српској организован и функционише преко три нивоа. На првом нивоу, обезбјеђује се примарна здравствена заштита која се остварује преко домова здравља и апотека. На другом нивоу се пружају болничке и консултативно – специјалистичке услуге. Ове услуге пружају опште болнице (болнице са четири одјела: педијатрија, гинекологија са породилиштем, интерно и хирургија), регионалне болнице које имају одјељења свих грана медицине и специјалне болнице, болнице које се баве болестима једне гране медицине. На трећем нивоу пружа се највиши ниво здравствених услуга. Те услуге пружају клинички центри. То су високо специјализоване здравствене установе које су уједно и наставне и научноистраживачке установе.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Секундарни и терцијарни ниво здравствене заштите у области јавног здравства остварује се преко опште болнице у Приједору и Универзитетске болнице - Клиничког центра Бања Лука, док се примарна здравствена заштита остварује преко ЈЗУ „Дом здравља“.

Здравство на подручју општине Нови Град се обавља у два сектора: јавном (државном) и приватном сектору.

У јавном сектору здравство је заступљено са:

- Домом здравља Нови Град,

У приватном сектору здравство је заступљено са:

- Приватним стоматолошким амбулантама,
- Приватним апотекама,

Подручије које заузима општина Нови Град посједује природна богатства која дају основне предуслове за развој здравственог туризма. И поред наведених потенцијала овај облик здравства, прије свега у виду бањског туризма, на подручју Општине није у потпуности развијен. Постоји само један центар за пружање услуга бањског туризма са љековитом водом и то: Бања Љешљани.

На подручју обухвата плана постоји Јавна установа Дом Здравља Нови Град у којој је примарна здравствена заштита организована преко 14 амбуланти породичне медицине од којих су 4 амбуланте распоређене у насељеним мјестима: Доњи Агићи, Сводна, Добрљин и Мала Крупска Рујишка. Остале амбуланте породичне медицине, медицинске и немедицинске службе Дома здравља смјештене су у сједишту Установе у општинском центру.

Табела бр. 102.: Објекти ЈЗУ Дом здравља у Новом Граду

Редни број	Објект	Година изградње	Површина у м ²
1.	Мед.рада, породилиште, ХЕС, амб.КСЗ	1975	1551
2.	Општа мед., хитна служба, РТГ, АТД, стомат.	1969	866
3.	Дјечији диспанзер и лабораторија	1983	522
4.	Физијатрија (ЦБР)	1960	183
5.	Стари стационар (породична медицина)	1905	522
6.	Возни парк	1962	122
7.	Вешерај	1905	49
8.	Нова зграда Породичне медицине	1991	1605
Укупно:			5.420 м ²

Извор: ЈЗУ Дом здравља Нови Град

Табела бр. 103.: Објекти ЈЗУ Дом здравља - Теренске амбуланте

Редни број	Објект	Година изградње	Површина у м ²	Напомена
1.	Амбуланта Доњи Агићи	1972	91,25	Налазе се у стамбено-пословној згради
2.	Амбуланта Добрљин	1972	103,55	
3.	Амбуланта Сводна	1990	94,05	
4.	Амбуланта Мала Крупска Рујишка	1960	92,85	самостална зграда
Укупно:				381,70 м ²

Извор: ЈЗУ Дом здравља Нови Град

У Дому здравља Нови Град организован је рад слиједећих медицинских и немедицинских служби:

а. Медицинске службе, центри:

- служба породичне медицине,
- служба за консултативно специјалистичку заштиту

а) Амбуланта за специјалистичке консултације из педијатрије и

б) Амбуланта за специјалистичке консултације из гинекологије

- служба лабораторијске дијагностике,
- служба за радиолошку и ултразвучну дијагностику,
- центар за физикалну рехабилитацију у заједници,
- Центар за заштиту менталног здравља,
- Служба хитне медицинске помоћи,
- Хигијенско-епидемиолошка служба,
- Служба за стоматолошку здравствену заштиту (превентивна, дјечија и општа стоматологија),
- Служба за континуирано унапређење квалитета и сигурности здравствених услуга,

б. Немедицинске службе:

- Служба за правне и кадровске послове,
- Служба техничког одржавања, обезбјеђења и помоћних послова,
- Служба за економско-финансијске послове.

Број запослених љекара у Дому здравља Нови Град је 23, од чега је 13 љекара специјалиста, 5 љекара опште медицине и 5 стоматолога. С обзиром на ове податке на подручју обухвата плана је запослено 23 љекара тј. 0,8 љекара на 1.000 становника.

Б.ИИИ.3.4. Социјално старање

Просторним планом Републике Српске област социјалне заштите дефинисана је смјерницама: Социјално угрожене категорије људи су предмет посебне бриге Републике Српске; Република Српска води политику социјалне заштите, успоставља стандарде, организацију и функционисање институција социјалне заштите; Подржава се приватна иницијатива у развоју и изградњи објекта социјалне заштите.

Природна патологија становништва Републике Српске битно је измијењена током рата у Босни и Херцеговини, појавом већег броја инвалида и других лица којима је потребна специјална помоћ.

У општини Нови Град постоји ЈУ Центар за социјални рад основана је 1994. године од стране Општине. Установа има за циљ провођење социјалне, дјечије и породичне заштите, те пружање разних врста услуга из домена социјалног рада. Дјелатност Центра дефинисана је законима: Закон о социјалној заштити, Закон о дјечијој заштити, Породични закон, Закон о општем управном поступку, Закон о заштити од насиља у породици, Закон о заштити лица са менталним поремећајима као и низом других подзаконских аката (правилника, уредби и одлука) донесених од оснивача или Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске.

Организација рада подјељена је по службама:

- Социјална заштита одраслих и старих лица,
- Социјална заштита дјете и младих,
- Породично правна заштита и заштита од насиља у породици,
- Старатељство и усвојење,
- Остваривање права по Закону о дјечијој заштити (дјечији додатак, додатак за материнство, надокнада плате породиљама),
- Прихватилиште за стара лица у Деветацима, као проширени вид социјалне заштите,
- Социјално педагошке животне заједнице, као проширени вид социјалне заштите.

Пословни простор матичне установе ЈУ Центар за социјални рад налази се у општинском центру, а располаже са површином од 130 m² распоређеном у 7 канцеларија. Укупан број запослених радника укључујући и Прихватилиште за стара лица је 16 радника.

Табела бр. 104.: Преглед установа јавне социјалне заштите на подручју обухвата Плана

Редни број	Установа	
1.	ЈУ Центар за социјални рад	
2.	Проширени видови социјалне заштите	Прихватилиште за стара лица у Деветацима
3.		Социјално педагошке заједнице

Извор: Административна служба општине Нови Град

Прихватилиште за стара лица у Деветацима дијелује у склопу ЈУ Центар за социјални рад у оквиру проширеног вида социјалне заштите од локалног значаја. Налази се у објекту некадашње Основне школе површине 521 m² са припадајућим земљиштем површине 1.700 m², а у њему је запослено 3 радника. Установа није формално правно регистрована и њен статус је неизвјестан по том питању иако је његово постојање потпуно оправдано с аспекта збрињавања старих лица без породичног старања.

Социјално педагошке заједнице су такође проширени вид социјалне заштите при ЈУ Центар за социјални рад, а сврха им је збрињавање дјеце без породичног старања или дјеце угрожене у властитој породици. Смјештај и збрињавање дјеце се врши по систему хранитељских породица то јесте дјеца корисници живе са својим хранитељима и њиховом дјецом и другим сродницима ако их има. Хранитељи нису у радном односу са ЈУ Центар за социјални рад већ се њихови односи регулишу уговором о дјелу.

Социјално педагошке животне заједнице се састоје од двије куће (објекта) укупне површине 1.000 m². Техничку и стручну подршку раду заједници врше стручни сарадници ЈУ Центар за социјални. Објекти су били поплавлени 2014. године, али је извршена санација.

Б.ИИИ.3.5. Комуналне дјелатности

Предузеће које се бави комуналним дјелатностима на подручју обухвата плана је КП „Водовод и канализација“ а.д. Нови Град. Дјелатности које обавља су: сакупљање, пречишћавање и одводња отпадних вода, изградња хидрографевинских објеката за које одобрење за грађење издаје општински орган управе, постављање и поправка цијевних инсталација, цијевоводни транспорт и др.

Поред КП „Водовод и канализација“ а.д. Нови Град на подручју обухвата плана постоји и предузеће КП „Комус“ а.д. Нови Град. Дјелатности које обавља су: одвоз чврстог отпада, одржавање јавних површина, зимска служба, вађење камена и пјеска, рециклажа отпада, послови високоградње и нискоградње и др.

Пијаце

У општинском центру евидентирани су зелена пијаца и робна пијаца. Зелена пијаца је отвореног типа и површине 666 m², док је робна пијаца затворена и идентичне површине.

На подручју општине евидентирана је и једна сточна пијаца површине 881 m², а налази се у Прекосању.

Гробља

На подручју обухвата плана евидентирано је 173 гробља укупне површине 728.800 m². Гробљима у највећем броју случајева управљају мјештани, мањем броју вјерске заједнице те КП „Комус“ које управља само гробљем Јабланица – ново у насељеном мјесту Нови Град. Одређени број гробља није адекватно ограђено, док до неких не постоји адекватан прилазни пут.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Табела бр. 105.: Преглед гробаља на подручју општине Нови Град

Ред. бр.	Назив гробаља	Мјесто	Површина м ²	Одржава – управља	Корисничка мјеста	Напомена
1.	Демизовац	Добрљин	20.000	Мјештани	Добрљин, Граданаовац	Постоји прилазни пут
2.	Код цркве	Добрљин	10.000	Мјештани	Добрљин	Постоји прилазни пут
3.	Бундалско	Горње Водичево	2.000	Мјештани	Горње Водичево	Постоји прилазни пут
4.	Колунцијско	Горње Водичево	2.000	Мјештани	Горње Водичево	-
5.	Богданаовац	Доње Водичево	10.000	Мјештани	Д.Водићево Г.Водићево	Постоји прилазни пут
6.	Католичко	Доње Водичево	1.000	Мјештани	Д.Водићево	Постоји прилазни пут
7.	Тополичко	Доње Водичево	2.000	Мјештани	Д.Водићево	-
8.	Росуље	Доње Водичево	3.000	Мјештани	Д.Водићево	Постоји прилазни пут, ограђено
9.	Баусовац	Церовица	10.000	Мјештани	Церовица, Д.Водићево, В.Жуљевица	-
10.	Подгоричко	Доње Водичево	10.000	Мјештани	Д.Водићево	Постоји прилазни пут
11.	Церовачко	Церовица	2.000	Мјештани	Церовица	-
12.	Царића	Церовица Пољавнице	2.000	Мјештани	Церовица, Пољавнице	Постоји прилазни пут, ограђено
13.	Берин гај	М. Жуљевица, В. Жуљевица	5.000	Мјештани	М. Жуљевица, В. Жуљевица	Постоји прилазни пут
14.	Шевићи	В. Жуљевица	2.000	Мјештани	В. Жуљевица	-
15.	Згоњани	В. Жуљевица	10.000	Мјештани	В. Жуљевица	Постоји прилазни пут
16.	Љешљани	Љешљани	7.000	Мјештани	Љешљани, Деветаци	-
17.	Деветаци	Деветаци	6.000	Мјештани	Деветаци, Прусци	-
18.	Деветаци	Деветаци	6.000	Мјештани	Деветаци, Прусци	-
19.	Раковац	Раковац	7.000	Мјештани	Раковац, Љешљани, Прусци	Постоји прилазни пут
20.	Радуловац	Д.Водићево, Равнице, Церовица	20.000	Мјештани	Д.Водићево, Равнице, Церовица	Постоји прилазни пут
21.	Гороњско	Равнице	2.000	Мјештани	Равнице	-
22.	Мазићи	Мазићи	5.000	Мјештани	Мазићи	Постоји прилазни пут
23.	Бојишта ново	Бојишта Туњица	4.000	Мјештани	Бојишта	Постоји прилазни пут
24.	Бојишта старо	Бојишта Туњица	3.000	Мјештани	Бојишта	Постоји прилазни пут, ограђено
25.	Пољавнице	Пољавнице	5.000	Мјештани	Пољавнице	Постоји прилазни пут, ограђено
26.	Голо брдо	М.К.Рујишка	2.000	Мјештани	М.К.Рујишка, Чађавица, М.Н.Рујишка	-
27.	Умићевићи	М.К.Рујишка	3.000	Мјештани	М.К.Рујишка, Чађавица III	Постоји прилазни пут, ограђено
28.	Црквина	М.К.Рујишка	2.000	Мјештани	М.К.Рујишка	Постоји прилазни пут
29.	Вејновићи	М.К.Рујишка	2.000	Мјештани	М.К.Рујишка	Постоји прилазни пут, ограђено
30.	Цјепала	В.Рујишка	6.000	Мјештани	В.Рујишка, М.К.Рујишка, Чађавица III	Постоји прилазни пут

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

31.	Бурсаћи	В.Рујишка	3.000	Мјештани	В.Рујишка	Постоји прилазни пут
32.	Никића гај	М.К.Рујишка	4.000	Мјештани	М.К.Рујишка	Постоји прилазни пут
33.	Чулићи	М.К.Рујишка	3.000	Мјештани	М.К.Рујишка	Постоји прилазни пут
34.	Благојевићи	М.К.Рујишка	2.000	Мјештани	М.К.Рујишка	Постоји прилазни пут, ограђено
35.	Војновићи	М.К.Рујишка	2.000	Мјештани	М.К.Рујишка	Постоји прилазни пут, ограђено
36.	Гредице (школа)	М.К.Рујишка	5.000	Мјештани	М.К.Рујишка	-
37.	Ђуфино брдо	М.К.Рујишка	8.000	Мјештани	М.К.Рујишка	Постоји прилазни пут, ограђено
38.	Брђани	М.К.Рујишка	3.000	Мјештани	М.К.Рујишка	Постоји прилазни пут, ограђено
39.	Редак	Кршље	3.000	Мјештани	Кршље	-
40.	Рудице - Станићи	Рудице	3.000	Мјештани	Рудице	-
41.	Рудице главно	Рудице	10.000	Мјештани	Рудице	Постоји прилазни пут, ограђено
42.	Вајагићи	Д.Ракани	10.000	Мјештани	Д.Ракани	Ограђено
43.	Мајкићи	Д.Ракани	2.000	Мјештани	Д.Ракани	Постоји прилазни пут, ограђено
44.	Макарићи	Г.Ракани	8.000	Мјештани	Г.Ракани	Постоји прилазни пут, ограђено
45.	Дамјанићи	Г.Ракани	4.000	Мјештани	Г.Ракани	-
46.	Доње гробље	Ахметовци	6.000	Мјештани	Ахметовци	Постоји прилазни пут
47.	Јовин поток	Ахметовци	5.000	Мјештани	Ахметовци, Грабашница	-
48.	Грабашко	Грабашница	10.000	Мјештани	Грабашница, Прусци	-
49.	Плавшићи	Д.Витасовци	8.000	Мјештани	Д.Витасовци	-
50.	Бурсаћи	Д.Витасовци	3.000	Мјештани	Д.Витасовци	-
51.	Гојићи	Д.Витасовци	1.000	Мјештани	Д.Витасовци	-
52.	Басраково	Д.Витасовци	15.000	Мјештани	Д.Витасовци	Постоји прилазни пут
53.	Бабићи	Г.Витасовци	6.000	Мјештани	Г.Витасовци	-
54.	Живковићи	Трговиште	10.000	Мјештани	Трговиште	Постоји прилазни пут
55.	Зобиште	Трговиште	1.000	Мјештани	Трговиште	Постоји прилазни пут
56.	Шарчево	Агића брдо (Шумари)	2.000	Мјештани	Агића брдо (Шумари)	Ограђено
57.	Сјахивање	Агића брдо (Шумари)	2.000	Мјештани	Агића брдо (Шумари)	Ограђено
58.	Брешчић	Агића брдо	1.000	Мјештани	Агића брдо	-
59.	Личине	Агића брдо	4.000	Мјештани	Агића брдо	-
60.	Ковачевићи	Д.Агићи, Агића брдо	5.000	Мјештани	Доњи Агићи	Постоји прилазни пут, ограђено
61.	Пировиште	Агића брдо	5.000	Мјештани	Челопек, Агића брдо	Ограђено
62.	Врановица	Д.Агићи	3.000	Мјештани	Доњи Агићи	Постоји прилазни пут
63.	Антонићи	-	-	-	-	-
64.	Ђотновац	Чађавица III	2.000	Мјештани	Чађавица III Ведовица	-
65.	Ведовица	Ведовица	3.000	Мјештани	Ведовица	Постоји прилазни пут, ограђено
66.	Метаљка	Чађавица III	2.000	Мјештани	Чађавица III, М.Н.Рујишка	-
67.	Рујишка (школа)	М.Н.Рујишка	5.000	Мјештани	М.Н.Рујишка	-
68.	Умићевићи	Кршље	1.000	Мјештани	Кршље	Постоји прилазни пут, ограђено
69.	Кршље (школа)	Кршље	4.000	Мјештани	Кршље	Постоји прилазни пут, ограђено
70.	Дошени	Кршље	3.000	Мјештани	Кршље	Постоји прилазни пут, ограђено
71.	Јежево	Кршље	4.000	Мјештани	Кршље	Постоји прилазни пут

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

72.	Бјелџи	Кршље	6.000	Мјештани	Кршље	Постоји прилазни пут
73.	Растик	М.Н.Рујишка	3.000	Мјештани	М.Н.Рујишка	Ограђено
74.	Рајлићи	М.Н.Рујишка	4.000	Мјештани	М.Н.Рујишка	-
75.	Липа	Сводна	5.000	Мјештани	Сводна	Постоји прилазни пут
76.	Брезици	Сводна	4.000	Мјештани	Сводна, Брезици	Постоји прилазни пут, ограђено
77.	Чукур	Сводна	3.000	Мјештани	Сводна	Постоји прилазни пут
78.	Магарац	Грабашница	2.000	Мјештани	Грабашница	Постоји прилазни пут
79.	Петковац–рудн.	Петковац	5.000	Мјештани	Петковац	-
80.	Рендино брдо	Петковац	8.000	Мјештани	Петковац	Постоји прилазни пут
81.	Лончине	Благај, Петковац	5.000	Мјештани	Петковац, Дервиши	Постоји прилазни пут
82.	Ђурђево брдо	Петковац	6.000	Мјештани	Петковац	Постоји прилазни пут
83.	Губавица	М.Петковац	10.000	Мјештани	Петковац Сводна	Постоји прилазни пут
84.	Рабати	Петковац	5.000	Мјештани	Петковац	Постоји прилазни пут
85.	Дервиши	Дервиши	1.000	Мјештани	Дервиши, Буљук	Постоји прилазни пут
86.	Дервиши старо гробље	Дервиши	1.000	Мјештани	Дервиши	-
87.	Лазаревићи	Дервиши	500	Мјештани	Дервиши	-
88.	Благај	Благај Ријека	2.000	Мјештани	Благај Ријека, Дервиши	Постоји прилазни пут, ограђено
89.	Селимагићи	Благај Ријека	3.500	Мјештани	Благај Ријека	Постоји прилазни пут
90.	Џамијско	Благај Ријека	500	Џам. одбор	Благај Ријека	Постоји прилазни пут, ограђено
91.	Хузејровићи, Горње гробље	Благај Ријека	1.000	Мјештани	Благај Ријека	Постоји прилазни пут, ограђено
92.	Хузејровићи, Горње гробље	Благај Ријека	2.000	Мјештани	Благај Ријека	Постоји прилазни пут, ограђено
93.	Спасовна	Соколиште	10.000	Мјештани	Соколиште	Постоји прилазни пут
94.	Мајкићи	Соколиште	3.000	Мјештани	Соколиште	Постоји прилазни пут
95.	Дворна	Соколиште	3.000	Мјештани	Соколиште	Постоји прилазни пут
96.	Осредак	Радомировац	8.000	Мјештани	Соколиште	-
97.	Громила	Соколиште	3.000	Мјештани	Соколиште	-
98.	Чапљик	Соколиште	3.000	Мјештани	Соколиште	-
99.	Оскоруша	Соколиште	5.000	Мјештани	Соколиште	-
100.	Редак	Радомировац	10.000	Мјештани	Радомировац	Постоји прилазни пут, ограђено
101.	Злојутрово	Радомировац	10.000	Мјештани	Радомировац	Постоји прилазни пут, ограђено
102.	Јовчићи	Радомировац	10.000	Мјештани	Радомировац, Волар	Постоји прилазни пут, ограђено
103.	Томића коса	Радомировац	5.000	Мјештани	Радомировац	-
104.	Џамијско	Благај Јапра	4.000	Мјештани	Благај Јапра	Постоји прилазни пут, ограђено
105.	Код школе	Благај Јапра	7.000	Мјештани	Благај Јапра	Постоји прилазни пут, ограђено
106.	Ограде ново	Благај Јапра	5.000	Мјештани	Благај Јапра	Постоји прилазни пут
107.	Адиловићи	Масловаре	2.000	Мјештани	Масловаре	Постоји прилазни пут, ограђено
108.	Гвоздени	Благај Јапра	5.000	Мјештани	Гвоздени	Постоји прилазни пут, ограђено
109.	Оџићи	Масловаре	3.000	Мјештани	Масловаре	Постоји прилазни пут
110.	Шендерско	Масловаре	1.500	Мјештани	Масловаре	Постоји прилазни пут
111.	Екићи	Масловаре	3.000	Мјештани	Масловаре	Постоји прилазни пут
112.	Мало гробље	Јошава	2.000	Мјештани	Јошава	Постоји прилазни пут
113.	Стражбеница	Јошава	4.000	Мјештани	Јошава	-
114.	Keњале	Црна ријека	3.000	Мјештани	Црна Ријека	Ограђено
115.	Црна ријека	Црна ријека	3.000	Мјештани	Црна Ријека	-

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

116.	Крамарице	Црна ријека	2.000	Мјештани	Црна Ријека, Сухача	-
117.	Сухача 1	Сухаћа	8.000	Мјештани	Црна Ријека, Сухача	Постоји прилазни пут
118.	Сухача 2	Сухаћа	1.000	Мјештани	Сухача	Постоји прилазни пут
119.	Сухача брдо	Сухаћа	3.000	Мјештани	Сухача	Постоји прилазни пут, ограђено
120.	Рудице	Доњи Агићи	5.000	Мјештани	Доњи Агићи	-
121.	Челопек - мезарје	Доњи Агићи	1.000	Мјештани	Доњи Агићи, Челопек	Постоји прилазни пут, ограђено
122.	Код џамије	Горњи Агићи	1.000	Мјештани	Горњи Агићи	Постоји прилазни пут, ограђено
123.	Ибрахимагићи	Горњи Агићи	3.000	Мјештани	Горњи Агићи	Постоји прилазни пут, ограђено
124.	Бирачевец	Ђеле	1.500	Мјештани	Ђеле Марини	Постоји прилазни пут, ограђено
125.	Зебе	Ђеле	2.500	Мјештани	Ђеле	Ограђено
126.	Ђурновац	Ђеле	2.500	Мјештани	Ђеле	Ограђено
127.	Црни Врх	Ђеле	1.500	Мјештани	Ђеле, Будимлић Јапра	Ограђено
128.	Мујагић брдо	Горњи Агићи	600	Мјештани	Горњи Агићи	Постоји прилазни пут
129.	Пивница	Доњи Агићи	1.200	Мјештани	Доњи Агићи	-
130.	Лујићи 1	Прусци	500	Мјештани	Прусци	Постоји прилазни пут
131.	Лујићи 2	Прусци	2.000	Мјештани	Прусци	Постоји прилазни пут
132.	Лукићи	Прусци	3.000	Мјештани	Прусци	Постоји прилазни пут, ограђено
133.	Лонца	Прусци	1.500	Мјештани	Јањетовићи, Прусци, Дејановићи	Постоји прилазни пут
134.	Кнежевићи	Прусци	1.000	Мјештани	-	Напуштено
135.	Брезици	Прусци	3.000	Мјештани	Г.Прусци	Постоји прилазни пут, ограђено
136.	Бабића коса	Прусци	2.000	Мјештани	Лабуси, Маринковићи	-
137.	Пасје	Прусци	500	Пок. мусл.	-	Напуштено
138.	Зецовско	Шклобучари	2.000	Мјештани	Шклобучари	Постоји прилазни пут
139.	Ђукановићи	Куљани	2.000	Мјештани	Куљани	Постоји прилазни пут
140.	Маринковићи	Куљани	2.500	Мјештани	Куљани	-
141.	Томчићи	Чађавица II	2.500	Мјештани	Чађавица II Чађавица I	Постоји прилазни пут
142.	Лелићи	Чађавица I	1.500	Мјештани	Чађавица II	-
143.	Змињак	Чађавица III	1.500	Мјештани	Чађавица III	-
144.	Умићевићи (Репићи)	Чађавица III	3.000	Мјештани	Чађавица III	Постоји прилазни пут
145.	Благиште	М.Н. Рујишка	2.000	Мјештани	М.Н.Рујишка	Постоји прилазни пут
146.	Врветица	М.Н. Рујишка	3.000	Мјештани	М.Н.Рујишка	-
147.	Дрљаче	М.Н. Рујишка	5.000	Мјештани	М.Н.Рујишка	Постоји прилазни пут, ограђено
148.	Мигљевићи	М.Н. Рујишка	3.000	Мјештани	М.Н.Рујишка М.Н.Рујишка	Постоји прилазни пут
149.	Јоховица	Јоховица	5.000	Мјештани	Јоховица	Постоји прилазни пут, ограђено
150.	Рајлићи	М.Н. Рујишка	6.000	Мјештани	М.Н.Рујишка	-
151.	Растик	М.Н. Рујишка	4.000	Мјештани	М.Н.Рујишка	Постоји прилазни пут
152.	Глишићи	Блатна	5.000	Мјештани	Блатна	Постоји прилазни пут, ограђено
153.	Матавази	Матавази	5.000	Мјештани	Блатна Матавази	Постоји прилазни пут
154.	Тодићи	Матавази	4.000	Мјештани	Матавази	Постоји прилазни пут,

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izzg@blic.net

						ograђeno
155.	Стојаковићи	Матавази	1.500	Мјештани	Матавази	-
156.	Мисираче	Матавази	7.000	Мјештани	Матавази Рашће	-
157.	Црквина	Матавази	3.000	Мјештани	Матавази	Постоји прилазни пут
158.	Маричке долине	Блатна	5.000	Мјештани	Блатна	Постоји прилазни пут
159.	Мајићи	Блатна	4.000	Мјештани	Блатна, Бушевић	Постоји прилазни пут, ograђeno
160.	Козлине	Блатна	2.000	Мјештани	Блатна	-
161.	Зечеви	Рашће	8.000	Мјештани	Рашће	Постоји прилазни пут
162.	Дрљаче	Д.Матавази	2.000	-	-	Напуштено
163.	Бојићи	Матавази	2.000	-	-	Напуштено
164.	Велкића брдо	Рога	3.000	Мјештани	Рога Млакве	Ограђено
165.	Мезарлук Рога	Нови Град	2.000	Мјештани	Рога	Постоји прилазни пут, ograђeno
166.	Јабланица	Нови Град	8.500	СПЦ	Нови Град	Постоји прилазни пут
167.	Јабланица – ново	Нови Град	21.500	КП „Комус“	Нови Град	Постоји прилазни пут
168.	Прекосање (код џамије)	Нови Град	1.000	-	Нови Град	Постоји прилазни пут, ograђeno
169.	Мезарлук јабланица	Нови Град	3.000	-	Нови Град	Постоји прилазни пут, ograђeno
170.	Мезарлук Уријански пут	Нови Град	3.000	-	Нови Град	Постоји прилазни пут, ograђeno
171.	Јабланица католичко	Нови Град	1.000	Мјештани	Нови Град	Постоји прилазни пут, ograђeno
172.	Јањетовићи	Думбрава	2.000	Мјештани	Думбрава	Постоји прилазни пут
173.	Буљук	Нови Град	2.000	Мјештани	Буљук	Постоји прилазни пут, ograђeno
УКУПНО ПОВРШИНА			728.800 m²			

Извор: Административна служба општине Нови Град

Поред гробаља наведених у претходној табели на подручју општине Нови Град постоји и 29 партизанских гробаља на површини од 31.100 m², у којима су укопани погинули борци из Другог свјетског рата. О одржавању партизанских гробаља брине се СУБНОР Нови Град.

Б.ИИ.3.6. Управа, финансијске и сличне дјелатности

Од дјелатности које припадају овој групи у обухвату Плана заступљене су следеће:

- Административна служба Општине;
- Основни суд Нови Град;
- Полицијска станица Нови Град при ЦЈБ Приједор;
- Поште Српске у оквиру РЈ Приједор заступљене су у насељеним мјестима: Нови Град, Добрљин, Сводна, Доњи Агићи, Рудице;
- ЗП Електрокрајина а.д. Бања Лука послује на подручју обухвата плана преко РЈ „Електродистрибуција“ Нови Град;
- Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове: РЈ Нови Град, РК Крупа на Уни;
- Пореска управа заступљена је Подручном јединицом Нови Град и привременом канцеларијом у Крупи на Уни у оквиру Подручног центра Приједор;
- Фонд за пензијско и инвалидско осигурање заступљен је пословницом у Новом Граду која обавља послове и за општину Крупа на Уни у оквиру филијале Приједор;
- РЈ Царинарсница Нови Град;
- РЈ Царинска испостава Нови Град;
- Ватрогасци;

- Црвени крст;
- Ветеринарска станица;
- КП „Водовод и канализација“ а.д. Нови Град;
- КП „Комус“ а.д. Нови Град;
- Остали.

Већина објекта и простори у којима су смјештене функције наведених дјелатности лоцирани су у ужем центру општине.

Административна служба општине Нови Град смјештена је у објекту општине у општинском центру, насељеном мјесту Нови Град. Канцеларије мјесних заједница на подручју општине не постоје, тако да се за састанке МЗ углавном користе сеоске школе, бивше задруге те друштвени домови.

Б.ИИ.3.7. Спорт

На подручју општине Нови Град од затворених спортских објеката постоји Спортска дворана ЈП Градски спортски центар „Спортска дворана“.

Поред затворених терена на подручју Општине евидентирани су и отворени спортски терени као и зоне за рекреацију.

Табела бр. 106.: Преглед активних отворених спортских терена на подручју општине Нови Град

Назив	Насељено мјесто	Опис
Спортско рекреативни центар Млакве	-	Уређен фудбалски терен са свим пратећим објектима, трибинама и два помоћна терена.
Школско игралиште ОШ "Вук Караџић"	Нови Град	Два вишенамјенска терена са асфалтном подлогом димензија 20x40 од којих један посједује наткривене трибине у добром стању, заштитну ограду, рефлекторе. Терен је обиљежен за кошарку и мали фудбал. На њему се налазе још и два покретна коша који су у добром стању те два гола за мали фудбал и рукомет који су неупотребљиви због јако лошег стања. Други терен не посједује ништа осим асфалтне површине која је у лошем стању. Кошаркашки терен се налази на асфалтној површини, димензије терена не задовољавају стандарде за кошаркашку игру, сама асфалтна површина је у лошем стању, на терену се налазе два коша који су у лошем стању, терен је необиљежен. Одбојкашко игралиште се налази у изградњи. На мањој површини се налази један кош који је у добром стању.
Игралиште ФК "СЛАВЕН"	Добрљин	Уређено фудбалско игралиште са травнатом подлогом димензија 100x70 метара. Од пратећих објеката посједује свлачионице које тренутно нису потпуно функционалне јер нису довршене, терен не посједује трибине.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Школско игралиште основне школе у Добрљину	Добрљин	Посједује једно вишенамјенско игралиште са асфалтном подлогом димензија 40x20 метара. Терен не посједује заштитну ограду, на терену се налазе голови за рукомет и мали фудбал у веома добром стању. Асфалтна површина је изузетно добром стању и обиљежена је за мали фудбал.
Школско игралиште основне школе у Равницама	Равнице	Посједује један вишенамјенски терен, димензија 40x20 метара. Терен нема заштитну ограду, није обиљежен, нема голове и кошеве, док је сама асфалтна површина у веома добром стању.
Игралиште ФК "Младост" Пољавнице	Пољавнице	-
Школско игралиште основне школе "Драган Вујановић" Сводна	Сводна	Посједује један вишенамјенски терен са асфалтном подлогом димензија 40x20 метара и један кошаркашки терен димензија 28x14 метара. Оба терена се налазе на веома доброј асфалтној подлози. Вишенамјенски терен посједује заштитну ограду у добром стању, голове за рукомет и мали фудбал који су у добром стању, терен је обиљежен за рукомет и малу фудбал
Отворени спортски терени Хозићи	Хозићи	Травнати терен за мали фудбал, димензија 36x18 метара. Посједује заштитну ограду у добром стању, рефлекторе у добром стању те голове за мали фудбал такође у добром стању. Травната подлога још није потпуно спремна за кориштење јер је терен новоизграђен. Кошаркашки терен је обиљежен и на њему се налазе два непомична коша у добром стању. Одбојкашки терен се налази на травнатој подлози димензија 16x8 метара са непокретним држачима мрежу.
Игралиште подручне школе Рашће	Рашће	Посједује један вишенамјенски терен, димензија 40x20 метара који се налази на изузетно доброј асфалтној подлози. Терен посједује заштитну мрежу са једне стране која је у добром стању, обиљежен је за рукомет и мали фудбал, на њему се налазе метални голови који нису практични.
Игралиште ФК "Блатна"	Блатна	Игралиште се налази на травнатој подлози димензија 90x60 метара, потпуно је нефункционално и налази се у веома лошем стању. Одбојкашко игралиште се налази на пјешчаној подлози, димензија 14x7 метара са непокретним држачима за мрежу и заштитном оградом. Поплочана површина је димензија 10*10 метара и на њој се налази непокретни кош у добром стању.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Игралиште подручне школе	Мала Новска Рујишка	Посједује један вишенамјенски терен димензија 40x20 метара који се налази на веома доброј асфалтној подлози. Обиљежен је за рукомет и мали фудбал, не посједује заштитну мрежу, голови су метални и непрактични.
--------------------------	---------------------	--

Извор: Административна служба Општине Нови Град

Уређени отворени спортски терени постоје у насељеним мјестима: Нови Град, Добрљин, Равнице, Пољавнице, Сводна, Хозићи, Рашће, Блатна и Мала Новска Рујишка.

Табела бр. 107. Преглед активних спортских организација на подручју општине Нови Град

Редни број	Назив спортског клуба или организације
1.	ФК „Слобода“ Нови Град
2.	ФК „Славен“ Добрљин
3.	ФК „Пламен“ Доње Водичево
4.	ФК „Младост“ Пољавнице
5.	ЖФК „Младост“ Пољавнице
6.	ФК „Равнице“ Равнице
7.	ФК „Рудар“ Благај
8.	ФК „Сводна“ Сводна
9.	ФК „Локомотива“ Нови Град
10.	ОФК „Жељезничар“ Равнице
11.	Градски фудбалски савез
12.	КФСШ „Бубамара“ Нови Град
13.	ЖКК „Слобода“ Нови Град
14.	КК „Слобода 73“ Нови Град
15.	РК „Средњошколац“ Нови Град
16.	КК „Р.Ц. Глиго“ Нови Град
17.	ТК „Слобода“ Нови Град
18.	Кајак клуб „Нови Град“ Нови Град
19.	КБС „Крајишник“ Нови Град
20.	СРД „Нови Град“ Нови Град
21.	ШК „Нови Град“ Нови Град
22.	ОК „Смеч“ Нови Град
23.	ДСВ „АКВА“ Нови Град
24.	Бициклички клуб Нови Град
25.	Атлетски клуб „Слобода“ Нови Град

Извор: Административна служба Општине Нови Град

Рекреација се проводи, углавном, након радног времена, на крају седмице (викенда) и за вријеме годишњих одмора, те представља једну од основних функција становништва, због чега је организација те функције од великог значаја. Потребне градског становништва за рекреацијом су све веће те ће у будућности још више долазити до изражаја захваљујући порастом животног стандарда и смањењем радног времена.

У зоне за рекреацију спадају зелене површине, шуме (у урбаном центру и његовом рубу), објекти и површине за сталне и повремене манифестације које су у функцији задовољавања културно-рекреационих потреба. Зелене површине у урбаном подручју заступљене су у три градске четврти: Стари Град, Центар и Цапраг. Обухватају два градска парка травнате површине и засаде дивљеог кестена у комплексу Дома здравља. У урбаном подручју налази се четинарска шума црног бора површине око 5ha која представља значајан простор за задовољење потреба за одомом и рекреацијом. У самом парку на највишој тачки постављен је споменик „Мајке партизанке“, као успомена на страдања мајки Козаре и Грмеча у Другом свјетском рату. На рубним дијеловима урбаног подручја са јужне и источне стране простиру се мјешовите грабово-букове шуме и шумарци који представљају зелени појас око урбаног подручја те са парком у централном дијелу представљају шумски комплекс у урбаном подручју који има функцију

задовољавања потреба становништва за рекреацијом и одмором. Поред зелених површина и шума, ријеке Уна и Сана представљају значајно природно богатство и површину за одмор и рекреацију. Током читаве године на водама ових ријека рекреирају се и одмарају спортски риболовци и ловци. Шеталиште на обали Уне (кеј) представља свакодневни простор за одмор и рекреацију грађана.

Простор у насељеном мјесту Љешљани представља посебан потенцијал за развој бањско-рекреативног центра. Концепт плана бањско-рекреативног центра Љешљани се базира на следећим услугама: здравствено-рекреативне (бања, велнес и спа те посебни програми здравља), пословни туризам (конгреси, конференције, семинари, корпоративни пословни састанци, пословни сајмови и изложбе), спортско-рекреативни садржаји (пјешачење и планинарење, бициклизам, јахање, спортске активности), смјештај и исхрана (хотели, бунгалови, ресторан/бар), еко-етно туризам (излети у околину, обилазак природног богатства, историјских и религијских објеката), специјални интереси (рафтинг, лов, риболов) и остали садржаји.

Б.ИИ.3.8. Вјерски објекти

На подручју обухвата плана постоје вјерски објекти православне, католичке и исламске вјерске заједнице и то:

Објекти православне вјерске заједнице

Православни објекти на подручју општине Нови Град заступљени су у насељеним мјестима:

- Добрљин,
- Равнице,
- Прусци,
- Сводна,
- Нови Град,
- Рудице,
- Блатна,
- Доњи Агићи,
- Кршље,
- Мала Крупска Рујишка,
- Велика Рујишка и
- Ведовица.

Објекти католичке вјерске заједнице

Црква Светог Тројства, изграђена 1886. године, општински центар.

Објекти исламске вјерске заједнице

Нови Град

- Двије џамије, једна димензија 14m x 18m (252m²) са двориштем од цца 800m² и друга димензија 9m x 11m са двориштем цца 500m²

Урије

- Џамија димензија 10,10m x 13,10m (132,31m²) са двориштем од цца 150m²

Прекосање

- Џамија димензија 10m x 11m са двориштем површине цца 200m²

Буљук

- Џамија димензија 7m x 7m са двориштем површине цца 80m²

Благај Ријека

- Џамија димензија 6m x 8m са двориштем површине цца 30m²

Благај Јапра

- Џамија димензија 11m x 12m са двориштем површине цца 80m²
- Сухача
- Двије џамије, једна димензија 9,5m x 11,5m са двориштем површине цца 100m² и друга димензија 8m x 9m без дворишта
- Хозићи
- Џамија димензија 8m x 11m са двориштем површине цца 10m²
- Доњи Агићи
- Џамија димензија са двориштем површине цца 300m²
- Горњи Агићи
- Џамија димензија 9,5m x 11,5m са двориштем површине цца 150m²
- Будитлић Јапра
- Џамија димензија 8m x 10m са двориштем површине 200m²

Б.ИИ.3.9. Остале друштвене службе и дјелтности

На подручју општине Нови Град активне су многобројне организације и удружења између којих издвајамо:

- УГ „Дар природе“ Нови Град
- Удружење привредника и подузетника „УНА-НОВИ“ Нови Град
- Општинска борачка организација Нови Град
- УГ „ДИА“ Нови Град
- ОКУД „Урије“ Нови Град
- Културна заједница „Новљани“ Нови Град
- ОЦКИ Нови Град
- ОО СУБНОР Нови Град
- Удружење радника и инвалида рада избјеглих из РХ Нови Град
- Удружење савеза логораша регије Нови Град
- УГ „Лира“ Нови Град
- Удружење избјеглих, расељених и других лица РС „Останак“ Нови Град
- Савез инвалида рада Нови Град
- ОК „WEST POINT“ Нови Град
- Удружење ампутираца „Удас“ Нови Град
- Удружење параплегичара, обољелих од дјечије парализе и осталих тјелесних инвалида Нови Град
- ПЦ „Dance Art“ Нови Град
- ОО „Црвени крст“ Нови Град
- Удружење РВИ Нови Град
- Удружење породица погинулих, несталих и заробљених бораца и цивила Нови Град
- Удружење дјеце и омладине са посебним потребама и родитеља „Искра“ Нови Град
- Друштво пчелара Нови Град
- Завичајно удружење „Војскова“ Нови Град
- УГ „Дијалог“ Нови Град
- ОЦКИ-омлдински центар за креативност и иницијативу
- Удружење "Сцена"
- Удружење жена "Плодови села"
- Удружење "Сара"
- Удружење повратника и расељених лица Бос.Нови/Нови Град
- Општинско удружење пољопривредних произвођача Нови Град
- Удружење пољопривредника „Долина Јапре“ Нови Град

- Савез логораша Бос.Нови/Нови Град
- Светосавска омладинска заједница
- Организација за промоцију мира и хуманости Нови Град
- МОНО Нови Град
- Удружење слијепих и слабовидих лица Нови Град
- Удружење „Прогрес“- удружење породица са 4 и више дјецe општине Нови Град
- УГ „Сет“ - сервис за едукацију и тренинг“ Нови Град
- УГ за одржавање и стицање здравља „Јога у свакодневном животу“ Нови Град
- УГ „Омладински савјет општине Нови Град“ Нови Град
- УГ „Мерхамет“ Нови Град
- УГ Мото-клуб „Торнадо“ Нови Град
- УГ „Сцена“ Нови Град
- Удружење воћара Нови Град
- УГ „Курсни центар - Нови Град“
- Удружење жена „Плодови села“ Нови Град
- Удружење привредника Нови Град
- Мото-клуб „Castrum Riders“ Нови Град

Б.ИИ.4. Инфраструктура

Б.ИИ.4.1. Саобраћај

Историјски увод о развоју путне инфраструктуре

Сваки град који преферира ка развоју и унапређењу, има за циљ да се повеже, не само са суседним местима, градовима, већ са регионалним центрима. Да би се ово постигло, саобраћајна инфраструктура представља основу за развој свих центара, а потом и њихово повезивање, коришћење простора и управљање тим простором.

Нови Град се први пут у документима помиње 1217 године, мада се историчари приклањају мишљењу да је град основан 1280. године. Шире подручје града било је насељено још у античко доба о чему свједоче археолошка налазишта у селу Доњи Ракани и у долини рјечице Јапре. Прво насеље није могло настати на данашњем градском подручју јер је било изложено плављењу ријека Уне и Сане. Нови Град је био највећа раскрсница друмског и жељезничког саобраћаја у Поуњу и у Бившој Југославији, Прво је био на граници средњовјековне Босне и Угарске, касније Османског и Аустро-Угарског царства, а данас на граници Босне и Херцеговине, Републике Српске према Републици Хрватској. Управо тај моменат чворишног значаја омогућио је најраније насељавање од праисторије до данас.

Б.ИИ.4.1.1. Друмски саобраћај

Путна инфраструктура

Саобраћајна инфраструктура представља основу за развој саобраћаја, која се састоји од категорисаних и некатегорисаних путева. На основу овога можемо рећи да постоје два основна нивоа која су значајна за сваку Општину, а и за веће центре, а то су путеви који повезују општину са другим општинама или другим градовима у земљи и ван ње (магистрални и регионални

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

путеви, а сада и ауто-путеви) и путеви који повезују општински центар са осталим центрима, у оквиру саме општине, а ту спадају локални путеви.

Кроз Општину Нови Град пролазе магистрални путеви, и то М14 (дионица Козарска Дубица-Костајница-Нови Град-Бихаћ) и М4 (дионица Нови Град-Приједор-Бања Лука). Поред наведених магистралних путева, постоје и повезаност са аутопутем Бања Лука-Градишка.

Општина Нови Град је удаљена 167km од будућег транснационалног аутопута Коридор VС који је, као дио Пан-Европског коридора повезан са ТЕН мрежом, препознат као главни регионални транспортни пројекат који иде од Будимпеште (ХУН) преко Осијека (ХР) и Сарајева (БиХ) до луке Плоче (ХР).

Што се тиче међународног путног саобраћаја, у Новом Граду се налази гранични прелаз за путнички саобраћај Нови Град (БиХ) – Двор (ХР). Такође, гранични прелаз са свим инспекцијским контролама Градишка (БиХ) – Стара Градишка (ХР) удаљен је око 90km, гранични прелаз за промет воћа и поврћа, утврђивање усклађености са тржишним стандардима Изачић (БиХ) – Личко Петрово Село (ХР) удаљен је 80km и гранични прелаз за превоз путника и превоз терета Градина (БиХ) – Јасеновац (ХР) је удаљен 60km од Новог Града. Такође, значајно је поменути и да је удаљеност Новог Града од граничног прелаза са Републиком Србијом (Рача) 302km, док је гранични прелаз са Републиком Црном Гором (Требиње) удаљен 435km.

Укупна дужина свих путева на подручју Општине износи 536,62km, од чега су 258.42km локални путеви који се, према постојећој категоризацији, сврставају у локалне путеве I разреда, локални путеви II, а 156,20km чине локални путеви III разреда. Дужина магистралних, регионалних путева и пут од посебног значаја износи 122km.

Табела бр. 108.: Преглед друмске саобраћајне инфраструктуре на подручју општине Нови Град

Магистрални и регионални путеви и пут од посебног значаја (km)	Локални путеви I разреда	Локални путеви II разреда	Локални путеви III разреда
122km	72,22km	186,20km	156,20km

Магистрални путеви М14 и М4 пролазе кроз терен веома повољне конфигурације. Магистрални пут М14 у дужини од 43,374km и магистрални пут М4 у дужини од 21,569km са савременим коловозним застором пролазе кроз Општину Нови Град. Магистрални путеви М14 и М4 где полазе кроз градско зону, имају карактеристике градске путне мреже. За одржавање и стање брине се „Јавно Предузеће Путеви“ Републике Српске.

Поред магистралних путева М14 и М4, кроз општину Нови Град пролазе и регионални путеви Р404 у дужино од 26km и Р475-а у дужини од 19km. Евидентиран је и пут од посебног значаја у дужино од 12km. За одржавање и стање брине се Јавно предузеће „Путеви“ Републике Српске.

Одржавање путева и улица се врши према ПЛАН-у одржавања и заштите локалних и некатегорисаних путева и улица на подручју Општине, а које усваја Скупштина општине Нови Град. У прву групу приоритета за одржавање спадају локални путеви који служе за одвијање аутобусног саобраћаја, док другу групу приоритета чине остали јавни путеви и некатегорисани путеви. Зимско одржавање улица и путева се врши у зависности да ли су путеви првог приоритета (дужине 80,5km - путни правци којима се крећу аутобуси), путеви другог приоритета (дужине 163km – зависно од потреба и расположивих капацитета механизације) и путеви које

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

чисте мјештани властитом механизацијом уз накнаду плинског горива од стране Административне службе општине Нови Град (дужине 189km).

Стање хоризонталне и вертикалне сигнализације врши се на основу Закона о безбједности саобраћаја и насталих измјена и допуна, као и према потребама на терену (измјенама старих и дотрајалих знакова, постављање нових знакова).

Табела бр. 109.: Преглед разреда друмске саобраћајне инфраструктуре на подручју општине Нови Град

Разред пута	Друштвени и привредни значај	Врста саобраћаја
I	Локални путеви и улице у насељима и граду	Мјешовити са јавим линијским
II	Локални путеви и улице у насељима и граду	Мјешовити без јавног линијског
III	Значајнији некатегорисани путеви	Мјешовити мањег интензитета-густоће

Табела бр. 110.: Локални путеви I разреда на подручју општине Нови Град

Редни број	Путни правац	Полазна тачка	Завршна тачка	Дужина (km)
Л-02	Д. Водичево- Љешљани-Раковац	М-14. Д.Водичево	П-475-а Раковац	11,8
Л-03	Сводна - Брезици	М-04 Сводна	П-475-1 Брезици	4,74
Л-05	Сводна-Бос. Страна- Грабашница	М-04 Сводна	П-475-а Прусци	7,85
Л-06	Вл.Јапра-Витасовци- Радомировац- Соколиште - Волар	П-404 Благај Јапра	Граница општине Приједор	12,65
Л-07	Рађеновић мост -М. Н. Р. - Г. Агићи	Рађ.мост	Рађ.мост П-404 Г. Агићи	8,83
Л-08	Рудице – Чађавица – Матавази -В.Рујишка - Л.Брод	Улица у Рудицама	Гран. општ. Крупа на Уни	12,7
Л-09	Блатна – Матавази - Горње Рашће	М-14 Блатна	Гран. општ. Крупа на Уни	10,47
Л-14	Туњица -Табла	М-14 Туњица	Табла	3,80
УКУПНО:				72,22km

Извор: Административна служба Општине Нови Град

Табела бр. 111.: Локални путеви II разреда на подручју општине Нови Град

Број пута	Путни правац	Полазна тачка	Завршна тачка	Дужина (km)
Л-01	Добрљин – Куљани – Прусци - Кар. Гај	Улично раскршће у Добрљину	Спој на П-475а	13,41
Л-04	Д. Водичево -В. Жуљевица	Л02 у Доњем Водичеву	Спој на П-475а	6,18
Л-10	Витасовци - Трговиште	Л-06 у Витасовцима	Трговиште - Гр. града Приједор	10,40
Л-11	М. Н. Рујишка - Јоховица	Спој на Л-07 у МН.Рујишкој	Јоховица П-404 а	6,40
Л-12	М. К. Рујишка - В.Рујишка - Саставци	Умићевић Ријека	Саставци	5,20
Л-13	Остојић страна –Равнице - Добрљин	Спој на М-14 - Остојић страна	Спој на М-14 (на излазу из Добрљина)	10,10
Л-15	Табла - Редак -Лигношпер	Табла	Спој на М-14 код Лигношпера	2,52
Л-16	Савића њиве - Јованићи -	Савића њиве	Л-04-мост Стрижна	5,50

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

	Водичево			
Л-17	Д. Водичево - Прусци	Спој на Л-02 (Видин мост)	Спој на Л-01 у Прусцима	5,40
Л-18	Ерцези - Сенићи	М-14	Л-08	3,10
Л-19	Добрљин – Динара – Бундале - Г.Водичево	Л-13 у Добрљину	Спој на Л-17	4,80
Л-20	Равнице – Гајићи - Церовица	Л-13 - Равнице Жељ. станица	Церовица, кућа Ђурашиновић Вере	4,00
Л-21	Д. Водичево - Вучијак - Раковац	Л-02 (Код Пилиповића)	Спој на П-475а - Раковац	5,52
Л-22	Сводна - Трговиште - Радомировац	Л-10 -Трговиште (код висећег моста)	Л-06 - Панића мост	7,15
Л-23	Радомировац – Дворна -Д. Агићи	Л-06 - Раскршће за дворану	Р-404 Д. Агићи (код Млинчића)	8,05
Л-24	М-14 Д. Ракани - Л-08	М-14 Д. Ракани (кућа Бундало Гојка)	Л-08 - Тојагић Милан	1,62
Л-25	Босанчић страна - школа Грабашница	Л-05 - Босанчић страна	Л-05 - школа Грабашница	5,15
Л-26	М-14 Д. Водичево -гробље Богдановац	М-14 - Доње Водичево	Гробље Богдановац	1,55
Л-27	Д. Агићи - Рудине - Агића брдо - Ћеле	Р-404 Д. Агићи (код моста на р.Равска)	Р-404 (кућа Иванчевић Мише)	7,85
Л-28	Боројевићи - Царића гробље -Табла (Жућак)	М-14 - Боројевићи	Табла	4,00
Л-29	Кршље - школа Кршље – Дедићи – Д. Агићи	Л-07 Кршље трафостаница	Р-404 Д.Агићи	6,40
Л-30	Слатина - Прусци	Л-02 – Слатина - Грубљешајићи	Л-01 Прусци (кућа Ђенадија Мирко)	2,90
Л-31	Карлички Гај - Љешљани	Л-01 - Карлички Гај	Љешљани	3,90
Л-32	Црвена земља – Дервиши - Благај Ријека	Р-475а Црвена Земља	М-4 Благај Ријека	3,30
Л-33	Сводна – Грабашница - Прусци (Шугавац)	М-4 Сводна стари пут	П-475 а Небешић, код трговина Кнежевић	5,30
Л-34	Кућа Радишић Душана - Личине (Ђурђак)	Пут Рудице - Дубовик, кућа Радишић Душана	Л-39 кућа Умићевевић Драгана	4,70
Л-35	Блатна, Жарковац, Матавази	Л-09 Блатна	Л-08 Матавази, код Дамјанића	6,10
Л-36	Бојића сокак - Горње Рашће	Л-08 Д. Рашће	Л-09 Г. Рашће	3,55
Л-37	Халиловићи - Новска планина – Рудице - Црна Ријека	Р-404 - Црна Ријека	Рудице - Радишићиш јарак	9,80
Л-38	Д. Водичево – Баусовац - Церовица	Л-13 - Стрижански мост	Церовица, спој са Л-20	4,00
Л-39	Рудице - Чађавица 2 - В. Рујишка	Пут Рудице - Дубовик	Л-12 - В. Рујишка	10,65
Л-40	Ћеле – Марини - граница општине Приједор	Р-404 Ћеле	Граница општине Приједор	4,30
Л-41	Л-27 Лукачки мост - Антонићи - граница града Приједора	Одвојак од Л-27 код Лукачког моста	Граница града Приједор	1,50
Л-42	М-14 Чулића брдо - Л-08	М-14 Д. Ракани кућа Јапунца Рајка	Л-08 кућа Сенић Ранка	2,90
УКУПНО:				186,20km

Извор: Административна служба Општине Нови Град

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Табела бр. 112.: Значајни некатегорисани путеви, III разред, на подручју општине Нови Град

Број пута	Путни правац	Полазна тачка	Завршна тачка	Дужина (km)
Н-43	Л-28 Лазаревићи - Зорићи - Ивановићи - Креће - Царић брдо - спој на Л-28	Одвојак на путу Л-28 кућа Војина Лазаревића	Спој на Л-28 кућа Љубана и Рајка Креће	1,40
Н-44	Равнице - Ђенићи -Церовица	Л-13 - кућа Јанковић Васе	Спој на Л-20 -кућа Рајка Јаковљевића	1,50
Н-45	М-4 - Петковац - Хрњаци - Дмитрашиновићи - гробље - рудник - Р-475а - Деветаци	М-4 (кућица ПТТ)	Р-475 - Деветаци - кућа Драге Војиновића	4,50
Н-46	М-4 - Петковац - Ољаче -Батези - Башићи -Ценопољци - Сводна	М-4 (Рајина гостиона)	Попова кућа	5,00
Н-47	М-4 - Сводна - бетонски мост - Витасовци школа -увала - спој на Л 22 изнад Мутића - трговина гара	М-4 - Сводна	Спој на Л-22	4,00
Н-48	Бл. Јапра - Хуз. брдо -Дервиши	М-04	Л-32	2,00
Н-49	Бл. Ријека - Д. Махала - урије	Благај	Шућа	6,00
Н-50	Троске - Гвоздени	Р-404	Гвоздени	2,00
Н-51	Дом Масловаре – Јошава - Соколиште	Р-404 – код цркве у Масловарама	Спој на Л-23 испод цркве у Дворни	4,00
Н-52	Вранићи - Доловљани	Р-404	Мерзихићи	3,00
Н-53	Хозићи - Хозића поље -Хозића школа – Предојевићи - Вуковићи	Р-404 Хозићи	Спој на Л-29 кућа Предојевић Миленка	4,00
Н-54	Мост Валовита - Јазићи	Р-404 Челопек	Кућа Лазих Љубана	1,50
Н-55	Волар-Солдати	Волар Чека	Солдат Драгомир	4,00
Н-56	Јабланица – Пошта – Вјешала - Новска пл.	Ново гробље на Јабланици	Новска планина	2,50
Н-57	Дебело Брдо - Шумари	Р-404 Д. Брдо	Граница града Приједор	7,00
Н-58	Табла - Мазих	Табла	Спој на Р-475а - С.љиве	2,68
Н-59	Радомировац - Соколиште - Д. Агићи	Л-06 Пилана Стјепановића	Р-404 Млинчић	9,80
Н-60	М-14 - Зецови - Чулићи - Бундале - Родићи - Гробље - Л-08	М-14 код куће Дејановић Гојка	Л-08 - код куће Котур Миће	2,80
Н-61	Ковачевићи - Јожић - Карани (Раскршће)	Л-21 -Ковачевићи	Л-21 - Карани	1,87
Н-62	Љиљци - Цер. гробље	Раскршће Л-20	Цер. гробље	2,00
Н-63	Јањетовићи школа - Грабашница - Бабићи - Гајићи -Р-475а	М-4 код жељ. ст.	Р-475 у Гајићима кућа Марин Свете	7,00
Н-64	Доњи Матавази - Блатна (стара магистрала)	М-14 код пословног објекта Жике Ракића	Спој на Л-07 код трговине Вуксан Мирослава	1,60
Н-65	Д. Водичево (катол.гр.) - Г. Водичево (Глигино брдо) Л-01 Добрљин	Католичко гробље	Л-01 код Зецова	3,50
Н-66	Пољавнице (Циглана) -школа - Петићи	М-14 Циглана	Л-14 Петићи	1,80
Н-67	Пољавнице (силоси) - Вукоте - гробље (Редак)	М-14 индустријска зона	Л-15 - Гробље у Пољавницама	1,60
Н-68	Прусци (Чудићи) црква Прусци	Одвојак од Л-01 иза Брезика	Црква Прусци	2,80
Н-69	Матавази(кућа Триве Макивића) - Г.Матавази (поред Иванића) - Д.Матавази (поред гробља) - Д. Ракани(поред Јапунца) - Л-08 -	М-14 код куће Триве Макивића	Спој на Л-08 код Ђуга	7,65

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

	(код Ђуга)			
H-70	М. К. Рујишка - Крушка - Мајкића брдо - Пејин мост (Л-11)	Одвојак од П - код крушака	Спој на Л-11 код Пејиног моста	4,10
H-71	Кршље - Жилави пут	Одвојак од Л-07 на полицама	Спој са Л-29 код школе Кршље	3,45
H-72	Равнице (Кућа Васе Пауковића) - Црнобрње - гробље Радуловац - спој - Л-13	Л-13 код куће Васе Пауковића	Спој на Л-20 код куће Раде Кнежевић	2,20
H-73	Равнице - Шиндраци - Преодојевићи	Одвојак од Л-13 за Шиндраке	Спој на Л-72 код куће Рајка Црнобрње	1,40
H-74	(Д. Водичево - Г. Бодичево) - Ђурићи	Кућа Дугајлић Милана	Спој на Л-13	1,40
H-75	М-14 жељ. станица Равнице спој на Л-13	М-14 жељ. станица	Спој на Л-13	0,10
H-76	Л-13 Равнице - Царића гробље (Башића пут)	Л-13 одвојак код куће Ступар Боре	Спој на Л-28 код Царић Гробља	2,00
H-77	Школа В. Рујишка - Бурсаћи - Никића Гај	Школа В. Рујишка	Спој на Р-КОД Никића Гаја	2,90
H-78	М-4 Петковац - Лончине - Шкондрићи	М-4 код млина	Р-475 код раковачког гробља	5,00
H-79	Р-475 А Карличин Гај - Шурлани - Слатина	Карличин Гај	Паркинг простор у Слатини	3,80
H-80	Р-404 Брђани - поред џамије	Р-404 поред моста Сухачи	Кућа Бећиревић Расима	2,40
H-81	Р-404 Махала - спој на пут за Кршље	Р-404 прије моста Сухачи	Дедић Исмет	1,80
H-82	Л-06 Ковачевићи - Зорићи - Стјепановићи - Дрљаче - Вујасини - Љепоје - Мајкићи - Антонићи	Л-59 изнад пиране Стјепановић	Спој на П-83 код гробља	2,00
H-83	Л-06 Липар - Вигњевићи - Адамовићи - гробље - Стјепановићи - Дрљаче - Вујасини - Љепоје - Швраке - Мајкићи - Антонићи	Л-06 Липар	Л-59 кућа Шврака Лазе	6,30
H-84	Л-14 Туњицња - Бурсаћи - кућа Радановић Бошка	Л-14 кућа Милана Прибичевића	М-14 код куће Далмација Мирка	0,20
H-85	Р-404 Благај Јапра - Шикаре (Лијево од Р-404)	Р-404 трговина	Кућа Алића	0,30
H-86	Р-404 Благај Јапра - Меиновићи - Шумићи (десно од Р-404)	Р-404 код школе	Кућа Шумића	0,30
H-87	Кућа Миленка Радуловића - Вукмири - Мутић (покрај цркве у Витасовцима) - Л-22	Одвојак од Л-06 кућа Миленка Радуловића	Спој на П-47 у церовој шуми-увале	6,00
H-88	Кућа Вере Ђурашиновић - Жуљевачка ријека - Шарића пут - Л-04 Стрижна	Л-38 кућа Вере Ђурашиновић	Л-04 код моста на Стрижни	2,00
H-89	Никића Гај - Чулићи - Ољаче	Код Гробља Личина	Кућа Ољача Рајка	3,10
H-90	Р-404 Међеди - Црни врх (репетитор)	Р-404 Ђеле - кућа Тополић Свете и Међед Драге	Кућа Роквић Стеве	3,75
H-91	Школа Агића брдо - Сладаковићи - Шумари - Кондићи	Одвојак од Л-27 код школе Агић брдо	Кондићи	3,90
H-92	Циглана	М-14 - Циглана	Кућа Бера Драгослава	0,30
УКУПНО:				156,20km

Извор: Административна служба Општине Нови Град

Паркинг

За потребе грађана, Општина Нови Град је обезбедила 12 паркиралишта, која укупно имају 344 прописно обележена паркинг места. Начин наплате се врши помоћу апарата.

Јавни превоз

Са аутобуског терминаса обавља се међународни, републички и регионални саобраћај завршног и транзитног карактера. Организовани превоз путника на подручју Општине у локалном и транзитном саобраћају врши око 4 превозника а то су: „Козарапревоз“ из Новог Града, „Топинг Трејд“ из Новог Града, „Обрадовић превоз“ из Радомировца.

Поред јавног превоза у Општини постоји 19 такси возила, која су на располагању грађанима и гостима. Такође постоји и 149 самосталних аутопревозника.

Б.ИИ.4.1.2. Остали видови саобраћаја

Жељезнички саобраћај

Нови Град је жељезнички чвор са правцима: Бања Лука и Бихаћ (БиХ) и Загреб (ХР). Гранични прелаз за жељезнички саобраћај за међународни промет путника, возила и робе: Добрљин (БиХ)-Волиња (ХР) удаљен 15 км. Налази се на граници према Републици Хрватској, па је веома важна раскрсница: према Загребу и даље на запад, према Бања Луци и даље на истоку, те према Бихаћу и даље према Јадранском мору и хрватским лукама Сплит, Задар и Шибеник. Жељезнички чвор има око 350 запослених. Поред осам станица (Блатна, Рудице, Босански Нови, Босански Нови теретна, Слобода, Благај, Равнице и Добрљин), у његовом саставу је још девет радних јединица које су у функцији сигурног, безбједног и редовног саобраћаја. Специфичност чвора Босански Нови је у томе што има двије граничне станице: Добрљин према Републици Хрватској и Блатну према Босни и Херцеговини. Тренутно се преговара око успостављања путничког саобраћаја, док се теретни неометано обавља.

Табела бр.113.: Упоредни приказ продатих карата, превезених путника и оствареног прихода за 2014., 2013. и 2012. године

Година	Карата	Путника	Приход
2014	14.903	17.400	123.138,20
2013	17.760	20.747	140.687,50
2012	19.692	25.105	160.195,00

Ваздушни саобраћај

Аеродром у Бања Луци удаљен је 87km, док је аеродром у Заребу (ХР) удаљен 107km од Општине Нови Град.

Ријечни саобраћај

Такође, што се тиче ријечних лука, Лука Шамац на ријеци Сави је удаљена 216km и Лука Брчко, такође на ријеци Сави, је удаљена 260km. Када су у питању морске луке, Лука Ријека (ХР) удаљена је 236km, Сплит (ХР) удаљена је 268km и Плоче (ХР) која је удаљена 370km од Општине Нови Град.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Подаци преузети из публикација "Бројање возила на мрежи путева у Републици Српској – 2010. година"

Квалитетна база података о броју возила на саобраћајницама је од посебне важности, будући да прикупљени и статистички обрађени подаци омогућују праћење и анализирање саобраћајних потреба становништва и привреде и указује нам на недостатке саме инфраструктуре. Са адекватном базом података о стању саобраћаја на постојећим саобраћајницама, могуће је планирати, пројектовати и одржавати постојеће саобраћајнице ради потреба становништва и развијања привреде и индустрије.

Бројање саобраћаја врши се аутоматским бројачима на магистралној и регионалној путној мрежи. Што се тиче обраде података код континуалног аутоматског бројања саобраћаја, бројање се врши током цијеле године, односно 8.760 сати. На основу тога можемо добити уопштenu анализу о бројачким мјестима, подаци о ПГДС и часовној неравномјерности протока који представљају основне информације за планирање и развој цјелокупне путне мреже у Републици Српској.

Магистрални пут М14 је подјелен на више дионица, а бројање се врши ручно и аутоматским бројачима, а у овом случају, бројач се налази на релацији Граница РС(Отока)-Нови Град 1 под бројем 152. У табели 6. Приказан је ПГД-с за период од 2010. до 2011. године. Такође и магистрални пут М4 је подијелен на више дионица и налази се на релацији Граница РС (Нови Град)- Нови Град 1- Благај. Бројање се врши ручно на свим дионицама. У табели број 7 приказан је ПГД-с за период од 2010. до 2011. године.

Табела бр.114.: Табеларни приказ локације и података бројача на магистралном путу М14

Број дионице	Пут	Дионица	Дужина дионице (km)	Начин бројања	ПГДС ВОЗ/ДАН	
					2010	2011
152	М14	Граница РС(Отока) - Нови Град 1	17.693	АБ	2.939	2.882
153	М14	Нови Град 2 - Костајница	25.681	РБ	3.892	3.914

Табела бр.115.: Табеларни приказ локације и података бројача на магистралном путу М4

Број дионице	Пут	Дионица	Дужина дионице (km)	Начин бројања	ПГДС ВОЗ/ДАН	
					2010	2011
3	М4	Граница РС (Нови Град) - Нови Град 1	0,534	РБ	5.026	4.928
4	М4	Нови Град 1 - Нови Град 2	0,753	РБ	5.295	5.192
5	М4	Нови Град 2 - Нови Град 3	0,951	РБ	5.834	5.720
6	М4	Нови Град 3 – Благај	6,026	РБ	4.283	4.200
7	М4	Благај - Драгоштиња	13,305	РБ	3.606	3.536

Табела бр.116.: Табеларни приказ локације и података бројача на регионалном путу Р-404

Број дионице	Пут	Дионица	Дужина дионице (km)	Начин бројања	ПГДС ВОЗ/ДАН	
					2010	2011
481	Р- 404	Благај - Будимлић Јапра	22,900	РБ	815	799
482	Р- 404	Будимлић Јапра - Граница РС (Подвидача)	12,100	РБ	67	66
485	Р- 404а	Будимлић Јапра - Граница РС (Арапуша)	14,578	РБ	100	98

Табела бр.117.: Табеларни приказ локације и података бројача на регионалном путу Р-475а

Број дионице	Пут	Дионица	Дужина дионице (km)	Начин бројања	ПГДС ВОЗ/ДАН	
					2010	2011
799	Р- 475а	Каран - Нови Град 3	22,00	РБ	353	346

Подаци Полицијске станице Нови Град од 30.03.2015. године за број регистрованих возила и број саобраћајних незгода за временски период од 2012. до 2014. године.

Табела бр.118.: Табеларни приказ података Полицијске станице Нови Град

Година	Број регистрованих возила	Број саобраћајних незгода
2012.	4.723	42
2013.	4.694	36
2014.	4.799	53

Извор: ПС Нови Град

Б.III.4.2. Енергетска инфраструктура

Б.III.4.2.1. Електроенергетика

Примарни извор напајања електричном енергијом подручја општине Нови Град је трафостаница 110/20/10kV. Трансформаторска станица је радијално напајана 110kV водом ТС Нови Град – ТС Приједор 2, прикљученим на једно непотпуно водно поље. СН 20kV постројење је опремљено са 16 ком. 20kV ћелија.

Резервно напајање ужег градског подручја електричном енергијом реализовано је преко 35/10kV ТС Нови Град, напојене радијалним 35kV водом из ТС Приједор 2.

Сви подаци о електродистрибутивној мрежи, њеним елементима и оптерећењу односе се на електродистрибутивну мрежу којом управља дистрибутивно предузеће Електрокрајина а.д. Бања Лука, РЈ Електродистрибуција Нови Град и које обухвата територије општина Нови Град и Крупа на Уни, као и дијелове територија општина Костајница и Оштра Лука. Због топологије мреже, узимајући у обзир могућност мјерења на нивоу ТС 110/XkV и 35/XkV није могуће добити ове податке само за територију општине Нови Град.

Електродистрибутивна мрежа није предмет обраде графичког дијела просторног плана општине. Детаљан опис ове мреже дат је текстуално и табеларним приказом значајних параметара система.

Основни подаци о утрошку електричне енергије на електродистрибутивном подручју електродистрибуције Нови Град дати су у сљедећој табели:

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Табела бр.119.: Табеларни приказ утрошка електричне енергије подручја општине Нови Град

Година реализације	Преузето енергије (MWh)	Фактурисано енергије (MWh)	Вршно оптерећење (MW)	Губици енергије (%)
2009	65.867	50.390	14,05	20,46
2010	64.678	51.451	13,7	20,45
2011	65.701	52.019	13,92	20,82
2012	66.183	53.338	13,95	19,41
2013	69.399	56.221	14,91	18,99

Извор: Електродистрибуција а.д. Бања Лука, РЈ Електродистрибуција Нови Град

Изграђеност електроенергетске мреже на дан 31.12.2014. године:

Табела бр.120.: Електроенергетска мрежа подручја општине Нови Град

Средњенапонска мрежа 35kV	34km	надземна мрежа на АБ стубовима
Средњенапонска мрежа 20kV	290km	91% надземна мрежа (57% на дрвеним стубовима, 28% на АБ стубовима, 6% на ЖР стубовима), 9% подземна мрежа)
Средњенапонска мрежа 10kV	92km	89% надземна мрежа (52% на дрвеним стубовима, 30% на АБ стубовима, 7% на ЖР стубовима), 11% подземна мрежа
Нисконапонска мрежа	1.050km	99% надземна мрежа (83% на дрвеним стубовима, 16% на АБ стубовима), 1% подземна мрежа
Број трансформаторских станица 20(10)/0.4 kV	296ком	-
Број трансформаторских станица 35/10kV	1ком	-
Број трансформаторских станица 35/0.4kV	1ком	-

Извор: Електродистрибуција а.д. Бања Лука, РЈ Електродистрибуција Нови Град

Средњенапонска електродистрибутивна мрежа на предметном подручју је већим дијелом радијална надземна на 20kV и 10kV напонском нивоу. СН мрежа је генерално у лошем стању, са изузетно дугим водовима са великим удјелом дрвених стубова. Прекиди у снабдијевању су чести и релативно дуготрајни.

НН дистрибутивна мрежа изведена је комбиновано (подземно и надземно) у градском подручју, односно углавном надземно у приградском и сеоском подручју. Кућни прикључци старијих објеката су изведени на исти начин као и дистрибутивна мрежа, док се нови прикључци изводе надземно СКС-ом за надземну дистрибутивну мрежу, односно подземно за подземну мрежу.

Напајање електричном енергијом постојећих потрошача је на задовољавајућем нивоу уз могућност побољшања даљом реконструкцијом и изградњом СН и НН мреже у складу са ширењем насеља. Једнострано напајање трансформаторских станица 110/ХкV и 35/ХкV не обезбјеђује довољну сигурност у испоруци електричне енергије потрошачима, о чему се мора повести рачуна код планирања преноса електричне енергије у планском раздобљу.

Б.ИИ.4.2.2. Термоенергетика

У простору, који је обухваћен Просторним планом општине Нови Град, не постоји изграђен инфраструктурни систем за даљинско снабдијевање објеката топлотном енергијом.

Већина јавних објеката на подручју поменуте општине има сопствене котловнице за централно гријање. Ове котловнице искључиво служе да обезбиједу топлотну енергију за загријавање просторија у објектима у којима су уграђене. Такође већи дио пословних и стамбено-пословних

објекта ове општине обезбјеђују топлотну енергију за загријавање из сопствених котловница за централно гријање.

Остали објекти (већином стамбени) у обухвату плана снабдијевају се топлотном енергијом из локалних извора топлоте по појединим просторијама. Локално гријање највећим дијелом је у индивидуалним стамбеним објектима. Као основни енергент користи се чврсто гориво (дрво, угаљ). Мали број објекта на подручју општине има уграђене топлотне пумпе за гријање и хлађење.

Б.ІІІ.4.3. Хидротехника

Б.ІІІ.4.3.1. Водоснабдијевање

Општина Нови Град географски је смештена у сјеверозападном дијелу Босне и Херцеговине, односно Републике Српске, на самој граници са Републиком Хрватском. Њен цијелокупни простор је везан за средњи и доњи ток ријеке Уне и доњи ток ријеке Сане, гдје сјеверни дио општине захвата обронке планине Козара, а јужни се простире под падинама планине Грмеч.

Становништво и привредни субјекти на подручју општине Нови Град се водом снабдијевају из градског водоводног система који покрива град и приградска насеља и локалних водоводних система који се налазе у већим руралним насељима Општине. Пројектима изградње и реконструкције водоводних система у претходних неколико година, прије свега у руралним подручјима Општине, знатно је унапријеђено стање водоснабдијевања у смислу изграђености водоводних објекта, произведеној количини воде и контроли квалитета воде за пиће.

Услуге снабдијевања становништва питком водом и одводње отпадних вода из домаћинства врши КП „Водовод и канализација Нови Град“ а.д. Ово предузеће пружа услуге од општег интереса а основна дјелатност предузећа је производња и дистрибуција воде за пиће и одводња отпадних вода из домаћинства.

Основна дистрибутивна водоводна мрежа је изграђена 1964. године у ужем центру града са лијевано жељезним цијевима, у доста нестабилном и пјесковитом земљишту. До данас је изграђено 50.504 метара примарног цијевовода и 5.881 метара потисног цијевовода. Потисни цијевовод од изворишта Гортан и Ограде профила је од 200mm, а потисни цијевовод са локације изворишта „Млакве“ је 400mm. Дистрибутивни цијевоводи у градским улицама профила су 50 до 250mm. Грађани се водом снабдијевају са 4.777 прикључака, 99.000 метара примарних и секундарних цијевовода и 23.000 метара прикључног цијевовода изграђеног од поцинчаних и полиетиленских цијеви. Покривеност градског становништва организованим водоснабдијевањем износи 98%, док је укупна покривеност становништва Општине организованим водоснабдијевањем око 49%. Већим дијелом цијевовод је изграђен од 1970. до 1990. године. Сваке године дистрибутивна мрежа шири се у рубна градска насеља у мањим дужинама и мањих профила цијевовода.

Снабдијеვენост потрошача у граду је континуирана током читаве године, док се прекиди дешавају у кратким временским интервалима за вријеме отклањања кварова на цијевоводима.

Квалитет воде у градском систему задовољава прописе о квалитету воде по питању хемијске и бактериолошке исправности, док се вода за пиће у локалним водоводним системима који нису у надлежности КП „Водовод и канализација“ а.д. Нови Град и индивидуалним водоводима на подручју Општине организовано не испитује нити се врши обрада хлорним препаратима. С друге стране, покривеност становништва општине организованим водоснабдијевањем износи свега 30%, те је водоснабдевање у руралним срединама нередовно, док у љетном периоду често и прекинуто услед недовољних капацитета изворишта локалних водовода. У току 2011. године пуштена су у рад четири новоизграђена локална водоводна система у насељима Рашће, Блатна – Матавази, Чађавица III – Ведовица и Радомировац. Ови водоводни системи су предати на

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

управљање КП „Водовод и канализација“ а.д. Нови Град. Снабдијевање становништва водом на овим системима врши се редовно и вода је хемијски и бактериолошки исправна за пиће, што потврђују редовне мјесечне анализе воде.

Ради тачности читања континуирано се врши замјена дотрајалих водомјера (у 2012. години замјењено је 46 водомјера). Постојећи цјевовод подложен је честим кваровима, те се неки његови дијелови захтјевају хитну реконструкцију, како би се губици воде свели на техничке и економске прихватљиве количине.

Јавни водоводни систем

Јавно снабдијевање водом за пиће у Новом Граду врши се потисно гравитационим системом. Вода се из копаних и бушених бунара системом пумпних станица и потисним цјевоводима транспортује у резервоаре I, II, III и IV зоне водоснабдијевања, а затим се преко дистрибутивне мреже транспортује гравитационим цјевоводом до потрошача. У Новом Граду водом се преко 4.063 прикључака снабдијева 11.585 ек.становника.

У ужем центру града лоцирана су изворишта „Ограде“ и „Гортан“ укупног капацитета 52l/sec. Изворишта „Ограде“ и „Гортан“ су у наредним годинама предвиђени су за затварање. На локацији „Млакве“ у завршној фази је довршење новог изворишта капацитета 58l/sec, са могућности израде нових бунара како би се повећао капацитет до 100l/sec.

Складиштење воде врши се у градским резерварима у I висинској зони, капацитета 2.500m³ и 500m³, а у II, III и IV зони водоснабдијевања израђена су два резервоара по 100m³.

Дистрибутивна мрежа већим дијелом израђена је од 1964. до 1970. године, у дужини од 50.504 метра, а нови дио мреже према насељима Водичево и Добрљин у периоду од 2006. до 2010. године.

Редовно одржавање водоводне и канализационе мреже врши се у складу са потребама водоводног и канализационог система, редовним надгледањем и праћењем система, отклањањем кварова, смањењем губитака у водоводном систему и прикључивањем нових корисника на водоводну и канализациону мрежу.

Локални водоводни системи

Одлукама Скупштине општине Нови Град КП "Водовод и канализација" а.д. Нови Град је добило на управљање четири локална водоводна система у насељима Чађавица III - Ведовица, Блатна - Доњи Матавази, Рашће - Горњи Матавази и Радомировац, као и проширен дио централног градског водоводног система у насељима Добрљин и Водичево и изградњом II зоне снабдијевања у насељу Прекосање. На локалним водоводним системима вода се црпи из сопствених изворишта и бунара и потисно - гравитационим системима доставља корисницима.

Квалитет воде за пиће

Грађани Новог Града користе хемијски и бактериолошки исправну воду за пиће, сви параметри испитивања квалитете воде налазе се у границама постојећих законских прописа. Вода се свакодневно хлорише гасним хлором у пумпној станици „Гортан“. Анализе воде се врше у Институту за заштиту здравља РС у Бањој Луци. У 2012. години извршено је 144 узорковања чија је анализа задовољавала параметре Правилника о исправности бактериолошке и хемијске анализе воде за пиће.

Грађани који користе воду из локалних водоводних система такође користе здраву и квалитетну воду, хлорисану течним хлором, која се контролише једном мјесечно од стране Института за заштиту здравља РС у Бањој Луци. У 2012. години извршено је 48 узорковања чија је анализа задовољавала параметре Правилника о исправности бактериолошке и хемијске анализе воде за пиће.

Изворишта

Новоградска општина је такође изузетно богата изворима питке воде који се по својој издашности могу сматрати веома повољнима. Прву групу извора чине повремени извори, који се појављују у влажном периоду, брзо пресуше и не појављују се до обилнијих падавина. Другу групу чине извори који непосредно „хране“ многобројне потоке којим обилује овај простор-Јапра, Војскова, Стрижна, а чија се издашност креће од 5-50lit/min.

Потребне количине питке воде за централни водоводни систем обезбеђује се из подземних изворишта-копаних и бушених бунара који се налазе непосредно уз водоток ријеке Уне.

Водоводни систем у Новом Граду располаже са два изворишта. У ужем центру града лоцирана су изворишта „Гортан“ и „Ограде“ са капацитетом од 30,00l/sec и 22,00l/sec.

Недостатак изворишта „Гортан“ и „Ограде“ је њихова локација у ужем центру града на којој се не може остварити потребна санитарна заштита воде за пиће, нити формирање заштитних зона као ни даљи развој изворишта.

Табела бр.121.: Табеларни приказ изворишта подручја општине Нови Град – општински центар

Изворишта (ужи општински центар)	Капацитет (l/sec)
Гортан	30,00
Ограде	22,00

Термоминерални извор „Љешљани“

Од хидрографских потенцијала, значајан је и термоминерални извор „Љешљани“, који се налази недалеко од Новог Града, покрај магистралног пута Нови Град-Костајница. Сам извор се налази на ободу љешљанског басена, у Поткозарју. Термоминерална вода „Љешљани“ позната је мјесном становништву од давнина, али су ситематска бушења завршена тек 1993. године до дубине од 700 метара. Температура воде на самом изворишту је 32-33 степена, по чему се она уврштава у хипотермалне минералне воде. На основу анализе ове воде утврђено је да припада категорији минералних, високоалкалних, натријум – хлорид вода. Због изузетних својстава, љешљанска вода се може користити у превенцији, лијечењу и рехабилитацији као љековито средство против слиједећих обољења: кожна обољења, урогенитална обољења, гастроинтестиналне болести, болести респираторних путева, реуматска обољења, болести метаболизма, гинеколошка обољења, козметологија.

Језера

На подручју новоградске општине налази се и језеро „Петковац“. Језеро дубине цца 20m и налази се на подручју села Петковац, 1km удаљеног од рудника гипса, а настало је навожењем јаловине и другог материјала приликом експлоатације рудника гипса Петковац.

Б.ІІІ.4.3.2. Канализација

Предузеће надлежно за одводњу отпадних вода из домаћинства, установа и предузећа, као и прикупљање и одвођење оборинских вода са градског подручја општине је КП "Водовод и канализација" а.д. Нови Град. Канализациони систем у Новом Граду је мјешовитог типа, покрива површину од 216,83ha, односно 90% града и за сада нема рјешено пречишћавање отпадних вода, те се вода без пречишћавања директно испушта у водоток ријеке Сане.

Одржавање канализационе мреже није на технички потребном нивоу, јер КП „Водовод и канализација“ не посједује потребну опрему. Поједине дионице канализационог цјевовода због своје старости и дугог периода експлоатације су претрпиле одређена оштећења, те долази до честог зачепљења колекторског цјевовода на тим дионицама. Настала оштећења на канализационим цјевоводима углавном се одмах отклањају и у хитном поступку рјешавају. Канализационе цјевоводе кућних прикључака одржавају власници прикључака.

Укупна дужина канализационе мреже је 17.195,35 метара и обухвата 90% градског подручја. Рурални дио општине као и око 30% градског становништва за прикупљање отпадних вода користи непрописно изграђене септичке јаме, чији се садржаји инфилтрирају у подземне воде или се директно упуштају у притоке ријека Уне и Сане или саме ријеке Уну и Сану. Отпадне воде постојећих индустријских постројења, аутопраона и јавних установа се без пречишћавања испуштају у потоке, канале или директно у ријеке Уну и Сану. Индустријски погони који су тренутно у функцији углавном немају властите погоне за пречишћавање и у последњих 15 година није ажуриран катастар загађивача, нити постоји податак о укупној количини загађене воде која се производи и испушта у водотоке.

Постојећи објекти канализационог система

Одводња отпадних вода на градском подручју општине Нови Град се врши гравитационим путем, те се за вријеме великог водостаја, преко препумпних станица исте убацују у велике воде ријека Уне и Сане. Канализациони колекторски цјевовод и већи дио секундарног цјевовода изграђен је у периоду од 1958. до 1985. године, и то углавном од бетонских и ПВЦ цијеви промјера Ø300–1.000mm и Ø1.570/1.100mm. Цјевовод се редовно одржава, у складу са могућностима, јер предузеће не посједује адекватна возила и опрему за ту врсту послова. Систем је подјељен на канализациону мрежу „Центар“ и канализациону мрежу „Прекосање“. На постојећој канализационој мрежи постоји неколико уских грла (мали профил или мали нагиб цјевовода) која узрокују подбијање отпадних вода и њихово излијевање кроз сливнике или поклопце шахтова. Мањи дио цјевовода је изграђен непрописно, односно не задовољава минимум техничких стандарда те би у што скоријем периоду требало би планирати његову замјену.

На канализациону мрежу је прикључено 3.118 корисника, од чега су 92 објекта колективног становања и 422 остала загађивача: хотели, трговине, индустрија, болница, школе итд. Капацитет мреже, по питању количине воде и хидраулике је довољан. Основни проблем је старост мреже и одржавање (велики дио цјевовода је старији од 25 година), сумњив квалитет употребљених материјала, као и у протеклом периоду недовољно одржавање канализационог цјевовода због недостатка адекватне опреме.

Отпадне воде из домаћинства се у водоток ријеке Сане испуштају преко препумпне станице „ГРАД“ и препумпне станице „ПРЕКОСАЊЕ“, директно без пречишћавања и у самом подручју града. За врије високих водостаја ријека Уне и Сане, оборинске и подземне воде са градског подручја се преко препумпних станица, а радом пумпних агрегата, убацују се у водотоке. Капацитет ПС „ГРАД“ је 800 l/sec (2x400l/sec), а капацитет ПС „ПРЕКОСАЊЕ“ је 150l/sec (1x150l/sec).

За рад препумпних станица постоји алтернативно рјешење снабдијевања електричном енергијом. На подручју града изграђен је од 1958. до 1963. године колекторски цјевовод дужине 3.078,50m, улични цјевовод дужине 12.480,45m и секундарни цјевовод дужине 1.686,40m.

Постојећи канализациони систем је мјешовитог типа, састоји се од:

- колекторског цјевовода дужине 3.078,70m,
- уличне мреже дужине 11.625,80m,
- секундарне канализационе мреже дужине 1.440,80m,
- ревизионих шахтова 424 комада,
- препумпне станице „Град” у ул. Иве Андрића, капацитета 2x400l/sec,
- препумпне станице „Прекосање” у ул. Кулска обала, капацитета 1x150l/sec.

Септичке јаме

За прикупљање отпадних вода у руралним срединама Општине као и мањем дијелу градског подручја користе се септичке јаме. Септичке јаме у већини случајева не задовољавају техничке и санитарне стандарде, јер су грађене нестручно и без пројектне документације. Већ дио отпадних вода из њих се инфилтрира у подземне воде, док се један мањи дио преко њихових прелива излијева у површинске воде. Из наведених разлога постоје подручја на подручју Општине гдје је значајно угрожена квалитета подземних и површинских вода, што представља сталну опасност по здравље њених становника. Хитне мјере за отклањање таквих проблема не постоје нити постоји евиденција о броју, зонама и локацијана септичких јама.

Постројења за пречишћавање отпадних вода

На подручју новоградске Општине не постоје изграђени капацитети за пречишћавање отпадних вода. Пројектом „Реконструкција и проширење градске водоводне и канализационе мреже на подручју општине Нови Град“ који се финансира из средстава Европске инвестиционе банке (EIB) планирана је изградња мањег пречишћивача отпадних вода у насељу Сводна. Општина Нови Град активно разматра локације и могућности за изградњу постројења за пречишћавања отпадних вода који би покрио градско подручје. У овоме смислу су већ покренуте различите активности, а конкретизација планова се очекује у неколико наредних година.

Загађивачи

Нити један индустријски погон који је тренутно у функцији, а производи одређене количине отпадних вода, тренутно нема уређај за пречишћавање отпадних вода. Катастар загађивача који је урађен у пријератном периоду није ажуриран, односно не постоји евиденција о тренутном броју загађивача, нити о укупној количини загађене воде која се производи и испушта у водотоке. Такође, евиденције о осталим загађивачима, нпр. бензинске пумпе, аутопраоне, аутомеханичарске радње, лакирнице, клаонице, здравствене и ветеринарске институције и сл. не постоје, нити се врши континуирани надзор над поменутиим објектима. Потребно је напоменути да су сви индустријски објекти који су изграђени прије доношења Закона о заштити животне средине обавезни ускладити технологију рада са технологијом која ће обезбједити поштовање поменутог Закона до краја, док су објекти изграђени послје доношења Закона о заштити животне средине изграђени у складу са Законом.

Реципијенти (ријеке Сана и Уна)

Све отпадне воде из домаћинства и других загађивача директно или преко канализационог система доспијевају у ријеку Сану у центру града и ријеку Уну низводно од града. Квалитет воде ријеке Уне одговара II класи. Моторинг квалитета воде ријека Уне и Сана на подручју општине Нови Град се не врши. У периоду великих вода ријека Уне и Сана долази до подбијања отпадних вода у канализационој мрежи стамбених објеката у непосредној близини корита ријека, тиме долази до угрожавања здравствене ситуације у тим насељима.

Заштита и одбрана од поплава

Највећи дио градског подручја је добро заштићен од директног утицаја вода и плављења али проблем се јавља услед појаве подземних вода, првенствено у подземни етажама стамбених, јавних и других објеката. У циљу одбране од штетног дјеловања вода, 1907. године на десној обали Уне је почела изградња обалоутврде, познате као Кејски зид, која је послјије велике поплаве 1955. године дограђена.

У зони ушћа ријеке Сане у Уну, на десној обали ријека крајем 80 – тих година изграђен је насип и то: на десној обали ријеке Сане у дужини од 585,00m, десној обали ријеке Уне у дужини од 392,00m са парапетним зидом висине 0,80m и дужине 285,00m. На лијевој обали ријеке Сане је дјелимично изграђен насип који од поплава брани центар града. За одбрану од високих вода изграђене су и колекторске препумпне станице „Град” и „Прекосање”, које спријечавају пробијање великих вода кроз канализациони систем и њихово излијевање на улице града заједно са отпадним и оборинским водама.

Посљедице лошег газдовања шумама и континуираног збијања неискориштеног пољопривредног земљишта убрзале су отицање вода и смањили способност шумског и пољопривредног земљишта да акумулирају оборинске воде. Такођер, нередовно чишћење и одржавање ријека, ријечица, потока, канала и пропуста, те несавјесно поступање грађана утиче на пропусну моћ истих и повећање учесталости плављења.

Посљедња забиљежена веелика поплава на подручју општине је била у прољеће 1985. године, када је поплављен дио града који се налази на десној обали ријеке Сане. Тада се ријека излила кроз оборинске одводе те поплавила већи дио кућа у том подручју, аутобуску и жељезничку станицу. Поплаве различитог интензитета се понављају сваке године, те долази до излијевања ријеке Сане на десној страни од Сводне до Новог Града, прекида комуникација са селима Благај, Витасовци, Трговиште, Радомировац, Кршље, Горњи Агићи и градским насељима Урије и Шућа, те у периоду поплаве долази и до прекида одвоза отпада на градску депонију. Задња таква поплава већег интензитета је била од 22.03. – 25.03.2008. године, када се ријека Сана излила на локалне путеве, те је путна комуникације са поменутиим насељим била прекинута, као и одвоз отпада са свих подручја Општине. Тада је дошло и до излијевања потока Рога и плављења истоименог насеља, чиме је било угрожено и здравствено стање становника, јер се због не постојања канализационе мреже отпадне воде испуштају у овај поток. Ријека Јапра се такођер сваке године више пута излијева из свог корита и плави око 70% пољопривредног земљишта у овоме подручју, а угрожени су становници у селима: Ђеле, Горњи и Доњи Агићи, Хозићи, Сухача, Јошава, Масловаре, Благај Јапра.

Обилна и интензивна киша која је падала у мјесецу априлу и првој половини маја 2014. године проузроковала је велику природну непогоду на ширем подручју Републике Српске, па тако и на подручју општине Нови Град. Услијед интензивних падавина у горњем сливу ријеке Сане, у периоду 15. и 16. маја дошло је до наглог пораста нивоа ријеке Сане, што је условило подизање нивоа ријеке Уне и других њихових притока на подручју општине Нови Град (Јапра, Војскова, Стрижна....) и плављење подручја у долини ријеке Сане, долини ријеке Уне низводно од Новог Града, као и плављенје подручја у долинама рјечица Јапре, Војскове, Стрижне и других мањих рјечица.

Поред поплаве, цјелокупној штети на подручју општине Нови Град посебно у вишим и брдским подручјима допринијела је појава клизишта и одрона, гдје се због обилних и интензивних падавина активирало више одрона поред путних праваца, што је довело до оштећења на више некатегорисаних и категорисаних локалних путева.

Максимални ниво ријеке Уне и Сане достигнут је 17. маја у периоду и износио је 575 cm на ријеци Уни, односно 596 cm на ријеци Сани. Поплавни талас трајао је четири дана од петка 16.05.2014. године до уторка 20.05.2014. Поплавама је захваћено око 30% територије општине. Укупно је поплавом било захваћено 84 стамбена објекта и 464 пољопривредна домаћинства (укључујући 2 пољопривредне задруге).

Значајна оштећења претрпјела су три челична висића моста за пјешачки саобраћај, преко ријеке Сане, у Мјесној заједници Сводна, што отежава живот становника овог подручја. Све пољопривредне површине у долини ријеке Сане и долини ријеке Уне низводно од Новог Града су биле потпуно поплављене а пољопривредне културе уништене. Слична ситуација је са пољопривредним усјевима у долинама рјечица Јапра, Војскова и Стрижна.

Б.III.4.4. Телекомуникациона инфраструктура

На подручју општине Нови Град постоји изграђена приступна телекомуникациона мрежа. Постојећа приступна мрежа је изведена бакарним кабловима. Једним дијелом, у центру града, изграђена је телекомуникациона кабловска канализација у коју је положен телекомуникациони кабал. Сервиси који се могу користити су телефонија, интернет, кабловска телевизија, мобилна телефонија. Као што је приказано у графичком прилогу, на подручју се налази више аутоматских телефонских централа. Такође, изграђена су три оптичке кабловске трасе, које општину Нови Град повезују са сусједним општинама Приједор, Костајница и Босанска Крупа.

На предметном подручју функционишу три мобилна оператера а то су М:тел, БХ Телеком и ХТ Еронет.

На подручју општине постоји локална радио станица, радио Нови Град.

Б.III.4.5. Комунална инфраструктура

Инфраструктура из области производње и испоруке воде, пречишћавања и одвођења отпадних вода, производње и испоруке електричне енергије, топлоте и гаса, јавни превоз лица и јавна расвјета објашњена у претходним поглављима, а инфраструктура за одвођење и депоновање отпадака у поглављу Б.IV. Стање животне средине.

Б.IV. ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА

Б.IV.1. Заштићени простори (природни, антропогени, еколошки)

Природно-географски положај општине Нови Град, микроклиматски и вегетацијски услови, условили су стварање веома разноликог пејзажа и природних љепота, као и бројних природних феномена. Поред специфичних хидролошких феномена, ово подручје посједује и веома вриједне флористичко-вегетацијске појаве које су резултат специфичне геолошке историје.

Заштита природних вриједности на подручју општине у прошлости није била довољно ефикасна, што је уопште карактеристично за цијелу БиХ. Због тога и данас, покрај великог природног богатства, готово да нема званично заштићених добара, због чега постоји реална опасност од њиховог уништавања и нестајања.

Уопште, развој човјечанства, од почетка па до данас, уско је везан за природне ресурсе. Процес смањивања природног дијела животне средине у посљедње вријеме је све евидентнији, услед чега долази до нарушавања еколошке равнотеже исте, а самим тим и угрожавања егзистенције човјечанства.

Из тог разлога све је присутније јачање свјести о значају природних екосистема, што потврђују и активности све већег броја развијених земаља које се залажу за организовано и планско очување истих, а све то кроз израду пројеката и конвенција на свјетском нивоу („МАБ“ 1970. године, „Агенда 21“ 1992. године,...)

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Покрај одржавања еколошке равнотеже, издвајање и заштита вриједних и ријетких објеката природе има и значај у очувању биодиверзитета и генетског потенцијала, као и стварање основе за научно истраживачки рад.

Сва природна добра евидентирана у Заводу за заштиту културно-историјског и природног наслеђа, се налазе у фази приједлога или иницијативе за заштиту.

У 2012. години, од стране Удружења за заштиту дрвећа "Арбор магна", урађена је мултимедијална база података (*G/SPASS*) о заштићеним и потенцијално заштићеним природним добрима, у којој су садржане све до сада покренуте активности на заштити природне баштине на цијелој територији Републике Српске. У њој су садржани подаци из Просторног плана РС, Каталога највећих стабала РС, и свих осталих релевантних докумената, који третирају ову област.

На подручју општине Нови Град у поменутој бази података (*G/SPASS*) евидентирано је пет одјела шума високе заштитне вриједности чији је степен заштите непознат. Поред шума високе заштитне вриједности евидентиран је и Парк природе ријека Сана – дио (доњи ток) и ријека Уна (дио доњег тока и ушће) као рекреациони, културни, научни, образовни, пејзажни и други заштићен природни предео.

Табела бр.122.: Природне вриједности на подручју општине Нови Град, евидентирани у документацији Завода за заштиту културно-историјског и природног наслеђа:

Категорија (<i>IUCN</i>)	Назив	Општина
Парк природе (V)	Ријека Уна	Костајница, Козарска Дубица, Нови Град
Парк природе (V)	Сана доњи ток	Приједор, Нови Град, Ошта Лука

Извор: Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа Министарства просвете и културе Владе Републике Српске

Законом о заштити природе утврђено је 7 категорија заштићених подручја. Категорије заштићених подручја су у великој мјери усклађене са категоризацијом Међународне уније за заштиту природе (*International Union of the conservation of Nature – IUCN*). На основу ове категоризације заштићених подручја паркови природе спадају у пету категорију тј. у категорију заштићени пејзажи. Поред паркова природе у ову категорију спадају: заштићени природни пејзаж и заштићени културни пејзаж.

Парк природе је по дефиницији (*International Union of the conservation of Nature – IUCN*) - подручје добро очуваних природних вриједности са претежно очуваним природним екосистемима и живописним пејзажима, намијењено очувању укупне геолошке, биолошке и пејзажне разноврсности, као и задовољењу научних, образовних, духовних, естетских, културних, туристичких, здравствено-рекреативних потреба и осталих дјелатности усклађених са традиционалним начином живота и начелима одрживог развоја.

Б.ІV.1.1. Културно – историјска добра

Културно-историјска баштина представља један од најважнијих сегмената културног идентитета одређене заједнице и посебно доприноси квалитету простора у којем она егзистира, о старосној доби појединих насеља и временским периодима у којима је то насеље имало најбурнији развој. Евиденција и заштита културно-историјских вриједности има прворазредан значај за цјелокупно друштво и његов развој.

КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКО НАСЉЕЂЕ НА ПОДРУЧЈУ ОПШТИНЕ НОВИ ГРАД:

- **Листа националних споменика:**
  - зграда вјећнице,
  - градска галерија,
  - црква Покрова Пресвете Богородице и школа/парохијски дом у Рудицама,
  - харем „Јабланице“, гробљанска цјелина,
  - легат Стојана Ћелића,
  - археолошки локалитет Мекота.
- **Привремена листа националних споменика БиХ:**
  - археолошко налазиште и црква Благај на Сани,
  - црква Св. Николе, Добрљин
  - филијална црква Пресветог Тројства,
  - стари град Благај,
- **Листа културних добара евидентираних у документацији Завода за заштиту културно-историјског и природног наслеђа Републике Српске:**
  - зграда вјећнице,
  - стари град Благај,
  - филијална црква Пресветог Тројства,
  - црква Св. Николе, Добрљин,
  - црква Покрова Пресвете Богородице и школа/парохијски дом у Рудицама
  - античко насеље на локалитету Громилаче
  - срхитектонски објекат Кула кнеза Бабуне,
  - Дервиш кула,
  - легат Стојана Ћелића у Културно – образовном центру у Новом Граду,
  - археолошко налазиште и црква Благај на Сани,
  - локалитет Црквина, Благај Ријека, дервиши,
  - антички град Ованград,
  - археолошки локалитет Мекота.

АРХЕОЛОШКО ЛОКАЛИТЕТИ НА ПОДРУЧЈУ ОПШТИНЕ НОВИ ГРАД:

1. Баре, Благај – Јапра, Римска талионица жељеза;
2. Црквина, Благај – Јапра, Вишеслојно римско налазиште;
3. Црквина, Благај – Јапра. Римско наслеђе, средњовјековна црква и гробље;
4. Доња Троска, Благај – Јапра. Римске талионице жељеза;
5. Град, Благај – Јапра. Средњовјековни замак;
6. Стража, Благај – Јапра. Римска некропола;
7. Шевића главица, Благај – Јапра. Римска некропола;
8. Црквина, Календери. Средњовјековна црква;
9. Црквина, Доње Водичево. Средњовјековна црква;
10. Црквина (Вигњевића Заспа), Јоховица; Праисторијска градина;
11. Кошеница (Кобила), Јоховица. Праисторијска градина;
12. Црквина, Сводна. Средњовјековна црква;
13. Црквина – Крчевине, Сводина. Средњовјековна црква;

14. Градина, Сводина. Праисторијска градина;
15. Лончаник, Сводна. Праисторијска градина;
16. Пејића градина, Сводна-Шурлан. Праисторијска градина;
17. Ћеле, Ћеле. Римско насеље;
18. Ован град – Ћеле. Праисторијска градина и римско утврђење;
19. Громиле, Џанкић Ракани – Раканске Барице. Римско насеље и култна грађевина;
20. Градина, Горњи Ракани. Праисторијска градина;
21. Мекота, Горњи Ракани. Праисторијска некропола;
22. Џамиште (Црквина), Деветаци. Средњовјековна некропола;
23. Градина (Црквина), Велика Рујишка. Праисторијска градина и касносредњовјековна црква;
24. Кулско гробље, Прекосање. Средњовјековни град;
25. Мајданиште. Масловаре. Римски металуршки погон и светиште

Поред наведених антропогених мотива на подручју општине Нови Град евидентирани су још многобројни споменици, стара гробља, млинови и остали објекти. Најзначајнији од споменутих могу се подјелити на:

- Традиционална села и архитектура: на подгрмечком дијелу Општине доминирају старе аутохтоне куће „шеперуше“, међутим због слабе насељености и ратних дешавања велики дио ових кућа је уништен или девастиран те нема значајних комплекса ових кућа. У поткозарском дијелу општине доминирају старе куће „брвнаре“, а у насељеном мјесту Горње Водичево евидентиран је цијели комплекс ових кућа, што представља изузетан потенцијал при развоју сеоског туризма;
- Пољопривредна задруга „Агројапра“ преко својих производа представља покретача сеоског туризма на овом подручју те ради на очувању млина на Јапри;
- Споменик „Мајка партизанка“ је монументални споменик Мајци партизанки, рад Маријана Коцковића, подигнут је 1964. године и представља композицију коју чине: бронзана статуа мајке партизанке, 10m дуг камени рељеф са приказом тока НОБ-е и гранитни кунус са уклесаним стиховима из поеме Скендера Куленовића „Стојанка мајка Кнежпољка“;
- Споменик палим борцима у отаџбинском рату, подигнут је 2005. године у част српским браниоцима одбрамбено-отаџбинског рата од 1990 до 1995. године;
- Споменик и спомен костурница у Великој Рујишкој изграђена је 1961. године са девет бетонских масива у централном дијелу и 5 апсида у кругу. У централном дијелу на бетонским масивима су полубисте 5 народних хероја Подгрмеча и 4 полубисте истакнутих револуционара овог краја. Испод ових масива је спомен-костурница са 76 посмртних остатака бораца НОР-а. На апсидама је 889 имена погинулих бораца и 1.434 имена жртава фашистичког терора;
- Црква Рођења Пресвете Богородице у насељеном мјесту Велика Рујишка изграђена је 1905. године те обновљена 1998. године захваљујући прилозима локалне заједнице, а том приликом је на улазу постављена спомен-плоча погинулим борцима отаџбинског рата 1992-1995. године из насељених мјеста Мала Крупска Рујишка и Велика Рујишка. Код цркве се сваке године 21. септембра одржава народни збор за Малу Госпојину.
- Споменик „Цвијет слободе“ се налази на Глигином брду код Добрљина, а рад је Ахмета Бешића. Споменик представља рађање ослободилачке идеје у току јулског устанка 1941. године.

B.V. СТАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

B.V.1. Воде, тло и ваздух

Подручје општине Нови Град није непосредно угрожено од великих загађивача тако да је до сад стање животне средине релативно добро.

Највећи број еколошких проблема на подручју општине егзистира због заостајања у развоју комуналне инфраструктуре, те због нерјешених еколошких проблема производних капацитета. Многи еколошки проблеми узроковани су ниским нивом свијести грађана као и појединаца о потреби очувања квалитета животне средине.

Процес планирања и израде планске документације је један од најбитнијих фактора развоја друштва. Анализирајући постојеће стање и сагледавајући потребе, а у складу са највишим критеријумима, Просторни план општине Нови Град је документ дугорочног развоја у функцији интегралног третирања проблематике уређења простора и унапређења животне средине.

Иако немамо податке о прекомјерним концентрацијама загађујућих материја у ваздух, ипак је нужно посебне мјере подузимати код избора ложишта и горива.

Земљиште се на веома широком простору загађује отпацама, ископима и слично, еродира и деградирала.

Уколико се у наредном периоду не предузму одговарајуће мјере могу се очекивати знатно убрзанији процеси деградације животне средине, односно еколошких услова што може имати знатне посљедице на цијелокупан развој Општине.

Развој производње и услуга није увјек базиран на технолошким рјешењима која су водила рачуна о проблемима загађивања животне средине. Посљедица тога је одређен број производних објеката за пружање услуга изграђених и пуштених у употребу без потребних технолошких и техничких рјешења за заштиту и очување животне средине. Ово стање је навело до нарушавања природе и природних добара и животне средине, те даље активности око ових природних субјеката доводи у опасност темељно нарушавање у биосфери.

На очување квалитета еколошке средине, како општине Нови Град, тако и Републике Српске њених повољних природних и климатских карактеристика, у великој мјери је утицала економска ситуација, што је довело до смањења броја загађивача.

Међутим не треба занемарити чиљеницу да се у послеријатном периоду, привредни развој заснивао углавном на искориштавању природних богатстава, што је довело да значајно уништавања шумских подручја, појаве клизишта и угрожавање квалитета водоизворишта.

Искориштавањем природних ресурса и њиховом прерадом, при чему настају различити отпадни материјали, човјек све више утиче на своју околину, у негативном смислу.

Приликом израде овог просторног плана кориштена методологија је усклађена са важећим законским актима. У току израде су примјењивани критеријуми, препоруке, нормативи, услови и други чиниоци планерских поступака који су резултат стручног и научног истраживања, а чија је основна тежња усклађивање животне средине, друштвене заједнице и материјалних резултата њеног рада изражена управо кроз обликовање средине за човјека.

Анализа резултата добијених анкетањем представника мјесних заједница општине Нови Град приказује сљедећи резултат:

- Као прворангирани проблем који утиче на животну средину, односно најзначајнијих проблем по мишљењу испитаника сматра отпад и квалитет ваздуха најзначајнијим проблемом животне средине у општини Нови Град.
- Другорангирани проблем животне средине сматра социјално стање становништва и однос према животној средини.

Проведена анализа постојећег стања на подручју општине дала је општу слику стања животне средине посматрајући поједине сегменте, њихову међусобну повезаност и условљеност као што су вода, тло и ваздух. Важно је напоменути да се приликом израде овог документа није

располагало довољним бројем адекватних података из разлога непостојања система мониторинга на цијелом подручју општине.

ВАЗДУХ

Ниво квалитета ваздуха на подручју општине Нови Град детерминишу различити географски, климатски, метеоролошки и други фактори.

На подручју општине Нови Град нису вршена никаква мјерења квалитета ваздуха и не постоји мониторинг квалитета ваздуха. Нису вршена значајна истраживања стања животне средине и процјена утицаја животне средине на здравље становника општине. С обзиром да Општина Нови Град спада у категорију средње развијених општина, постоји само мали број загађивача који се могу сматрати привредним загађивачима животне средине. Када се томе дода и то да више од пола територије општине Нови Град заузимају шумске површине, може се рећи да је општина Нови Град чиста и еколошки здрава средина.

Међутим, због непостојања јединственог система топлификације, загријавање објеката се врши помоћу појединачних котловница у привредним објектима као и пећи за загријавање у објектима индивидуалног становања. Ови извори загађења имају заједничку карактеристику просторног извора онечишћења ваздуха.

На подручју општине Нови Град тренутно се поред непостојања системског мониторинга квалитета ваздуха не врши ни праћење емисије штетних фактора у животну средину, који битно утичу на стање квалитета ваздуха.

У ширем смислу, извори негативног утицаја на квалитет ваздуха, а самим тим и на квалитет животне средине могу се подијелити на:

- линијске изворе загађења (регионални, магистрални и локални путеви);
- тачкасте изворе загађења (индивидуални објекти, котловнице, пилане).

Од линијских загађивача ваздуха најзначајније су магистралне саобраћајнице М4 и М14 које су ситуране у самом урбаном дијелу града (М14) и које преузимају целокупну дневну миграцију становништва и робног транспорта.

БУКА

Појава буке, нарочито у урбаним срединама, је проблем коме се у задње вријеме посвећује све већа пажња. Када је у питању бука детаљнији подаци не постоје, јер се до сада нису спроводила одговарајућа мерења нивоа буке. Међутим, могу се идентификовати значајнији извори буке, а то су подручја која се налазе непосредно уз магистралне и локалне саобраћајнице. Може се рећи да бука представља један од просторно најраспрострањенијих утицаја које саобраћајнице врше на непосредну околину према свим истраживања која се односе на домен животне средине.

ВОДА

Најзначајнији површински токови на подручју обухвата плана су ријеке Уна и Сана. Поред њих највећи значај имају притоке ријеке Уне: ријечице Војскова и Стрижна, те притока ријеке Сане: ријечица Јапра.

Поред ових најзначајнијих ријека подручје обухвата плана пресјецају и многобројни потоци, који су одувјек нудили повољне услове за развој насеља и путних комуникација око њих. Сви ти водотоци, стални и повремени, чине хидрографску мрежу овог подручја.

Најзначајнији водотоци на подручју Општине су: ријека Уна, ријека Сана, ријека Јапра, ријека Војскова, ријека Стрижна. Поред ових ријека и ријечица на подручју обухвата плана посоји и вјештачко језеро у Петковцу које је настало преграђивањем једне ријечице јаловином која је последица експлоатисања руде гипса на овом простору.

Уредбом о класификацији вода и категоризацији водотока Републике Српске разврставају се сви водотоци, односно њихови делови и језера према нормативним дефиницијама еколошког статуса квалитета вода и допуштеним граничним вредностима параметара квалитета у категорије.

Према еколошком квалитету вода који се мора одржати или постићи увођењем превентивних мера и најбољих економски доступних технологија све површинске и подземне воде осим потеза Босне од ушћа Спрече до Модриче и ушћа Спрече разврставају се у прве две категорије.

Табела бр.123.: Категоризације водотока Републике Српске

Слив	Водоток	Категорија
Уна	Уна од границе са Хрватском до ушћа у Саву	2.
	Сана од међ-Ентитетске границе до ушћа у Уну	2.
	Јапра	2.

На подручју општине Нови Град не постоји изграђен систем канализација у свим насељеним мјестима, као ни колекторски систем, ни уређај/и за пречишћавање сакупљених санитарних вода. Поред тога, на подручју ове општине постоји читав низ изграђених засебних канализационих система, који углавном сакупљене воде одводе у сливове ријека и мањих ријечица на територији општине. Збрињавање и одвођење површинских вода се одводи и низом каналних система индивидуалног типа. Ово преставља велики проблем са станишта очувања и заштите животне средине. Тамо гдје не постоји изграђен канализациона мрежа, проблем збрињавања фекалних и површинских вода је ријешен индивидуално, изградњом индивидуалних септика.

На подручју ове Општине не постоји континуирани систем контроле и праћења квалитета вода у водоточима, а самим тим и адекватна статистичка база података.

На предметном подручју извори негативног утицаја на квалитет вода могу се подијелити на:

а/ тачкасте загађиваче

- испусти колектора комуналне отпадне воде,
- неуређене депоније,
- индустријски и други погони (бензинске станице, ауто праоне и др.).

б/ линијске загађиваче

- саобраћајна мрежа магистралних, локалних категорисаних и некатегорисаних путева,

- подручја са неизграђеним и дотрајалим системом канализационих цјевовода за одвођење атмосферских и фекалних отпадних вода.

ц/ расуте загађиваче (сточарство и пољопривредне површине на којима се врши производња).

С обзиром на овакво стање, јасно се види потреба и стратешки правац општине Нови Град у квалитетном рјешавању ових проблема кроз пројекте изградње канализационог система општине.

ЗЕМЉИШТЕ

Састав и санитарно стање земљишта представља велики фактор за здравље људи, са директним или индиректним утицајем преко загађења површинских и подземних вода, као и ваздуха.

Нерационална употреба пестицида и ђубрива у пољопривреди, као и загађивање од вода и депонија, доприноси загађивању земљишта на простору општине. Проблем који се јавља са прекомијерном употребом пестицида је у њиховој постојаности у природним условима и садржају фенола и тешких метала што оптерећује земљиште.

Тренутно се не врши анализа земљишта нити прати промјена квалитета (загађеност) земљишта. Наиме, подизањем нивоа подземних вода долази до заслањивања тла које се негативно одражава на квалитет изузетно вриједног земљишног потенцијала.

Извори загађења земљишта се могу сврстати у три групе:

1. Отпадне воде као загађивачи земљишта:

- Индустијске отпадне воде;
- Воде загађене пољопривредним активностима (вјештачка ђубрива, пестициди, органске материје различитог поријекла);
- Отпадне воде из домаћинства и одржавање хигијене насеља.

2. Загађивачи поријеклом из атмосфере који земљиште контаминирају спирањем, падавинама или директном седиментацијом:

- Емисија из индустријских технолошких процеса;
- Емисија услед сагоријевања фосилних горива (индустрија, енергетска постројења, индивидуална ложишта);
- Емисија поријеклом од моторних возила, а од трафостанице у акцидентним ситуацијама;
- Емисија поријеклом из сагоријевања различитог органског материјала.

3. Чврсти отпад различитог поријекла

Посебан проблем представљају депоније отпада. Ове депоније треба затворити и одредити локацију за формирање трансфер станице, одакле ће се прикупљени отпад одвозити на планирану Регионалну депонију у Приједору.

КОМУНАЛНИ ОТПАД

Општина Нови Град је током 2012. године израдила План управљања чвртим отпадом за период 2012-2017. године, а који представља основни стратешко-плански документ из ове области израђен у оквиру Програма управљања чврстим отпадом у БиХ, који је почетком 2010. године започела Шведске међународне агенције за сарадњу и развој (Сида) у сарадњи са консултантском компанијом за одрживо пројектовање и менаџмент „Гронтмиј“.

Основни задатак документа је био да у датом периоду одговори на нека од најзначајнијих питања из ове области с којима се суочава локална заједница, те кроз анализу постојећег стања дефинише могућа рјешења и постави стратешка одређења у области управљања отпадом. Током израде документа, посебна пажња је била усмјерена на активности јачања економских и људских капацитета у сектору управљања отпада, побољшању квалитета и доступности услуга, мјерама и активностима које ће смањити ризике по здравље људи и околину, повећања свијести грађана и институција о значају правилног управљања отпадом, транспарентности у раду надлежних служби, те изналажења модела за ефикаснију наплату услуга везаних за чврсти отпад.

На бази Закона о јавним набавкама, општина Нови Град сваке године склапа једногодишњи уговор са Комуналним предузећем „Комус“ а.д. Нови Град из области одржавања јавне хигијене. С обзиром да се ради о једногодишњем уговору, процедура расписивања тендера као и потписивања уговора о обављању ових дјелатности се врши сваке године посебно.

Укупна покривеност одвозом отпада на подручју општине Нови Град износи 35%, гдје је покривеност урбаног подручја 74% и руралног између 22-38%. Мјесне заједнице Радомировац, Жуљевица, МН Рујишка, Велика Рујишка и Деветаци не користе услуге комуналног предузећа.

С обзиром да се још увијек не одваја нити третира опасни отпад из домаћинства, грађани нису упознати са значајем одвајања ове врсте отпада од комуналног. Из тог разлога, КП „Комус“ а.д., није у могућности да изврши процјену количина.

Недовољна покривеност организованим прихватом отпадних материјала, као и недовољна свијест грађана о значају исправног одлагања и недовољна заинтересованост организација које производе отпад, у великој мјери утичу на проблем прихвата и одлагања разних врста отпада од којих значајно мјесто заузима проблем збрињавања медицинског отпада. С друге стране, КП „Комус“ а.д. Нови Град у склопу својих редовних активности врши одвоз и медицинског отпада који се преузима директно из здравствених установа и мијеша са другим врстама комуналног отпада, те одвози на депонију у Шућу. Транспорт отпада се врши три пута недељно, тј. понедељком, четвртом и суботом, дакле истим данима када се вози и градски комунални отпад што говори да медицински отпад нема никакав специјалан третман који би требало да има. Седмично се из здравствене установе Дом здравља одвезе цца. 4-5m³ медицинског отпада или 2,8% од укупне количине отпада. Ова количина представља значајан удио у односу на укупну количину отпада с обзиром на ризике и потенцијалну опасност коју може изазвати неадекватан третман и збрињавање. Неопходно је напоменути како се у здравственим установама специјалном тј. медицинском отпаду приступа као и свакој другој врсти отпада, што подразумијева да се његово складиштење врши у отвореним контејнерима, пластичним кантама, врећицама итд. што је хигијенски недопустиво. С друге стране, тзв. опасан отпад као што су ињекције, лијекови, амалгамски отпад збрињава „Кемис“ Шамац, као специјализовани оператер за рад са овом врстом отпада.

Такођер, нема посебних одлагалишта за индустријски отпад, као ни програма за издвајање гума и уља, клаоничког отпада и других врста органских (анималних) остатака и грађевинског отпада, који се одвозе као мјешовити комунални отпад на депонију у Шућу.

Када је ријеч о анималном отпаду, неопходно је напоменути како само неколико месница има своју властиту посуду за одлагање отпадног животињског ткива, а сви остали трговци свој отпад одлажу у најближе градске контејнере намијењене искључиво за кориштење одлагања отпада из домаћинства.

Дрвопрерађивачка индустрија (са укупно 25 субјекта), је једини произвођач отпада који сам збрињавају свој отпад (пиљевина, струготина, отпадна кора и плуто). Најчешћи начин уклањања ове врсте отпада је спаљивање или компостирање.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Поред дрвопрерађивачке индустрије, пољопривредна домаћинства у руралном дијелу општине исто тако сама збрињавају свој отпад најчешће спаљивањем, компостирањем или коришћењем отпада за сточну храну. Ипак велики број сеоских домаћинстава има и отпад који се једино може одвести на депонију (кабастни отпад), што надаље проузрокује појаву све већег броја дивљих депонија.

На подручју општине Нови Град, поред КП „Комус-а“ а.д. услуге збрињавања специјалног отпада тренутно пружа само предузеће „Кемис-а“ из Добоја. Предузеће Кемис пружа услуге за сакупљање и привремено складиштење свих врста опасног отпада до коначног збрињавања, осим радиоактивног отпада, а посебно:

- Отпадна уља, емулзије и зауљене воде
- Зауљени крути отпад (земља, пиљевина, пијесак, ...)
- Отпадна отапала,
- Отпадне боје и лакови,
- Отпадне друге хемикалије (лабораторијске и слично)
- Други органски и аноргански чврсти и текући отпад,
- Лијекови са истеклим роком трајања,
- Друге опасне материје, које се употребљавају у процесу производње или настају током производног процеса
- Плинске и спреј боце,
- Рабљене гуме,
- Електронски и електрични отпад,
- Отпадни фреон и други опасни плинкови,
- Заштитна средства у пољопривреди и воћарству,
- Кемикалије које захтијевају посебну пажњу,
- ПЦБ кондензатори и трансформатори,
- Акумулатори и друге врсте батерија,
- Амбалажа опасних материја,
- Грађевински и изолацијски отпад који садржи азбест, итд.

Према информацијама добивеним од предузећа Кемис, коначни третман опасног отпада, обавља се у погонима у иностранству (Аустрија, Њемачка). Предузеће нуди услуге обраде медицинског отпада стерилизацијом са уређајем Конвертер серије X. У уређајима се обрађује инфективни, потенцијално инфективни отпад, оштри предмет.

Постојећи капацитети, односно опремљеност за пружање услуга прикупљања и одвоза отпада представља један од највећих проблема са којима се суочава „Комус“ а.д. Нови Град. Опрема са којом располаже ово предузеће је потпуно застарјела и неефикасна, што отежава како пословање овог оператера, тако и ширења, односно унапређење пружања услуга. Првенствено из овог разлога евидентна је недовољна покривеност услугама на подручју цијеле општине која износи тек 41%. Поред застарјеле опреме, јавља се и проблем њеног недостатка што се манифестује кроз разноликост амбалаже за одлагање отпада која успорава процес прикупљања и пражњења отпада, чиме се надаље нарушава и сам естетски дојам новоградских улица.

Специјални отпад, иако представља значајно питање, тренутно се не може сврстати у приоритетне проблеме, с обзиром на мали број привредних субјеката који производе ову врсту отпада, али и других оператера специјализованих за збрињавање опасног отпада. Свакако ово питање се не смије испустити из дугорочних планова КП „Комус“ а.д. и општина Нови Град, који већ сада требају започети са стварањем услова за унапређење ове области.

На основу података са којима располажемо, тренутно постоје 24 регистроване дивље депоније у 8 мјесних заједница гдје је процењена количина отпада око 750m³ С обзиром да се са одвозом отпада из руралних средина општине почело тек 2005. године, гдје се није водило рачуна о дивљим депонијама, њихов број се из године у годину повећавао. Иако се одређене активности на њиховом санирању спроводе од 2009. године (примарно сакупљање отпада), још увијек

предстоји уређивање локација за постављање контејнера од 5m³ како би се овај проблем трајно ријешио.

Узрок настанка дивљих депонија у руралним дијеловима општине је неминован, с обзиром да се домаћинства у тим подручјима претежно баве пољопривредном производњом али и додатним дјелатностима, које су у значајној мјери подигле стандард живота. Управо из тих разлога, поред отпада који се на неки начин може уништити (спаљивање), све се више ствара отпад чију диспозицију може урадити само за те послове овлаштена фирма.

Табела бр. 124.: Локације и број дивљих депонија:

Назив насеља	Удаљеност од центра Општине (km)	Да ли је организирано сакупљање отпада и у којем %	Број дивљих депонија
Пољавнице	4-10 km	Дјеломично 28%	0
Благај	7-12 km	Дјеломично 26%	6
Сводна	13-25 km	Дјеломично 28%	5
Рудице	7-11 km	Дјеломично 27%	5
Блатна	17-30 km	Дјеломично 23%	6
Добрљин	14-20 km	Дјеломично 38%	0
Равнице	6-9 km	Дјеломично 25%	0
Д. Агићи	21-32 km	Дјеломично 22%	2

Извор: Административна служба општине Нови Град

НУКЛЕАРНИ ОТПАД

Иако општина Нови Град и Република Српска нису суочени са проблемом збрињавања нуклеарног отпада на својој територији, јесу на непосредним границама у сусједним земљама.

Наиме, Република Хрватска планира свој радиоактивни отпад, укључујући и свој дио из нуклеарне електране Кршко, складиштити и трајно одлагати у војном складишту Черкезовац, на Трговској гори код Двора.

Хоће ли Центар за одлагање нуклеарног отпада бити изграђен у војном складишту Черкезовац, на Трговској гори код Двора зависи од читавог низа услова, међу којима је и мишљење мјештана, а поступак може трајати низ година.

Проведена истраживања и анализе су још увијек у прелиминарној фази и било какви даљњи поступци у изградњи одлагалишта захтијевају исцрпна и дуготрајна истраживања и анализе сигурности како би се доказало да су сви захтијевани критеријуми испуњени.

Посматрајући микро локацију предметног војног складишта може се закључити да се ради о турском крају, нетакнуте природе и чисте воде, који своју будућност треба заснивати на еколошкој, органској пољопривредној производњи и туризму. Из осталих дијелова овог Плана видљиво је да се исте констатације односе и на општину Нови Град.

Међутим, уколико би дошло до реализације овог пројекта исти би онемогућио развој у том смјеру те потенцијално угрозио здравље грађана, како Двора, тако и Новог Града.

Б.В.2. Заштита од елементарних непогода и техничких опасности и ратних дејстава

Организација заштите и спасавања становништва и материјалних добара врши се за процјењене профиле несрећа као што су:

- Природне непогоде које подразумевају догађаје на које људски фактор не може утицати (земљотрес, поплава, олујни вјетар, град, сњежни нанос, суша, клизиште, масовна појава људских, животињских и биљних болести);
- Техничко-технолошке несреће које подразумевају догађаје који су измакли контроли човјека и изазване су непажњом човјека у обављању својих дјелатности или управљању средствима за рад са опасним материјама;
- Друге несреће подразумевају догађаје које проузрокује човјек својим активностима (пожари и др.).

Природне несреће

Земљотреси и клизишта

Земљотреси

Област сеизмологије је обрађена у дијелу текста који се бави геолошким карактеристикама подручја обухвата Плана.

Одговарајући ниво заштите од земљотреса у смислу умањења рушилачких посљедица може се постићи кроз начин градње и строго придржавање прописа у градњи стамбених и других објеката.

Клизишта

Нестабилни терени су лоцирани на основу геолошких карактеристика терена и падова стијенских маса. На овом нивоу истражености као нестабилни терени, код којих могу у необезбјеђеним условима доћи до нестабилности окарактерисани су у зони распрострањења флишних кредних седимената, као и у зони распрострањења делувијалних седимента и неогених седимената.

Поплаве и ерозије

Поплаве

Поплаве су врста елементарних непогода које би могле настати излијевањем воде из природних и вјештачких површина, као посљедица високих водостаја, хаварије насипа или брана.

Поплаве остављају најтеже посљедице на пољопривредном земљишту, стамбеним и пословним објектима, на општинским и локалним водним објектима (вода за пиће), активирање клизишта, на здравље људи (појава епидемија).

На појединим насељима у Општини, оборинска канализација није изграђена па су честе поплаве у кишном периоду. То је нарочито изражено на падинским дијеловима града па оборинске воде површински теку до нижих дијелова града носећи са собом велике количине наносног материјала. На појединим мјестима фекална канализација је директно уведена у оборинску што представља могући извор прљавштине и заразних болести.

Ерозије

Под земљиштем угроженим од ерозије, сматра се земљиште на коме услијед дејства воде или вјетра долази до разарања и одношења земљишних честица, уз појаву спирања, браздања, јаружања и других сличних појава.

Ерозионе појаве су знатно изражене на предметном простору услијед климатских утицаја, крчења шума, обрађивања земљишта и друго. Многобројни поточни токови су бујичног карактера

Бујичне појаве заступљене су на већини поточних токова који са брдско-планинских предјела наносе плавински материјал у ниже предјеле, уз интензивна ерозиона дејства средњег и горњег тока.

Техничко – технолошке несреће (удеси)

Пожари

Пожари су таква врста елементарних непогода која може угрозити сваки објекат и сваки дио Општине.

Типични примјери непосредних узрочника пожара су: неисправни и оштећени димњаци, ложишта, електричне и плинске инсталације, преношење пожара са објекта на објекат, велика густина изграђености, коришћење лако запаљивих грађевинских материјала приликом градње објеката и слично.

У стамбеним зградама су угрожене тзв. заједничке просторије, тавански и подрумски простори.

Иначе, највећи број пожара представљају шумски пожари.

Високе температуре и недостатак падавина могу створити предуслове за избијање шумских пожара и других пожара на отвореном простору што у комбинацији са недостатком воде за гашење пожара, као обавезном пратећом појавом високих температура, може имати катастрофалне посљедице. Ипак најчешћи узрочник избијања пожара је људски фактор (у цца 90% шумских пожара). Посебно тешка ситуација настаје у случају избијања великих шумских пожара на неприступачним теренима и теренима који су контактирани минско-експлозивним и неексплозивним убојним средствима. Сваки пожар носи са собом уништавање материјалних средстава, а пожари већих размјера наносе огромне материјалне штете, чест је случај уништавања објеката уз шумске комплексе, фабрике за прераду дрвета остају без сировине а посљедице на животну средину су огромне. Пожари често узрокују и људске жртве.

Експанзија и експлозија гасова и опасних материја

Застарјела постројења, технолошки недостаци и недовољне мјере заштите у пословним и другим комплексима у којима се користе гасови и опасне материје главни се узрок за појаву експлозија, пожара, прскања судова и изливања њиховог садржаја. Локалитети на којима се десе овакве хаварије најинтензивније су угрожени, као и подручја у непосредној близини, а интензитет дјеловања зависи од атмосферских прилика као што су вјетар, температура и друге. Животна средина може претрпити непроцењиве штете за чији опоравак је потребан дужи временски период.

Радиоактивно, биолошко и хемијско загађење

Радиоактивно загађивање може да се деси као посљедица нуклеарних ратних дејства, оштећења и кварова на нуклеарним електранима, утицаја природног радиоактивног зрачења (из свемира, земљине коре и природних радионуклеида), зрачења радиоактивног отпада, разних

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

уређаја који у себи садрже радиоактивне материје и утицаја радиоактивне прашине услијед коришћења муниције са осиромашеним уранијумом.

Под штетним биолошким агенсима подразумевају се токсично дјеловање микроба која изазивају обољења код људи и животиња. У мирнодопским условима углавном се јављају као посљедица лоше санитарне манипулације храном.

Остале несреће

Неексплодирана убојна средстава и мине

Заштита од неексплодираних убојних средстава (у даљем тексту НУС) и мина је мјера цивилне заштите која се састоји од њиховог проналажења, откривања, обиљежавања, ископавања, деактивирања, преношења, утовара, превозења, привременог ускладиштења и уништавања, без обзира на просторни размјештај и обим НУС-а.

Извршена је оцјена ризичности терена са аспекта присутности мина, те су према ВН МАС-у утврђене миниране површине-ризичне и сумњиве површине.

Ратна дејства

Један од основних начина заштите становништва од ратних дејстава представља склањање становништва у различите врсте склоништа. Она се могу подјелити на склоништа основне заштите и склоништа допунске заштите. У овој другој групи склоништа се нарочито истичу природна склоништа попут пећина и других подземних облика рељефа.

Б. VI. СИНТЕЗНА SWOT АНАЛИЗА

Основне снаге, слабости, могућности и пријетње развоју планског подручја су:

ПРЕДНОСТИ – СНАГЕ (унутрашњи фактори који имају позитиван утицај на положај општине Нови Град и креирање регионалних компаративних предности):

географски положај у односу на путне правце регионалног и државног значаја обезбеђује контакте са значајним центрима у окружењу и држави;

близина ЕУ;

природни ресурси;

људски ресурси;

повољност геоморфолошких карактеристика, добра носивост терена и врло повољна стабилност терена;

прихватљива инфраструктура (постојење: магистралних, регионалних путева те жељезничке инфраструктуре);

добро еколошко стање;

богато културно - историјско наслеђе, традиција и етно култура: потенцијали су за развој туризма (посебно еко туризма, руралног, планинског, спортског - рекреативног, ловног, излетничког и транзитног);

очувана животна средина и природне вриједности;

туристичке вриједности које пружају могућност за развој више видова туризма (летњег, транзитног, еколошког, сеоског, етно и др.).

СЛАБОСТИ (Унутрашњи фактори који имају негативан утицај на позицију општине):

неповољна старосна структура становништва;

депопулације у великом броју насеља;

ниска густина насељености ван општинског центра;

успорен процес трансформације привреде; недостатак инвестиција и конкуренције; недовољно развијена мала и средња предузећа; нижи предузетнички капацитет; недостатак нових брендова;

неуравнотежена развијеност Општине;

постојећа инфраструктура у лошем стању;

недовољно развијена рурална локална инфраструктура;

мала заступљеност производног сектора у МСП;

незавршен процес приватизације;

низак ниво доступности новим технологијама;

незадовољавајуће стање локалне путне мреже;

недостатак система управљања отпадом (дивље депоније, непостојање регионалне санитарне депоније и локалних трансфер станица);

непостојање телекомуникационе кабловске инфраструктуре у великом дијелу руралних средина

неадекватно корпоративно управљање, менаџмент и маркетинг;

неадекватна презентација туристичких потенцијала, недовољан број стационарних капацитета и неразвијена туристичко-рекреативна понуда;

не постојање планске и стратешке документације и пројеката, као и значајна искуства у спровођењу пројеката на локалном и регионалном нивоу који се финансирају посредством општинских власти, у оквиру међународних програма и донација развоја локалне инфраструктуре.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

МОГУЋНОСТИ (проистекле из боље употребе снага или умањивање слабости, као и из позитивног утицаја екстерних фактора):

развој савремене пољопривредне производње, производње здраве хране, мини фарми специфичних производа, подизање нових плантажа воћа, пластеника и стакленика (за рано поврће и цвеће), производња пољопривредних производа дефинисаног географског порекла; стварање инфраструктуре за обуку пољопривредника;

велики број пројеката у области развоја локалних институција и инфраструктуре;

развој центара у мрежи насеља и ревитализација села у складу са објективним потребама; усмеравање демографског развоја;

реконструкција и модернизација путне мреже;

близина великих урбаних центара, посебно Бања Луке (образовање, пласман производа, потенцијално тржиште, заједнички наступи);

пословни инкубатори;

повећање ефикасности рада локалне самоуправе;

регионална и међурегионална сарадња;

активности различитих фондова и донатора (међународних организација);

пораст интереса за активним одморима, сеоски туризам и рекреативну наставу; Сарадња са туристичким организацијама у окружењу;

пораст интереса за биолошки вриједном храном;

потенцијал за развој брэнда за одређене (пољопривредне) производе;

сукцесивна модернизација и развој електро мреже и објеката; перспективна гасификација у функцији заштите животне средине и рационализације потрошње енергије; примена алтернативних извора енергије; развој савремених телекомуникационих система и услуга; магистрални инфраструктурни коридори;

санација и пошумљавање деградираних (еродираних) површина и девастираних шума.

ОПАСНОСТИ - ПРИЈЕТЊЕ:

демографски фактор (демографско пражњење периферних делова Општине и миграције, односно мања заинтересованост младих људи за живот у традиционалним условима);

занемаривање концепта одрживог развоја;

еколошки фактор (наставак деградације земље, воде и ваздуха, што може утицати и на опште здравље становника);

недовољна инвестициона активност;

неадекватно рјешавање проблема локалне инфраструктуре;

недостатак стручних кадрова за реализацију потребних пројеката;

сива економија;

јака конкуренција у области аграра и других привредних грана, из других општина, региона и иностранства;

непостојање регионалне депоније и система управљања отпадом; недостатак инвестиција у животну средину; занемаривање концепта одрживог развоја;

нерационална потрошња електричне енергије; слаби изгледи за спровођење гасификације; слаба промоција примене обновљивих извора енергије;

јака конкуренција у области привреде, из других општина, региона и иностранства; спор наставак процеса приватизације; недовољна инвестициона активност;

недостатак стручних кадрова за реализацију потребних пројеката.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

V. ПРОБЛЕМИ РАЗВОЈА И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА

V.I. ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО

V.I.1. Становништво

- низак природни прираштај проузрокован ниским наталитетом;
- неповољна старосна структура;
- висока стопа морталитета;
- депопулација у великом броју насеља.

V.I.2. Систем насеља (мрежа, функције, хијерархија)

Основна ограничења за плански развој мреже насеља су недостатак стимулативних фактора опстанка и развоја села којима би се обезбједио економски просперитет и демографска стабилност сеоског становништва.

V.II. РАЗВОЈНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ

V.II.1. Природни ресурси

- недовољна и неадекватна искоришћеност цјелокупног природног потенцијала, пољопривредног земљишта, вода и минералних сировина;
- уситњеност пољопривредних посједа;
- неуважавање и дестимулисање локалног становништва као важних фактора заштите природе и природних вриједности; неорганизованост локалних пољопривредника за производњу и пласман производа;
- у неким дијеловима Општине могу се очекивати нестабилности услед вертикалне и хоризонталне ерозије ријечних токова, а као резултат антропогеног утицаја у виду неконторлисаног усјецања и насипања лабилних падина;
- ниска свијест становништва о природној средини у којој живе, неповољна старосна структура и недовољан ниво знања која су неопходна за максимално одрживо коришћење природних ресурса уз вишеструку корист;
- недовољна подршка на локалном и регионалном нивоу за сарадњу, субвенционисање и едукацију становништва како би се успоставио одрживи развој општине уз приоритетну заштиту природних ресурса од деградације и загађења.

V.II.1.1. Пољопривредно земљиште

Највећи ограничавајући фактор за проширење и интензивирање пољопривредне производње су:

- неорганизовано (нестабилно, несигурно) тржиште;
- недостатак (финансијских) средстава;
- недовољне и неповољне мјере државе;
- одлазак младих са села, стара сеоска домаћинства;
- недостатак радне снаге;
- недостатак пољопривредне механизације;
- неповољни кредити и
- прекомјеран увоз хране.

Техничке опремљености сеоских, пољопривредних газдинстава пољопривредном механизацијом према процијенама је на задовољавајућем нивоу. Међутим, старосна структура механизације је неповољна, али је то обиљежје које карактерише цијелу БиХ.

V.II.1.2. Шумско земљиште и шуме

Поред тога што подручје општине Нови Град карактерише велика шумовитост (51,28%), потребно је истаћи и проблеме који карактеришу ову област. То су:

- Велико учешће изданаčkih шума;
- Монофункционално коришћење шума и шумских потенцијала;
- Бесправно заузимање земљишта и бесправна сјеча;
- Недовољно и неорганизовано коришћење споредних шумских производа;
- Недовољно коришћење осталих, непроизводних функција шума.

V.II.1.3. Енергетски потенцијали

- слабо коришћење алтернативних извора енергије, нарочито обновљивих извора енергије (биомаса, био - гас) и соларне енергије.

V.II.1.4. Ловна и риболовна подручја

Лов

- неопходни развој инфраструктуре,
- насеља угрожавју мир у ловишту,
- недовољан прехранбени потенцијал ван периода вегетације.

Риболов

- ограничења су с аспекта заштите водотокова,
- слаба туристичка поднуда спортско-рекреативног риболова.

V.II.2. Антропогени ресурси

V.II.2.1. Изграђени фондови и функције

- урбани стандард је генерално незадовољавајући на подручју обухвата Плана;
- неусмјерена и неконтролисана изградња;
- субстандардна насеља (избјегличка насеља);
- комунална неопремљености и незадовољавајући ниво комуналних услуга;

V.III. ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА

V.III.1. Стамбени фонд

Главни проблеми везани за стамбени фонд су следећи:

- претпостављени незадовољавајући квалитет укупног стамбеног фонда;
- нерационална и стихијска изградња, која доводи до велике потрошње простора и мале густине насељености;
- непостојање државне и општинске стамбене политике;
- смањен стандард становања у домену пратећих урбанистичких параметара који осигуравају квалитет вишепородичног становања;
- недовољна опремљеност локација намијењених како породичној, тако и вишепородичној стамбеној изградњи комуналном инфраструктуром, као и другим неопходним пратећим садржајима;
- сложена процедура израде инвестиционо-техничке документације, прибављање неопходних сагласности и издавања дозвола;
- скромна куповна моћ становништва;
- изражена тенденција нелегалне индивидуалне стамбене изградње у послератном периоду.

V.III.2. Привреда

- увећана незапосленост становништва општине и мањи број радних мјеста
- пад у пољопривредној и нарочито индустријској производњи;
- неповољна привредна структура у којој доминирају терцијарни сектор (односно трговина) и примарни сектор;
- слаба искоришћеност постојећих производно - пословних зона и привредних погона (ниска густина запослености) и њихова концентрација у неколико насеља;

V.III.3. Непривреда

- за непривреду се може рећи да је у овој области дошло до мањег погоршања у појединим насељима руралног дијела Општине и до побољшања у осталим што је нарочито изражено у урбаном дијелу Општине, у односу на предратни период.
- површине објеката на располагању углавном задовољавају потребе становништва, али исти ти објекти су лоше бонитетне категорије.
- у односу на претходни период када је већина насеља имала друштвени дом у оквиру кога су се одвијале дјелатности културе, данас одређени број насеља нема објекте за садржаје културе или нису у функцији. Правац развоја културе је њено претварање из непрофитне у профитну друштвену дјелатност.
- Научно-истраживачке институције карактеришу: нестабилни извори финансирања, неповољни објекти самих институција и неадекватна техничка опремљеност, што бих се у планском периоду требало исправити.
- централизованост јавних служби (нарочито у области комуналних дјелатности).

V.III.3.1. Obrazovanje i nauka

- дотрајали школски објекти;
- Дотрајали школски намјештај, потребни савремени прибор, учила и помагала неопходна за несметано извођење наставног програма.

V.III.3.2. Култура

- Недостатак објеката културе на подручју општине. Правац развоја културе је њено претварање из непрофитне у профитну друштвену дјелатност.

V.III.3.3. Здравство

- У области здравства примарна здравствена заштита је релативно развијена са потребом за санацију одређених дотрајалих објеката амбуланти.

V.III.3.4. Спорт

- Недостатак физкултурних сала (затворених објеката) на простору обухвата плана;
- Недостатак отворених спортских терена у појединим насељима;
- Потребно је извршити санацију и уређење појединих дотрајалих отворених спортских игралишта.

V.III.3.5. Пијаце

- Простор који се користи за пијаце је неуређен, исти је потребно уредити те му омогућити несметано кориштење.

V.III.3.6. Гробља

- Постојеће гробље у општинском центру (православно и католичко) скоро је у потпуности попуњено.
- Одређени број гробаља није адекватно ограђено, док до неких не постоји адекватан прилазни пут, потребно уређење.

V.III.4. Инфраструктура

V.III.4.1. Саобраћајна инфраструктура

Општа карактеристика постојеће путне мреже на подручју града је да не постоји адекватна саобраћајница у граду која би могла да прихвати транзитна кретања, већ се иста одвија кроз центар Општине и тако доприноси повећаном времену путовања кроз град, повећању временских губитака и смањењу експлоатационих брзина, као и смањењу безбједности односно повећању броја саобраћајних незгода проузрокованих конфликтом возило-пјешак.

Проблеми везани за превоз у теретном саобраћају појављују се у главном због тога што улична мрежа није прилагођена потребама теретног саобраћаја, како по геометријским карактеристикама улица и раскрсница, тако и по стању коловозног застора. Како сав теретни саобраћај пролази кроз уже урбано језгро, евидентан је проблем недостатка обилазнице која би преузела теретни саобраћај.

Документом нижег реда, односно Урбанистичким планом ће се детаљније обрадити стање и потребе градске уличне мреже.

На подручју општине не постоји мрежа бицикличких стаза, како због неповољне конфигурације терена у већем делу општине, тако и због непостојања стратегије развоја бицикличког саобраћаја.

На свим путевима и улицама се перманентно одвијају послови на редовном одржавању, али је неопходно растерећење путева реконструкцијом постојећих или изградњом нових путева истог или вишег ранга.

Остали проблеми:

- Постојање макадамског пута
- Недовљна изграђеност тротоара
- Недостатак катастра саобраћајне сигнализације
- Неискоришћеност жељезничког саобраћаја
- Жељезнички колосеци
- Слаба комуникациона повезаност између друмског и жељезничког саобраћаја
- Развој речног саобраћаја.

V.III.4.2. Енергетска инфраструктура

V.III.4.2.1. Електроенергетика

Евидентан проблем везан за електроенергетску инфраструктуру на подручју Општине је:

- једнострано напајање ТС 110/x kV Нови Град, које проузрокује смањену поузданост напајања општине Нови Град, као и сусједних општина снабдијеваних из овог електродистрибутивног подручја,
- дотрајалост СН и НН водова у удаљенијим дијеловима општине Нови Град, као и продужетка ових водова на подручја сусједних општина угрожава поузданост напајања потрошача електричном енергијом.

V.III.4.2.2. Термоенергетика

Проблеми који су евидентно везани за топлификацију општине Нови Град су:

- на подручју општине није израђен систем даљинског гријања градског подручја,
- већина постојећих објеката је без адекватне термоизолације што проузрокује велике топлотне губитке.

V.III.4.3. Хидротехничка инфраструктура

Водоснабдијевање

Услуге снабдјевања становништва питком водом и одводње отпадних вода из домаћинства врши КП „Водовод и канализација Нови Град“. А.Д. Ово предузеће пружа услуге од општег интереса, а основна дјелатност предузећа је производња и дистрибуција воде за пиће и одводња отпадних вода из домаћинства. Основна дистрибутивна водоводна мрежа је изграђена 1964. године у ужем центру града са лијевано жељезним цијевима, у доста нестабилном и пјесковитом земљишту. До данас је изграђено 50.504 метара примарног цијевовода и 5.881 метара потисног цијевовода. Покривеност градског становништва

организованим водоснабдјевањем износи 98% док је укупна покривеност становништва општине организованим водоснабдјевањем око 49%.

Водоводни систем у Новом Граду располаже са три изворишта. У ужем центру града лоцирана су изворишта „Гортан” и „Ограде” са капацитетом од 30,00 l/sec и 22,00 l/sec, док се извориште Доње Млакве тренутно пушта у употребу.

Недостатак изворишта „Гортан” и „Ограде” је њихова локација у ужем центру града на којој се не може остварити потребна санитарна заштита воде за пиће, нити формирање заштитних зона као ни даљи развој изворишта.

Канализација

Предузеће надлежно за одводњу отпадних вода из домаћинства, установа и предузећа, као и прикупљање и одвођење оборинских вода са градског подручја општине је КП "Водовод и канализација" а.д. Нови Град. Одржавање канализационе мреже није на технички потребном нивоу, јер КП „Водовод и канализација“ не посједује потребну опрему. Поједине дионице канализационог цјевовода због своје старости и дугог периода експлоатације су претрпиле одређена оштећења, те долази до честог зачепљења колекторског цјевовода на тим дионицама. Настала оштећења на канализационим цјевоводима углавном се одмах отклањају и у хитном поступку рјешавају. На подручју новоградске општине не постоје изграђени капацитети за пречишћавање отпадних вода. Отпадне воде постојећих индустријских постројења, аутопраона и јавних установа се без пречишћавања испуштају у потоке, канале или директно у ријеке Уну и Сану. Индустријски погони који су тренутно у функцији углавном немају властите погоне за пречишћавање и у последњих 15 година није ажуриран катастар загађивача, нити постоји податак о укупној количини загађене воде која се производи и испушта у водотоке.

В.ІІІ.4.4. Телекомуникациона инфраструктура

На подручју обухвата плана јављају се сљедећи проблеми:

- недостатак међумјесних веза оптичким каблом са општинским центрима;
- дотрајалост дијела ТК мреже на подручју предметног обухвата;
- непостојање телекомуникационе кабловске инфраструктуре у великом дијелу руралних средина.

В.ІІІ.4.5. Комунална инфраструктура

- Отпад као што је опасан отпад, медицински, индустријски, лешеве животиња и сл. се не третира на адекватан начин, обично завршава на депонијама или се непрописно баца у водотокове или на дивље депоније.

V.IV. ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА

V.IV.1. Заштићени простори (природни, антропогени, еколошки)

V.IV.1.1. Природна добра

Основни проблеми који се намећу у погледу природних добара су:

- Одсуство проблематике предјела у законској и планској регулативи и непостојање свјести о значају и врједностима предјела,
- Неспровођење и непознавање важећих прописа од стране становништва и локалне самоуправе, стручних установа и институција,
- Слаба покривеност планском и урбанистичком документацијом
- Недовољну примјену адекватних економских и финансијских инструмената за заштиту природе и управљање заштићеним подручјима.
- Фрагментација и деградација предјела усљед урбанизације, изградње инфраструктурних система, хидроакумулација, туристичко-рекреативних центара итд.;
- Непотпун и нефункционалан институционални оквир ефикасне заштите и управљања биолошком и преддионом разноликошћу;
- Недовољни и неаранжирани подаци о биолошкој и преддионој разноликости општине Нови Град, те њихова доступност истраживачима, планерима и јавности.

V.IV.1.2. Културно - историјска добра

Основни проблеми који се намећу у погледу културно - историјских добара су:

- непостојање систематске евиденције свих објеката културно - историјског наслеђа (укључујући и археолошка добра),
- не утврђене мјере техничке и физичке заштите свих објеката културно - историјског наслеђа (првенствено заштитних зона),
- велики број споменика се налази у девастираном стању;
- недостатак мониторинга укупног културно - историјског наслеђа,
- укључивање културних добара у планове развоја подручја обухвата Плана (прије свега, туризам - сеоски, еко туризам, излетнички, ескурзиони, дјечији и омладински, културно – манифестациони и транзитни),
- неразвијеност информативног система у области заштите културно-историјског и природног наслеђа (глобални приступ) и успостављање ефикасног система мониторинга на нивоу читавог подручја обухвата Плана,

V.V. ЖИВОТНА СРЕДИНА

V.V.1. Воде

- Недовољне количине воде за пиће;
- Незадовољавајући квалитет воде за пиће;
- Лоша контрола потрошње воде;
- Неизграђен систем оборинске канализације за поједина насеља;
- Нередовно чишћење и одржавање постојеће оборинске канализације;
- Помјешана оборинска и фекална канализације на појединим мјестима и
- Непостојање пречистача за отпадене воде.

V.V.2. Ваздух

- Употреба фосилних горива за добијање топлотне енергије;
- Повећан ниво буке и емисије издувних гасова због непостојања обилазнице;
- Неквалитетне запуштене постојеће саобраћајнице;
- Велика просјечна старост регистрованих моторних возила на подручју општине;
- Непостојање обилазнице око града и
- Недовољан број паркинг мјеста.

V.V.3. Земљиште

- Неуређена и запуштана градска гробља;
- Неуређени паркови и зелене површине;
- Запуштена и деградирана излетишта;
- Узурпација простора помоћним економским објектима;
- Депонување огријева на јавним површинама у току грејне сезоне и
- Неразвијена пољопривредна производња.

V.V.4. Управљање отпадом

- Непостојање локације за клаонички отпад;
- Неразвијена рециклажа отпада;
- Нередовно прикупљање и одвоз комуналног отпада;
- Недовољан број контејнера и њихова локација;
- Непостојање контејнера за пепео и
- Нередовно суво чишћење града и прање улица.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Г. ЦИЉЕВИ

До краја планског хоризонта (2039. година - хоризонт приближавања основним циљевима просторног развоја), Нови Град треба да постане општина која се складно развија на начин усклађен са интересима животне средине, са динамичном привредом zasnovanom на знању, са пријатним друштвеним и културним окружењем оријентисаним на одржив развој, и да се докаже као пословни, туристички и образовно-културни центар, са високо развијеним капацитетима за производњу и привлачење инвестиција, са грађанским друштвом активно укљученим у процес одлучивања (уз комуникацију са општинском управом) и са континуираним растом дохотка грађана.

Општи циљеви просторног развоја Општине су:

- Побољшање квалитета живота, стварање услова за демографску обнову и остатак становништва, подстицање насељавања и повратка становништва у заостале руралне предјеле у складу са њиховим потенцијалима и ограничењима;
- Активирање свих потенцијала подручја ради економског напретка и смањења степена неразвијености;
- Унапређење економске основе општине, јачање индустријског развоја и привредне структуре кроз подстицање малих и средњих предузећа и стварање могућности за запошљавање;
- Умрежавање урбаног и руралног подручја, њихово компатибилно функционисање и афирмисање, уз подстицање развоја сеоских подручја;
- Уравнотежени просторни развој на локалном и регионалном нивоу и интегрисање у регионално окружење, кроз побољшање саобраћајне приступачности приграничних и сеоских подручја;

Посебни циљеви просторног развоја Општине су:

- јачање функционалних веза са окружењем: трансгранична сарадња са општинама у окружењу, развој трансрегионалне сарадње, унутрашња повезаност на подручју обухвата Плана;
- заустављање негативних демографских трендова (депопулација, старење становништва) на великом дијелу обухвата Плана;
- рационално коришћење постојећег стамбеног фонда и побољшање квалитета стамбеног фонда до краја временског хоризонта Плана;
- формирање нових привредних зона, односно проширење постојећих;
- умрежавање урбаних и руралних подручја, њихово компатибилно функционисање и афирмисање, уз подстицање развоја сеоских подручја.
- економски развој, заснован на коришћењу локалних ресурса и компаративних предности Општине, повећању атрактивности простора и ширем избору локација, разноврсних рјешења и понуда за улагање домаћег и страног капитала.
- рационално коришћење земљишта, на квалитетном земљишту обезбједити пољопривредну производњу, а остале намјене ускладити према могућностима на земљишту лошијег квалитета; обезбјеђење и заштита простора за лоцирање пољопривредних производних капацитета;
- побољшање квалитета и структуре шуме;
- заштита и уређење природних и културних добара и њихово коришћење у функцији уређења културног предјела и одрживог развоја туризма;
- простор са потенцијалима за развој досада недовољно развијених грана туризма, као што су сеоски, ловни, спортски, еко туризам, излетнички, ескурзиони, дјечији, омладински, културно – историјски; идентификовати и привести намјени;
- проблема депоновања отпада рјешавати у складу са Стратегијом управљања отпадом у БиХ функционисањем регионалне депоније;

Г.І. ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО

Г.І.1. Простор

Развој регионалних веза са окружењем

Просторно-функционална, економска и културна интеграција остварива је на четири нивоа модела и то:

- * трансгранично - кооперација сусједних граничних региона (међудржавно);
- * интеррегионално - сарадња са општинама у окружењу унутар региона;
- * трансрегионално - сарадња сусједних региона и
- * трансдржавно - сарадња региона око великих просторних система.

Регионалне везе и просторни односи са сусједним општинама

Елементе развоја регионалних веза треба базирати на:

- * заједничком развоју туризма повезивањем цјелина у јединствену туристичку понуду;
- * функционалном повезивању инфраструктурних система;
- * координацији програма заштите и унапређења начина коришћења културних и историјских добара и формирању заједничких културних програма;
- * координацији и заједничком рјешавању проблема заштите животне средине и других елемената заштите и
- * формирању заједничког интерактивног мониторинг центра за праћење коришћења и заштите животне средине.

Интеррегионални ниво пружа шансу за сарадњу са општинама (или областима, односно дјеловима области), које у погледу циљева и могућности за развој туризма имају сличне потенцијале. Везе између општина потребно је заснивати на широј сарадњи и комплементарном развоју.

У циљу остваривања ових веза потребно је обновити и побољшати инфраструктурну опремљеност, која данас представља праг развоја, а сутра предуслов веза, трговине, транспорта и комуникације са окружењем.

Развој регионалних веза са општинама унутар Приједорске регије

Приоритет у развоју регионалних веза је усклађивање планских рјешења у контактном подручју, у циљу повећања просторне интеграције. Потребна усклађивања се прије свега односе на:

- * намјене простора у контактним зонама;
- * заштиту пољопривредног земљишта од непланске и неадекватне изградње, као и укрупњавање пољопривредних површина;
- * рационално коришћење ресурса и њихову адекватну употребу у функцији развоја привреде, прије свега туризма;
- * задржавање и подстицање насељавања становника и подизање квалитета живљења у насељима на подручју свих општина као и на цјелокупном подручју општине Нови Град;
- * интензивирање функционалне и инфраструктурне везе између сусједних сеоских насеља у различитим општинама;
- * усклађивање развоја и унапређења путне мреже;
- * заједничко одржавање, развој и унапређење електроенергетских и других инфраструктурних система на подручју општина;
- * развој комплементарних дјелатности и ефикасније коришћење постојећих привредних капацитета;

- * повезивање туристичких потенцијала и капацитета општина тј. повезивање туристичко-рекреативних зона у циљу заједничке, јединствене понуде сеоског, пословног, транзитног, излетничког, викенд, стационарног, спортског и рекреативног туризма;
- * стални мониторинг животне средине на подручјима општина и предузимање неопходних мјера заштите уколико су потребне;
- * рјешавање проблема дивљих депонија и заштиту вода и водотокова и
- * заштиту, обнову и унапређење природне и животне средине и чување и побољшање природних и културних вриједности и специфичности подручја општина.

Развој регионалних веза са окружењем

Заједнички интереси општина се могу дефинисати у следећим областима:

- * успостављању добрих саобраћајних комуникација и инфраструктурних веза;
- * дефинисању компатибилних привредних садржаја, ради заједничког наступања на тржишту;
- * успостављању социолошких, социјалних, историјских и културолошких веза;
- * размјени искустава у реализацији истих или сличних програма, као и рјешавања истих или сличних проблема и
- * успостављању економско-финансијских односа у виду партнерских веза и заједничког улагања у иновацију технолошких и техничких достигнућа.

У циљу даљег развоја потребно је у правцу предложених регионалних веза, дуж развојних осовина, обезбједити инфраструктурну опремљеност свих насеља (модернизовати инфраструктурне мреже), нарочито оних који ће у систему насеља имати значајне интеграционе функције.

Развој регионалних веза и просторни односи са регионалним центрима и прекограничним регионима

Развој регионалних веза пружа могућности сарадње (SEE програм, Exchange програм и програм прекограничне сарадње) општине Нови Град са општинама (регионима) у Европи који имају сличне потенцијале. Програми Европске Уније (INTERREG – New Neighbourhood Programme, ISPA), могу да помогну код активирања ових потенцијала општине Нови Град у сарадњи са прекограничним сусједима.

Та кооперација отвара путеве активирања заједничких туристичких, привредних, саобраћајних и културних програма од чега увелико може да зависи успешност развоја. Повезивање на партнерској основи око конкретних развојних пројеката и оријентацију свих привредних потенцијала уз истицање "бренда" општине (пољопривредни производи, туристичка понуда, индустријски производи, туристичка понуда, услуге јавног сектора итд.).

Развој унутрашњег простора Општине

Развој општинског центра

Оперативни циљеви:

- * коришћење компаративне локационе предности за развој, планирање и лоцирање специфичних локационо подстичућих урбаних садржаја;
- * базирање сопственог развоја на бази компаративних предности и процјењене конкурентности;
- * јачање идентитета општинског центра на основу културне, природне и привредне матрице;
- * забрана изградње на јавним, зеленим, отвореним и заштитним површинама и строго и рационално контролисање изградње на пољопривредном земљишту;

- * планирање простornog razvoja na nivou funkcionalnog urbanog područja, i razvijanje obrasca integrisanog prostora i povezivanja sa selima u okviru funkcionalnog urbanog područja;
- * rad na usaglašavanju prostorno-funkcionalne matrice naselja sa kapacitetima sredine;
- * razrješavanju konfliktnih interesa i razvojnih problema u prostoru i podizanju kvaliteta fizičkog prostora;
- * razvijanje radnih zona na bazi "zelenih" pristupa, "zelenih" tehnologija – tehnoloških rješenja odgovornih prema okruženju, u sadejstvu sa ekonomskim kriterijumima i procjenom efekata na prostorni razvoj;
- * tretiranje prirodnog i kulturnog naslijeđa kao razvojnog resursa opštinskog centra ili urbanog naselja i zalažanje za njegovo održivo planiranje i korišćenje.

Рурални развој

Основни циљ: очување биолошке виталности руралних подручја, кроз повећање квалитета живота, обнову и развој њиховог економског и социјалног нивоа, као резултат децентрализације општине.

Оперативни циљеви:

- * побољшање конкурентности сектора пољопривреде, шумарства, прехранбеног и прерађивачког сектора и сектора услуга;
- * побољшање квалитета живота и промовисање диверзификације дјелатности у руралним подручјима;
- * припрема и промовисање локалних иницијатива за побољшање конкурентности и подизање квалитета живота у руралним областима;
- * побољшање локалне путне мреже што ће имати за утицај на доступност јавним службама, управним и другим институцијама, запошљавање, и све области гдје повећање мобилности становништва има утицаја, а тиме се као исход постиже и спрјечавање девастације руралних подручја;
- * очување и побољшање природне средине и обезбјеђење одрживог коришћења природних ресурса;
- * стварање инфраструктурних услова за обезбјеђење потребног броја становника одговарајуће структуре (старосне и образовне);
- * стимулативним мјерама пореске политике подстицати отварање производних погона у руралним крајевима са циљем упошљавања радне снаге;
- * одржавање физичког и менталног здравља становништва у руралним подручјима;
- * образовање и подизање капацитета кључних учесника на афирмацији тимског, заједничког и партнерског рада;
- * обезбјеђење лакшег приступа услугама и развити сектор услуга. То захтјева већу концентрацију на сусједна подручја (нпр. у програмима рекреације, туризма и пратећим дјелатностима), обезбјеђење лаког приступа едукацији, здравственим услугама итд. За локалну популацију и подизање атрактивности локалних подручја на бази специфичности које се могу развијати;
- * обезбјеђење поштовања власничких права, као и унапређење предузетништва;
- * едукација у циљу подизања капацитета кључних учесника за афирмацију тимског, задружног и партнерског рада;
- * спровођење децентрализације социо-економског система уз примјену савременог концепта руралне регионализације (по узору на развијене земље Европе);
- * развој и/или унапређење одговарајућих секретаријата, агенција, фондова и финансијских институција за подстицање и унапређење руралног развоја.

Г.1.2. Становништво

Одржавање виталности становништва и заустављање и смањење негативних трендова у демографским процесима кроз повећање удјела млађих контингената становништва, обезбјеђењем услова за задржавање и повратак младих и радноспособног становништва на рурална подручја.

- стварање повољних економских услова за инвестирање, уз кредитну и финансијску подршку, чиме би се утицало на повећање механичког прилива и задржавање становништва, отварањем нових радних мјеста;
- усмјеравање привредног развоја на дјелатности за које постоји радна снага на подручју Општине
- успоравање депопулације и њено свођење на ефекат природног прираштаја,
- задржавање младе популације становништва на овом подручју, нарочито на сеоском уз побољшање услова школовања и кредитно-финансијску подршку за развој приватног предузетништва и пољопривредне производње,
- усмеравање образовног, социјалног и културног развоја у циљу задржавања млађе популације.
- дестимулација емиграције становништва са подручја града и стимулација повратка становништва,
- социјално здравствена заштита и помоћ старијој популацији, посебно самачким и двочланним домаћинствима.

Г.1.3. Систем насеља (мрежа, функције, хијерархија)

Основно стратешко опредјељење у погледу развоја подручја општине Нови Град јесте равномјернији просторни развој на бази повољног гео-саобраћајног положаја. Преко система мреже насеља, усмјеравају се: процеси урбанизације: развој урбане опреме насеља, адекватно коришћење земљишта и природних потенцијала, уз демографски развој који је основ развоја јавних и других функција и равномјерног функционисања подручја општине.

Полазећи од чињенице да су насеља носиоци функционалне организације и жаришта преображаја геопростора, посебан нагласак мора бити стављен на развој њихових система. У том смислу, општи циљ је уравнотеженији развој функционалних подручја центара у систему насеља. Стратешко опредјељење за остваривање овог циља је планско усмјеравање и контрола просторног и функцијског развоја, као и подстицање развоја функција и умрежавања осталих микроразвојних центара. Поред овога потребно је сагледати заједничке интересе и потенцијале функцијских веза у оквиру ширег региона.

Основни циљеви будућег развоја и организације система насеља и центара су:

- даље јачање полифункционалних карактеристика општинског центра, прије свега у погледу развоја терцијалних дјелатности;
- континуирано реструктурирање и технолошко унапређивање секундарних дјелатности у центре заједнице села, уз селективну децентрализацију тих дјелатности у микроразвојне центре на подручју општине, како би се, у технолошко-производном смислу, обезбиједила територијална/хоризонтална и технолошка/вертикална комплементарност и компатибилност урбане и руралне економије;
- модернизација и развој пољопривреде и допунских активности (микробизнис и др.) развијати у функцији задржавања контингента радне снаге на пољопривредним газдинствима (укрупњавање посједа, органска пољопривреда и др.);
- јачање привредне и друге сарадње са центрима регионалног окружења;

- организација и конципирање система насеља према моделу „концентрисане дисперзије развоја“, односно даљем развијању општинског центра паралелно са унапређењем и развојем осталих насеља, пре свега популационо већих центара;
- усклађивање мрежа објеката и услуга јавно-социјалне инфраструктуре са функцијама центара у систему насеља и размјештајем корисника;
- квалитетније саобраћајно повезивање села са заједницама насеља и центром Општине;
- побољшање квалитета уређености и комуналне опремљености насеља;
- подстицање планске изградње и реконструкције јавних објеката и уређења јавних простора у сеоским насељима, ради побољшања квалитета живота, очувања насеља, културних предјела и аутентичних вриједности подручја;
- развој туризма на потенцијалним пунктовима;
- иницирање диверзификације привредне структуре у насељима аграрног карактера и формирање већег броја домаћинства са мјешовитим изворима прихода;
- дефинисање граница грађевинских рејона, приоритетно ради контролисане изградње, у циљу заштите плодног пољопривредног земљишта, природних ресурса и културних вриједности на подручју општине;
- контролисана изградња у коридорима јавних путева;
- очување идентитета насеља и квалитета традиционалног вида становања, са свим његовим специфичностима у сеоским насељима, заснованим на рационалном коришћењу простора и заштити природе;
- лоцирање специјализованих мањих привредних зона у сеоским насељима повољних локационих погодности, а у складу са развојним интересима приватних предузетника.

Г.ИИ. РАЗВОЈНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ

Г.ИИ.1. Природни ресурси

Г.ИИ.1.1. Воде и водно земљиште

Основни циљ огледа се у развијању правних оквира, усклађивању планско-просторне документације и изради регионалног плана заштите од поплава, одржавању и изградњи потребних објеката у функцији одбране од поплава (канални, обалоутврде, насипи), ријешавање регулације ријека, ријечица и потока, подизања свијести грађана, као и бољем раду инспекцијских служби.

Г.ИИ.1.2. Пољопривредно земљиште

Основни циљеви за развој овог подручја укључују економско-финансијске и организационе мјере или инструменте. У прву групу мјера спадају мјере које се већином дефинишу на нивоу надлежних државних институција а које општина треба да искористи као што су приступ средствима ЕУ преко програма помоћи рјешавања проблема у пољопривредном развоју, пројекти који имају за циљ подизање ефективне плодности пољопривредних земљишта, инвестициони кредити, пореске олакшице, субвенције, премије и др. и могу се приказати кроз:

- Повећање конкурентности пољопривреде;
- Очување природе и рационално газдовање природним ресурсима;
- Унапређење квалитета и услова живота у руралним подручјима;
- Увођење веће разноликости код остваривања прихода у руралној економији;
- Увезивање пољопривредних произвођача са прерађивачима, дистрибутерима и потрошачима.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Друга група мјера укључује сљедеће:

- Смањивање површина необрађеног земљишта;
- Заштита пољопривредног земљишта од деградације;
- Рационално коришћење расположивог пољопривредног земљишта, очување пољопривредног земљишта до V бонитетне класе само за пољопривредне сврхе, тј. за производњу хране;
- Трансформацију индивидуалних газдинстава, тј. зауставити процес уситњавања пољопривредних газдинстава и фрагментација парцела, а стимулисати њихово укрупњавање;
- Унапређење технологије пољопривредне производње. Остварује се кроз реконструкцију и развој физичке инфраструктуре и промоција иновативних технологија, а то укључује модернизацију пољопривредних газдинстава, успостављање и унапређење сарадње у производњи и преради пољопривредних производа. Прерађивачки капацитет тј. прехрамбене погоне треба развијати претежно на домаћим, локалним изворима сировина. За унапређење квалитета и безбједности пољопривредних и прехрамбених производа треба пружати подршку прерађивачима да уђу у систем контроле и потврде квалитета и безбједности прехрамбених производа као и подршку групама произвођача да промовишу квалитет појединих производа. Кроз подршку пољопривредним газдинствима у транзицији радиће се на успостављању група произвођача (задруга или удружења);
- Побољшање пољопривредне инфраструктуре. Квалитетна путна мрежа омогућава развој комерцијалне пољопривреде и саставни је дио производних процеса. Неопходно је радити на модернизацији и бољем одржавању путева чиме би се ово подручје са евидентним природним љепотама отворило еко-туризму и понуди еко-хране у мјестима производње;
- Организовање производње хране засновано на систему органске пољопривреде. Пратећи циљ ове мјере је повећање запослености радно способног становништва, а могуће га је остварити изградњом система пољопривреде који комбиновано користи природне ресурсе и људска знања и умјећа у конвенционалној производњи хране. Програм производње треба усмјерити нарочито на увођење тржишту оријентисане производње са оствареним вишим приходима по јединици површине и запосленом раднику. Пољопривредна производње требала би бити усмјерена на сљедеће водеће и помоћне дјелатности и производе: сточарство, воћарство (шљива, јабука, крушка, малина, јагода, орах), житарице (раж, пшеница и озими јечам, јари зоб и јечам), травно-дјетелинске смјесе, повртларство (кромпир, лук црни, лук бијели, купус, мрква), љековито биље (камилица), пчеларство, производња гљива;
- Образовање пољопривредних произвођача нарочито младих представља веома важан задатак развојног правца. Повећање стручних знања и информисаности као и јачање људских капацитета омогућава стицање нових знања и вјештина код пољопривредних произвођача, значајну помоћ младим пољопривредним произвођачима (фармерима), тако да стално треба радити на ширењу савјетодавних услуга (службе) и унапређењу управљања пољопривредним газдинством.

Пољопривреда је једна од дјелатности која има значајан потенцијал за развој на подручју Општине Нови Град. Такође, има велику улогу у процесу одржања равнотеже и заштите животне средине. Стратешки циљ друштвено-економског развоја општине је извлачење из економске заосталости, што је у складу са политиком привредног развоја општине као и Републике Српске гдје економски развој овог сектора представља један од кључних фактора укупног привредног развоја. Провођење пољопривредне политике иде у смјеру искориштавања природних и људских ресурса, развоју мјера за смањење сиромаштва руралног становништва и на јачању конкурентности унутар сектора. Аграрна политика се мора темељити на комерцијалној производњи оријентисаној одабраном тржишту, заснивати на заштити пољопривредног земљишта као трајном и незамјењивом природном ресурсу. Финансијска политика се треба оријентисати према кредитирању пољопривреде и пружању других услуга у развој и у производњу хране. Повећање продуктивности и ефикасности мора се заснивати на

усавршавању знања и способности радне снаге кроз сталну едукацију, као и кроз јачање кредитних институција, гаранцијских фондова, руралних банака итд.

Г.И.1.3. Шуме и шумско земљиште

Општи циљеви:

- Одржавање и побољшање стања шумских екосистема;
- Одржавање здравља и виталности шумских екосистема;
- Одржавање и подстицање производних и општекорисних функција шума;
- Заштита и очување угрожених и ријетких биљних и животињских врста, те њихових станишта;
- Заштита и очување природних добара, предјела, амбијенталних цјелина, пејзажа и станишта;
- Контролисано, рационално и одрживо коришћење шумских ресурса, усклађено са принципима заштите животне средине уз привредну проводљивост и друштвену прихватљивост;

Посебни циљеви:

- Забрана смањења површина под шумом (крчење);
- Забрана сјече, уклањања и угрожавања заштићених, ријетких и угрожених биљних врста и њихових станишта;
- Газдовање шумама у складу са Законом о шумама и шумско-привредном основом;
- Заштита и унапређење шумских екосистема у цјелини;
- Заштита и очување посебно вриједних састојина, група стабала, појединачних стабала и станишта;
- Заштита, конверзија, реконструкција и реституција деградираних, девастираних, измијењених и угрожених састојина и екосистема;
- Трајно повећање прираста, а самим тим и приноса, те постизање оптималне структуре приноса која ће да обезбиди трајност продукције;
- Прелазак са монофункционалног на мултифункционални начин коришћења шумских потенцијала;
- Све активности на коришћењу шума и шумског земљишта морају бити у функцији заштите природних вриједности;

Успостављање трајног мониторинга здравственог стања шума;

- Увођење савремених информационих технологија (GIS) у процесу планирања у шумарству;
- Забрана прекомјерног уношења алохтоних врста на ово подручје

Г.И.1.4. Минералне сировине

Основни циљ је планско, одрживо и економично коришћење минералних сировина уз примјену мјера заштите.

Да би се то постигло, треба утврдити следеће оперативне циљеве:

- стварање услова за потпуну информисаност о свим резервама минералних сировина - спровести детаљне истражне радове;
- усклађивање експлоатационих циљева са циљевима заштите природних предјела и вриједности, односно забранити - ограничити експлоатацију у зонама заштите природног и културног наслеђа;
- стимулисање детаљних геолошких истраживања и отварања малих погона за експлоатацију, прије свега геолошко - исплативих резерви;
- подршка програмима коришћења секундарних сировина, као замјене природних материјала;
- стимулисање и промовисање коришћења обновљивих извора енергије;
- спрјечавање непланског/несмотреног коришћења минералних сировина и подземних вода;
- утврђивање накнаде (ресурсне ренте) од коришћења минералних сировина.

Г.И.1.5. Енергетски потенцијали

Имајући у виду нерационално кориштење топлотне енергије при загријавању и хлађењу грађевинских објеката, а такође и њену нерационалну производњу у топлификационим системима, као и перспективе будуће изградње грађевинских објеката и топлификационих система у новим друштвеним односима, потребно је осмислити такав систем мјера у овој области, којима ће се обезбиједити виши ниво друштвене контроле у пројектовању, изградњи и експлоатацији грађевинског фонда.

Циљеви у овој области су:

- у планском периоду предвидјети израду котловнице одговарајућег капацитета како би се могло реализовати даљиинско гријање градског подручја;
- што веће учешће и употреба алтернативних извора енергије за гријање (био гас, дрвни отпад, сунчева енергија, енергија вјетра и сл.);
- модернизација и реконструкција постојећих објеката;
- рјешавање термоизолације постојећих објеката како би се просјечна специфична потрошња енергије за гријање објеката приближила потрошњи у савременим објектима, са тежњом ка даљњем смањивању.

Имајући у виду изграђеност простора у обухвату овог Просторног плана предност треба дати алтернативним обновљивим изворима за добијање топлотне енергије.

Г.И.1.6. Ловна и риболовна подручја

Циљеви дефинисани овим планом за подручје општине Нови Град у области лова и риболова су следећи:

- * Изградњу ловних објеката за смјештај потенцијалних гостију као и опремање ловишта потребним ловно-техничким објектима;
- * Постизање оптималног броја, густине и квалитета гајених врста дивљачи, селкцијом и праћењем стања на ловним подручјима;
- * Активним маркетинг кампањама допунити постојећу туристичку понуду приказивањем ловних потенцијала подручја;
- * Остваривање сарадње са корисницима сусједних ловишта у циљу спровођења јединствених мјера газдовања ловиштем, посебно када је у питању организован одстрел предатора, отварање ловне сезоне, установљавање резервата и друге активности;

- * Остваривање сарадње са ветеринарском станицом у Новом Граду у циљу редовне контроле здравственог стања дивљачи;
- * Техничко уређење приобаља, рибака и обогаћивање рибањим врстама (доношењем из других крајева) уз означавање акваторије на којима је риболов дозвољен и уношење у брошуре туристичке понуде и
- * Маркетиншком презентацијом у оквиру ловне и туристичке понуде приказати (приближити корисницима) риболовне потенцијале подручја.

Г.ИИ.2. Антропогени ресурси

Г.ИИ.2.1. Изграђени фондови и функције

- стварање компактне форме и структуре градских насеља погушћавањем грађевинских реона;
- спречавање бесправне изградње као неусмјерене и неконтролисане урбанизације контролом земљишта;
- санација субстандардних насеља (избјегличка насеља);
- обезбјеђење комуналне опремљености и минимума комуналних услуга;
- креирање новог, другачијег (у складу са новим околностима) амбијента, сентимента и слике насеља;
- побољшање система одстрањивања отпадака, и сл.

Г.ИИ.2.1.1. Грађевинско земљиште

Основни циљ:

- рационално коришћење и успостављање одрживог, економски ефикасног и социјално праведног система управљања грађевинским земљиштем.

Оперативни циљеви:

- радикално успоравање конверзије пољопривредног у грађевинско земљиште;
- ограничавање физичког ширења грађевинских подручја насеља, уз стимулисање урбане обнове, активирање запуштених локалитета (brownfield) и интензивније коришћење већ дефинисаних површина;
- координација и синхронизација - планирања коришћења простора, управљања грађевинским земљиштем и политике комуналног опремања и уређења насеља;
- дефинисање будућих концесионих подручја;
- остваривање планских намјена простора ефикаснијом синхронизацијом свих актера - од планерских до управљачких, као контролом реализације планских рјешења.
- стварање компактне форме и структуре градских насеља повећавањем грађевинских реона;
- спречавање бесправне изградње као неусмјерене и неконтролисане урбанизације контролом земљишта;
- санација субстандардних насеља (избјегличка насеља);
- обезбјеђење комуналне опремљености и минимума комуналних услуга;
- креирање новог, другачијег (у складу са новим околностима) амбијента, сентимента и слике насеља;
- побољшање система одстрањивања отпадака, и сл.

Г.ИИ. ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА

Г.ИИ.1. Стамбени фонд

Ефективна стамбена потражња представља сублимат стамбене потребе и стамбене потражње, односно, реалне потражње која је израз индивидуалних потреба заснованих на економској моћи или афинитетима становништва.

Стандарди и норме за прорачун потреба за стамбеним просторима су утемељени на друштвеној моћи, култури становања, урбаном потенцијалу и сл. На простору општине Нови Град, као и за читав наш простор, тај прорачун износи 15-20m² по становнику.

Оперативни циљеви у домену становања:

- Израда стратегије развоја стамбене изградње и становања;
- Побољшање квалитета стамбеног фонда (структура стамбених јединица, просјечна величина стана, опремљеност инсталацијама, старост стамбеног фонда, итд.);
- Плански повећати густину насељености у урбаним подручјима, смањењем грађевинских парцела, повећањем спратности и примјеном рационалнијих облика једнопородичне изградње;
- Искориштење неизграђених површина градског грађевинског земљишта, или замјена постојећег нерентабилног грађевинског фонда, а у циљу боље и тржишно исплативог искориштења градског грађевинског земљишта, те коефицијента изграђености и искориштености;
- Обезбједити одговарајући број станова за прогнозирани број домаћинства;
- Оживљавање напуштених и ријетко насељених средина;
- Ускладити уочене диспропорције у становању између градског и ванградског подручја;
- Обнављање или замјена дотрајалог стамбеног фонда;
- Изградња у циљу подизања стандарда у погледу броја соба и површине по члану домаћинства;
- Креирање нове стамбене политике;
- Контрола процеса станоградње у простору.

Г.ИИ.2. Привреда

Економски развој општине треба да почива на природним ресурсима којима располаже општина (пољопривредно земљиште, шумски комплекси, грађевински камен, туристички и енергетски потенцијал) са којима треба и креирати одређене врсте производних дјелатности. Шансу за бржи оправак и оживљавање привреде треба тражити у активирању неискориштених пољопривредних ресурса за производњу здраве хране.

Општина Нови Град треба да постане простор развојних активности МСП и предузетништва. Пословне активности и иницијативе ће се постицати, стварати, концентрисати у облику мреже МСП, усмјерених према тржишту како Републике Српске и БиХ тако и Европске уније. Економски мото треба да буде отвореност и отклањање свих баријера, што ће пратити раст квалитета живота свих људи и одрживе културне и историјске вриједности.

Г.ІІІ.3. Непривреда

Образовање

Прихватајући европска опредељења, Република Српска односно општина Нови Град би требала у планском периоду да прихвати и европске циљеве у реализацији политика у области образовања:

- Међу петнаестогодишњацима проценат оних који не испуњавају основне стандарде знања у читању и природно-математичким наукама треба да буде мањи од 15%,
- У генерацији од 30-34 године удио оних са високим образовањем треба да буде најмање 40%;
- Број оних који напуштају одговарајући ниво образовања прије него што стекну одговарајућу диплому треба да буде мањи од 10%;
- Најмање 95% дјеце старије од 4 године прије поласка у основну школу треба да буде обухваћено предшколским образовањем;
- Да учење два страна језика од раног дјетињства треба да буде важна карактеристика система образовања;
- У просјеку 15% одраслог становништва треба да буде укључено у учење током читавог живота;
- Мобилност и могућност запошљавања треба да буду важне карактеристике система образовања;
- образовање наставника и едукатора (различитих профила) треба да буде важна карактеристика система образовања;
- Повећање просторних стандарда, нарочито основног образовања (могућност рада у једној смјени).

Здравствена заштита

- Перманентна едукација становништва о здравим стиливима живота;
- Мотивисање стурчног кадра за рад у мањим и неразвијеним срединама;
- Обезбјеђење финансијских средстава за подизање нивоа здравствене услуге;
- Обезбјеђење подједнаких услова здравствене заштите за укупно становништво побољшањем услуга у малим срединама, осавременавањем постојећих објеката или формирањем мобилних екипа;
- Побољшање локалне путне мреже, како би се остварила подједнака доступност услугама за све грађане, без обзира на мјесто становања.
- На основу броја становника на подручју општине Нови Град из 2013. године од 28.799 становника и смјерница о броју тимова породичне медицине, на подручју обухвата плана требало би да постоји од 14 до 16 тимова. Постојањем 14 тимова породичне медицине овај критериј је задовољен.

Социјална заштита

- Смањење стопе сиромаштва (отварање нових радних мјеста, едукација угрожених категорија становништва...);
- Развој социјалне заштите на локалном ниву – дефинисање модела интегралне социјалне заштите;
- Унапријрђење социјалне заштите за све категорије корисника;
- Обезбјеђење финансијских средстава за рад и развој установа социјалне заштите.

Култура

- Интензивније укључивање дјече и младих, са једне стране, а са друге, старије популације у активности;
- Прилагођавање модалитета организовања и рада служби и услуга културе демографским, социјалним, економским, културним и др. обиљежјима и потребама локалних заједница;
- Јачање компатибилних услуга (јавног саобраћаја, локалне путне мреже и сл.) као услова за повезивање корисника и интензивирање коришћење културних садржаја;
- Децентрализација ради стварања једнаких услова у доступности за све грађане;
- Формирање асоцијација установа културе (јавни сектор, организације цивилног друштва и приватни сектор);
- Строга и досљедна заштита објеката и садржаја културе од општег интереса;
- Развој и његовање мултикултуралности, културног идентитета и територијалне препознатљивости.

Спорт и физичка култура

- Интензивније укључивање укупне популације у активности физичке културе;
- Децентрализација ради стварања једнаких услова у доступности за све грађане;
- Јачање компатибилних услуга (јавног саобраћаја и сл.) и побољшање комуналне опремљености насеља, као услова за интензивније коришћење спортских садржаја.

Г.ИИ.4. Инфраструктура

Г.ИИ.4.1. Саобраћај

Циљеви и задаци које саобраћајни систем Општине треба да задовољи у периоду од наредних 20 година су:

1. они који проистичу из Просторног плана Републике Српске,
2. они који проистичу из просторног развоја подручја Општине и
3. они који проистичу из захтева стручних служби локалне заједнице.

У просторном смислу посебан значај ће имати тзв. црвене тачке, тј. тачке гдје се укрштају транспортни коридори и видови транспорта (најмање три вида транспорта). За Републику Српску у том смислу значајне су тачке гдје се укршта будући Трансевропски коридор Vc са сјеверним коридором Нови Град-Бијељина и жељезницом.

По значају за мрежу са транспортног и друштвено-економског аспекта издвајају се два главна правца на којима се и одвија већи дио транспорта. То је тзв. „сјеверни правац“ који се протеже од границе Р. Хрватске, Новог Града преко Приједора, Бање Луке, Дервенте, Модриче, Брчког и Бијељине до границе са Р. Србијом. Дужина „сјеверног правца“ је око 335 км.

Основна планска концепција заснива се на сукцесивној изградњи ауто-пута у „Посавском развојном појасу“: граница Републике Србије – Бијељина – Брчко – Модрича – Добој – Прњавор – Лакташи – Бања Лука – Приједор – Нови Град – граница Републике Хрватске. Овај ауто-пут везивао би се код Добоја, са европским коридором Vc (према Сарајеву до Плоча), а изграђеним ауто-путем поред Градишке на европски коридор X. Постојећом путном мрежом у сјеверном дијелу Републике Српске, такође би се везивао на европски коридор X (Измјене и допуне

Просторног плана Републике Српске до 2025. Године, приједлог, 2014. Урбанистички завод Републике Српске, 200-203).

У односу на захтеве у друмском саобраћају, дефинисани су следећи циљеви:

- Планирани ауто-пут (Бања Лука – Приједор – Нови Град – Сисак);
- Модернизација путева, поготово путева на којима се одвија организовани превоз ученика;
- Прекатегоризација одређених локалних путева у виши ранг и некатегорисане локалне путеве у локалне путеве;
- Повећати проточност, капацитет, безбједност саобраћаја и еколошку заштиту;
- Обезбједити довољан број паркинг мјеста за све видове превоза;
- Обезбједити пјешачке стазе и бицикличке стазе;
- Све постојеће прикључке легализовати одређеном пројектном документацијом;
- Прописати и озакоњити заштитне појасе, за све нове саобраћајнице које се третирају Просторним планом.

Жељезнички транспорт

Модернизација материјалних ресурса коју остварују ЖПС претежно је једнострана: улаже се у инфраструктуру, изостају улагања у вучна и превозна средства. Уз пораст превозне способности која из тога произилази, истовремено долази до пораста фиксних трошкова (инфраструктура), уз скромне могућности понуде вишег квалитета превозне услуге.

Као основни циљеви за развој жељезничког сектора постављају се:

- усклађивање развоја саобраћаја и привреде;
- формирање оптималне структуре саобраћајног система;
- смањење транспортних трошкова;
- рационализација потрошње енергије;
- заштита животне средине и очување простора;
- паралелни правац коридора X (правац Загреб-Винковци-Београд);
- бизнис центар на територији Општине.

Жељезнички саобраћај требало би да буде основа транспортног система (поготово када се говори о транспорту робе) и стабилан подсистем који пружа јефтин и сигуран превоз преко цијеле године, ефикасан и еколошки прихватљив, високе поузданости по свим временским приликама са пуним комфором и удобношћу за путнике и с великим капацитетом за масовни превоз робе и путника.

Ријечни транспорт

Унутрашњи ријечни транспорт, заједно са друмским транспортом и жељезницом, игра кључну улогу у превозу терета у Европи. У складу са тим, транспортна политика ЕУ дефинисала је унутрашњи водни транспорт посебно значајним видом транспорта због исплативости, сигурности, уштеде енергије и занемаривог утицаја на околину.

Уважавајући морфолошке и хидролошке карактеристике водотока, могућност и потребу развоја ријечног транспорта, уочава се одвојено разматрање за ријеку Саву, а одвојено за остале ријеке – њене притоке: Уну са Саном, Босну, Дрину и Врбас.

Основни циљ ријечног транспорта је:

- Уну и Сану оспособити као пловне путеве и просторно - функционално интегрисати са ријеком Савом и ријечним пристаништима, као и са жељезничком и друмском мрежом и терминалима;

- Обезбиједити пловни пут Уне и Сане. Тежити објекту вишенамјенског карактера, реализованог заједно са енергетиком.

Развој ријечних пристаништа:

- Реализовати латералне пловне путеве, што подразумева реализацију одговарајућих пристаништа, између осталог Нови Град и Приједор на Уни и Сани.
- Побољшање пловидбених услова мора се остварити превасходно каналисањем ријеке и планским одржавањем ријечног тока, коришћењем пијеска и шљунка из њеног пловидбеног дијела корита– кинете пловног пута. Уну са Саном формирати као пловне путеве по плановима и приоритетима развоја ријечног саобраћаја и изградње саобраћајних терминала (лука и пристаништа).
- Потребно је оформити ефикасну службу одржавања пловних путева и објеката у њиховом систему.

Г.ИИ.4.2. Енергетска инфраструктура

Г.ИИ.4.2.1. Електроенергетика

Основни циљ овог планског документа је прилагођавање постојећих и изградња нових електроенергетских капацитета у циљу обезбјеђења и сигурности напајања постојећих и нових потрошача на подручју општине Нови Град, као и на подручју сусједних општина које се напајају из овог електродистрибутивног подручја.

У циљу приближавања напојних дистрибутивних ТС, те СН мреже потрошачима потребно је планирати:

- обезбјеђење двостраног напајања ТС 110/x kV Нови Град,
- реконструкцију и изградњу сеоских СН водова, са повећањем броја трафо-станица;
- постепени прелазак на 20kV ниво ради растеређења постојећих СН водова који раде на напонском нивоу 10kV, смањења губитака и побољшања напонских прилика код крајњих потрошача;
- изградњу кабловских водова у урбаном дијелу општине и обезбјеђењу двостраног напајања трансформаторских станица, што ће допринијети квалитетнијем снабдијевању урбаног подручја;
- реконструкцију, модернизацију постојећих ТС и изградњу нових трафо-станица 20/0,4kV у урбаном подручју;
- смањење губитака у електроенергетским дистрибутивним мрежама подизањем напонског нивоа и реконструкцијом СН и НН мрежа којом би се обухватило и повећање капацитета дионица које представљају слабе тачке система.

Г.ИИ.4.2.2. Термоенергетика

Имајући у виду нерационално кориштење топлотне енергије при загријавању и хлађењу грађевинских објеката, а такође и њену нерационалну производњу у топлификационим системима, као и перспективе будуће изградње грађевинских објеката и топлификационих система у новим друштвеним односима, потребно је осмислити такав систем мјера у овој области, којима ће се обезбиједити виши ниво друштвене контроле у пројектовању, изградњи и експлоатацији грађевинског фонда.

Циљеви у овој области су:

- у планском периоду предвидјети израду котловнице одговарајућег капацитета како би се могло реализовати даљиинско гријање градског подручја;

- што веће учешће и употреба алтернативних извора енергије за гријање (биомаса, сунчева енергија, енергија вјетра);
- модернизација и реконструкција постојећих објеката;
- рјешавање термоизолације постојећих објеката како би се просјечна специфична потрошња енергије за гријање објеката приближила потрошњи у савременим објектима, са тежњом ка даљњем смањивању.

Циљ плана је да предложено рјешење за снабдијевање објекта топлотном и расхладном енергијом за загријавање и расхлађивање просторија буде техно-економски оптимално и прилагодљиво промјенама.

Г.ІІІ.4.3. Хидротехничка инфраструктура

Г.ІІІ.4.3.1. Водоснабдјевање

Како би се унапредило водоснабдјевање на подручју општине Нови Град, у наредном периоду је неопходно извршити:

- Проширење и реконструкција постојећег система водоснабдјевања,
  - Санација и реконструкција градске водоводне мреже,
  - Проширење и унапређење водоводног система,
  - Израда студијско – пројектне документације,
  - Израдити Мастер план дугорочног водоснабдијевања Општине,
- Унапређење локалних водоводних система,
  - Успостављање ГИС – а и базе података за локалне водоводне системе,
  - Управљање локалним водоводним системима,
- Очување квалитета воде за пиће за дужи плански период,
  - Заштита изворишта.

Г.ІІІ.4.3.2. Канализација

У циљу унапријеђења система прикупљања, одводње и пречишћавања отпадних вода у наредном периоду је потребно слиједиће:

- Модернизација и изградња нових дијелова канализационог система у градском подручју
  - Санација и реконструкција градске канализационе мреже
  - Планирање изградње пречишћивача вода
  - Израда студијско пројектне документације
  - Израда катастра загађивача са подацима о укупној количини загађене воде која се производи и испушта у водотоке
- Изградња канализационе мреже у руралном подручју
  - Изградња канализационе мреже у већим руралним мјестима
- Унапређење надзора и контроле канализационих система
  - Израда ГИС – а и базе података

Заштита и одбрана од поплава

У циљу унапређења стања у области одбране од штетног дјеловања вода, односно заштите грађана и њихове имовине, те обезбјеђењу стварања нових обрадивих површина неопходно је у наредном периоду провести сљедеће активности:

- Унапређење постојећег система заштите од штетног дјеловања вода,

- o Израда дугорочног плана заштите од вода,
- o Дугорочна заштита плавних зона,
- Успостављање превентивних мјера за заштиту од штетног дјеловања вода,
  - o Превентивна санација подручја угрожених од вода,
  - o Заштита обала ријека и ријечица,
- Унапређење рада Цивилне заштите,
  - o Обучавање, осопосбљавање ЦЗ и становништва,
  - o Модернизација ЦЗ.

Г.ИИ.4.4. Телекомуникациона инфраструктура

Основни циљ овог планског документа је прилагођење постојећих и увођење нових телекомуникационих система и сервиса у циљу побољшања квалитета телекомуникационих услуга на подручју општине Нови Град.

Узимајући то у обзир, потреба је планирати:

- Осавремењивање телекомуникационих система и инфраструктуре електронских медија кроз модернизацију постојеће и изградњу нове савремене инфраструктурне мреже и објеката;
- Дигитализација телефонских централа;
- Увођење нових сервиса и услуга (сервиси које нуди NGN - Next Generation Networks-мреже следећих генерација);
- Повезивање оптичким каблом са сусједним општинама;
- Полагати ПЕХД цијеви у приступне мреже како би се касније омогућила једноставнија и јефтинија градња оптичких мрежа (удувавање оптичких каблова у цијев) као и експлоатација изграђених мрежа са бакарном парицом;
- Постепен прелазак са бакарне на оптичку кабловску инфраструктуру и то у следећим фазама:
  - оптичко влакно до сервисног подручја (*FTTSA*) за 500-2000 корисника;
  - оптичко влакно до кабинета (*FTTCab*) за 200-300 корисника;
  - оптичко влакно до плочника (*FTTC*);
  - оптичко влакно до зграде (*FTTB*);
  - оптичко влакно до куће или канцеларије (*FTTH, FTTO*);
- Омогућење кориштења широкопојасних сервиса и то у фазама:
  - хибридна рјешења оптика-бакар за увођење широкопојасности;
  - широкопојасне технологије на оптичком каблу у локалној петљи.

Поштански саобраћај

Пошта Нови Град припада радној јединици за поштански саобраћај Приједор.

У оквиру поштанске мреже Нови Град налазе се радне јединице и то:

- 79220 Нови Град,
- 79226 Рудице,
- 79229 Сводна,
- 79228 Доњи Агићи и
- 79223 Добрљин.

Пошта врши обављање платног промета и свих осталих уплата и исплата кредита. Обавља пријем, пренос и уручење свих врста поштанских пошиљака.

Ангажовање поштоноше су овлаштене за пријем уплата и пошиљака на терену односно на свим доставним подручјима. Сви послови се уредно обављају у складу са одредбама Закона о поштанском саобраћају и другим подзаконским актима.

Г.ІІІ.4.5. Комунална инфраструктура

Циљеви у области комуналне инфраструктуре би били:

- покренути процедуру уклањања сметлишта - чишћењем терена од стране општине;
- обезбједити капацитете за проширење/доградњу комуналног система;
- подстакнути локалну самоуправу и овлашћене кадрове да се баве проблемом побољшања комуналних услова на нивоу општине Нови Град;
- покренути иницијативу за изградњу рециклажног дворишта.

Г.ІV. ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА

Г.ІV.1. Природна добра

Основни циљ јесте очување и одрживо коришћење предвиђених за заштиту природних добара, природних вриједности, биолошке и предионе разноврсности, заштита типова станишта од посебног значаја за очување, обнављање и унапређивање нарушених станишта и очување одређених врста, посебно биљних врста које треба уврстити у Црвену књигу флоре.

Оперативни циљеви заштите природних вриједности јесу:

- утврђивање и примјена законодавно-нормативно планерских, урбанистичких, биолошких и техничких мјера заштите и унапређења и услова пречишћења евидентираних природних добара;
- усклађивање људских активности, економских и друштвених развојних планова, програма, основа и пројеката са одрживим коришћењем обновљивих и необновљивих природних ресурса и дугорочним очувањем природних екосистема и природне равнотеже;
- за све угрожене природне рјеткости и вриједности обавити радове на ревитализацији стања и успоставити првобитно стање, са обезбјеђеном службом за заштиту природе у општинама која би планирала, пратила, контролисала и реализовала заштиту, а посебно истражила и утврдила нове локалитете заштите природе и водила катастар заштићених објеката и цјелина;
- очување и његовање естетских обиљежја пејзажа, односно аутентичности и љепоте предивног лика мање измјењених амбијената, али и осталих дјелова подручја, кроз низ активности у домену уређења, планирања и заштите простора;
- потреба да се пејсажне, биолошке и друге вриједности и природни ресурси подручја учине доступним људима на одрживо коришћење, имајући првенствено у виду добробит локалне заједнице, као и ради уживања у природи, физичког и душевног одмора, бављења науком, образовањем и спортом али уз активно укључење људи у процес заштите и промоције природних и културних вриједности подручја;
- одржање екосистемске разноврсности и заштита природних и агроекосистема од инвазивних врста биљака и животиња, као и од других врста, сорти и раса које уносе непожељне промјене у природни и агробiodиверзитет.

Г.ІV.2. Културно – историјска добра

Основни циљеви који се намећу у погледу културно - историјских добара су:

- утврђивање систематске евиденције свих објеката културно - историјског наслеђа (укључујући и археолошка добра);

- предлагање и utvrđivanje arheoloških lokaliteta kao kulturnih dobara;
- prikupljanje podataka o uništenim arheološkim lokalitetima i otuđenom pokretnom arheološkom materijalu;
- предлагање и provođenje mjera tehničke и физичке заштите свих објеката културно - историјског наслеђа (првенствено utvrđivanjem заштитних зона);
- спријечити даљу деградацију постојећих простора и физичке структуре;
- сачувати највредније примјере културне баштине;
- афирмација културно-историјског наслеђа, кроз рехабилитацију и презентацију;
- одрживо коришћење културно-историјског наслеђа;
- интегрисање културног наслеђа у шире регионалне и европске културне токове;
- створити начине за економску експлоатацију, у виду туристичких производа, подручја са богатим културним наслеђем;
- развијати начине њиховог коришћења путем едукације и развијања информативног система;
- дефинисати програме, мјере и поступке за реализацију наведених циљева;
- обезбјеђење мониторинга укупног културно - историјског наслеђа;
- укључивање културних доbara у планове развоја подручја обухвата Плана (прије свега, туризам - сеоски, еко туризам, излетнички, ескурзиони, дјечији и омладински, културно - манифестациони и транзитни).

Г.IV.3. Угрожена подручја

На територији општине Нови Град, издвојена су подручја подложна плављењу од стране високих водостаја ријеке Сане и ријеке Уне, те је потребно спровести неопходне мјере заштите и одбране подручја од поплава.

Основни циљ у сфери заштите од елементарних непогода, техничких опасности и ратних дејстава је повећана заштита људи и материјалних доbara предузимањем прије свега превентивних мјера.

Г.V. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Г.V.1. Воде, тло, ваздух, отпад

Основне потребе и циљеви научно-технолошког развоја и заштите животне средине треба да буду:

- Развој и унапређење квалитета животне средине у наредном периоду мора да се заснива на увођењу савремених технологија са малим остатком отпада.
- Строго поштовање прописаних норми и нивоа дозвољеног загађења, као и ефикасан систем контрола, као и санкције према загађивачима.
- Будући развој технологије не смије загађивати квалитет животне средине, па је неопходна еколошка оптимизација постојећих рјешења. Контрола развојних програма треба да се врши од стране научних и стручних организација како би се стимулисала рјешења која елиминишу даље негативне утицаје на животну средину.

Животну средину чини свијет природе (биљке, животиње, земљиште ваздух и вода), свијет објеката, предмета и институција које је човјек саградио користећи технику, технологију и науку да би створио окружење које одговара његовим потребама и унапређењу живота.

Иако планови развоја, како појединачно тако и синтезно сами по себи садрже мјере заштите животне средине, ипак је овај комплекс питања неопходно посматрати издвојено као концепт средине који мора бити уграђен у концепт цјелокупног развоја друштва. Издвајање ове материје у посебан план, између осталог, има за циљ да у ширем разматрању појединачних компоненти средине експлицитно презентује и објасни појаву угрожености природе и урбане средине на конкретном подручју и у конкретним случајевима у сврху стицања општег сазнања о потреби и значају заштите и унапређења животне средине.

Дугорочни циљ Просторног плана је побољшање цјелокупног стања околине на подручју општине путем провођења конкретних и економичних стратегија управљања околином као и јачање локалних институција у управљању еколошким проблемима.

Такође, је потребно предузети сљедеће мјере за побољшање стања у области комуналног реда у граду:

- Појачати активности рада комуналне полиције, што се посебно односи на побољшање наплате комуналних услуга и нових комуналних пракси;
- Донијети скупштинску одлуку о минимуму комуналног реда у граду и зонирање градске области;
- Позитивне примјере других општина у погледу комуналног уређења примјенити у општини Нови Град;
- За сваку наредну грејну сезону обавијести грађанство о локацијама за одлагање огревног дрвета.

Савремени концепт заштите животне средине захтијева континуирано праћење степена аерозагађења, хидрозагађења, педозагађења, биљног покривача, фауне, хигијенског стања средине, здравственог стања људи, буке, вибрација, штетних зрачења и других појава и показатеља стања животне средине.

Потребе и могућности заштите животне средине су детаљно сагледане у оквиру саме припремне фазе планирања и израде овог Плана, тако да су и саме мјере заштите већ уграђене и обухваћене кроз посебне сегменте а који су састави дио Плана.

Основне потребе заштите заснивају се у заштити основних елемената животне средине и радом створених вриједности које су дио ове урбане цјелине, а које могу битно да утичу на квалитет човјековог живота у њој.

Општи критеријуми за заштиту животне средине полазе од међународно утврђених еколошких принципа који се могу свести на следеће:

- Најбоља политика заштите животне средине заснована је на превентивним мјерама, што подразумева благовремено спречавање еколошки негативних утицаја на животну средину, умјесто уклањања њихових последица;
- У процесу доношења одлука о изградњи привредних и инфраструктурних објеката мора се анализирати и јасно утврдити утицај њихове изградње и рада на квалитет животне средине.

Заштита животне средине постићи ће се остваривањем више појединачних циљева, који се односе на:

- Заштиту вода од загађења, (свеобухватно каналисање и пречишћавање отпадних вода из објеката, одржавање постојећег и планираног водоизворишта, од великог је значаја регулисање одстрањивање отпада уз будну контролу да се не стварају нове депоније. Како отпадне воде мијењају природни квалитет воде у водотоцима и уништавају биоценозу ријека то је одстрањивање штетних агенаса из њих неопходан пут у очувању квалитета водотока. Приликом планирања нових објеката или проширења постојећих још

у фази израде пројектне документације па преко контроле пројектног елабората, грађевинске дозволе затим употребне истиче се као неопходност придржавања захтијеву о предходном пречишћавању комуналних и индустријских отпадних прије упуштања у ријечне токове. Нелоцирање индивидуалних стамбених зграда по приватним њивама како би се избјегло стварање потешкоћа основним комуналним потребама јер по правилу овакви индивидуални стамбени објекти имају своје септичке јаме које угрожавају подземне воде.

- Заштиту земљишта од загађења (спречавање депоновања отпада на за то не предвиђеним мјестима, санација постојећих депонија, организација уклањања отпада успостављена на регионалном концепту, санација свих водопропусних септика, санација површина на којима је вршена непланска експлоатација шљунка, глине, контрола примјене пестицида и других средстава за заштиту биља);
- Заштиту ваздуха од загађења (кроз изградњу јединственог система топлификације, контролисање аеро загађења од саобраћаја и осталих извора, поштовање мезо и микро климатских услова при избору локација за потенцијалне загађиваче, повећати коришћење фосилних горива са мањим садржајем загађујућих материја и обновљивих извора енергије);
- Заштиту од буке (кроз адекватно планирање саобраћајница и свих осталих потенцијалних извора буке, кроз њихово контролисање, спровођење различитих техничких мјера заштите, итд).
- Заштиту вегетације, при чему се мисли на вегетацију планирану ПП-ом (заштиту од сјече, различитих болести и елементарних непогода, као и угрожавања пејзажних вриједности вегетације).

Основне потребе заштите проистичу из потреба стварања комодитета тј, комфора једне урбане цјелине са једне стране, а са друге стране ради заштите животне средине и општих природних добара којима човјек располаже.

У том смислу неопходно је максималном заштитом, постојећих природних ресурса унутар обухвата, правилном диспозицијом загађивача, инфраструктуре, адекватним уређењем система зелених површина, те осталих урбаних садржаја, обијезбедити услове, који ће битно утицати на унапређење квалитета живљења и амбијенталних вриједности овог Плана.

Пошто је правилно управљање чврстим отпадом један од врло битних предуслова за управљање квалитетом земље, ваздуха и воде односно, једног урбаног подручја потребно је и посветити посебну пажњу овој проблематици.

На састанку представника општина закључено је да се проблем одлагања чврстог отпада најлакше може ријешити заједничком изградњом регионалне депоније, у коју ће се одлагати чврсти отпад из ових општина.

Представници ових општина усагласили су се, да је најповољнија локација за регионалну депонију у општини Приједор.

У општини Нови Град би се требала изградити претоварна (трансфер) станица, а одвоз би се преусмјерио у регионалну депонију која је у изградњи на локацији града Приједора.

Нови план регионалних депонија ће за последицу имати повећање удаљености на које ће се отпад транспортовати. Због свега тога мора се наћи економичан начин гомилања отпада и његовог транспортовања, коришћењем одговарајуће опреме. Претоварна станица мора испунити захтјеве да има одговарајуће мјесто, гдје ће се отпад гомилати прије транспорта на удаљену локацију и гдје ће се сортиратим отпад према врсти и даљој намјени.

Пројекат претоварне станице може бити у распону од једноставних површина са чврстом подлогом гдје се отпад депонира и гура равно у велике контејнере или камионе, до сложених

погона гдје би се отпад сабијао у за то пројектованим јединицама за сабијање отпада и контејнерима. У опрему се могу укључити и пресе за сабијање отпада у бале и резачи.

Основни захтјев код изградње Претоварне станице је постојање површине довољно велике да се може гомилати отпад до седмицу дана, да се може управљати механизацијом за утовар, да би се смјестили велики контејнери или возила за прихватање отпада. Погодна локација за то би могла бити постојећа градска депонија отпада Шућа, која би се требала санирати и затворити за даље одлагање отпада и истовремено претворити у постројење претоварне станице. Цијело подручје потребно је оградити уз систем за одводњу, а главне радне површине је потребно наткрити.

Такође је важно напоменути да израда локалног еколошког акционог плана (ЛЕАП) за подручје општине Нови Град, представљала континуирани процес рјешавања еколошких проблема.

Његову основу чини документ који обезбјеђује свеобухватан приступ рјешавању присутних проблема у области заштите и унапређења животне средине који се одражавају на свакодневни живот и здравље становништва.

Г.V.2. Заштита од елементарних непогода и техничких опасности и ратних дејстава

Основни циљ у погледу заштите од елементарних непогода и акцидентних ситуација јесте интегрално управљање и систематска контрола уз стварање услова за очување људских живота, материјалних и културних добара и животне средине.

Оперативни циљеви у погледу заштите од елементарних непогода и акцидентних ситуација су:

- **земљотреси:** повећавати "отпорност" простора изградњом двонамјенских склоништа, функционалним зонирањем урбаних простора, као и планирањем саобраћајница довољне ширине (у зависности од зарушавања и могућности прилаза објектима);
- **поплаве:** регулисати критичне бујичне водотоке, као и редовно одржавати постојеће објекте у функционалном стању; предузети едукације становништва о опасности од бујичних поплава и указати на значај урбанистичког планирања;
- **ерозија:** уредити приоритетна ерозиона подручја - дјелове територије који се налазе дуж саобраћајних коридора (путеви) од локалног и регионалног значаја, као и ерозиона подручја која се користе за пољопривредну производњу (предузимањем свих противерозионих захвата: радова и мјера);
- **клизишта:** заштитити критична клизишта од даљег интензивирања (непланска градња и сл);
- **заштита од љетњих непогода** - град: повећати покривеност подручја града противградним станицама.
- **заштита од хемијских удеса:** регулисати пролаз и заустављање возила за превоз опасних материја;
- **пожари:** неопходно је урадити план заштите од пожара, у циљу смањења угрожености од пожара успоставити равномјернију покривеност Општине, формирањем мреже ватрогасних станица;

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Д. ПРОГРАМ И КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА

Д.І. СТРАТЕШКА ЛИНИЈА РАЗВОЈА

Основна, стратешка линија развоја, рационалне организације и уређења простора подручја општине Нови Град је:

- ✓ **равномеран развој подручја општине** (територијална кохезија) и унапређење социјалне кохезије - активирати потенцијале територијалних јединица које за то имају одговорност и капацитет, што подразумева и јачање институција, кадрова, стратешких планова, културе, образовања и сл. у дијеловима општине који немају одговарајући капацитет, као и смањење разлика у степену развијености и јачање територијалне конкурентности општине и њених дјелова. Ово подразумева унапређење квалитета живљења и привређивања локалног становништва стимулацијом постојећих и развојем нових дјелатности.
- ✓ **територијална конкурентност и приступачност општине** – раст (привредне) конкурентности ће бити омогућен развојем мреже насеља, јачањем функција и уређењем центара развоја (општинског и локалних), очувањем и ревитализацијом сеоских насеља и развоја туризма. Конкурентна привреда у специфичном просторном окружењу, омогућиће већи привредни раст и стандард становништва. Центри развоја, а прије свега општински центар као носиоц развоја, утицаће на просторну и функционалну интегрисаност са руралним окружењем, што подразумева повећање саобраћајне доступности и отворености подручја општине кроз развој и модернизацију свих могућих видова транспортних система, унапређење квалитета мреже водопривредне, енергетске и телекомуникационе инфраструктуре, као и мреже услуга и објеката друштвених дјелатности.
- ✓ **просторно-функционална интегрисаност подручја општине** са регионалним окружењем - интеграција подручја општине у оквиру функционалног урбаног подручја и шире, што подразумјева јачање привредних, саобраћајних и других веза. Функционални утицаји развоја прелазе административно утврђене границе на свим нивоима, па је према томе неопходно систематско планско сагледавање могућности за имплементацију пројеката из области заштите животне средине, заштите и повезивања природног и културног наслеђа, развоја техничке инфраструктуре и саобраћаја, пољопривреде, туризма и др.
- ✓ **заштићена и унапређена животна средина** - заснива се на рационалном коришћењу природних ресурса, рационалном коришћењу обновљивих извора енергије, увођењу чистијих технолошких рјешења, принципу регионалног одлагања отпада, смањењу негативних утицаја у урбаном окружењу, унапређење мјера заштите животне средине у руралном подручју, уређењу предјела и пошумљавању, уређењу јавних простора и зелених површина у насељима и другим мјерама које ће унаприједити квалитет живљења на подручју општине. Одрживи развој подручја општине је могућ само ако је усклађен са принципима и критеријумима заштите животне средине, т.ј, режимима и мјерама заштите природних ресурса, што претпоставља успостављање ефикасног система управљања заштитом и развојем подручја, уз укључивање локалних заједница и становништва у активности и послове на заштити животне средине, обезбеђење компензација за спровођење режима заштите природних ресурса и ресурсне ренте.
- ✓ **заштићено и одрживо коришћено природно и културно наслеђе** - чини основ идентитета регионалног окружења, али и темељ будућег привредног/туристичког развоја општине. Ово подразумева даљи развој мрежа вредних/заштићених природних целина и културних предела, уз заштиту природног и културног наслеђа и предјела према европским и светским стандардима, конвенцијама, декларацијама и сл., са посебним задатком да се повећа површина заштићених природних целина и изврши систематизација културног наслеђа. Такође, претпоставља стварање услова за

едукацију локалног становништва о природним и културним вриједностима подручја, као и услова за одрживо коришћење ових вриједности (уз адекватну презентацију).

Д.ИИ. ОРГАНИЗАЦИЈА ПРОСТОРА

Потенцијали за развој на овом подручју у временском хоризонту Плана би требали бити индустрија, туризам, пољопривреда и шумарство.

У циљу развоја угоститељства и туризма, потребно је следеће:

- извршити структурно и квалитативно трансформисање и прилагођавање туристичко-угоститељске понуде промјенљивим захтјевима тражње, у циљу стварања услова за бржи развој домаћег, а посебно иностраног туризма;
- укључити се у савремене токове домаћег и међународног угоститељско-туристичког тржишта;
- постићи ниво укупне организованости и ефикасности управљања развојем у угоститељству и туризму;
- развијати нове трендове у туризму (комбиновани туризам-рурални, екотуризам и остварити интеграцију пољопривреде, угоститељства и туризма);
- развој туризма и интеграција са културним наслеђем (културолошко коришћење).

У складу са тим, у области туризма на овом подручју би требало развијати следеће гране: спортски туризам, сеоски и еко туризам, ловни и риболовни туризам, културно – манифестациони, етно и омладински туризам, излетнички и рекреативни туризам, односно планирати изградњу туристичких капацитета у виду туристичких центара, туристичких објеката, кампова итд. Као туристички потенцијал издвајају се бања Љешљани са могућношћу развоја спортског и рекреативног туризма, паркови природе ријека Уна и ријека Сана доњи ток, културно-историјски споменици, те многобројни археолошки локалитети.

Побољшање садашње економске ситуације индустрије може се остварити на следећим основама:

- постојећа предузећа развијати на техничко-технолошком, производном, организационом и маркетиншком реструктурирању;
- побољшању постојеће производне структуре повећањем производње и проширења асортимана производа и др.;
- производњи нових производа;
- модернизацији постојећих капацитета, проширењу асортимана производа и развоју нових прехрамбених грана;
- техничко-технолошком унапређењу и бржем развоју постојећих привредних грана у приватном сектору;
- привлачењу директних страних инвестиција у изградњу нових капацитета;
- привлачењу директних страних инвестиција у изградњу нових производних капацитета и развоју малих и средњих предузећа;
- стварању повољне подстицајне локалне климе за све врсте страних улагања и домаћих предузећа и корпорација.

Развој пољопривреде базирати путем ревитализације села кроз:

- изградњу комуналне и привредне инфраструктуре;
- већу пољопривредну производњу здраве хране за потребе становништва и потребе сировина за прерађивачке капацитете у прехрамбеној индустрији;
- повећању извоза и проширењу тржишта;
- рационално коришћење пољопривредног земљишта у складу са његовим природним карактеристикама.

Концепција развоја шумарства засниваће се на следећем:

- Конверзија изданацких шума у виши узгојни облик, односно спровођење мјера њега чији је интензитет утврђен основом газдовања шумама и сјечама обнављања
- Промјена приступа коришћења шума и шумских земљишта са монофункционалног на полифункционални.
- Пошумљавање и мелиорација деградираних станишта, као и пошумљавање површина подесних за пошумљавање представља један од приоритета плана, у оквиру категорија земљишта, дефинисаних као сукцесија вегетације.
- Са аспекта социјалне функције шума потребно је организовати туристичку понуду у сектору шумарства која би подржала задовољење рекреативних, туристичких, научних и др. потреба, истовремено остварујући приход који је до сада недостајао.
- Преусмјеравање дијела средстава проширене репродукције шума у приватни сектор у смислу субвенција приватних власника земљишта за оснивање шумских култура.
- Потребно је подржати у значајнијој мјери научно–истраживачки рад у области шумарства, струковна удруживања и лиценцирања, увођење информационих технологија као средстава планирања, евиденције и контроле у сектору, нарочито ГИС подршку и сл. Неопходно је тежити подршци истраживањима физичко-хемијских особина овог крашког земљишта, те могућем проширивању избора алохтоних врста за пошумљавање ових простора и њиховим мјерама узгоја.
- Инциденти сакупљање споредних шумских производа, и то кроз изградњу откуне станице са хладњачом, те маркетинг и едукацију

Д.ИИИ. ПРИРОДНИ УСЛОВИ И РЕСУРСИ

МИНЕРАЛНИ РЕСУРСИ

Да би се постојећи ресурси на подручју општине Нови Град адекватно искористили и заштитили неопходно је слједеће:

- Израдити Елаборате о резервама за све минералне ресурсе који се експлоатишу или имају у плану да се експлоатишу на територији општине Нови Град;
- За сваки извор и бунар који се користи за људску употребу потребно је урадити Програм санитарне заштите према "Правилнику о мјерама заштите, начину одређивања и одржавања зона и појасева санитарне заштите, подручја на којима се налазе изворишта, као и водних објаката и вода намјењених људској употреби (Сл. гл. РС 7/03);
- У случају рјешавања водоснабдијевања одређених мјесних заједница или других дијелова општине на рачун подземних вода, неопходно је да се изводе детаљна хидрогеолошка истраживања а према Пројекту детаљних хидрогеолошких истраживања а у складу са Законом о геолошким истраживањима (Сл. гл. РС 110/13);
- Урадити катастар загађивача подземних вода на територији општине Нови Град;
- Урадити катастар клизишта на територији општине који је потребно стално ажурирати са новим подацима о локацијама клизишта, начином санирања и остало;
- Експлоатација било ког минералног ресурса се мора вршити у складу Законом о рударству, Законом о геолошким истраживањима, Законом о концесијама и другим законским и подзаконским актима који дефинишу ову област;
- Предлаже се наставак истраживања техничког грађевинског камена, термоминералних вода, угља, бентонита, подземних вода и других минералних ресурса на територији општине Нови Град. Ова истраживања је неопходно да се раде систематски, а према Пројектима који морају да задовоље све законске обавезе;
- Минералне ресурсе је потребно користити у складу са принципима "одрживог развоја".

ШУМАРСТВО

Унапређење стања постојећих шумских површина, затим пошумљавање површина подесних за пошумљавање као и земљишта лошијих бонитетних категорија, те повећање коришћења осталих непроизводних функција шума, представља основни концепт уређења и коришћења шума и шумског земљишта у планском периоду.

Узимајући у обзир реалну чињеницу, да су све шуме на подручју општине Нови Град данас привредне шуме, јасно је да је прије свега потребно обезбиједити трајност прихода у овим шумама (и приватним и државним), а након чега ће бити задовољени интереси власника а самим тим и створени услови за већу заступљеност осталих функција шума (рекреативне, меморијалне, излетничке, и др.), које се овим Планом ставаљају као императив.

Обзиром да је шумарска привреда општине Нови Град, производно ограничена квалитетом постојећег шумског фонда, основна планска поставка се заснива на повећању површина под квалитетним шумским покривачем.

Д.ІV. МРЕЖА НАСЕЉА

Планска рјешења:

- Задржати постојеће стање општинског центра (Нови Град) и центара заједнице села (Добрљин, Рудице, Сводна),
- Задржати постојеће локалне центре (Пољавнице, Благај Јапра) те формирати још један (Доњи Агићи) у оквиру Новог Града као центра заједнице села.
- Задржати постојеће стање примарних сеоских насеља (изузев Д.Агића који планом постају локални центар),

Д.V. СТАНОВНИШТВО

Пројекција броја становника и домаћинстава одређеног подручја представља веома важан полазни елемент у процесу просторног планирања. Према броју становника димензиону се и остале компоненте простора као што су стамбени фонд, привредни капацитети, техничка и друштвена инфраструктура итд.

Основне двије компоненте које утичу на пројекцију броја становника и домаћинстава су природно и механичко кретање.

Процјењивање демографског развоја на подручју Општине је зависно од низа фактора, како оних биолошког, понекад још и више од социјалних, економских, општих друштвених, политичких, али и општих околиних и других, па пројекције треба и цијенити у односу на процјену утицаја појединих чинилаца.

Табела бр. 125.: *Процјена броја становника општине Нови Град у планском периоду*

Година	2013	2021	2031	2039
Општина Нови Град	28.799	29.021	29.596	30.371

На подручју Општине у 2039. години планира се 30.371 становника. Број становника ће се повећати за око 1.572 становника у односу на 2013. годину.

Подлогу за планирање и усмјеравање низа активности у простору чини и процјена броја домаћинстава на подручју Општине.

Табела бр. 126.: *Процјена броја домаћинства општине Нови Град у планском периоду*

Година	2013	2021	2031	2039
	бр.дом.	бр.дом.	бр.дом.	бр.дом.
Општина	8.852	8.985	9.306	9.550

Полазећи од утврђених квантификација о бројчаном развоју становништва, а уз уважавање економских и социјалних аспеката, у планском периоду, процјене указују да ће до 2039. године преовлађујућа структура домаћинства бити 3,18 члана домаћинства.

Д. VI. ПРИВРЕДНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ

Планска рјешења:

- здрава природна средина која се у великој мјери може исплатити општини Нови Град кроз пољопривредну производњу здраве хране и пића;
- промовисање ријеке Уне за потребе развоја туризма;
- искориштавање пуних потенцијала постојеће индустријске зоне;
- креирање нових производно - пословних зона.

Д. VII. НЕПРИВРЕДНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ

У области друштвених дјелатности у планском периоду планира се проширење и јачање мреже објеката друштвених дјелатности и при чему ће се допринјети децентрализацији Општине као и ефикаснијем и грађанима приступачнијем функционисању свих друштвених дјелатности на подручју обухвата плана. Јачање и проширење мреже објеката друштвених дјелатности између осталог огледа се и кроз: реновирање и изградњу школских објеката (фискултурних сала), повећање активног броја објеката културе, изградња отворених спортских и уређење рекреативних објеката као и резервисање површине за ново гробље у општинском центру.

Д. VIII. ИНФРАСТРУКТУРА

- Модернизација магистралних путева, и то М14 (дионица Козарска Дубица-Костајница-Нови Град-Бихаћ) и М4 (дионица Нови Град-Приједор-Бања Лука).
- Дефинисање и резервисање коридора за планирани аутопут Бања Лука – Нови Град.
- Реконструкцију улица са посебним акцентом на раскрснице и елементе попречног профила и ширину саобраћајница,
- Модернизација жељезничке инфраструктуре,
- Изградњу ефикасног система оборинске одводње
- Постављање хоризонталне и вертикалне сигнализације и сл.
- Планирана је изградња далековода 400 kV који пресеца општину у југоисточном дијелу и 110kV Кнежица – Костајница – Нови Град и реконструкција и проширење ТС Нови Град
- Планиран је потпуни прелазак СН водова на напонски ниво 20kV,
- У области термоенергетике планиран је гасовод те МРС.
- Планирана је изградња нових траса оптичке телекомуникационе инфраструктуре, као и нових базних станица мобилне телефоније.
- Планирана је изградња печивода отпадних вода;

Д.ІХ. ЖИВОТНА СРЕДИНА

Планска рјешења:

- Доношење општих нормативно-правних аката Скупштина општине о заштити и унапређењу животне средине;
- Израда катастра загађивача и његово стално ажурирање од стране надлежних, као и установљавање мјерних пунктова загађивања и услова праћења загађивања;
- Успостављење мониторинга квалитета свих сегмената животне средине;
- Израда локалног еколошког акционог плана, који има задатак да процијени стање животне средине у општини, одреди приоритетне активности и укаже на могуће правце рјешавања тих проблема
- Успостављање заштитних зона (првенствено зоне санитарне заштите) око изворишта градског водовода, али и осталих изворишта;
- Санација и рекултивација деградираних подручја.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ